

**LEGEA nr. 134 din 1 iulie 2010, republicată, actualizată,
privind Codul de procedură civilă**

Republicată în temeiul art. XIV din Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe.

Cu modificările și completările aduse de :

- **OUG nr. 1 din 3 februarie 2016;**

TITLUL PRELIMINAR

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil

CAP. I

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

ART. 1

Obiectul și scopul Codului de procedură civilă

(1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare codul, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul îndeplinirii justiției în materie civilă.

(2) În îndeplinirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremației acesteia.

ART. 2

Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă

(1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

ART. 3

Aplicarea prioritara a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului

(1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

ART. 4

Aplicarea prioritara a dreptului Uniunii Europene

În materiile reglementate de prezentul cod, normele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau de statutul părților.

CAP. II

Principiile fundamentale ale procesului civil

ART. 5

Îndatoriri privind primirea și soluționarea cererilor

(1) Judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competența instanțelor judecătorești, potrivit legii.

(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității.

(4) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecării.

ART. 6

Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil

(1) Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecării.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

ART. 7

Legalitatea

(1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

ART. 8

Egalitatea

În procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

ART. 9

Dreptul de dispoziție al părților

(1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

ART. 10

Obligațiile părților în desfășurarea procesului

(1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să își probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

ART. 11

Obligațiile terților în desfășurarea procesului

Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.

ART. 12

Buna-credință

(1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți.

(2) Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, și la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde potrivit alin. (2).

ART. 13

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii. În recurs, cererile și concluziile părților nu pot fi formulate și susținute decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licențiată în drept.

(3) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să își facă apărări, să își prezinte susținerile în scris și oral și să exercite căile legale de atac, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

(4) Instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

ART. 14

Contradictorialitatea

(1) Instanța nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.

(3) Părțile au obligația de a expune situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet, fără a denatura sau omite faptele care le sunt cunoscute. Părțile au obligația de a expune un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la împrejurări de fapt relevante în cauză.

(4) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu.

(5) Instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(6) Instanța își va întemeia hotărârea numai pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau pe mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii.

ART. 15

Oralitatea

Procesele se dezbate oral, cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar.

ART. 16

Nemijlocirea

Probele se administrează de către instanța care judecă procesul, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

ART. 17

Publicitatea

Ședințele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege.

ART. 18

Limba desfășurării procesului

(1) Procesul civil se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.

(3) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin traducător autorizat, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

ART. 19

Continuitatea

Judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.

ART. 20

Respectarea principiilor fundamentale

Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

ART. 21

Încercarea de împăcare a părților

(1) Judecătorul va recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.

(2) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii.

ART. 22

Rolul judecătorului în aflarea adevărului

(1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbateră acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință.

ART. 23

Respectul cuvenit justiției

(1) Cei prezenți la ședința de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

(2) Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

CAP. III

Aplicarea legii de procedură civilă

ART. 24

Legea aplicabilă proceselor noi

Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare.

ART. 25

Legea aplicabilă proceselor în curs

(1) Procesele în curs de judecată, precum și executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

ART. 26

Legea aplicabilă mijloacelor de probă

(1) Legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

ART. 27

Legea aplicabilă hotărârilor

Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

ART. 28

Teritorialitatea legii de procedură

(1) Dispozițiile legii de procedură se aplică tuturor proceselor care se judecă de către instanțele române, sub rezerva unor dispoziții legale contrare.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a.

CARTEA I

Dispoziții generale

TITLUL I

Acțiunea civilă

ART. 29

Noțiune

Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

ART. 30

Cereri în justiție

(1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

ART. 31

Apărări

Apărărilor formulate în justiție pot fi de fond sau procedurale.

ART. 32

Condiții de exercitare a acțiunii civile

(1) Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia:

- a) are capacitate procesuală, în condițiile legii;
- b) are calitate procesuală;
- c) formulează o pretenție;
- d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul apărărilor.

ART. 33

Interesul de a acționa

Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

ART. 34

Realizarea drepturilor afectate de un termen

(1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate, de asemenea, cere, înainte de termen, executarea la termen a obligației de întreținere sau a altei prestații periodice.

(3) Pot fi încuviințate, înainte de împlinirea termenului, și alte cereri pentru executarea la termen a unor obligații, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

ART. 35

Constatarea existenței sau inexistenței unui drept

Cel care are interes poate să ceară constatarea existenței sau inexistenței unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege.

ART. 36

Calitatea procesuală

Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății. Existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituie o chestiune de fond.

ART. 37

Legitimarea procesuală a altor persoane

În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

ART. 38

Transmiterea calității procesuale

Calitatea de parte se poate transmite legal sau convențional, ca urmare a transmisiunii, în condițiile legii, a drepturilor ori situațiilor juridice deduse judecății.

ART. 39

Situația procesuală a înstrăinătorului și a succesorilor săi

(1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părțile inițiale. Dacă însă transferul este făcut, în condițiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoștință de existența procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanța va decide, după împrejurări și ținând seama de poziția celorlalte părți, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunțată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte și contra succesorului cu titlu particular și va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepția cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credință și nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.

ART. 40

Sancțiunea încălcării condițiilor de exercitare a acțiunii civile

(1) Cererile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispozițiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea și a altor sancțiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

TITLUL II

Participanții la procesul civil

CAP. I

Judecătorul. Incompatibilitatea

ART. 41

Cazuri de incompatibilitate absolută

(1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeași pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire și nici după trimiterea spre rejudecare.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

ART. 42

Alte cazuri de incompatibilitate absolută

(1) Judecătorul este, de asemenea, incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuția părților, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) și (5), nu îl face pe judecător incompatibil;

2. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

3. când este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soțului uneia dintre aceste persoane;

4. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părți;

5. dacă el, soțul sau rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv ori afinii lor, după caz, sunt părți într-un proces care se judecă la instanța la care una dintre părți este judecător;

6. dacă între el, soțul său ori rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, și una dintre părți a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părți în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situația punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva sa;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

8. dacă el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părți;

9. dacă el, soțul său ori una dintre rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, se află în relații de dușmănie cu una dintre părți, soțul ori rudele acesteia până la gradul al patrulea inclusiv;

10. dacă, atunci când este investit cu soluționarea unei căi de atac, soțul sau o rudă a sa până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași pricini înaintea altei instanțe;

11. dacă este soț sau rudă până la gradul al patrulea inclusiv sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soțul, o rudă ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau asistat partea în aceeași pricină înaintea altei instanțe;

13. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) privitoare la soț se aplică și în cazul concubinilor.

ART. 43

Abținerea

(1) Înainte de primul termen de judecată grefierul de ședință va verifica, pe baza dosarului cauzei, dacă judecătorul acesteia se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 41 și, când este cazul, va întocmi un referat corespunzător.

(2) Judecătorul care știe că există un motiv de incompatibilitate în privința sa este obligat să se abțină de la judecarea pricinii.

(3) Declarația de abținere se face în scris de îndată ce judecătorul a cunoscut existența cazului de incompatibilitate sau verbal în ședință, fiind consemnată în încheiere.

ART. 44

Recuzarea

(1) Judecătorul aflat într-o situație de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părți înainte de începerea oricărei dezbateri.

(2) Când motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de parte doar după începerea dezbaterilor, aceasta trebuie să solicite recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

ART. 45

Invocarea incompatibilității absolute

În cazurile prevăzute la art. 41, judecătorul nu poate participa la judecată, chiar dacă nu s-a abținut ori nu a fost recuzat. Neregularitatea poate fi invocată în orice stare a pricinii.

ART. 46

Judecătorii care pot fi recuzați

Pot fi recuzați numai judecătorii care fac parte din completul de judecată căruia pricina i-a fost repartizată pentru soluționare.

ART. 47

Cererea de recuzare. Condiții

(1) Cererea de recuzare se poate face verbal în ședință sau în scris pentru fiecare judecător în parte, arătându-se cazul de incompatibilitate și probele de care partea înțelege să se folosească.

(2) Este inadmisibilă cererea în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 41 și 42.

(3) Sunt, de asemenea, inadmisibile cererea de recuzare privitoare la alți judecători decât cei prevăzuți la art. 46, precum și cererea îndreptată împotriva aceluiași judecător pentru același motiv de incompatibilitate.

(4) Nerespectarea condițiilor prezentului articol atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. În acest caz, inadmisibilitatea se constată chiar de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare, cu participarea judecătorului recuzat.

ART. 48

Abținerea judecătorului recuzat

(1) Judecătorul împotriva căruia este formulată o cerere de recuzare poate declara că se abține.

(2) Declarația de abținere se soluționează cu prioritate.

(3) În caz de admitere a declarației de abținere, cererea de recuzare, indiferent de motivul acesteia, va fi respinsă, prin aceeași încheiere, ca rămasă fără obiect.

(4) În cazul în care declarația de abținere se respinge, prin aceeași încheiere instanța se va pronunța și asupra cererii de recuzare.

ART. 49

Starea cauzei până la soluționarea cererii

(1) Până la soluționarea declarației de abținere nu se va face niciun act de procedură în cauză.

(2) Formularea unei cereri de recuzare nu determină suspendarea judecării. Cu toate acestea, pronunțarea soluției în cauză nu poate avea loc decât după soluționarea cererii de recuzare.

ART. 50

Compunerea completului de judecată

(1) Abținerea sau recuzarea se soluționează de un alt complet al instanței respective, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține. Dispozițiile art. 47 alin. (4) rămân aplicabile.

(2) Când, din pricina abținerii sau recuzării, nu se poate alcătui completul de judecată, cererea se judecă de instanța ierarhic superioară.

ART. 51

Procedura de soluționare a abținerii sau a recuzării

(1) Instanța hotărăște de îndată, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultându-l pe judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține, numai dacă apreciază că este necesar. În aceleași condiții, instanța va putea asculta și părțile.

(2) În cazul în care la același termen s-au formulat cereri de recuzare și de abținere pentru motive diferite, acestea vor fi judecate împreună.

(3) Nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

(4) În cazul admiterii abținerii sau recuzării întemeiate pe dispozițiile art. 42 alin. (1) pct. 11, instanța va stabili care dintre judecători nu va lua parte la judecarea pricinii.

(5) Abținerea sau recuzarea se soluționează printr-o încheiere care se pronunță în ședință publică.

(6) Dacă abținerea sau, după caz, recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii. În acest caz, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecător urmează să fie păstrate.

ART. 52

Procedura de soluționare de către instanța superioară

(1) Instanța superioară investită cu judecarea abținerii sau recuzării în situația prevăzută la art. 50 alin. (2) va dispune, în caz de admitere a cererii, trimiterea pricinii la o altă instanță de același grad din circumscripția sa.

(2) Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază instanței inferioare.

ART. 53

Căi de atac

(1) Încheierea prin care s-a respins recuzarea poate fi atacată numai de părți, odată cu hotărârea prin care s-a soluționat cauza. Când această din urmă hotărâre este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea acestei hotărâri.

(2) Încheierea prin care s-a încuviințat sau s-a respins abținerea, cea prin care s-a încuviințat recuzarea, precum și încheierea prin care s-a respins recuzarea în cazul prevăzut la art. 48 alin. (3) nu sunt supuse niciunei căi de atac.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă instanța de apel constată că recuzarea a fost în mod greșit respinsă, reface toate actele de procedură și, dacă apreciază că este necesar, dovezile administrate la prima instanță. Când instanța de recurs constată că recuzarea a fost greșit respinsă, ea va casa hotărârea, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel sau, atunci când calea de atac a apelului este suprimată, la prima instanță.

ART. 54

Incompatibilitatea altor participanți

Dispozițiile prezentului capitol se aplică în mod corespunzător și procurorilor, magistraților-asistenți, asistenților judiciari și grefierilor.

CAP. II

Părțile

ART. 55

Enumerare

Sunt părți reclamantul și pârâtul, precum și, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces.

SECȚIUNEA 1

Folosința și exercițiul drepturilor procedurale

ART. 56

Capacitatea procesuală de folosință

(1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile.

(2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

(3) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

ART. 57

Capacitatea procesuală de exercițiu

(1) Cel care are calitatea de parte își poate exercita drepturile procedurale în nume propriu sau prin reprezentant, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

(2) Partea care nu are exercițiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori autorizată în condițiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea ori modul de organizare.

(3) Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul sau ocrotitorul legal al acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte din aceste acte.

(5) Când instanța constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exercițiu va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea lui.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

ART. 58

Curatela specială

(1) În caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanța, la cererea părții interesate, va numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanța va numi un curator special în caz de conflict de interese între reprezentantul legal și cel reprezentat sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art. 56 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Numirea acestor curatori se va face de instanța care judecă procesul, dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească. Curatorul special are toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

(4) Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se totodată și modalitatea de plată. La cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfășurată, remunerația va putea fi majorată.

SECȚIUNEA a 2-a

Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

ART. 59

Condiții de existență

Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul procesului este un drept ori o obligație comună, dacă drepturile sau obligațiile lor au aceeași cauză ori dacă între ele există o strânsă legătură.

ART. 60

Regimul juridic al coparticipării procesuale

(1) Actele de procedură, apărările și concluziile unuia dintre reclamanți sau pârâți nu le pot profita celorlalți și nici nu îi pot prejudicia.

(2) Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților ori pârâților, actele de procedură îndeplinite numai de unii dintre ei sau termenele încuviințate numai unora dintre ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită și celorlalți. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile.

(3) Reclamanții sau pârâții care nu s-au înfățișat ori nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuși să fie citați, dacă, potrivit legii, nu au termenul în cunoștință. Dispozițiile art. 202 sunt aplicabile.

SECȚIUNEA a 3-a

Alte persoane care pot lua parte la judecată

§ 1. Intervenția voluntară

ART. 61

Forme

(1) Oricine are interes poate interveni într-un proces care se judecă între părțile originare.

(2) Intervenția este principală, când intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta.

(3) Intervenția este accesorie, când sprijină numai apărarea uneia dintre părți.

ART. 62

Intervenția principală

(1) Cererea de intervenție principală va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea poate fi făcută numai în fața primei instanțe, înainte de închiderea dezbaterilor în fond.

(3) Cu acordul expres al părților, intervenția principală se poate face și în instanța de apel.

ART. 63

Intervenția accesorie

(1) Cererea de intervenție accesorie va fi făcută în scris și va cuprinde elementele prevăzute la art. 148 alin. (1), care se va aplica în mod corespunzător.

(2) Intervenția accesorie poate fi făcută până la închiderea dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar și în căile extraordinare de atac.

ART. 64

Procedura de judecată. Căi de atac

(1) Instanța va comunica părților cererea de intervenție și copii de pe înscrisurile care o însoțesc.

(2) După ascultarea intervenientului și a părților, instanța se va pronunța asupra admisibilității în principiu a intervenției, printr-o încheiere motivată.

(3) Încheierea de admitere în principiu nu se poate ataca decât odată cu fondul.

(4) Încheierea de respingere ca inadmisibilă a cererii de intervenție poate fi atacată în termen de 5 zile, care curge de la pronunțare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru partea lipsă. Calea de atac este numai apelul, dacă încheierea a fost dată în prima instanță, respectiv numai recursul la instanța ierarhic superioară, în cazul în care încheierea a fost pronunțată în apel. Dosarul se înaintează, în copie certificată pentru conformitate cu originalul, instanței competente să soluționeze calea de atac în 24 de ore de la expirarea termenului. Întâmpinarea nu este obligatorie. Apelul sau, după caz, recursul se judecă în termen de cel mult 10 zile de la înregistrare. Judecarea cererii principale se suspendă până la soluționarea căii de atac exercitate împotriva încheierii de respingere ca inadmisibilă a cererii de intervenție.

ART. 65

Situația intervenientului

(1) Intervenientul devine parte în proces numai după admiterea în principiu a cererii sale.

(2) Intervenientul va prelua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenției, dar va putea solicita administrarea de probe prin cererea de intervenție sau cel mai târziu până la primul termen de judecată ulterior admiterii cererii de intervenție. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de el.

(3) În cazul intervenției principale, după admiterea în principiu, instanța va stabili un termen în care trebuie depusă întâmpinarea.

ART. 66

Judecarea cererii de intervenție principală

(1) Intervenția principală se judecă odată cu cererea principală.

(2) Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de intervenție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a fi judecată separat, în afară de cazul în care intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, însuși dreptul dedus judecății. În caz de disjungere, instanța rămâne în toate cazurile competentă să soluționeze cererea de intervenție.

(3) Nu se va dispune disjungerea nici atunci când judecarea cererii de intervenție ar fi întârziată de cererea principală.

(4) Intervenția principală va fi judecată chiar dacă judecarea cererii principale s-a stins prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

ART. 67

Judecarea cererii de intervenție accesorie

(1) Judecarea cererii de intervenție accesorie nu poate fi disjunsă de judecarea cererii principale, iar instanța este obligată să se pronunțe asupra acesteia prin aceeași hotărâre, odată cu fondul.

(2) Intervenientul accesoriu poate să săvârșească numai actele de procedură care nu contravin interesului părții în favoarea căreia a intervenit.

(3) După admiterea în principiu, intervenientul accesoriu poate să renunțe la judecarea cererii de intervenție doar cu acordul părții pentru care a intervenit.

(4) Calea de atac exercitată de intervenientul accesoriu se socotește neavenită dacă partea pentru care a intervenit nu a exercitat calea de atac, a renunțat la calea de atac exercitată ori aceasta a fost anulată, perimată sau respinsă fără a fi cercetată în fond.

§ 2. Intervenția forțată

I. Chemarea în judecată a altei persoane

ART. 68

Formularea cererii. Termene

(1) Oricare dintre părți poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă, pe calea unei cereri separate, aceleași drepturi ca și reclamantul.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 69

Comunicarea cererii

(1) Cererea va fi motivată și, împreună cu înscrisurile care o însoțesc, se va comunica atât celui chemat în judecată, cât și părții potrivnice.

(2) La exemplarul cererii destinat terțului se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare și de pe înscrisurile de la dosar.

(3) Dispozițiile art. 64 și 65 se aplică în mod corespunzător.

ART. 70

Poziția terțului în proces

Cel chemat în judecată dobândește poziția procesuală de reclamant, iar hotărârea își produce efectele și în privința sa.

ART. 71

Scoaterea pârâtului din proces

(1) În cazul prevăzut la art. 70, când pârâtul, chemat în judecată pentru o datorie bănească, recunoaște datoria și declară că vrea să o execute față de cel căruia îi va fi stabilit dreptul pe cale judecătorească, el va fi scos din proces, dacă a consemnat la dispoziția instanței suma datorată.

(2) Tot astfel, pârâtul, chemat în judecată pentru predarea unui bun sau a folosinței acestuia, va fi scos din proces dacă declară că va preda bunul celui al cărui drept va fi stabilit prin hotărâre judecătorească. Bunul în litigiu va fi pus sub sechestru judiciar de către instanța investită cu judecarea cauzei, dispozițiile art. 971 și următoarele fiind aplicabile.

(3) În aceste cazuri, judecata va continua numai între reclamant și terțul chemat în judecată. Hotărârea se va comunica și pârâtului, căruia îi este opozabilă.

II. Chemarea în garanție

ART. 72

Condiții

(1) Partea interesată poate să cheme în garanție o terță persoană, împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanție sau în despăgubiri.

(2) În aceleași condiții, cel chemat în garanție poate să cheme în garanție o altă persoană.

ART. 73

Formularea cererii. Termene

(1) Cererea va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 74

Procedura de judecată

(1) Instanța va comunica celui chemat în garanție cererea și copii de pe înscrisurile ce o însoțesc, precum și copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare și de pe înscrisurile de la dosar.

(2) Dispozițiile art. 64 și art. 65 alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În termenul stabilit potrivit art. 65 alin. (3), cel chemat în garanție trebuie să depună întâmpinare și poate să formuleze cererea prevăzută la art. 72 alin. (2).

(4) Cererea de chemare în garanție se judecă odată cu cererea principală. Cu toate acestea, dacă judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de chemare în garanție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a o judeca separat. În acest din urmă caz, judecarea cererii de chemare în garanție va fi suspendată până la soluționarea cererii principale.

III. Arătarea titularului dreptului

ART. 75

Condiții

Pârâtul care deține un bun pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru va putea arăta pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

ART. 76

Formularea cererii. Termen

Cererea va fi motivată și se va depune înaintea primei instanțe în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării. Dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se poate face cel mai târziu la primul termen de judecată.

ART. 77

Procedura de judecată

(1) Cererea, împreună cu înscrisurile care o însoțesc și o copie de pe cererea de chemare în judecată, de pe întâmpinare și de pe înscrisurile de la dosar, va fi comunicată celui arătat ca titular al dreptului.

(2) Dispozițiile art. 64 și 65 se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă acela arătat ca titular al dreptului recunoaște susținerile pârâtului și reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din proces.

(4) Dacă reclamantul nu este de acord cu înlocuirea sau când cel arătat ca titular nu se înfățișează sau contestă cele susținute de pârât, terțul dobândește calitatea de intervenient principal, dispozițiile art. 62 și art. 64-66 aplicându-se în mod corespunzător.

IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane

ART. 78

Condiții. Termen

(1) În cazurile expres prevăzute de lege, precum și în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(2) În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecății o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.

(3) Introducerea în cauză va fi dispusă, prin încheiere, până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(4) Când necesitatea introducerii în cauză a altor persoane este constatată cu ocazia deliberării, instanța va repune cauza pe rol, dispunând citarea părților.

(5) Hotărârea prin care cererea a fost respinsă în condițiile alin. (2) este supusă numai apelului.

ART. 79

Procedura de judecată

(1) Cel introdus în proces va fi citat, odată cu citația comunicându-i-se, în copie, și încheierea prevăzută la art. 78 alin. (3), cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, precum și înscrisurile anexate acestora. Prin citație i se va comunica și termenul până la care va putea să arate excepțiile, dovezile și celelalte mijloace de apărare de care înțelege să se folosească; termenul nu va putea fi mai lung decât termenul de judecată acordat în cauză.

(2) El va lua procedura în starea în care se află în momentul introducerii în proces. Instanța, la cererea celui introdus în proces, va putea dispune readministrarea probelor sau administrarea de noi probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de acesta.

SECȚIUNEA a 4-a

Reprezentarea părților în judecată

§ 1. Dispoziții generale

ART. 80

Formele reprezentării

(1) Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.

(2) Persoanele fizice lipsite de capacitate de exercițiu vor sta în judecată prin reprezentant legal.

(3) Părțile pot să stea în judecată printr-un reprezentant ales, în condițiile legii, cu excepția cazului în care legea impune prezența lor personală în fața instanței.

(4) Când legea prevede sau când circumstanțele cauzei o impun pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorul poate numi pentru oricare parte din proces un reprezentant în condițiile art. 58 alin. (3), arătând în încheiere limitele și durata reprezentării.

(5) Când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie. Dispozițiile art. 83 alin. (3) și art. 84 alin. (2) sunt aplicabile.

ART. 81

Limitele reprezentării. Continuarea judecării procesului

(1) Renunțarea la judecată sau la dreptul dedus judecății, achiesarea la hotărârea pronunțată, încheierea unei tranzacții, precum și orice alte acte procedurale de dispoziție nu se pot face de reprezentant decât în baza unui mandat special ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente.

(2) Actele procedurale de dispoziție prevăzute la alin. (1), făcute în orice proces de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție și ai dispăruților, nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane.

ART. 82

Lipsa dovezii calității de reprezentant

(1) Când instanța constată lipsa dovezii calității de reprezentant a celui care a acționat în numele părții, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor. Dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată.

(2) Excepția lipsei dovezii calității de reprezentant înaintea primei instanțe nu poate fi invocată pentru prima oară în calea de atac.

§ 2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională

ART. 83

Reprezentarea convențională a persoanelor fizice

(1) În fața primei instanțe, precum și în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

(2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.

(3) La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 13 alin. (2).

(4) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

ART. 84

Reprezentarea convențională a persoanelor juridice

(1) Persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

(2) La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele juridice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat sau consilier juridic, în condițiile legii.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și entităților arătate la art. 56 alin. (2).

ART. 85

Forma mandatului

(1) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică dată mandatarului care nu are calitatea de avocat se dovedește prin înscris autentic.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dreptul de reprezentare mai poate fi dat și prin declarație verbală, făcută în instanță și consemnată în încheierea de ședință, cu arătarea limitelor și a duratei reprezentării.

(3) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică sau persoană juridică dată unui avocat ori consilier juridic se dovedește prin înscris, potrivit legilor de organizare și exercitare a profesiei.

ART. 86

Mandatul general

Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Dacă cel care a dat procură generală nu are domiciliu și nici reședință în țară sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

ART. 87

Conținutul mandatului

(1) Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale îndeplinite în fața aceleiași instanțe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte.

(2) Avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate face, chiar fără mandat, orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen și care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp și poate, de asemenea, să introducă orice cale de atac împotriva hotărârii pronunțate. În aceste cazuri, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de parte. Susținerea căii de atac se poate face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

ART. 88

Încetarea mandatului

Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat și nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuiește până la retragerea lui de către moștenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

ART. 89

Renunțarea la mandat și revocarea mandatului

(1) Renunțarea la mandat sau revocarea acestuia nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința de judecată și în prezența ei.

(2) Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul, cât și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul imediat următor renunțării. Mandatarul nu poate renunța la mandat în cursul termenului de exercitare a căilor de atac.

SECȚIUNEA a 5-a

Asistența judiciară

ART. 90

Condiții de acordare

(1) Cel care nu este în stare să facă față cheltuielilor pe care le presupune declanșarea și susținerea unui proces civil, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale, poate beneficia de asistență judiciară, în condițiile legii speciale privind ajutorul public judiciar.

(2) Asistența judiciară cuprinde:

a) acordarea de scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare prevăzute de lege;

b) apărarea și asistența gratuită printr-un avocat desemnat de barou;

c) orice alte modalități prevăzute de lege.

(3) Asistența judiciară poate fi acordată oricând în cursul procesului, în tot sau numai în parte.

(4) Persoanele juridice pot beneficia de facilități sub formă de reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru datorate pentru acțiuni și cereri introduse la instanțele judecătorești, în condițiile legii speciale.

ART. 91

Dispoziții speciale

Dispozițiile cuprinse în legi speciale privind scutirea de taxe, tarife, comisioane sau cauțiuni pentru cererile, acțiunile și orice alte măsuri luate în vederea administrării creanțelor fiscale rămân aplicabile.

CAP. III

Participarea Ministerului Public în procesul civil

ART. 92

Modalități de participare

(1) Procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii.

(4) Procurorul poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile prevăzute la alin. (1), chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii.

(5) Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1).

(6) În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru și nici cauțiune.

ART. 93

Efecte față de titularul dreptului

În cazurile prevăzute la art. 92 alin. (1), titularul dreptului va fi introdus în proces și se va putea prevala de dispozițiile art. 406, 408, 409 și art. 438-440, iar dacă procurorul își va retrage cererea, va putea cere continuarea judecății sau a executării silite.

TITLUL III

Competența instanțelor judecătorești

CAP. I

Competența materială

SECȚIUNEA 1

Competența după materie și valoare

ART. 94

Judecătoria

Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel;

b) cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, potrivit legii;

c) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz;

d) cererile de evacuare;

e) cererile referitoare la zidurile și șanțurile comune, distanța construcțiilor și plantațiilor, dreptul de trecere, precum și la orice servituți sau alte limitări ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părți ori instituite pe cale judecătorească;

- f) cererile privitoare la strămutarea de hotare și cererile în grănițuire;
 - g) cererile posesorii;
 - h) cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe;
 - h¹) cererile de declarare judecătorească a morții unei persoane;
 - i) cererile de împărțeață judiciară, indiferent de valoare;
 - j) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști;
2. Abrogat.
 3. căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege;
 4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

ART. 95

Tribunalul

Tribunalele judecă:

1. în primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

ART. 96

Curtea de apel

Curțile de apel judecă:

1. în primă instanță, cererile în materie de contencios administrativ și fiscal, potrivit legii speciale;
2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță;
3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;
4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

ART. 97

Înalta Curte de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, precum și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;
2. recursurile în interesul legii;
3. cererile în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept;
4. orice alte cereri date prin lege în competența sa.

SECȚIUNEA a 2-a

Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță

ART. 98

Reguli generale

(1) Competența se determină după valoarea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere.

(2) Pentru stabilirea valorii, nu se vor avea în vedere accesoriile pretenției principale, precum dobânzile, penalitățile, fructele, cheltuielile sau altele asemenea, indiferent de data scadenței, și nici prestațiile periodice ajunse la scadență în cursul judecății.

(3) În caz de contestație, valoarea se stabilește după înscrisurile prezentate și explicațiile date de părți.

ART. 99

Cazul mai multor capete principale de cerere

(1) Când reclamantul a sesizat instanța cu mai multe capete principale de cerere întemeiate pe fapte ori cauze diferite, competența se stabilește în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenții în parte. Dacă unul dintre capetele de cerere este de competența altei instanțe, instanța sesizată va dispune disjungerea și își va declina în mod corespunzător competența.

(2) În cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecării printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt.

ART. 100

Cererea formulată de mai mulți reclamanți

(1) Dacă mai mulți reclamanți, prin aceeași cerere de chemare în judecată, formulează pretenții proprii împotriva aceluiași pârât, invocând raporturi juridice distincte și neafiate într-o legătură care să facă necesară judecarea lor împreună, determinarea instanței competente se face cu observarea valorii sau, după caz, a naturii ori obiectului fiecărei pretenții în parte.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și atunci când unul sau mai mulți reclamanți formulează, prin aceeași cerere de chemare în judecată, pretenții împotriva mai multor pârâți, invocând raporturi juridice distincte și fără legătură între ele.

ART. 101

Valoarea cererii în cazuri speciale

(1) În cererile privitoare la executarea unui contract ori a unui alt act juridic, pentru stabilirea competenței instanței se va ține seama de valoarea obiectului acestuia sau, după caz, de aceea a părții din obiectul dedus judecării.

(2) Aceeași valoare va fi avută în vedere și în cererile privind constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea actului juridic, chiar dacă nu se solicită și repunerea părților în situația anterioară, precum și în cererile privind constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

(3) În cererile de aceeași natură, privitoare la contracte de locațiune ori de leasing, precum și în acelea privitoare la predarea sau restituirea bunului închiriat ori arendat, valoarea cererii se socotește după chiria sau arenda anuală.

ART. 102

Cererea de plată parțială

Când prin acțiune se cere plata unei părți dintr-o creanță, valoarea cererii se socotește după partea pretinsă de reclamant ca fiind exigibilă.

ART. 103

Cererea privind prestații succesive

În cererile care au ca obiect un drept la prestații succesive, dacă durata existenței dreptului este nedeterminată, valoarea lor se socotește după valoarea prestației anuale datorate.

ART. 104

Cererile în materie imobiliară

(1) În cererile având ca obiect un drept de proprietate sau alte drepturi reale asupra unui imobil, valoarea lor se determină în funcție de valoarea impozabilă, stabilită potrivit legislației fiscale.

(2) În cazul în care valoarea impozabilă nu este stabilită sunt aplicabile dispozițiile art. 98.

ART. 105

Cererile în materie de moștenire

În materie de moștenire, competența după valoare se determină fără scăderea sarcinilor sau datoriilor moștenirii.

ART. 106

Dispoziții speciale

(1) Instanța legal învestită potrivit dispozițiilor referitoare la competență după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior învestirii, intervin modificări în ceea ce privește quantumul valorii aceluiasi obiect.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și la judecarea căilor de atac.

CAP. II

Competența teritorială

ART. 107

Regula generală

(1) Cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Instanța rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul își schimbă domiciliul sau sediul.

ART. 108

Cazul pârâtului cu domiciliul sau sediul necunoscut

Dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, cererea se introduce la instanța în a cărei circumscripție se află reședința sau reprezentanța acestuia, iar dacă nu are nici reședința ori reprezentanța cunoscută, la instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul, sediul, reședința ori reprezentanța, după caz.

ART. 109

Cazul persoanei juridice care are dezmembrăminte

Cererea de chemare în judecată împotriva unei persoane juridice de drept privat se poate face și la instanța locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârșite de acesta.

ART. 110

Cererile îndreptate împotriva unei entități fără personalitate juridică

Cererea de chemare în judecată împotriva unei asociații, societăți sau altei entități fără personalitate juridică, constituită potrivit legii, se poate introduce la instanța competentă pentru persoana căreia, potrivit înțelegerii dintre membri, i s-a încredințat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanța competentă pentru oricare dintre membrii entității respective.

ART. 111

Cereri îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public

Cererile îndreptate împotriva statului, autorităților și instituțiilor centrale sau locale, precum și a altor persoane juridice de drept public pot fi introduse la instanța de la domiciliul sau sediul reclamantului ori la instanța de la sediul pârâtului.

ART. 112

Pluralitatea de pârâți

(1) Cererea de chemare în judecată a mai multor pârâți poate fi introdusă la instanța competentă pentru oricare dintre aceștia; în cazul în care printre pârâți sunt și obligați accesoriu, cererea se introduce la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

(2) Dacă un pârât a fost chemat în judecată numai în scopul sesizării instanței competente pentru el, oricare dintre pârâți poate invoca necompetența la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe.

ART. 113

Competența teritorială alternativă

(1) În afară de instanțele prevăzute la art. 107-112, mai sunt competente:

1. instanța domiciliului reclamantului, în cererile privitoare la stabilirea filiației;
2. instanța în a cărei circumscripție domiciliază creditorul reclamant, în cererile referitoare la obligația de întreținere, inclusiv cele privind alocațiile de stat pentru copii;
3. instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației, în cazul cererilor privind executarea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea unui contract;
4. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a imobilului;
5. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestație tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară;
6. instanța locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport;
7. instanța locului de plată, în cererile privitoare la obligațiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare;
8. instanța domiciliului consumatorului, în cererile având ca obiect executarea, constatarea nulității absolute, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractului încheiat cu un profesionist sau în cererile având ca obiect repararea pagubelor produse consumatorilor;
9. instanța în a cărei circumscripție s-a săvârșit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligațiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

(2) Când pârâtul exercită în mod statornic, în afara domiciliului său, o activitate profesională ori o activitate agricolă, comercială, industrială sau altele asemenea, cererea de chemare în judecată se poate introduce și la instanța în circumscripția căreia se află locul activității respective, pentru obligațiile patrimoniale născute sau care urmează să se execute în acel loc.

ART. 114

Cereri în materie de tutelă și familie

(1) Dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită.

(2) În cazul cererilor privind autorizarea de către instanța de tutelă și de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită privește un imobil, este, de asemenea, competentă și instanța în a cărei circumscripție teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanța de tutelă și de familie care a pronunțat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanței de tutelă și de familie în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința cel ocrotit.

ART. 115

Cererile în materie de asigurări

(1) În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face și la instanța în circumscripția căreia se află:

1. domiciliul sau sediul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s-a produs riscul asigurat.

(2) Alegerea competenței prin convenție este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de nașterea dreptului la despăgubire.

(3) În materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terțul prejudiciat poate introduce acțiune directă și la instanța domiciliului sau, după caz, a sediului său.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) nu se aplică însă în materie de asigurări maritime, fluviale și aeriene.

ART. 116

Alegerea instanței

Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

ART. 117

Cererile privitoare la imobile

(1) Cererile privitoare la drepturile reale imobiliare se introduc numai la instanța în a cărei circumscripție este situat imobilul.

(2) Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă aceasta se află în vreuna dintre aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare dintre instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică, prin asemănare, și în cazul acțiunilor posesorii, acțiunilor în grănițuire, acțiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum și în cazul celor de împărțeață judiciară a unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune.

ART. 118

Cererile privitoare la moștenire

(1) În materie de moștenire, până la ieșirea din indiviziune, sunt de competența exclusivă a instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;
2. cererile privitoare la moștenire și la sarcinile acesteia, precum și cele privitoare la pretențiile pe care moștenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;
3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia dintre moștenitori sau împotriva executorului testamentar.

(2) Cererile formulate potrivit alin. (1) care privesc mai multe moșteniri deschise succesiv sunt de competența exclusivă a instanței ultimului domiciliu al oricărui dintre defuncți.

ART. 119

Cereri privitoare la societăți

Cererile în materie de societate, până la sfârșitul lichidării sau, după caz, până la radierea societății, sunt de competența exclusivă a instanței în circumscripția căreia societatea își are sediul principal.

ART. 120

Cereri privitoare la insolvență sau concordatul preventiv

Cererile în materia insolvenței sau concordatului preventiv sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripție își are sediul debitorul.

ART. 121

Cererile împotriva unui consumator

Cererile formulate de un profesionist împotriva unui consumator pot fi introduse numai la instanța domiciliului consumatorului. Dispozițiile art. 126 alin. (2) rămân aplicabile.

CAP. III

Dispoziții speciale

ART. 122

Regimul regulilor de competență

Reguli noi de competență pot fi stabilite numai prin modificarea normelor prezentului cod.

ART. 123

Cereri accesorii, adiționale și incidentale

(1) Cererile accesorii, adiționale, precum și cele incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătorești, cu excepția cererilor prevăzute la art. 120.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și atunci când competența de soluționare a cererii principale este stabilită de lege în favoarea unei secții specializate sau a unui complet specializat.

(3) Când instanța este exclusiv competentă pentru una dintre părți, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părțile.

ART. 124

Apărări și incidente procedurale

(1) Instanța competentă să judece cererea principală se va pronunța și asupra apărărilor și excepțiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale și care, potrivit legii, sunt de competența exclusivă a altei instanțe.

(2) Incidentele procedurale sunt soluționate de instanța în fața căreia se invocă, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

ART. 125

Cererea în constatare

În cererile pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având ca obiect realizarea dreptului.

ART. 126

Alegerea de competență

(1) Părțile pot conveni în scris sau, în cazul litigiilor născute, și prin declarație verbală în fața instanței ca procesele privitoare la bunuri și la alte drepturi de care acestea pot să dispună să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece, în afară de cazul când această competență este exclusivă.

(2) În litigiile din materia protecției drepturilor consumatorilor, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, părțile pot conveni alegerea instanței competente, în condițiile prevăzute la alin. (1), numai după nașterea dreptului la despăgubire. Orice convenție contrară este considerată ca nescrisă.

ART. 127

Competența facultativă

(1) Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cerere de competența instanței la care își desfășoară activitatea, va sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța la care își desfășoară activitatea.

(2) În cazul în care cererea se introduce împotriva unui judecător care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul procurorilor, asistenților judiciari și grefierilor.

ART. 128

Incidente privind arbitrajul

Competența ce revine instanțelor judecătorești în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparține în toate cazurile tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul.

CAP. IV

Incidente procedurale privitoare la competența instanței

SECȚIUNEA 1

Necompetența și conflictele de competență

ART. 129

Excepția de necompetență

(1) Necompetența este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetența este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești;

2. în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad;

3. în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată.

ART. 130

Invocarea excepției

(1) Necompetența generală a instanțelor judecătorești poate fi invocată de părți ori de către judecător în orice stare a pricinii.

(2) Necompetența materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată de părți ori de către judecător la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe.

(3) Necompetența de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe.

(4) Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

ART. 131

Verificarea competenței

(1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe, judecătorul este obligat, din oficiu, să verifice și să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial să judece pricina, consemnând în cuprinsul încheierii de ședință temeiurile de drept pentru care constată competența instanței sesizate. Încheierea are caracter interlocutoriu.

(2) În mod excepțional, în cazul în care pentru stabilirea competenței sunt necesare lămuriri ori probe suplimentare, judecătorul va pune această chestiune în discuția părților și va acorda un singur termen în acest scop.

ART. 132

Soluționarea excepției

(1) Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, din oficiu sau la cererea părților, ea este obligată să stabilească instanța judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

(2) Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii. Încheierea poate fi atacată numai odată cu hotărârea pronunțată în cauză.

(3) Dacă instanța se declară incompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătorești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

(4) Dacă instanța se declară incompetentă și respinge cererea ca inadmisibilă întrucât este de competența unui organ fără activitate jurisdicțională sau ca nefiind de competența instanțelor române, hotărârea este supusă numai recursului la instanța ierarhic superioară.

ART. 133

Conflictul de competență. Cazuri

Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece același proces;

2. când două sau mai multe instanțe și-au declinat reciproc competența de a judeca același proces sau, în cazul declinărilor succesive, dacă ultima instanță investită își declină la rândul său competența în favoarea uneia dintre instanțele care anterior s-au declarat incompetente.

ART. 134

Suspendarea procesului

Instanța înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență va suspenda din oficiu judecata cauzei și va înainta dosarul instanței competente să soluționeze conflictul.

ART. 135

Soluționarea conflictului de competență

(1) Conflictul de competență ivit între două instanțe judecătorești se soluționează de instanța imediat superioară și comună instanțelor aflate în conflict.

(2) Nu se poate crea conflict de competență cu Înalta Curte de Casație și Justiție. Hotărârea de declinare a competenței sau de stabilire a competenței pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție este obligatorie pentru instanța de trimitere.

(3) Conflictul de competență ivit între o instanță judecătorească și un alt organ cu activitate jurisdicțională se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict.

(4) Instanța competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părților, printr-o hotărâre definitivă.

ART. 136

Dispoziții special

(1) Dispozițiile prezentei secțiuni privitoare la excepția de incompetență și la conflictul de competență se aplică prin asemănare și în cazul secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești, care se pronunță prin încheiere.

(2) Conflictul se va soluționa de secția instanței stabilite potrivit art. 135 corespunzătoare secției înaintea căreia s-a ivit conflictul.

(3) Conflictul dintre două secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție se soluționează de Completul de 5 judecători.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor specializate.

ART. 137

Probele administrate în fața instanței incompetente

În cazul declarării incompetenței, dovezile administrate în fața instanței incompetente rămân câștigate judecării și instanța competentă investită cu soluționarea cauzei nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

SECȚIUNEA a 2-a

Litispendența și conexitatea

ART. 138

Excepția litispendenței

(1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte, înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiași instanțe, prin cereri distincte.

(2) Excepția litispendenței poate fi invocată de părți sau de instanță din oficiu în orice stare a procesului în fața instanțelor de fond.

(3) Când instanțele sunt de același grad, excepția se invocă înaintea instanței sesizate ulterior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată primei instanțe investite.

(4) Când instanțele sunt de grad diferit, excepția se invocă înaintea instanței de grad inferior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată instanței de fond mai înalte în grad.

(5) Încheierea prin care s-a soluționat excepția poate fi atacată numai odată cu fondul.

(6) Când unul dintre procese se judecă în recurs, iar celălalt înaintea instanțelor de fond, acestea din urmă sunt obligate să suspende judecata până la soluționarea recursului.

(7) Dispozițiile alin. (2), (3) și (5) se aplică în mod corespunzător și atunci când procesele identice se află pe rolul aceleiași instanțe.

ART. 139

Excepția conexității

(1) Pentru asigurarea unei bune judecăți, în primă instanță este posibilă conexarea mai multor procese în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între ele o strânsă legătură.

(2) Excepția conexității poate fi invocată de părți sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanței ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunța asupra excepției. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.

(3) Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investite, în afară de cazul în care reclamantul și pârâtul cer trimiterea lui la una dintre celelalte instanțe. Dacă instanțele sunt de grad diferit, conexarea dosarelor se va face la instanța superioară în grad.

(4) Când una dintre cereri este de competența exclusivă a unei instanțe, conexarea se face la acea instanță. Dispozițiile art. 99 alin. (2) sunt aplicabile.

(5) În orice stare a judecății procesele conexe pot fi disjuse și judecate separat, dacă numai unul dintre ele este în stare de judecată.

SECȚIUNEA a 3-a

Strămutarea proceselor. Delegarea instanței

ART. 140

Temeiul strămutării

(1) Strămutarea procesului poate fi cerută pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică.

(2) Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale.

(3) Constituie motiv de siguranță publică împrejurările excepționale care presupun că judecata procesului la instanța competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice.

ART. 141

Cererea de strămutare

(1) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă sau de siguranță publică se poate cere în orice fază a procesului.

(2) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă poate fi cerută de către partea interesată, iar cea întemeiată pe motiv de siguranță publică, numai de către procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

ART. 142

Instanța competentă

(1) Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența curții de apel, dacă instanța de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripția acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Cererea de strămutare se depune la instanța competentă să o soluționeze, care va înștiința de îndată instanța de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare.

(2) Cererea de strămutare întemeiată pe motive de siguranță publică este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va înștiința, de îndată, despre depunerea cererii instanța de la care se cere strămutarea.

(3) La primirea cererii de strămutare, instanța competentă să o soluționeze va putea să solicite dosarul cauzei.

ART. 143

Suspendarea judecării procesului

(1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată.

(2) Încheierea asupra suspendării nu se motivează și nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Măsura suspendării judecării procesului va fi comunicată de urgență instanței de la care s-a cerut strămutarea.

ART. 144

Judecarea cererii

(1) Cererea de strămutare se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților din proces.

(2) Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare și este definitivă.

(3) Instanța de la care s-a cerut strămutarea va fi încunoștințată, de îndată, despre admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

ART. 145

Efectele admiterii cererii

(1) În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Înalta Curte de Casație și Justiție va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța de la care se cere strămutarea.

(2) Hotărârea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate. În cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(3) Apelul sau, după caz, recursul împotriva hotărârii date de instanța la care s-a strămutat procesul sunt de competența instanțelor ierarhic superioare acesteia. În caz de admitere a apelului sau recursului, trimiterea spre rejudecare, atunci când legea o prevede, se va face la o instanță din circumscripția celei care a soluționat calea de atac.

ART. 146

Formularea unei noi cereri de strămutare

(1) Strămutarea procesului nu poate fi cerută din nou, în afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau ivite după soluționarea acesteia.

(2) Cererea de strămutare a cauzei introdusă cu nerespectarea prevederilor alin. (1) este inadmisibilă dacă pricina se află pe rolul aceleiași instanțe.

ART. 147

Delegarea instanței

Când, din cauza unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece procesul.

TITLUL IV

Actele de procedură

CAP. I

Forma cererilor

ART. 148

Condițiile generale

(1) Orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie formulată în scris și să cuprindă indicarea instanței căreia îi este adresată, numele, prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor, numele și prenumele, domiciliul sau reședința reprezentanților lor, dacă este cazul, obiectul, valoarea pretenției, dacă este cazul, motivele cererii, precum și semnătura. De asemenea, cererea va cuprinde, dacă este cazul, și adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părți, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea.

(2) Cererile adresate, personal sau prin reprezentant, instanțelor judecătorești pot fi formulate și prin înscris în formă electronică, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care prezentul cod prevede condiția formei scrise a susținerilor, apărărilor sau a concluziilor părților ori a altor acte de procedură adresate instanțelor judecătorești.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în ședință, la orice instanță, se pot formula și oral, făcându-se mențiune despre aceasta în încheiere.

(5) Dacă, din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părții prin unul dintre mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conținutul cererii și îi va lua consimțământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face mențiune în încheiere.

(6) Cererile adresate instanțelor judecătorești se timbrează, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 149

Numărul de exemplare

(1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, în afară de cazurile în care părțile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calități juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar și un exemplar pentru instanță.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 148 alin. (4), grefierul de ședință fiind ținut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

(3) Dacă obligația prevăzută la alin. (1) nu este îndeplinită, instanța va putea îndeplini din oficiu sau va putea pune în sarcina oricăreia dintre părți îndeplinirea acestei obligații, pe cheltuiala părții care avea această obligație.

(4) În cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poștă electronică, grefierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație. Dispozițiile art. 154 alin. (6) rămân aplicabile.

ART. 150

Înscrierile anexate

(1) La fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrierile de care partea înțelege a se folosi în proces.

(2) Copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul.

(3) Se vor putea depune în copie numai părțile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanța să ordone, dacă va fi nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

(4) Când înscrierile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrierile în cauză, se pot folosi traduceri realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale.

(5) Dispozițiile art. 149 se aplică în mod corespunzător.

ART. 151

Cererea formulată prin reprezentant

(1) Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

(2) Avocatul și consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

(3) Reprezentantul legal va alătura o copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

(4) Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat vor depune, în copie, un extras din registrul public în care este menționată împuternicirea lor.

(5) Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociații, societăți ori altei entități fără personalitate juridică, înființată potrivit legii, va anexa, în copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul său de reprezentare în justiție.

ART. 152

Cererea greșit denumită

Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

CAP. II

Citarea și comunicarea actelor de procedură

ART. 153

Obligația de a cita părțile

(1) Instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

(2) Instanța va amâna judecarea și va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității.

ART. 154

Organe competente și modalități de comunicare

(1) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe în ale căror circumscripții se află cel căruia i se comunică actul.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmânare/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163. Plicul va purta mențiunea "PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNĂ CU PRIORITATE".

(3) Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire, în plic închis, la care se atașează dovada de primire/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163.

(5) La cererea părții interesate și pe cheltuiala sa, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătorești, care vor fi ținuti să îndeplinească formalitățile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6) Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace.

(7) Instanța va verifica efectuarea procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen și, când este cazul, va lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum și pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înștiințarea părților pentru înfățișarea la termen.

(8) În scopul obținerii datelor și informațiilor necesare realizării procedurii de comunicare a citațiilor, a altor acte de procedură, precum și îndeplinirii oricărei atribuții proprii activității de judecată, instanțele au drept de acces direct la bazele de date electronice sau la alte sisteme de informare deținute de autorități și instituții publice. Acestea au obligația de a lua măsurile necesare în vederea asigurării accesului direct al instanțelor la bazele de date electronice și sistemele de informare deținute.

ART. 155

Locul citării

(1) Vor fi citați:

1. statul, prin Ministerul Finanțelor Publice sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unitățile administrativ-teritoriale și celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinați să le reprezinte în justiție, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociațiile, societățile și alte entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuși procedurii insolvenței, precum și creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, la sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reședința cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde își desfășoară permanent activitatea curentă;

7. incapabilii sau cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, prin reprezentanții sau ocrotitorii lor legali, la domiciliul ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internați în unități sanitare, la administrația acestora;

9. militarii încazarmați, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitania portului unde este înregistrată nava;

11. deținuții, la administrația locului de deținere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum și membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate;

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poșta română, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel. Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu este cunoscut/cunoscută, citarea se face potrivit art. 167. În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat numai acesta din urmă;

14. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 167;

15. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanță, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 și 2, statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, unitățile administrativ-teritoriale, precum și celelalte persoane juridice de drept public își pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură.

ART. 156

Obligația alegerii locului citării

Persoanele care se află în străinătate, citate potrivit art. 155 alin. (1) pct. 12 și 13 pentru primul termen de judecată, vor fi înștiințate prin citație că au obligația de a-și alege un domiciliu în România unde urmează să li se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care acestea nu se conformează, comunicările li se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

ART. 157

Cuprinsul citației

(1) Citația va cuprinde:

- a) denumirea instanței, sediul ei și, când este cazul, alt loc decât sediul instanței unde urmează să se desfășoare judecarea procesului;
- b) data emiterii citației;
- c) numărul dosarului;
- d) anul, luna, ziua și ora înfățișării;
- e) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a celui citat, precum și locul unde se citează;
- f) calitatea celui citat;
- g) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a părții potrivnice și obiectul cererii;
- h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar datorate de cel citat;
- i) mențiunea că, prin înmânarea citației, sub semnătură de primire, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței pentru un termen de judecată, cel citat este considerat că are în cunoștință și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmănată;
- j) alte mențiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanță;
- k) ștampila instanței și semnătura grefierului.

(2) În citație se menționează, când este cazul, orice date necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum și dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată cu citația alte acte de procedură. În cazurile în care întâmpinarea nu este obligatorie, în citație se va menționa obligația pârâtului de a-și pregăti apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înțelege să se folosească, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și k) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

ART. 158

Alegerea locului citării și al comunicării altor acte de procedură

(1) În caz de alegere de domiciliu sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 155 sau 156.

(2) Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuța poștală.

ART. 159

Termenul pentru înmânarea citației

Citația și celelalte acte de procedură, sub sancțiunea nulității, vor fi înmânate părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În cazuri urgente sau atunci când legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune scurtarea termenului de înmânare a citației ori actului de procedură, despre aceasta făcându-se mențiune în citație sau în actul de procedură.

ART. 160

Invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea

(1) Dacă partea prezentă în instanță, personal sau prin reprezentant, nu a primit citația sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 159 ori există o altă cauză de nulitate privind citația sau procedura de înmânare a acesteia, procesul se amână, la cererea părții interesate.

(2) Orice neregularitate cu privire la citare nu va mai fi luată în considerare în cazul în care, potrivit alin. (1), nu s-a cerut amânarea procesului, precum și în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(3) În lipsa părții nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată și de celelalte părți ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs.

ART. 161

Înmânarea făcută personal celui citat

(1) Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării stabilit potrivit art. 155 alin. (1) pct. 6.

(2) Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

(3) Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citația se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori așezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

(4) Pentru cei care se găsesc sub arme, citația se înmânează la unitatea din care fac parte.

(5) Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitania portului unde se găsește înregistrată nava.

(6) Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

(7) Pentru bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte asemenea așezăminte de asistență medicală ori socială, înmânarea se face la administrația acestora.

ART. 162

Înmânarea făcută altor persoane

(1) Înmânarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute la art. 155 alin. (1) pct. 1-5 și pct. 12 sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat, notar public ori executor judecătoresc se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa.

(2) În cazurile prevăzute la art. 161 alin. (4)-(7), unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația ori, după caz, actul de procedură comunicat sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. În acest din urmă caz se va proceda potrivit alin. (1). Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței, dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată.

ART. 163

Procedura de comunicare

(1) Comunicarea citației se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

(2) Dacă destinatarul primește citația, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

(3) Dacă destinatarul refuză să primească citația, agentul o va depune în cutia poștală. În lipsa cutiei poștale, va afișa pe ușa locuinței destinatarului o înștiințare care trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;
 - b) numele și prenumele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afișarea și funcția acestuia;
 - c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
 - d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea instanței pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;
 - e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;
 - f) mențiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la afișarea înștiințării ori, când există urgență, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanței de judecată pentru a i se comunica citația. Când domiciliul sau reședința ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanța de judecată își are sediul, înștiințarea va cuprinde mențiunea că pentru a i se comunica citația destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuiește sau își are sediul;
 - g) mențiunea că, în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
 - h) semnătura celui care a depus sau a afișat înștiințarea.
- (4) Mențiunile de la alin. (3) lit. c)-g) se completează de către greșta instanței. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) și g) se calculează zi cu zi.
- (5) Despre împrejurările arătate la alin. (3) agentul va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde mențiunile arătate la art. 164, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.
- (6) Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reședință sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citația unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuiește cu destinatarul ori care, în mod obișnuit, îi primește corespondența.
- (7) Când destinatarul locuiește într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente și nu este găsit la această locuință a sa, agentul îi va comunica citația administratorului, portarului sau celui care, în mod obișnuit, îl înlocuiește. În aceste cazuri, persoana care primește citația va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea și semnătura și încheind un proces-verbal cu privire la aceste împrejurări. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.
- (8) În cazul în care lipsesc persoanele prevăzute la alin. (6) și (7), precum și atunci când acestea, deși prezente, refuză să primească actul, sunt aplicabile dispozițiile alin. (3)-(5).
- (9) În cazurile prevăzute la alin. (3) și (8), agentul are obligația ca, în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afișarea înștiințării, să depună citația, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5), la sediul instanței de judecată care a emis citația ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuiește sau își are sediul, urmând ca acestea să comunice citația.
- (10) Când părții sau reprezentantului ei i s-a înmânat citația de către funcționarul anume desemnat în cadrul primăriei, acesta are obligația ca, în termen de cel mult 24 ore de la înmânare, să înainteze instanței de judecată dovada de înmânare prevăzută la alin. (1), precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).
- (11) Când termenul prevăzut la alin. (3) lit. f) s-a împlinit fără ca partea sau un reprezentant al ei să se prezinte la primărie pentru a i se înmâna citația, funcționarul anume însărcinat din cadrul primăriei va înainta instanței de judecată, de îndată, citația ce trebuia comunicată, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).
- (12) Dispozițiile prezentului articol se aplică și la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

ART. 164

Cuprinsul dovezii de înmânare și al procesului-verbal

(1) Dovada de înmânare a citației sau a altui act de procedură ori, după caz, procesul-verbal va cuprinde:

- a) anul, luna, ziua și ora când dovada a fost luată sau procesul-verbal a fost întocmit;
- b) numele, prenumele și funcția agentului, precum și, dacă este cazul, ale funcționarului de la primărie;
- c) numele și prenumele sau denumirea, după caz, și domiciliul ori sediul destinatarului, cu arătarea numărului etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel citat locuiește într-o clădire cu mai multe etaje ori apartamente sau în hotel, precum și dacă actul de procedură a fost înmănat la locuința sa, depus în cutia poștală ori afișat pe ușa locuinței. Dacă actul de procedură a fost înmănat în alt loc, se va face mențiune despre aceasta;
- d) numele, prenumele și calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea, în cazul în care actul de procedură a fost înmănat altei persoane decât destinatarului;
- e) denumirea instanței de la care emană citația ori alt act de procedură și numărul dosarului;
- f) semnătura celui care a primit citația sau alt act de procedură, precum și semnătura agentului sau, după caz, funcționarului de la primărie care o certifică, iar în cazul în care se întocmește proces-verbal, semnătura agentului, respectiv a funcționarului primăriei.

(2) Procesul-verbal va cuprinde, de asemenea, și arătarea motivelor pentru care a fost întocmit.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și f) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(4) Mențiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals.

ART. 165

Data îndeplinirii procedurii

Procedura se socotește îndeplinită:

1. la data semnării dovezii de înmânare ori, după caz, a încheierii procesului-verbal prevăzut la art. 164, indiferent dacă partea a primit sau nu citația ori alt act de procedură personal;

2. în cazul citării ori comunicării altui act de procedură efectuate prin poștă sau curierat rapid, potrivit art. 154 alin. (4) și (5), procedura se socotește îndeplinită la data semnării de către parte a confirmării de primire ori a consemnării, potrivit art. 163, de către funcționarul poștal sau de către curier a refuzului acesteia de a primi corespondența;

3. în cazul citării sau comunicării altui act de procedură efectuate potrivit art. 154 alin. (6), procedura se socotește îndeplinită la data arătată pe copia imprimată a confirmării expedierii, certificată de greșierul care a făcut transmisiunea.

ART. 166

Imposibilitatea de a comunica actul de procedură

Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuințat ori destinatarul actului nu mai locuiește în imobilul respectiv sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul va raporta cazul greșei instanței spre a înștiința din timp partea care a cerut comunicarea despre această împrejurare și a-i pune în vedere să facă demersuri pentru a obține noua adresă unde urmează a se face comunicarea.

ART. 167

Citarea prin publicitate

(1) Când reclamantul învederează, motivat, că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, instanța va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate.

(2) Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței, pe portalul instanței de judecată competente și la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanța va dispune și publicarea citației în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire.

(3) Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului, potrivit art. 58, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului.

(4) Procedura se socotește îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citației, potrivit dispozițiilor alin. (2).

(5) Dacă cel citat se înfățișează și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi sancționat potrivit dispozițiilor art. 187 alin. (1) pct. 1 lit. c).

ART. 168

Afișarea

Când legea sau instanța dispune ca citarea părților sau comunicarea anumitor acte de procedură să se facă prin afișare, această afișare se va face la instanță de către greșier, iar în afara instanței, de agenții însărcinați cu comunicarea actelor de procedură, încheindu-se un proces-verbal, potrivit art. 164, ce se va depune la dosar.

ART. 169

Comunicarea între avocați sau consilieri juridici

După sesizarea instanței, dacă părțile au avocat sau consilier juridic, cererile, întâmpinările ori alte acte se pot comunica direct între aceștia. În acest caz, cel care primește cererea va atesta primirea pe însuși exemplarul care urmează a fi depus la instanță sau, după caz, prin orice alte mijloace care asigură îndeplinirea acestei proceduri.

ART. 170

Comunicarea în instanță

(1) Partea prezentă în instanță personal, prin avocat sau prin alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură și orice înscris folosit în proces care i se comunică în ședință. Dacă se refuză primirea, actele și înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar, de unde, la cerere, partea le poate primi sub semnătură.

(2) Partea are dreptul să ridice și între termene, sub semnătură, actele de procedură și înscrisurile prevăzute la alin. (1).

ART. 171

Zilele de comunicare

Când comunicarea actelor de procedură se face prin agenți procedurali, ei nu vor putea instrumenta decât în zilele lucrătoare între orele 7,00-20,00, iar în cazuri urgente, și în zilele nelucrătoare sau de sărbători legale, dar numai cu încuviințarea președintelui instanței.

ART. 172

Schimbarea locului citării

Dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

ART. 173

Comunicarea către alți participanți

Citarea martorilor, experților, traducătorilor, interpreților ori a altor participanți în proces, precum și, când este cazul, comunicarea actelor de procedură adresate acestora sunt supuse dispozițiilor prezentului capitol, care se aplică în mod corespunzător.

CAP. III

Nulitatea actelor de procedură

ART. 174

Noțiune și clasificare

(1) Nulitatea este sancțiunea care lipsește total sau parțial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerințelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes privat.

ART. 175

Nulitatea condiționată

(1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinței legale s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

(2) În cazul nulităților expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

ART. 176

Nulitatea necondiționată

Nulitatea nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la:

1. capacitatea procesuală;
2. reprezentarea procesuală;
3. competența instanței;
4. compunerea sau constituirea instanței;
5. publicitatea ședinței de judecată;
6. alte cerințe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 177

Îndreptarea neregularităților actului de procedură

(1) Ori de câte ori este posibilă înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităților actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a intervenit decăderea ori o altă sancțiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.

(3) Actul de procedură nu va fi anulat dacă până la momentul pronunțării asupra excepției de nulitate a dispărut cauza acesteia.

ART. 178

Invocarea nulității

(1) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecării cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de partea interesată și numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria faptă.

(3) Dacă legea nu prevede altfel, nulitatea relativă trebuie invocată:

a) pentru neregularitățile săvârșite până la începerea judecării, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată;

b) pentru neregularitățile săvârșite în cursul judecății, la termenul la care s-a săvârșit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor și înainte de a pune concluzii pe fond.

(4) Partea interesată poate renunța, expres sau tacit, la dreptul de a invoca nulitatea relativă.

(5) Toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancțiunea decăderii părții din dreptul de a le mai invoca.

ART. 179

Efectele nulității

(1) Actul de procedură nul sau anulabil este desființat, în tot sau în parte, de la data îndeplinirii lui.

(2) Dacă este cazul, instanța dispune refacerea actului de procedură, cu respectarea tuturor condițiilor de validitate.

(3) Desființarea unui act de procedură atrage și desființarea actelor de procedură următoare, dacă acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare.

(4) Nulitatea unui act de procedură nu împiedică faptul ca acesta să producă alte efecte juridice decât cele care decurg din natura lui proprie.

TITLUL V

Termenele procedurale

ART. 180

Stabilirea termenelor

(1) Termenele procedurale sunt stabilite de lege ori de instanță și reprezintă intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzis să se îndeplinească un act de procedură.

(2) În cazurile prevăzute de lege, termenul este reprezentat de data la care se îndeplinește un anumit act de procedură.

(3) În cazurile în care legea nu stabilește ea însăși termenele pentru îndeplinirea unor acte de procedură, fixarea lor se face de instanță. La fixarea termenului, aceasta va ține seama și de natura urgentă a procesului.

ART. 181

Calculul termenelor

(1) Termenele, în afară de cazul în care legea dispune altfel, se calculează după cum urmează:

1. când termenul se socotește pe ore, acesta începe să curgă de la ora zero a zilei următoare;
2. când termenul se socotește pe zile, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlinesc;
3. când termenul se socotește pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinesc în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinesc în ultima zi a acestei luni.

(2) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se prelungește până în prima zi lucrătoare care urmează.

ART. 182

Împlinirea termenului

(1) Termenul care se socotește pe zile, săptămâni, luni sau ani se împlinesc la ora 24,00 a ultimei zile în care se poate îndeplini actul de procedură.

(2) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie depus la instanță sau într-un alt loc, termenul se va împlini la ora la care activitatea încetează în acel loc în mod legal, dispozițiile art. 183 fiind aplicabile.

ART. 183

Actele depuse la poștă, servicii specializate de curierat, unități militare sau locuri de deținere

(1) Actul de procedură depus înăuntrul termenului prevăzut de lege prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau depus la un serviciu de curierat rapid ori la un serviciu specializat de comunicare este socotit a fi făcut în termen.

(2) Actul depus de partea interesată înăuntrul termenului prevăzut de lege la unitatea militară ori la administrația locului de deținere unde se află această parte este, de asemenea, considerat ca făcut în termen.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), recipisa oficiului poștal, precum și înregistrarea ori atestarea făcută, după caz, de serviciul de curierat rapid, de serviciul specializat de comunicare, de unitatea militară sau de administrația locului de deținere, pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului de către partea interesată.

ART. 184

Curgerea termenului. Prelungirea acestuia

(1) Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Se consideră că actul a fost comunicat părții și în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe act, precum și în cazul în care ea a cerut comunicarea actului unei alte părți.

(3) Termenul procedural nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă mai înainte, se întrerupe față de cel lipsit de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să îl reprezinte sau să îl asiste.

(4) Termenul procedural se întrerupe și un nou termen începe să curgă de la data noii comunicări în următoarele cazuri:

1. când a intervenit moartea uneia dintre părți; în acest caz, se face din nou o singură comunicare la ultimul domiciliu al părții decedate, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor;

2. când a intervenit moartea reprezentantului părții; în acest caz, se face din nou o singură comunicare părții.

ART. 185

Nerespectarea termenului. Sancțiuni

(1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea oprește îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.

ART. 186

Repunerea în termen

(1) Partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedește că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate.

(2) În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen. În cazul exercitării căilor de atac, această durată este aceeași cu cea prevăzută pentru exercitarea căii de atac.

(3) Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de instanța competentă să soluționeze cererea privitoare la dreptul neexercitat în termen.

TITLUL VI

Amenzi judiciare și despăgubiri

ART. 187

Încălcarea obligațiilor privind desfășurarea procesului. Sancțiuni

(1) Dacă legea nu prevede altfel, instanța, potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea sancționa următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul, astfel:

1. cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) introducerea, cu rea-credință, a unor cereri principale, accesorii, adiționale sau incidentale, precum și pentru exercitarea unei căi de atac, vădit netemeinice;

b) formularea, cu rea-credință, a unei cereri de recuzare sau de strămutare;

c) obținerea, cu rea-credință, a citării prin publicitate a oricărei părți;

d) obținerea, cu rea-credință, de către reclamantul căruia i s-a respins cererea a unor măsuri asigurătorii prin care pârâtul a fost păgubit;

e) contestarea, cu rea-credință, de către autorul ei a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticității unei înregistrări audio sau video;

f) refuzul părții de a se prezenta la ședința de informare cu privire la avantajele medierii, în situațiile în care a acceptat, potrivit legii;

2. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

a) neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanță, în afară de cazul în care acesta este minor;

b) neaducerea, la termenul fixat de instanță, a martorului încuviințat, de către partea care, din motive imputabile, nu și-a îndeplinit această obligație;

c) neprezentarea avocatului, care nu și-a asigurat substituirea sa de către un alt avocat, a reprezentantului sau a celui care asistă partea ori nerespectarea de către aceștia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanță, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului;

d) refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în mod nejustificat la termenul fixat ori refuzul de a da lămuririle cerute;

e) neluarea de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

f) neprezentarea unui înscris sau a unui bun de către cel care îl deține, la termenul fixat în acest scop de instanță;

g) refuzul sau omisiunea unei autorități ori a altei persoane de a comunica, din motive imputabile ei, la cererea instanței și la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele și evidențele ei;

h) cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură;

i) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin judecătorilor, experților desemnați de instanță în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanței.

(2) Amenda nu se va aplica persoanelor la care se referă alin. (1) pct. 2, dacă motive temeinice le-au împiedicat să aducă la îndeplinire obligațiile ce le revin.

ART. 188

Alte cazuri de sancționare

(1) Nerespectarea de către oricare dintre părți sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanță pentru asigurarea ordinii și solemnității ședinței de judecată se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

(2) Nerespectarea de către orice persoană a dispozițiilor privind desfășurarea normală a executării silite se sancționează de către președintele instanței de executare, la cererea executorului, cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

ART. 189

Despăgubiri pentru amânarea procesului

Cel care, cu intenție sau din culpă, a pricinuit amânarea judecării sau a executării silite, prin una dintre faptele prevăzute la art. 187 sau 188, la cererea părții interesate, va putea fi obligat de către instanța de judecată ori, după caz, de către președintele instanței de executare la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin amânare.

ART. 190

Stabilirea amenzii și despăgubirii

Abaterea săvârșită, amenda și despăgubirea se stabilesc de către instanța în fața căreia s-a săvârșit fapta sau, după caz, de către președintele instanței de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credință, amenda și despăgubirea pot fi stabilite fie de instanța în fața căreia cererea a fost formulată, fie de către instanța care a soluționat-o, atunci când acestea sunt diferite.

ART. 191

Cererea de reexaminare

(1) Împotriva încheierii prevăzute la art. 190, cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenzii ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acesteia.

(2) Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

(3) În toate cazurile, cererea se soluționează, cu citarea părților, prin încheiere, dată în camera de consiliu, de către un alt complet decât cel care a stabilit amenda sau despăgubirea.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este definitivă.

CARTEA a II-a

Procedura contencioasă

TITLUL I

Procedura în fața primei instanțe

CAP. I

Sesizarea instanței de judecată

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

ART. 192

Dreptul de a sesiza instanța

(1) Pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, orice persoană se poate adresa justiției prin sesizarea instanței competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței poate fi făcută și de alte persoane sau organe.

(2) Procesul începe prin înregistrarea cererii la instanță, în condițiile legii.

(3) Cel care formulează cererea de chemare în judecată se numește reclamant, iar cel chemat în judecată se numește pârât.

ART. 193

Procedura prealabilă

(1) Sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

(3) La sesizarea instanței cu dezbateră procedurii succesoriale, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidențelor succesoriale prevăzute de Codul civil. În acest caz, neîndeplinirea procedurii prealabile va fi invocată de către instanță, din oficiu, sau de către pârât.

SECȚIUNEA a 2-a

Cererea de chemare în judecată

ART. 194

Cuprinsul cererii de chemare în judecată

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dovada calității de reprezentant, în forma prevăzută la art. 151, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 104. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;

f) semnătura.

ART. 195

Numărul de exemplare

Cererea de chemare în judecată se va face în numărul de exemplare stabilit la art. 149 alin. (1).

ART. 196

Nulitatea cererii

(1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele și prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia este nulă. Dispozițiile art. 200 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecării în fața primei instanțe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipsește la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înștiințat în acest sens prin citație. În cazul în care reclamantul este prezent în instanță, acesta va semna chiar în ședința în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condițiile prevăzute la alin. (2).

ART. 197

Timbrarea cererii

În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.

ART. 198

Cumulul de cereri

Prin aceeași cerere de chemare în judecată, reclamantul poate formula mai multe capete principale de cerere împotriva aceleiași persoane, în condițiile art. 99 alin. (2).

ART. 199

Înregistrarea cererii

(1) Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poștă, curier, fax sau scanată și transmisă prin poștă electronică ori prin înscris în formă electronică, se înregistrează și primește dată certă prin aplicarea ștampilei de intrare.

(2) După înregistrare, cererea și înscrisurile care o însoțesc, la care sunt atașate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanță, se predau președintelui instanței sau persoanei desemnate de acesta, care va lua de îndată măsuri în vederea stabilirii în mod aleatoriu a completului de judecată, potrivit legii.

ART. 200

Verificarea cererii și regularizarea acesteia

(1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată este de competența sa și dacă aceasta îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197.

(1[^]1) În cazul în care cauza nu este de competența sa, completul căruia i-a fost repartizată cererea dispune, prin încheiere dată fără citarea părților, trimiterea dosarului completului specializat competent sau, după caz, secției specializate competente din cadrul instanței sesizate. Dispozițiile privitoare la necompetență și conflictele de competență se aplică prin asemănare.

(2) Când cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 202 alin. (3).

(3) Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (2), prin încheiere, dată în camera de consiliu, se dispune anularea cererii.

(4) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(5) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(6) Cererea se soluționează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanței respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (2).

(7) În caz de admitere, cauza se retrimite completului inițial investit.

ART. 201

Fixarea primului termen de judecată

(1) Judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluție, comunicarea acesteia către pârât, punându-i-se în vedere că are obligația de a depune întâmpinare, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres, în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 165.

(2) Întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care este obligat să depună răspuns la întâmpinare în termen de 10 zile de la comunicare. Pârâtul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare de la dosarul cauzei.

(3) În termen de 3 zile de la data depunerii răspunsului la întâmpinare, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(4) În cazul în care pârâtul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1) sau, după caz, reclamantul nu a comunicat răspuns la întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (2), la data expirării termenului corespunzător, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(5) În procesele urgente, termenele prevăzute la alin. (1)-(4) pot fi reduse de judecător în funcție de circumstanțele cauzei.

(6) În cazul în care pârâtul domiciliază în străinătate, judecătorul va fixa un termen mai îndelungat, rezonabil, în raport cu împrejurările cauzei. Citarea se va face cu respectarea dispozițiilor art. 156.

ART. 202

Reprezentarea judiciară a părților în caz de coparticipare procesuală

(1) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamânți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

(3) Dovada mandatului va fi depusă de către reclamânți în termenul prevăzut la art. 200 alin. (2), iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu își aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 58 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamânților sau, după caz, a pârâților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia.

ART. 203

Măsuri pentru pregătirea judecării

(1) Judecătorul, sub rezerva dezbaterei la primul termen de judecată, dacă s-a solicitat prin cererea de chemare în judecată, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum și orice alte măsuri necesare pentru desfășurarea procesului potrivit legii.

(2) În condițiile legii, se vor putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum și măsuri pentru asigurarea probelor.

ART. 204

Modificarea cererii de chemare în judecată

(1) Reclamantul poate să-și modifice cererea și să propună noi dovezi, sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancțiunea decăderii, va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei.

(2) Cu toate acestea, nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședință declarațiile verbale făcute în instanță când:

1. se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii;
2. reclamantul mărește sau micșorează cuantumul obiectului cererii;
3. se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului;
4. se înlocuiește o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers, atunci când cererea în constatare este admisibilă.

(3) Modificarea cererii de chemare în judecată peste termenul prevăzut la alin. (1) poate avea loc numai cu acordul expres al tuturor părților.

SECȚIUNEA a 3-a

Întâmpinarea

ART. 205

Scopul și cuprinsul întâmpinării

(1) Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul se apără, în fapt și în drept, față de cererea de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința pârâtului ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, dacă reclamantul nu le-a menționat în cererea de chemare în judecată. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dacă pârâtul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) excepțiile procesuale pe care pârâtul le invocă față de cererea reclamantului;

c) răspunsul la toate pretențiile și motivele de fapt și de drept ale cererii;

d) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere, dispozițiile art. 194 lit. e) fiind aplicabile în mod corespunzător;

e) semnătura.

ART. 206

Comunicarea întâmpinării

(1) Întâmpinarea se comunică reclamantului, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La întâmpinare se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, precum și un rând de copii pentru instanță. Dispozițiile art. 149 alin. (1), (3) și (4) și ale art. 150 sunt aplicabile.

ART. 207

Întâmpinarea comună

Când sunt mai mulți pârâți, aceștia pot răspunde împreună, toți sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

ART. 208

Sanctiunea nedepunerii întâmpinării

(1) Întâmpinarea este obligatorie, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel.

SECȚIUNEA a 4-a

Cererea reconvențională

ART. 209

Noțiune și condiții

(1) Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvențională.

(2) În cazul în care pretențiile formulate prin cerere reconvențională privesc și alte persoane decât reclamantul, acestea vor putea fi chemate în judecată ca pârâți.

(3) Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

(4) Cererea reconvențională se depune, sub sancțiunea decăderii, odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată.

(5) Cererea reconvențională se comunică reclamantului și, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare. Dispozițiile art. 201 se aplică în mod corespunzător.

(6) Când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului în acest scop, dispozițiile alin. (5) fiind aplicabile.

(7) Reclamantul nu poate formula cerere reconvențională la cererea reconvențională a pârâtului inițial.

ART. 210

Disjungerea cererii reconvenționale

(1) Cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală.

(2) Dacă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța poate dispune judecarea separată a cererii reconvenționale. Cu toate acestea, disjungerea nu poate fi dispusă în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă judecarea ambelor cereri se impune pentru soluționarea unitară a procesului.

CAP. II

Judecata

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

ART. 211

Scopul judecării procesului

Completul de judecată, constituit potrivit legii, efectuează activitatea de cercetare și dezbateră fondului procesului, cu respectarea tuturor principiilor și garanțiilor procesuale, în vederea soluționării legale și temeinice a acestuia.

ART. 212

Locul judecării procesului

Judecarea procesului are loc la sediul instanței, dacă prin lege nu se dispune altfel.

ART. 213

Desfășurarea procesului fără prezența publicului

(1) În fața primei instanțe cercetarea procesului se desfășoară în camera de consiliu, dacă legea nu prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazurile în care dezbateră fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca aceasta să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezența publicului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), au acces în camera de consiliu ori în sala de ședință părțile, reprezentanții lor, cei care îi asistă pe minori, apărătorii părților, martorii, experții, traducătorii, interpreții, precum și alte persoane cărora instanța, pentru motive temeinice, le admite să asiste la proces.

ART. 214

Continuitatea instanței

(1) Membrii completului care judecă procesul trebuie să rămână aceiași în tot cursul judecării.

(2) În cazurile în care, pentru motive temeinice, un judecător este împiedicat să participe la soluționarea cauzei, acesta va fi înlocuit în condițiile legii.

(3) Dacă înlocuirea prevăzută la alin. (2) a avut loc după ce s-a dat cuvântul în fond părților, cauza se repune pe rol.

ART. 215

Ordinea judecării proceselor

(1) Pentru fiecare ședință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbate în aceea zi, care va fi afișată pe portalul instanței și la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea acesteia. Lista va cuprinde și intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor. Dispozițiile art. 220 sunt aplicabile.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergență și cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) Procesele în care partea sau părțile sunt reprezentate ori asistate de avocat, respectiv consilier juridic se vor dezbate cu prioritate.

(4) La cererea părții interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă.

ART. 216

Atribuțiile președintelui completului de judecată

(1) Președintele completului conduce ședința de judecată. El deschide, suspendă și ridică ședința.

(2) Președintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum și celorlalte părți din proces, în funcție de poziția lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, în afară de cazul când a pornit acțiunea. Altor persoane sau organe care participă la proces li se va da cuvântul în limita drepturilor pe care le au în proces.

(3) În cazul în care este necesar, președintele poate da cuvântul părților și celorlalți participanți, în aceeași ordine, de mai multe ori.

(4) Președintele poate să limiteze în timp intervenția fiecărei părți. În acest caz, el trebuie să pună în vedere părții, înainte de a-i da cuvântul, timpul pe care îl are la dispoziție.

(5) Judecătorii sau părțile pot pune întrebări celorlalți participanți la proces numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă încuviința ca aceștia să pună întrebările direct. Ordinea în care se pun întrebările se stabilește de către președinte.

ART. 217

Poliția ședinței de judecată

(1) Președintele completului de judecată exercită poliția ședinței, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii și a bune-cuviințe, precum și a solemnității ședinței de judecată.

(2) Dacă nu mai este loc în sala de ședință, președintele le poate cere celor care ar veni mai târziu sau care depășesc numărul locurilor existente să părăsească sala.

(3) Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de ședință, cu excepția cazului în care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplinește în fața instanței.

(4) Persoanele care iau parte la ședință sunt obligate să aibă o purtare și o ținută cuviincioase.

(5) Cei care se adresează instanței în ședință publică trebuie să stea în picioare, însă președintele poate încuviința, atunci când apreciază că este necesar, excepții de la această îndatorire.

(6) Președintele atrage atenția părții sau oricărei alte persoane care tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate să respecte ordinea și buna-cuviință, iar în caz de nevoie dispune îndepărtarea ei.

(7) Pot fi, de asemenea, îndepărtați din sală minorii, precum și persoanele care s-ar înfățișa într-o ținută necuviincioasă.

(8) Dacă înainte de închiderea dezbaterilor una dintre părți a fost îndepărtată din sală, aceasta va fi chemată în sală pentru a i se pune în vedere actele esențiale efectuate în lipsa ei. Aceste dispoziții nu se aplică în cazul în care partea îndepărtată este asistată de un apărător care a rămas în sală.

(9) Când cel care tulbură liniștea ședinței este însuși apărătorul părții, președintele îl va chema la ordine și, dacă, din cauza atitudinii lui, continuarea dezbaterilor nu mai este cu putință, procesul se va amâna, aplicându-se amenda judiciară prevăzută la art. 187 alin. (1) pct. 2, iar cheltuielile ocazionate de amânare vor fi trecute în sarcina sa, prin încheiere executorie, dispozițiile art. 191 fiind aplicabile.

ART. 218

Infrațiuni de audiență

(1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o infracțiune, președintele o constată și îl identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanța poate, în condițiile legii penale, să dispună și reținerea făptuitorului.

ART. 219

Verificări privind prezentarea părților

(1) Instanța verifică identitatea părților, iar dacă ele sunt reprezentate ori asistate, verifică și împuternicirea sau calitatea celor care le reprezintă ori le asistă.

(2) În cazul în care părțile nu răspund la apel, instanța va verifica dacă procedura de citare a fost îndeplinită și, după caz, va proceda, în condițiile legii, la amânarea, suspendarea ori la judecarea procesului.

ART. 220

Amânarea cauzei când nu este în stare de judecată

Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea cauzelor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Când completul de judecată este alcătuit din mai mulți judecători, această amânare se poate face și de un singur judecător.

ART. 221

Amânarea judecării prin învoiala părților

(1) Amânarea judecării în temeiul învoielii părților nu se poate încuviința decât o singură dată în cursul procesului.

(2) După o asemenea amânare, dacă părțile nu stăruiesc în judecată, aceasta va fi suspendată și cauza va fi repusă pe rol numai după plata taxelor de timbru, potrivit legii.

(3) Instanța este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de părți pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

ART. 222

Amânarea judecării pentru lipsă de apărare

(1) Amânarea judecării pentru lipsă de apărare poate fi dispusă, la cererea părții interesate, numai în mod excepțional, pentru motive temeinice și care nu sunt imputabile părții sau reprezentantului ei.

(2) Când instanța refuză amânarea judecării pentru acest motiv, va amâna, la cererea părții, pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

ART. 223

Judecarea cauzei în lipsa părții legal citate

(1) Lipsa părții legal citate nu poate împiedica judecarea cauzei, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă la orice termen fixat pentru judecată se înfățișează numai una dintre părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar și va asculta susținerile părții prezente, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, examinând și excepțiile și apărările părții care lipsește.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care lipsesc ambele părți, deși au fost legal citate, dacă cel puțin una dintre ele a cerut în scris judecarea cauzei în lipsă.

ART. 224

Discutarea cererilor și excepțiilor

Instanța este obligată, în orice proces, să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu.

ART. 225

Folosirea traducătorului și interpretului

(1) Când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4).

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie, se va folosi un interpret.

(3) Dispozițiile privitoare la experți se aplică în mod corespunzător și traducătorilor și interpreților.

ART. 226

Ascultarea minorilor

În cazul în care, potrivit legii, urmează să fie ascultat un minor, ascultarea se va face în camera de consiliu. Ținând seama de împrejurările procesului, instanța hotărăște dacă părinții, tutorele sau alte persoane vor fi de față la ascultarea minorului.

ART. 227

Prezența personală a părților în vederea soluționării amiabile a litigiului

(1) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii. În acest scop, el va solicita înfățișarea personală a părților, chiar dacă acestea sunt reprezentate. Dispozițiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) În litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părțile să participe la o ședință de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri. Când consideră necesar, ținând seama de circumstanțele cauzei, judecătorul va recomanda părților să recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecării. Medierea nu este obligatorie pentru părți.

(3) În cazul în care judecătorul recomandă medierea, părțile se vor prezenta la mediator, în vederea informării lor cu privire la avantajele medierii. După informare, părțile decid dacă acceptă sau nu soluționarea litigiului prin mediere. Până la termenul fixat de instanță, care nu poate fi mai scurt de 15 zile, părțile depun procesul-verbal întocmit de mediator cu privire la rezultatul ședinței de informare.

(4) Prevederile alin. (3) nu sunt aplicabile în cazul în care părțile au încercat soluționarea litigiului prin mediere anterior introducerii acțiunii.

(5) Dacă, în condițiile alin. (1) sau (2), părțile se împacă, judecătorul va constata învoiala lor în cuprinsul hotărârii pe care o va da. Dispozițiile art. 440 sunt aplicabile.

ART. 228

Imposibilitatea și refuzul de a semna

Când cel obligat să semneze un act de procedură nu poate sau refuză să semneze, se face mențiunea corespunzătoare în acel act, sub semnătura președintelui și a grefierului.

ART. 229

Termen în cunoștință

(1) Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar și a luat termenul în cunoștință, precum și partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant legal ori convențional, chiar neîmpuțernicit cu dreptul de a cunoaște termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, considerându-se că ea cunoaște termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziții îi sunt aplicabile și părții căreia, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaște și termenele de judecată ulterioare aceleia pentru care citația i-a fost înmănată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică:

1. în cazul reluării judecării, după ce a fost suspendată;
2. în cazul când procesul se repune pe rol;
3. când partea este chemată la interogatoriu, în afară de cazul în care a fost prezentă la încuviințarea lui, când s-a stabilit și termenul pentru luarea acestuia;
4. când, pentru motive temeinice, instanța a dispus ca partea să fie citată la fiecare termen;
5. în cazul în care instanța de apel sau de recurs fixează termen pentru rejudecarea fondului procesului după anularea hotărârii primei instanțe sau după casarea cu reținere.

(3) Militarii încazarmați sunt citați la fiecare termen.

(4) Deținuții sunt citați, de asemenea, la fiecare termen.

ART. 230

Preschimbarea termenului

Termenul de judecată nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți. Completul de judecată investit cu judecarea cauzei hotărăște în camera de consiliu, fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat. Dispozițiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

ART. 231

Notele de ședință. Înregistrarea ședinței

(1) Grefierul care participă la ședință este obligat să ia note în legătură cu desfășurarea procesului, care vor fi vizate de către președinte. Părțile pot cere citirea notelor și, dacă este cazul, corectarea lor.

(2) După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(3) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor.

(4) Instanța va înregistra ședințele de judecată. În caz de contestare de către participanții la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

(5) La cerere, părțile, pe cheltuiala acestora, pot obține o copie electronică a înregistrării ședinței de judecată în ceea ce privește cauza lor.

(6) Înregistrările din ședința de judecată vor putea fi solicitate și de către instanțele de control judiciar.

ART. 232

Redactarea încheierii de ședință

(1) Pe baza notelor de ședință, iar dacă este cazul și a înregistrărilor efectuate, grefierul redactează încheierea de ședință.

(2) Încheierea se redactează de grefier în cel mult 3 zile de la data ședinței de judecată.

ART. 233

Cuprinsul încheierii de ședință

(1) Pentru fiecare ședință a instanței se întocmește o încheiere care va cuprinde următoarele:

- a) denumirea instanței și numărul dosarului;
- b) data ședinței de judecată;
- c) numele, prenumele și calitatea membrilor completului de judecată, precum și numele și prenumele grefierului;
- d) numele și prenumele sau, după caz, denumirea părților, numele și prenumele persoanelor care le reprezintă sau le asistă, ale apărătorilor și celorlalte persoane chemate la proces, cu arătarea calității lor, precum și dacă au fost prezente ori au lipsit;
- e) numele, prenumele procurorului și parchetul de care aparține, dacă a participat la ședință;
- f) dacă procedura de citare a fost legal îndeplinită;
- g) obiectul procesului;
- h) probele care au fost administrate;
- i) cererile, declarațiile și prezentarea pe scurt a susținerilor părților, precum și a concluziilor procurorului, dacă acesta a participat la ședință;
- j) soluția dată și măsurile luate de instanță, cu arătarea motivelor, în fapt și în drept;
- k) calea de atac și termenul de exercitare a acesteia, atunci când, potrivit legii, încheierea poate fi atacată separat;
- l) dacă judecarea a avut loc în ședință publică, fără prezența publicului ori în camera de consiliu;
- m) semnătura membrilor completului și a grefierului.

(2) Încheierea trebuie să arate cum s-a desfășurat ședința, cuprinzând, dacă este cazul, mențiuni despre ceea ce s-a consemnat în procese-verbale separate.

(3) În cazul în care hotărârea se pronunță în ziua în care au avut loc dezbaterile, nu se întocmește încheierea de ședință, mențiunile prevăzute la alin. (1) și (2) făcându-se în partea introductivă a hotărârii.

ART. 234

Reguli aplicabile

(1) Dispozițiile privitoare la deliberare, opinie separată, precum și orice alte dispoziții referitoare la hotărârile prin care instanța se dezinvestește de judecarea fondului cererii se aplică în mod corespunzător și încheierilor.

(2) În cazul în care încheierile pronunțate de instanță pe parcursul judecății sunt supuse apelului sau, după caz, recursului separat de hotărârea de fond, dosarul se înaintează instanței superioare în copie certificată de grefa instanței a cărei încheiere se atacă.

(3) În cazul în care se declară apel sau, după caz, recurs împotriva unei încheieri cu privire la care există o chestiune litigioasă asupra admisibilității atacării pe cale separată a încheierii, cererea de exercitare a căii de atac se înaintează instanței superioare împreună cu o copie de pe încheierea atacată, certificată de grefa instanței. Dacă instanța de control judiciar constată admisibilitatea căii de atac, va cere instanței care a pronunțat încheierea atacată să înainteze dosarul cauzei, în condițiile alin. (2).

ART. 235

Încheieri preparatorii și interlocutorii

Instanța nu este legată de încheierile premergătoare cu caracter preparatoriu, ci numai de cele interlocutorii. Sunt încheieri interlocutorii acelea prin care, fără a se hotărî în totul asupra procesului, se soluționează excepții procesuale, incidente procedurale ori alte chestiuni litigioase.

ART. 236

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică atât la cercetarea procesului, cât și la dezbaterile în fond a cauzei.

SECȚIUNEA a 2-a

Cercetarea procesului

SUBSECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

ART. 237

Scopul și conținutul cercetării procesului

(1) În etapa de cercetare a procesului se îndeplinesc, în condițiile legii, acte de procedură la cererea părților ori din oficiu, pentru pregătirea dezbaterii în fond a procesului, dacă este cazul.

(2) În vederea realizării scopului prevăzut la alin. (1), instanța:

1. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;
2. va examina cererile de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;
3. va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a explicațiilor părților, dacă este cazul;
4. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute și care sunt contestate;
5. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 203;
6. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;
7. va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găsește concludente, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului și le va administra în condițiile legii;

8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;

9. va dispune ca părțile să prezinte dovada efectuării verificărilor în registrele de evidență ori publicitate prevăzute de Codul civil sau de legi speciale;

10. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei, inclusiv verificări în registrele prevăzute de legi speciale.

ART. 238

Estimarea duratei cercetării procesului

(1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părților, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluționat într-un termen optim și previzibil. Durata astfel estimată va fi consemnată în încheiere.

(2) Pentru motive temeinice, ascultând părțile, judecătorul va putea reconsidera durata prevăzută la alin. (1).

ART. 239

Alegerea procedurii de administrare a probelor

Judecătorul, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor, în condițiile art. 366-388. Dispozițiile art. 238 sunt aplicabile.

ART. 240

Locul cercetării procesului

(1) Cercetarea procesului are loc în fața judecătorului, în camera de consiliu, cu citarea părților. Dispozițiile art. 154 sunt aplicabile.

(2) În căile de atac cercetarea procesului, dacă este necesară, se face în ședință publică.

ART. 241

Asigurarea celerității

(1) Pentru cercetarea procesului, judecătorul fixează termene scurte, chiar de la o zi la alta. Dispozițiile art. 229 sunt aplicabile.

(2) Dacă există motive temeinice, se pot acorda și termene mai îndelungate decât cele prevăzute la alin. (1).

(3) Judecătorii vor dispune verificarea efectuării procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen. Când este cazul, instanța va ordona luarea măsurilor de refacere a acestor proceduri. În afară de aceste măsuri, instanța va putea dispune ca încunoștințarea părților să se facă și telefonic, telegrafic, prin fax, poștă electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură, după caz, transmiterea textului actului supus comunicării ori înștiințarea pentru prezentarea la termen, precum și confirmarea primirii actului, respectiv a înștiințării, dacă părțile au indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. Dacă încunoștințarea s-a făcut telefonic, grefierul va întocmi un referat în care va arăta modalitatea de încunoștințare și obiectul acesteia.

(4) Judecătorul poate stabili pentru părți, precum și pentru alți participanți în proces îndatoriri în ceea ce privește prezentarea dovezilor cu înscrisuri, relații scrise, răspunsul scris la interogatoriul comunicat potrivit art. 355, asistarea și concursul la efectuarea în termen a expertizelor, precum și orice alte demersuri necesare soluționării cauzei.

(5) Când este necesar pentru îndeplinirea îndatoririlor prevăzute la alin. (4), părțile, experții, traducătorii, interpreții, martorii și orice alți participanți în proces pot fi încunoștințați potrivit alin. (3).

ART. 242

Suspendarea judecării cauzei

(1) Când constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor stabilite în cursul judecării, potrivit legii, judecătorul poate suspenda judecata, arătând în încheiere care anume obligații nu au fost respectate. Dispozițiile art. 189 sunt aplicabile.

(2) La cererea părții, judecata va fi reluată dacă obligațiile la care se referă alin. (1) au fost îndeplinite și, potrivit legii, aceasta poate continua.

ART. 243

Împrejurări care pun capăt procesului

În cazul în care, în cursul cercetării procesului, reclamantul renunță la judecarea cererii de chemare în judecată ori la dreptul pretins, intervine învoiala părților sau sunt admise cereri ori excepții care pun capăt în întregime procesului, fără a mai fi necesară dezbaterea asupra fondului în camera de consiliu sau în ședință publică, judecătorul se va pronunța asupra cauzei prin hotărâre.

ART. 244

Terminarea cercetării procesului

(1) Când judecătorul se socotește lămurit, prin încheiere, declară cercetarea procesului încheiată și fixează termen pentru dezbaterea fondului în ședință publică.

(2) Pentru dezbaterea fondului, judecătorul pune în vedere părților să redacteze note privind susținerile lor și să le depună la dosar cu cel puțin 5 zile înainte de termenul stabilit potrivit alin. (1), fără a aduce atingere dreptului acestora de a formula concluzii orale.

(3) Părțile pot fi de acord ca dezbaterea fondului să urmeze în camera de consiliu, în aceeași zi sau la un alt termen.

(4) Cererea de judecată în lipsă presupune că partea care a formulat-o a fost de acord și ca dezbaterea fondului să aibă loc în camera de consiliu, în afară de cazul în care partea a solicitat expres ca aceasta să aibă loc în ședință publică.

SUBSECȚIUNEA a 2-a

Excepțiile procesuale

ART. 245

Noțiune

Excepția procesuală este mijlocul prin care, în condițiile legii, partea interesată, procurorul sau instanța invocă, fără să pună în discuție fondul dreptului, neregularități procedurale privitoare la compunerea completului sau constituirea instanței, competența instanței ori la procedura de judecată sau lipsuri referitoare la dreptul la acțiune urmărind, după caz, declinarea competenței, amânarea judecării, refacerea unor acte ori anularea, respingerea sau perimarea cererii.

ART. 246

Excepții absolute și relative

(1) Excepțiile absolute sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică.

(2) Excepțiile relative sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme care ocrotesc cu precădere interesele părților.

ART. 247

Invocare

(1) Excepțiile absolute pot fi invocate de parte sau de instanță în orice stare a procesului, dacă prin lege nu se prevede altfel. Ele pot fi ridicate înaintea instanței de recurs numai dacă, pentru soluționare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi.

(2) Excepțiile relative pot fi invocate de partea care justifică un interes, cel mai târziu la primul termen de judecată după săvârșirea neregularității procedurale, în etapa cercetării procesului și înainte de a se pune concluzii în fond.

(3) Cu toate acestea, părțile sunt obligate să invoce toate mijloacele de apărare și toate excepțiile procesuale de îndată ce le sunt cunoscute. În caz contrar, ele vor răspunde pentru pagubele pricinuite părții adverse, dispozițiile art. 189-191 fiind aplicabile.

ART. 248

Procedura de soluționare

(1) Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.

(2) În cazul în care s-au invocat simultan mai multe excepții, instanța va determina ordinea de soluționare în funcție de efectele pe care acestea le produc.

(3) Dacă instanța nu se poate pronunța de îndată asupra excepției invocate, va amâna judecata și va stabili un termen scurt în vederea soluționării excepției.

(4) Excepțiile vor putea fi unite cu administrarea probelor, respectiv cu fondul cauzei numai dacă pentru judecarea lor este necesar să se administreze aceleași dovezi ca și pentru finalizarea etapei cercetării procesului sau, după caz, pentru soluționarea fondului.

(5) Încheierea prin care s-a respins excepția, precum și cea prin care, după admiterea excepției, instanța a rămas în continuare investită pot fi atacate numai odată cu fondul, dacă legea nu dispune altfel.

SUBSECȚIUNEA a 3-a

Probele

§ 1. Dispoziții generale

ART. 249

Sarcina probei

Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.

ART. 250

Obiectul probei și mijloacele de probă

Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumții, mărturisirea uneia dintre părți, făcută din proprie inițiativă sau obținută la interogatoriu, prin expertiză, prin mijloacele materiale de probă, prin cercetarea la fața locului sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

ART. 251

Lipsa îndatoririi de a proba

Nimeni nu este ținut de a proba ceea ce instanța este ținută să ia cunoștință din oficiu.

ART. 252

Obligativitatea cunoașterii din oficiu

(1) Instanța de judecată trebuie să ia cunoștință din oficiu de dreptul în vigoare în România.

(2) Textele care nu sunt publicate în Monitorul Oficial al României sau într-o altă modalitate anume prevăzută de lege, convențiile, tratatele și acordurile internaționale aplicabile în România, care nu sunt integrate într-un text de lege, precum și dreptul internațional cutumiar trebuie dovedite de partea interesată.

(3) Dispozițiile normative cuprinse în documente clasificate pot fi dovedite și consultate numai în condițiile prevăzute de lege.

ART. 253

Posibilitatea cunoașterii din oficiu

Instanța de judecată poate lua cunoștință din oficiu de dreptul unui stat străin, cu condiția ca acesta să fie invocat. Proba legii străine se face conform dispozițiilor Codului civil referitoare la conținutul legii străine.

ART. 254

Propunerea probelor. Rolul instanței

(1) Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Ele pot fi propuse și oral, în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) Dovezile care nu au fost propuse în condițiile alin. (1) nu vor mai putea fi cerute și încuviințate în cursul procesului, în afară de cazurile în care:

1. necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;
2. nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească și partea nu o putea prevedea;
3. partea învederează instanței că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;
4. administrarea probei nu duce la amânarea judecării;
5. există acordul expres al tuturor părților.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), partea adversă are dreptul la proba contrară numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a încuviințat proba invocată.

(4) În cazul amânării, pentru motivele prevăzute la alin. (2), partea este obligată, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a administra proba încuviințată:

- a) să depună lista martorilor în termen de 5 zile de la încuviințarea probei, când se cere proba cu martori;
- b) să depună copii certificate de pe înscrisurile invocate cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată, dacă s-a încuviințat proba cu înscrisuri;
- c) să depună interogatoriul în termen de 5 zile de la încuviințarea acestei probe, în cazurile în care interogatoriul trebuie comunicat, potrivit legii;
- d) să depună dovada plății cheltuielilor necesare efectuării expertizei, în termen de 5 zile de la numirea expertului sau în termenul stabilit de instanță potrivit dispozițiilor art. 331 alin. (2), dacă s-a încuviințat proba expertizei.

(5) Dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanța va dispune ca părțile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

(6) Cu toate acestea, părțile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanței de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus și administrat în condițiile legii.

ART. 255

Admisibilitatea probelor

(1) Probele trebuie să fie admisibile potrivit legii și să ducă la soluționarea procesului.

(2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanța va putea decide, ținând seama de circumstanțele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.

(3) Uzanțele, regulile deontologice și practicile statornicite între părți trebuie probate, în condițiile legii, de către cel care le invocă. Regulamentele și reglementările locale trebuie dovedite de către cel care le invocă numai la cererea instanței.

(4) La cererea instanței, autoritățile competente sunt obligate să îi comunice, în termenul stabilit, toate informațiile, înscrisurile ori reglementările solicitate.

ART. 256

Convenții asupra probelor

Convențiile asupra admisibilității, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepția celor care privesc drepturi de care părțile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori, după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

ART. 257

Renunțarea la probă

- (1) Când o parte renunță la probele propuse, cealaltă parte poate să și le însușească.
- (2) Instanța poate dispune administrarea din oficiu a probei la care s-a renunțat.

ART. 258

Încuviințarea probelor

(1) Probele se pot încuviința numai dacă sunt întrunite cerințele prevăzute la art. 255, în afară de cazul când ar exista pericolul ca ele să se piardă prin întârziere.

(2) Încheierea prin care se încuviințează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviințate, precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora.

(3) Instanța va putea limita numărul martorilor propuși.

ART. 259

Revenirea asupra probelor încuviințate

Instanța poate reveni asupra unor probe încuviințate dacă, după administrarea altor probe, apreciază că administrarea vreuneia nu mai este necesară. Instanța este însă obligată să pună această împrejurare în discuția părților.

ART. 260

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se va face în ordinea stabilită de instanță.

(2) Probele se vor administra, când este posibil, chiar în ședința în care au fost încuviințate. Pentru administrarea celorlalte probe se va fixa termen, luându-se totodată măsurile ce se impun pentru prezentarea martorilor, efectuarea expertizelor, aducerea înscrisurilor și a oricăror alte mijloace de probă.

(3) Probele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Dovada și dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeași ședință.

(5) Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va efectua, când este cazul, mai înainte de administrarea celorlalte probe.

(6) Când proba cu martori a fost încuviințată în condițiile prevăzute la art. 254 alin. (2), dovada contrară va fi cerută, sub sancțiunea decăderii, în aceeași ședință, dacă amândouă părțile sunt de față.

(7) Partea care a lipsit la încuviințarea dovezii este obligată să ceară proba contrară la ședința următoare, iar în caz de împiedicare, la primul termen când se înfățișează.

ART. 261

Locul administrării probelor

(1) Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată sesizate, în camera de consiliu, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă, din motive obiective, administrarea probelor nu se poate face decât în afara localității de reședință a instanței, aceasta se va putea efectua prin comisie rogatorie, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. În cazul în care felul dovezii îngăduie și părțile se învoiesc, instanța care administrează proba poate fi scutită de citarea părților.

(3) Când instanța care a primit comisia rogatorie constată că administrarea probei urmează a se face în circumscripția altei instanțe, va înainta, pe cale administrativă, cererea de comisie rogatorie instanței competente, comunicând aceasta instanței de la care a primit însărcinarea.

(4) Instanța însărcinată prin comisie rogatorie va proceda la administrarea probelor în prezența părților sau, chiar în lipsă, dacă au fost legal citate, având aceleași atribuții ca și instanța sesizată, în ceea ce privește procedura de urmat.

(5) După ce s-a efectuat administrarea probelor prin comisie rogatorie, instanța sesizată, dacă este cazul, va fixa, din oficiu, termen pentru continuarea cercetării procesului sau, după caz, pentru dezbaterăa fondului.

ART. 262

Cheltuielile necesare administrării probelor

(1) Când administrarea probei încuviințate necesită cheltuieli, instanța va pune în vedere părții care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau în termenul fixat de instanță, dovada achitării sumei stabilite pentru acoperirea lor.

(2) În cazurile în care proba a fost dispusă din oficiu sau la cererea procurorului în procesul pornit de acesta în condițiile prevăzute la art. 92 alin. (1), instanța va stabili, prin încheiere, cheltuielile de administrare a probei și partea care trebuie să le plătească, putându-le pune și în sarcina ambelor părți.

(3) Nedepunerea sumei prevăzute la alin. (1) în termenul fixat atrage decăderea părții din dreptul de a administra dovada încuviințată în fața acelei instanțe.

(4) Depunerea sumei prevăzute la alin. (1) se va putea însă face și după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

(5) Dispozițiile alin. (1)-(4) se aplică și în cazul în care administrarea probei se face prin comisie rogatorie.

ART. 263

Situația părții decăzute

Partea decăzută din dreptul de a administra o probă va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și a dovezilor părții potrivnice.

ART. 264

Aprecierea probelor

(1) Instanța va examina probele administrate, pe fiecare în parte și pe toate în ansamblul lor.

(2) În vederea stabilirii existenței sau inexistenței faptelor pentru a căror dovedire probele au fost încuviințate, judecătorul le apreciază în mod liber, potrivit convingerii sale, în afară de cazul când legea stabilește puterea lor doveditoare.

§ 2. Dovada cu înscrisuri

I. Dispoziții generale

ART. 265

Noțiune

Înscrisul este orice scriere sau altă consemnare care cuprinde date despre un act sau fapt juridic, indiferent de suportul ei material ori de modalitatea de conservare și stocare.

ART. 266

Înscrisurile pe suport informatic

Înscrisul pe suport informatic este admis ca probă în aceleași condiții ca înscrisul pe suport hârtie, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de lege.

ART. 267

Înscrisurile în formă electronică

Înscrisurile făcute în formă electronică sunt supuse dispozițiilor legii speciale.

ART. 268

Rolul semnăturii

(1) Semnătura unui înscris face deplină credință, până la proba contrară, despre existența consimțământului părții care l-a semnat cu privire la conținutul acestuia. Dacă semnătura aparține unui funcționar public, ea conferă autenticitate acelui înscris, în condițiile legii.

(2) Când semnătura este electronică, aceasta nu este valabilă decât dacă este reprodusă în condițiile prevăzute de lege.

II. Înscrisul autentic

ART. 269

Noțiune

(1) Înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită de stat cu autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege. Autenticitatea înscrisului se referă la stabilirea identității părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrisului.

(2) Este, de asemenea, autentic orice alt înscris emis de către o autoritate publică și căruia legea îi conferă acest caracter.

ART. 270

Putere doveditoare

(1) Înscrisul autentic face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările făcute personal de către cel care a autentificat înscrisul, în condițiile legii.

(2) Declarațiile părților cuprinse în înscrisul autentic fac dovadă, până la proba contrară, atât între părți, cât și față de oricare alte persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul mențiunilor din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților, fără a constitui obiectul principal al actului. Celelalte mențiuni constituie, între părți, un început de dovadă scrisă.

ART. 271

Nulitatea și conversiunea înscrisului autentic

(1) Înscrisul autentic întocmit fără respectarea formelor prevăzute pentru încheierea sa valabilă ori de o persoană incompatibilă, necompetentă sau cu depășirea competenței este lovit de nulitate absolută, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Înscrisul prevăzut la alin. (1) face însă deplină dovadă ca înscris sub semnătură privată, dacă este semnat de părți, iar dacă nu este semnat, constituie, între acestea, doar un început de dovadă scrisă.

III. Înscrisul sub semnătură privată

ART. 272

Noțiune

Înscrisul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părților, indiferent de suportul său material. El nu este supus niciunei alte formalități, în afara excepțiilor anume prevăzute de lege.

ART. 273

Putere doveditoare

(1) Înscrișul sub semnătură privată, recunoscut de cel căruia îi este opus sau, după caz, socotit de lege ca recunoscut, face dovadă între părți până la proba contrară.

(2) Mențiunile din înscriș care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților fac, de asemenea, dovadă până la proba contrară, iar celelalte mențiuni, străine de cuprinsul acestui raport, pot servi doar ca început de dovadă scrisă.

ART. 274

Pluralitatea de exemplare

(1) Înscrișul sub semnătură privată, care constată un contract sinalagmatic, are putere doveditoare numai dacă a fost făcut în atâtea exemplare originale câte părți cu interese contrare sunt.

(2) Un singur exemplar original este suficient pentru toate persoanele având același interes.

(3) Fiecare exemplar original trebuie să facă mențiune despre numărul originalelor ce au fost făcute. Lipsa acestei mențiuni nu poate fi opusă însă de cel care a executat, în ceea ce îl privește, obligația constatată în acel înscriș.

(4) Pluralitatea exemplarelor originale nu este cerută când părțile, de comun acord, au depus singurul original la un terț ales de ele.

ART. 275

Formalitatea "bun și aprobat"

(1) Înscrișul sub semnătură privată, prin care o singură parte se obligă către o alta să-i plătească o sumă de bani sau o cantitate de bunuri fungibile, trebuie să fie în întregime scris cu mâna celui care îl subscrie sau cel puțin ca, în afară de semnătură, să fie scris cu mâna sa "bun și aprobat pentru...", cu arătarea în litere a sumei sau a cantității datorate.

(2) Când suma arătată în cuprinsul înscrișului este diferită de cea arătată în formula "bun și aprobat", se prezumă că obligația nu există decât pentru suma cea mai mică, chiar dacă înscrișul și formula "bun și aprobat" sunt scrise în întregime cu mâna sa de cel obligat, afară numai dacă se dovedește în care parte este greșeală sau dacă prin lege se prevede altfel.

ART. 276

Sanctiunea nerespectării formalităților speciale

Înscrișurile sub semnătură privată pentru care nu s-au îndeplinit cerințele prevăzute la art. 274 și 275 vor putea fi socotite ca început de dovadă scrisă.

ART. 277

Înscrișurile întocmite de profesioniști

(1) Dispozițiile art. 274 și 275 nu se aplică în raporturile dintre profesioniști.

(2) Înscrișul nesemnă, dar utilizat în mod obișnuit în exercițiul activității unei întreprinderi pentru a constata un act juridic, face dovada cuprinsului său, cu excepția cazului în care legea impune forma scrisă pentru însăși dovedirea actului juridic.

(3) Înscrișul sub semnătură privată întocmit în exercițiul activității unei întreprinderi este prezumat a fi fost făcut la data consemnată în cuprinsul său. În acest caz, data înscrișului sub semnătură privată poate fi combătută cu orice mijloc de probă.

(4) Dacă înscrișul prevăzut la alin. (3) nu conține nicio dată, aceasta poate fi stabilită în raporturile dintre părți cu orice mijloc de probă.

ART. 278

Data certă a înscrișului sub semnătură privată

(1) Data înscrișurilor sub semnătură privată este opozabilă altor persoane decât celor care le-au întocmit, numai din ziua în care a devenit certă, prin una dintre modalitățile prevăzute de lege, respectiv:

1. din ziua în care au fost prezentate spre a se conferi dată certă de către notarul public, executorul judecătoresc sau alt funcționar competent în această privință;

2. din ziua când au fost înfățișate la o autoritate sau instituție publică, făcându-se despre aceasta mențiune pe înscrisuri;

3. din ziua când au fost înregistrate într-un registru sau alt document public;

4. din ziua morții ori din ziua când a survenit neputința fizică de a scrie a celui care l-a întocmit sau a unuia dintre cei care l-au scris, după caz;

5. din ziua în care cuprinsul lor este reprodus, chiar și pe scurt, în înscrisuri autentice întocmite în condițiile art. 269, precum încheieri, procese-verbale pentru punerea de sigilii sau pentru facere de inventar;

6. din ziua în care s-a petrecut un alt fapt de aceeași natură care dovedește în chip neîndoielnic anterioritatea înscrisului.

(2) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, instanța, ținând seama de împrejurări, poate să înlăture aplicarea, în tot sau în parte, a dispozițiilor alin. (1) în privința chitanțelor liberatorii.

ART. 279

Registrele și hârțile domestice

Registrele și hârțile domestice nu fac dovadă pentru cel care le-a scris. Ele fac dovadă împotriva lui:

1. în toate cazurile în care atestă neîndoielnic o plată primită;

2. când cuprind mențiunea expresă că însemnarea a fost făcută în folosul celui arătat drept creditor, pentru a ține loc de titlu.

ART. 280

Registrele profesioniștilor

(1) Registrele profesioniștilor, întocmite și ținute cu respectarea dispozițiilor legale, pot face între aceștia deplină dovadă în justiție, pentru faptele și chestiunile legate de activitatea lor profesională.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1), chiar neținute cu respectarea dispozițiilor legale, fac dovadă contra celor care le-au ținut. Cu toate acestea, partea care se prevalează de ele nu poate scinda conținutul lor.

(3) În toate cazurile, instanța este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui profesionist o altă putere doveditoare, dacă trebuie să se renunțe la această probă în cazul în care registrele părților nu concordă sau dacă trebuie să atribuie o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părți.

ART. 281

Mențiunile făcute de creditor

Orice mențiune făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul unui titlu care a rămas neîntrerupt în posesia sa face dovada, cu toate că nu este nici semnată, nici datată de el, când tinde a stabili liberațiunea debitorului. Aceeași putere doveditoare o are mențiunea făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul duplicatului unui înscris sau al unei chitanțe, dacă duplicatul sau chitanța este în mâinile debitorului.

IV. Înscrisurile pe suport informatic

ART. 282

Noțiune

(1) Când datele unui act juridic sunt redată pe un suport informatic, documentul care reproduce aceste date constituie instrumentul probator al actului, dacă este inteligibil și prezintă garanții suficiente de serioase pentru a face deplină credință în privința conținutului acestuia și a identității persoanei de la care acesta emană.

(2) Pentru a aprecia calitatea documentului, instanța trebuie să țină seama de circumstanțele în care datele au fost înscrise și de documentul care le-a reprodus.

ART. 283

Prezumția de validitate a înscrierii

Înscrierea datelor unui act juridic pe suport informatic este prezumată a prezenta garanții suficiente de serioase pentru a face deplină credință în cazul în care ea este făcută în mod sistematic și fără lacune și când datele înscrise sunt protejate contra alterărilor și contrafacerilor, astfel încât integritatea documentului este deplin asigurată. O astfel de prezumție există și în favoarea terților din simplul fapt că înscrierea este efectuată de către un profesionist.

ART. 284

Puterea doveditoare

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport informatic, face deplină dovadă între părți, până la proba contrară.

(2) Dacă suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanțe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

V. Duplicatale și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată

ART. 285

Regimul duplicatelor

Duplicatale de pe înscrisurile notariale sau alte înscrisuri autentice, eliberate în condițiile prevăzute de lege, înlocuiesc originalul și au aceeași putere doveditoare ca și acesta.

ART. 286

Regimul copiilor

(1) Copia, chiar legalizată, de pe orice înscris autentic sau sub semnătură privată nu poate face dovadă decât despre ceea ce este cuprins în înscrisul original.

(2) Părțile pot să ceară confruntarea copiei cu originalul, prezentarea acestuia din urmă putând fi întotdeauna ordonată de instanță, în condițiile prevăzute la art. 292 alin. (2).

(3) Dacă este imposibil să fie prezentat originalul sau duplicatul înscrisului autentic ori originalul înscrisului sub semnătură privată, copia legalizată de pe acestea constituie un început de dovadă scrisă.

(4) Copiile de pe copii nu au nicio putere doveditoare.

(5) Extrasele sau copiile parțiale fac dovada ca și copiile integrale sau copiile asimilate acestora, însă numai pentru partea din înscrisul original pe care o reproduc; în cazul în care sunt contestate, iar originalul este imposibil să fie prezentat, instanța are dreptul să aprecieze, în limitele prevăzute la alin. (3) și (4), în ce măsură partea din original, reprodusă în extras, poate fi socotită ca având putere doveditoare, independent de părțile din original care nu au fost reproduse.

ART. 287

Copiile făcute pe microfilme sau pe suporturi informatice

Datele din înscrisurile autentice sau sub semnătură privată redate pe microfilme și alte suporturi accesibile de prelucrare electronică a datelor, făcute cu respectarea dispozițiilor legale, au aceeași putere doveditoare ca și înscrisurile în baza cărora au fost redate.

VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare

ART. 288

Putere doveditoare

Înscrisul de recunoaștere sau de reînnoire a unei datorii preexistente face dovadă împotriva debitorului, moștenitorilor sau succesorilor săi în drepturi, dacă aceștia nu dovedesc, prin aducerea documentului original, că recunoașterea este eronată sau inexactă.

VII. Regimul altor înscrisuri

ART. 289

Alte categorii de înscrisuri

(1) Contractele încheiate pe formulare tipizate sau standardizate ori încorporând condiții generale tip, după caz, sunt considerate înscrisuri sub semnătură privată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, biletele, tichetele și alte asemenea documente, utilizate cu ocazia încheierii unor acte juridice sau care încorporează dreptul la anumite prestații, au forța probantă a înscrisurilor sub semnătură privată, chiar dacă nu sunt semnate.

(3) Telexul, precum și telegrama ale căror originale, depuse la oficiul poștal, au fost semnate de expeditor, fac aceeași dovadă ca și înscrisul sub semnătură privată.

ART. 290

Anexele

Planurile, schițele, hârtiile, fotografiile și orice alte documente anexate au aceeași putere doveditoare ca și înscrisurile la care sunt alăturate, dacă au legătură directă cu înscrisul și poartă semnătura, după caz, a părții sau a persoanei competente care a întocmit înscrisul.

ART. 291

Modificările înscrisului

Ștersăturile, radierile, corecturile și orice alte modificări, mențiuni sau adăugiri, făcute într-un înscris, nu vor fi luate în considerare decât dacă au fost constatate sub semnătură de cel competent să îl întocmească sau de partea de la care emană înscrisul, după caz.

VIII. Administrarea probei cu înscrisuri

ART. 292

Depunerea înscrisurilor

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, fiecare parte are dreptul să depună înscrisurile de care înțelege să se folosească, în copie certificată pentru conformitate.

(2) Dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul și, la cerere, să îl prezinte instanței, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris.

(3) Dacă partea adversă nu poate să își dea seama de exactitatea copiei față cu originalul înfățișat în ședință, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

(4) Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefierul instanței unde au fost depuse.

(5) Înscrisurile întocmite în altă limbă decât cea folosită în fața instanței trebuie însoțite de traduceri legalizate.

(6) Înscrisurile depuse în copie la dosar nu pot fi retrase de părți.

ART. 293

Obligația părții adverse de a prezenta înscrisul

(1) Când partea învederează că partea adversă deține un înscris probatoriu, referitor la proces, instanța poate ordona înfățișarea lui.

(2) Cererea de înfățișare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părților din proces, dacă însăși partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

ART. 294

Cazuri de respingere a cererii de prezentare a înscrisului

(1) Judecătorul va respinge motivat cererea de depunere la dosar a înscrisului, în întregime sau în parte, când:

1. conținutul înscrisului se referă la chestiuni strict personale privind demnitatea sau viața privată a unei persoane;

2. depunerea înscrisului ar încălca îndatorirea legală de păstrare a secretului;

3. depunerea înscrisului ar atrage urmărirea penală a părții, a soțului sau a unei rude ori afin până la gradul al treilea inclusiv.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, incidența vreunuia dintre cazurile de mai sus va fi verificată de judecător, prin cercetarea conținutului înscrisului. În încheierea de ședință se va face o mențiune corespunzătoare.

ART. 295

Refuzul de a prezenta înscrisul

Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că a ascuns înscrisul ori l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deținerea înscrisului, nu se conformează ordinului dat de instanță de a-l înfățișa, instanța va putea socoti ca dovedite afirmațiile făcute cu privire la conținutul aceluia înscris de partea care a cerut înfățișarea.

ART. 296

Cercetarea înscrisului prin judecătorul delegat

(1) Când un înscris, necesar dezlegării procesului, se găsește la una dintre părți și nu poate fi prezentat fiindcă aducerea ar fi prea costisitoare sau când înscrisurile sunt prea voluminoase ori numeroase, se va putea delega un judecător în prezența căruia părțile vor cerceta înscrisurile la locul unde se găsesc.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), instanța, ținând seama de împrejurări, poate să ceară doar prezentarea unor extrase sau copii de pe înscrisurile solicitate, certificate de persoana care le deține. În asemenea cazuri, dacă este necesar, instanța poate dispune verificarea conformității extrasului sau copiei cu originalul.

ART. 297

Obligația terțului de a prezenta înscrisul

(1) Când se arată că un înscris necesar soluționării procesului se află în posesia unui terț, acesta va putea fi citat ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanță.

(2) Când deținătorul înscrisului este o persoană juridică, reprezentanții ei vor putea fi citați ca martori.

(3) Terțul poate refuza înfățișarea înscrisului în cazurile prevăzute la art. 294.

ART. 298

Obligația autorității sau instituției publice de a prezenta înscrisul

(1) Dacă înscrisul se găsește în păstrarea unei autorități sau instituții publice, instanța va lua măsuri, la cererea uneia dintre părți sau din oficiu, pentru aducerea lui, în termenul fixat în acest scop, punând în vedere conducătorului autorității sau instituției publice deținătoare măsurile ce se pot dispune în caz de neconformare.

(2) Autoritatea sau instituția publică deținătoare este în drept să refuze trimiterea înscrisului când acesta se referă la apărarea națională, siguranța publică sau relațiile diplomatice. Extrase parțiale vor putea fi trimise dacă niciunul dintre aceste motive nu se opune. Dispozițiile art. 252 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

ART. 299

Înscrisurile care nu pot fi trimise instanței

(1) Instanța nu va putea cere trimiterea în original a cărților funciare și a planurilor, a registrelor autorităților sau instituțiilor publice, a testamentelor depuse la instanțe, notari publici sau avocați, precum și a altor înscrisuri originale ce se găsesc în arhivele acestora. Se vor putea însă cere copii certificate ale acestora.

(2) Cercetarea acestor înscrisuri, dacă este necesară, se va face, cu citarea părților, de un judecător delegat sau, dacă înscrisul se găsește în altă localitate, prin comisie rogatorie, de către instanța respectivă.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) și (2), când procedura verificărilor înscrisurilor o impune, instanța va putea ordona prezentarea testamentelor originale sau a altor înscrisuri originale, depuse la instanțe, notari publici sau avocați, pentru efectuarea expertizei grafoscopice în laboratoarele de specialitate dacă expertiza actului nu se poate efectua la sediul arhivei.

ART. 300

Prezentarea registrelor profesioniștilor

(1) La cererea uneia dintre părți sau chiar din oficiu, instanța va putea ordona înfățișarea registrelor profesioniștilor sau comunicarea lor.

(2) Când înscrisurile sau registrele prevăzute la alin. (1) ce urmează a fi cercetate se află în altă circumscripție judecătorească, cercetarea lor se va face prin comisie rogatorie.

IX. Verificarea înscrisurilor

ART. 301

Recunoașterea sau contestarea înscrisului sub semnătură privată

(1) Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator fie să recunoască, fie să conteste scrierea ori semnătura. Contestarea scrierii sau semnăturii poate fi făcută, la primul termen după depunerea înscrisului, sub sancțiunea decăderii.

(2) Moștenitorii sau succesorii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura autorului lor.

ART. 302

Obligația de verificare a înscrisului

(1) Când una dintre persoanele menționate la art. 301 contestă scrierea sau semnătura ori declară că nu le cunoaște, instanța va proceda la verificarea înscrisului prin:

1. compararea scrierii și semnăturii de pe înscris cu scrierea și semnătura din alte înscrisuri necontestate;

2. expertiză;

3. orice alte mijloace de probă admise de lege.

(2) În acest scop, președintele completului de judecată va obliga partea căreia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie și să semneze sub dictarea sa părți din înscris. Refuzul de a scrie ori de a semna va putea fi considerat ca o recunoaștere a scrierii sau semnăturii.

ART. 303

Procedura de verificare

(1) Judecătorul, după compararea înscrisului cu scrierea sau semnătura făcută în fața sa ori, dacă este cazul, și cu alte înscrisuri, se poate lămuri asupra înscrisului.

(2) Dacă însă, din compararea scrierilor, judecătorul nu este lămurit, va ordona ca verificarea să se facă prin expertiză, obligând părțile sau alte persoane să depună de îndată înscrisuri de comparație.

(3) Se primesc ca înscrisuri de comparație:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile sau alte scrieri private necontestate de părți;
3. partea din înscris care nu este contestată;
4. scrisul sau semnătura făcut/făcută înaintea instanței.

(4) Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de președinte, greșier și părți.

(5) Părțile iau cunoștință de înscrisuri în ședință.

ART. 304

Denunțarea înscrisului ca fals

(1) Dacă cel mai târziu la primul termen după prezentarea unui înscris folosit în proces una dintre părți declară că acesta este fals prin falsificarea scrierii sau semnăturii, ea este obligată să arate motivele pe care se sprijină.

(2) Dacă partea care folosește înscrisul nu este prezentă, instanța va ordona ca aceasta să se prezinte personal pentru a lua cunoștință de denunțarea înscrisului ca fals, să depună originalul și să dea explicațiile necesare.

(3) Judecătorul poate ordona prezentarea părților chiar și înainte de primul termen de judecată, dacă partea declară, prin întâmpinare, că scrierea sau semnătura sa este falsificată.

(4) În cazuri temeinic justificate, părțile pot fi reprezentate prin mandatar cu procură specială.

ART. 305

Verificarea stării înscrisului denunțat ca fals

(1) Judecătorul va constata de îndată, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului denunțat ca fals, dacă există pe el ștersături, adăugiri sau corecturi, apoi îl va semna, spre neschimbare, și îl va încredința greșiei, după ce va fi contrasemnat de greșier și de părți.

(2) Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face mențiune despre toate acestea în procesul-verbal.

ART. 306

Ascultarea părților

(1) La același termen în care înscrisul a fost denunțat ca fals sau, în cazul prevăzut la art. 304 alin. (2), la termenul următor, judecătorul întreabă partea care a produs înscrisul, dacă înțelege să se folosească de el.

(2) Dacă partea care a folosit înscrisul lipsește, refuză să răspundă sau declară că nu se mai servește de înscris, acesta va fi înlăturat, în tot sau în parte, după caz.

(3) Dacă partea care a denunțat înscrisul ca fals lipsește, refuză să răspundă sau își retrage declarația de denunțare, înscrisul va fi considerat ca recunoscut.

ART. 307

Suspendarea procesului și sesizarea parchetului

Dacă partea care a prezentat înscrisul stăruie să se folosească de acesta, deși denunțarea ca fals a acestuia nu a fost retrasă, instanța, dacă este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, poate suspenda judecata procesului, înaintând de îndată înscrisul denunțat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop.

ART. 308

Cercetarea falsului de către instanța civilă

În cazul în care, potrivit legii, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanța civilă, prin orice mijloace de probă.

§ 3. Proba cu martori

I. Admisibilitatea probei cu martori

ART. 309

Admisibilitatea probei

(1) Proba cu martori este admisibilă în toate cazurile în care legea nu dispune altfel.

(2) Niciun act juridic nu poate fi dovedit cu martori, dacă valoarea obiectului său este mai mare de 250 lei. Cu toate acestea, se poate face dovada cu martori, contra unui profesionist, a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exercițiul activității sale profesionale, în afară de cazul în care legea specială cere probă scrisă.

(3) În cazul în care legea cere forma scrisă pentru validitatea unui act juridic, acesta nu poate fi dovedit cu martori.

(4) De asemenea, este inadmisibilă proba cu martori dacă pentru dovedirea unui act juridic legea cere forma scrisă, în afară de cazurile în care:

1. partea s-a aflat în imposibilitate materială sau morală de a-și întocmi un înscris pentru dovedirea actului juridic;

2. există un început de dovadă scrisă, potrivit prevederilor art. 310;

3. partea a pierdut înscrisul doveditor din pricina unui caz fortuit sau de forță majoră;

4. părțile convin, fie și tacit, să folosească această probă, însă numai privitor la drepturile de care ele pot să dispună;

5. actul juridic este atacat pentru fraudă, eroare, dol, violență ori este lovit de nulitate absolută pentru cauză ilicită sau imorală, după caz;

6. se cere lămurirea clauzelor actului juridic.

(5) Proba cu martori nu se admite niciodată împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris și nici despre ceea ce s-ar pretinde că s-ar fi zis înainte, în timpul sau în urma întocmirii lui, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic respectiv, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (4).

ART. 310

Începutul de dovadă scrisă

(1) Se socotește început de dovadă scrisă orice scriere, chiar nesemnată și nedatată, care provine de la o persoană căreia acea scriere i se opune ori de la cel al cărui succesori în drepturi este acea persoană, dacă scrierea face credibil faptul pretins.

(2) Constituie început de dovadă scrisă și înscrisul, chiar nesemnat de persoana căreia acesta i se opune, dacă a fost întocmit în fața unui funcționar competent care atestă că declarațiile cuprinse în înscris sunt conforme celor făcute de acea persoană.

(3) Începutul de dovadă scrisă poate face dovada între părți numai dacă este completat prin alte mijloace de probă, inclusiv prin proba cu martori ori prin prezumții.

II. Administrarea probei cu martori

ART. 311

Ascultarea și înlocuirea martorilor

(1) Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune citarea și ascultarea acestora.

(2) Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, caz în care lista se va depune sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.

(3) Fiecare parte va putea să se împotrivescă la ascultarea unui martor care nu este înscris în listă sau nu este identificat în mod lămurit.

(4) Decăderea din dreptul de a administra dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute la art. 262 se acoperă dacă aceștia se înfățișează la termenul fixat pentru ascultarea lor.

ART. 312

Ascultarea martorilor necitați

(1) Martorii pot fi ascultați chiar la termenul la care proba a fost încuviințată.

(2) La termenul fixat pentru administrarea probei, partea va putea aduce martorii încuviințați chiar fără a fi citați.

(3) Dacă partea se obligă să prezinte martorul la termenul de judecată, fără a fi citat, însă din motive imputabile aceasta nu își îndeplinește obligația, instanța va dispune citarea martorului pentru un nou termen. Dispozițiile art. 313 sunt aplicabile.

ART. 313

Refuzul martorului de a se prezenta

(1) Împotriva martorului care lipsește la prima citare, instanța poate emite mandat de aducere.

(2) În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

(3) Dacă, după emiterea mandatului de aducere, martorul nu poate fi găsit sau nu se înfățișează, instanța va putea proceda la judecată.

ART. 314

Imposibilitatea de prezentare

Martorul care, din cauză de boală sau altă împiedicare gravă, nu poate veni în instanță va putea fi ascultat la locul unde se află, cu citarea părților.

ART. 315

Persoanele care nu pot fi ascultate ca martori

(1) Nu pot fi martori:

1. rudele și afinii până la gradul al treilea inclusiv;
2. soțul, fostul soț, logodnicul ori concubinul;
3. cei aflați în dușmănie sau în legături de interese cu vreuna dintre părți;
4. persoanele puse sub interdicție judecătorească;
5. cei condamnați pentru mărturie mincinoasă.

(2) Părțile pot conveni, expres sau tacit, să fie ascultate ca martori și persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1-3.

ART. 316

Ascultarea rudelor și afinilor

În procesele privitoare la filiație, divorț și alte raporturi de familie se vor putea asculta rudele și afinii prevăzuți la art. 315, în afară de descendenți.

ART. 317

Persoanele scutite de a depune mărturie

(1) Sunt scutiți de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, farmaciștii, avocații, notarii publici, executorii judecătorești, mediatorii, moașele și asistenții medicali și orice alți profesioniști cărora legea le impune să păstreze secretul de serviciu sau secretul profesional cu privire la faptele de care au luat cunoștință în cadrul serviciului ori în exercitarea profesiei lor, chiar și după încetarea activității lor;

2. judecătorii, procurorii și funcționarii publici, chiar și după încetarea funcției lor, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștință în această calitate;

3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune pe ei înșiși sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate la art. 315 alin. (1) pct. 1 și 2 la o pedeapsă penală sau la disprețul public.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1, cu excepția slujitorilor cultelor, vor putea totuși depune mărturie, dacă au fost dezlegate de secretul de serviciu ori profesional de partea interesată la păstrarea secretului, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Vor putea, de asemenea, depune mărturie și persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 2, dacă autoritatea sau instituția pe lângă care funcționează ori au funcționat, după caz, le dă încuviințarea.

ART. 318

Identificarea martorului

(1) Președintele, înainte de a lua declarația, va cere martorului să arate:

- a) numele, prenumele, profesia, domiciliul și vârsta;
- b) dacă este rudă sau afin cu una dintre părți și în ce grad;
- c) dacă se află în serviciul uneia dintre părți.

(2) Președintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura și semnificația jurământului.

ART. 319

Depunerea jurământului

(1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!".

(2) În timpul depunerii jurământului, martorul ține mâna pe cruce sau pe Biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. (2).

(5) Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare și conștiință că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu.".

(6) Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu.".

(7) Persoanele mute și surdo-mute știutoare de carte vor depune jurământul transcriind formula acestuia și semnând-o; persoanele hipoacuzice vor rosti jurământul, iar cele care nu știu să scrie vor jura prin semne cu ajutorul unui interpret.

(8) Situațiile la care se referă alin. (3)-(7) se rețin de către instanță pe baza afirmațiilor făcute de martor.

(9) După depunerea jurământului, președintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă.

(10) Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

ART. 320

Scutirea de jurământ

Copiii care nu au împlinit vârsta de 14 ani și cei care sunt lipsiți de discernământ în momentul audierii, fără a fi puși sub interdicție, pot fi ascultați, fără jurământ, însă instanța le va atrage atenția să spună adevărul și va ține seama, la aprecierea depoziției lor, de situația lor specială.

ART. 321

Ascultarea martorului

(1) Fiecare martor va fi ascultat separat, cei neascultați încă neputând fi de față.

(2) Ordinea ascultării martorilor va fi fixată de președinte, ținând seama și de cererea părților.

(3) Martorul va răspunde mai întâi la întrebările puse de președinte, iar apoi și la întrebările puse, cu încuviințarea acestuia, de către partea care l-a propus, precum și de către partea adversă.

(4) După ascultare, martorul rămâne în sala de ședință până la sfârșitul cercetării, afară numai dacă instanța hotărăște altfel.

(5) Cu ocazia audierii, martorul va fi lăsat să-și facă liber depoziția, fără să aibă voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate servi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai pentru a preciza cifre sau denumiri.

ART. 322

Reascultarea și confruntarea martorilor

(1) Martorii pot fi din nou întrebați, dacă instanța găsește de cuviință.

(2) Martorii ale căror declarații nu se potrivesc pot fi confrunțați.

(3) Dacă instanța găsește că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea procesului, este jignitoare sau tinde a proba un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviința. Instanța, la cererea părții, va trece în încheierea de ședință atât întrebarea formulată, cât și motivul pentru care nu a fost încuviințată.

ART. 323

Consemnarea declarației martorului

(1) Mărturia se va scrie de grefier, după dictarea președintelui sau a judecătorului delegat, și va fi semnată pe fiecare pagină și la sfârșitul ei de judecător, grefier și martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprins. Dacă martorul refuză sau nu poate să semneze, se va face mențiune despre aceasta în încheierea de ședință.

(2) Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate și semnate de judecător, de grefier și martor, sub sancțiunea de a nu fi luate în considerare.

(3) Locurile nescrise din declarație trebuie barate cu linii, astfel încât să nu se poată face adăugiri.

(4) Dispozițiile art. 231 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 324

Aprecierea probei cu martori

În aprecierea declarațiilor martorilor, instanța va ține seama de sinceritatea acestora și de împrejurările în care au luat cunoștință de faptele ce fac obiectul declarației respective.

ART. 325

Bănuiala de mărturie mincinoasă

Dacă, din cercetare, reies bănuieli de mărturie mincinoasă sau de mituire a martorului, instanța va încheia un proces-verbal și va sesiza organul de urmărire penală competent.

ART. 326

Drepturi bănești ale martorului

(1) Martorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport, cazare și masă dacă este din altă localitate, precum și dreptul la despăgubiri pentru acoperirea veniturilor pe care le-ar fi obținut dacă și-ar fi exercitat profesia pe durata lipsei de la locul de muncă, prilejuită de chemarea sa în vederea ascultării ca martor, stabilite în raport cu starea sau profesia pe care o exercită, precum și cu timpul efectiv pierdut.

(2) Drepturile bănești se asigură de partea care a propus martorul și se stabilesc, la cerere, de către instanță, prin încheiere executorie.

§ 4. Presumțiile

ART. 327

Noțiune

Presumțiile sunt consecințele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut.

ART. 328

Prezumțiile legale

(1) Prezumția legală scutește de dovadă pe acela în folosul căruia este stabilită în tot ceea ce privește faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Cu toate acestea, partea căreia îi profită prezumția trebuie să dovedească faptul cunoscut, vecin și conex, pe care se întemeiază aceasta.

(2) Prezumția legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 329

Prezumțiile judiciare

În cazul prezumțiilor lăsate la luminile și înțelepciunea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate și puterea de a naște probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.

§ 5. Expertiza

ART. 330

Încuviințarea expertizei

(1) Când, pentru lămurirea unor împrejurări de fapt, instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau 3 experți. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea raportului de expertiză la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 336.

(2) Când este necesar, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.

(3) În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialiști din domeniul respectiv.

(4) Dispozițiile referitoare la expertiză, cu excepția celor privind aducerea cu mandat, sancționarea cu amendă judiciară și obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. (2) și (3).

(5) La efectuarea expertizei în condițiile prevăzute la alin. (1) și (2) pot participa experți aleși de părți și încuviințați de instanță, având calitatea de consilieri ai părților, dacă prin lege nu se dispune altfel. În acest caz, ei pot să dea relații, să formuleze întrebări și observații și, dacă este cazul, să întocmească un raport separat cu privire la obiectivele expertizei.

ART. 331

Numirea expertului

(1) Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, prin tragere la sorți, de pe lista întocmită și comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidența sa și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

(2) Încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunțe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza, onorariul provizoriu al expertului și, dacă este cazul, avansul pentru cheltuielile de deplasare. În acest scop, instanța poate fixa o audiere în camera de consiliu, în cadrul căreia va solicita expertului să estimeze costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Tot astfel, instanța poate fixa un termen scurt pentru când va solicita expertului să estimeze în scris costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Poziția părților va fi consemnată în încheiere. În funcție de poziția expertului și a părților, instanța va fixa termenul de depunere a raportului de expertiză și condițiile de plată a costurilor necesare efectuării expertizei.

(3) Dovada plății onorariului se depune la grefa instanței de partea care a fost obligată prin încheiere, în termen de 5 zile de la numire sau în termenul stabilit de instanță potrivit alin. (2). Onorariul poate fi majorat, în condițiile prevăzute la art. 339 alin. (2).

ART. 332

Recuzarea expertului

(1) Experții pot fi recuzați pentru aceleași motive ca și judecătorii.

(2) Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

(3) Recuzările se judecă cu citarea părților și a expertului.

ART. 333

Înștiințarea și înlocuirea expertului

(1) Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.

(2) Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

ART. 334

Ascultarea expertului

Dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va consemna într-un proces-verbal, dispozițiile art. 323 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 335

Efectuarea expertizei la fața locului

(1) Dacă pentru expertiză este nevoie de o lucrare la fața locului sau sunt necesare explicațiile părților, ea nu poate fi făcută decât după citarea părților prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, în care li se vor indica ziua, ora și locul unde se va face lucrarea. Citația, sub sancțiunea nulității, trebuie comunicată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de efectuare a lucrării. Confirmarea de primire va fi alăturată raportului de expertiză.

(2) Părțile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

(3) În cazul în care una dintre părți opune rezistență sau împiedică în orice alt mod efectuarea lucrării, instanța va putea socoti ca dovedite afirmațiile făcute de partea adversă cu privire la împrejurarea de fapt ce face obiectul lucrării, în contextul administrării tuturor celorlalte probe.

(4) Cheltuielile efectuate cu expertiza până la data refuzului vor fi suportate de partea care s-a opus efectuării expertizei.

(5) În mod excepțional, când aflarea adevărului în cauză este indisolubil legată de efectuarea probei cu expertiză tehnică, instanța va autoriza folosirea forței publice în scopul efectuării expertizei, prin încheiere executorie pronunțată în camera de consiliu, după ascultarea părților.

ART. 336

Raportul de expertiză

(1) Constatările și concluziile motivate ale expertului sau ale laboratorului ori ale institutului specializat căruia i s-a cerut efectuarea expertizei vor fi consemnate într-un raport scris, care va fi depus cu cel puțin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecată. În cazuri urgente termenul pentru depunerea raportului de expertiză poate fi micșorat.

(2) Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, depunerea raportului se va face numai după obținerea avizelor tehnice necesare ce se eliberează numai de organismele de specialitate competente.

ART. 337

Lămurirea sau completarea raportului

Dacă este nevoie de lămurirea sau completarea raportului de expertiză ori dacă există o contradicție între părerile experților, instanța, din oficiu sau la cererea părților, poate solicita experților, la primul termen după depunerea raportului, să îl lămurească sau să îl completeze.

ART. 338

Efectuarea unei noi expertize

(1) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert.

(2) O nouă expertiză va trebui cerută motivat, sub sancțiunea decăderii, la primul termen după depunerea raportului, iar dacă s-au formulat obiecțiuni, la termenul imediat următor depunerii răspunsului la obiecțiuni ori, după caz, a raportului suplimentar.

ART. 339

Drepturi bănești ale expertului

(1) Fapta experților de a cere sau de a primi o sumă mai mare decât onorariul fixat de instanță se pedepsește potrivit legii penale.

(2) La cererea motivată a experților, ținându-se seama de lucrarea efectuată, instanța va putea majora onorariul convenit acestora, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, însă numai după depunerea raportului, a răspunsului la eventualele obiecțiuni sau a raportului suplimentar, după caz.

(3) Expertul are aceleași drepturi ca și martorul în ceea ce privește cheltuielile de transport, cazare și masă.

ART. 340

Comisie rogatorie

Dacă expertiza se face la o altă instanță, prin comisie rogatorie, numirea experților și stabilirea sumelor convenite vor fi lăsate în sarcina acestei din urmă instanțe.

§ 6. Mijloacele materiale de probă

ART. 341

Lucrurile ca mijloace de probă

(1) Sunt mijloace materiale de probă lucrurile care prin însușirile lor, prin aspectul lor ori semnele sau urmele pe care le păstrează servesc la stabilirea unui fapt care poate duce la soluționarea procesului.

(2) Sunt, de asemenea, mijloace materiale de probă și fotografiile, fotocopiile, filmele, discurile, benzile de înregistrare a sunetului, precum și alte asemenea mijloace tehnice, dacă nu au fost obținute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri.

ART. 342

Păstrare

(1) Mijloacele materiale de probă puse la dispoziția instanței vor fi păstrate până la soluționarea definitivă a procesului.

(2) Dacă aducerea la instanță a mijloacelor materiale de probă prezintă greutate datorită numărului, volumului sau altor însușiri ale lor ori locului unde se află, acestea vor fi lăsate în depozitul deținătorului sau al altei persoane.

ART. 343

Verificare

(1) Mijloacele materiale de probă, aflate în păstrarea instanței, se aduc în ședința de judecată.

(2) Dacă mijloacele materiale de probă nu se află în păstrarea instanței, aceasta poate ordona, după caz, fie aducerea lor, fie verificarea la fața locului, dispozițiile art. 293-300 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) În încheierea sau în procesul-verbal, după caz, conținând constatările instanței, se va face mențiune și despre starea și semnele caracteristice ale mijloacelor materiale de probă verificate.

ART. 344

Restituire. Trecerea în proprietatea unității administrativ-teritoriale

În cazul în care instanța a dispus restituirea bunurilor care au servit ca mijloace materiale de probă și cei în drept a le primi nu le ridică în termen de 6 luni de la data când au fost încunoștințați în acest scop, instanța, în camera de consiliu, citând părțile interesate și organul financiar local competent, va da o încheiere prin care aceste lucruri vor fi considerate ca abandonate și trecute în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale unde își are sediul instanța. Încheierea poate fi atacată numai cu apel la instanța ierarhic superioară.

§ 7. Cercetarea la fața locului

ART. 345

Încuviințarea cercetării la fața locului

(1) Cercetarea la fața locului se poate face, la cerere sau din oficiu, când instanța apreciază că ea este necesară pentru lămurirea procesului.

(2) Încheierea prin care se admite cercetarea va determina împrejurările de fapt ce urmează să fie lămurite la fața locului.

ART. 346

Efectuarea cercetării la fața locului

(1) Cercetarea la fața locului se face, cu citarea părților, de către judecătorul delegat sau de către întregul complet de judecată. Prezența procurorului este obligatorie când participarea acestuia la judecată este cerută de lege.

(2) Instanța poate, de asemenea, încuviința ca ascultarea martorilor, experților și părților să se facă la fața locului.

ART. 347

Consemnarea rezultatului cercetării

(1) Despre cele constatate și măsurile luate la fața locului, instanța va întocmi un proces-verbal, în care se vor consemna și susținerile ori obiecțiunile părților, care va fi semnat de către cei prezenți.

(2) Desenele, planurile, schițele sau fotografiile făcute la fața locului vor fi alăturate procesului-verbal și vor fi semnate de către judecător și de părțile prezente la cercetare.

§ 8. Mărturisirea

I. Admisibilitatea probei

ART. 348

Noțiune și feluri

(1) Constituie mărturisire recunoașterea de către una dintre părți, din proprie inițiativă sau în cadrul procedurii interogatoriului, a unui fapt pe care partea adversă își întemeiază pretenția sau, după caz, apărarea.

(2) Mărturisirea este judiciară sau extrajudiciară.

ART. 349

Mărturisirea judiciară

(1) Mărturisirea judiciară face deplină dovadă împotriva aceluia care a făcut-o, fie personal, fie prin mandatar cu procură specială.

(2) Mărturisirea judiciară nu poate fi divizată împotriva autorului decât în cazurile când cuprinde fapte distincte și care nu au legătură între ele.

(3) De asemenea, mărturisirea judiciară nu poate fi nici revocată, afară numai dacă se face dovada că a fost urmarea unei erori de fapt scuzabile.

(4) Mărturisirea judiciară nu produce efecte dacă a fost făcută de o persoană lipsită de discernământ sau dacă duce la pierderea unui drept de care cel care face recunoașterea nu poate dispune.

ART. 350

Mărturisirea extrajudiciară

(1) Mărturisirea făcută în afara procesului este un fapt supus aprecierii judecătorului, potrivit regulilor generale de probațiune.

(2) Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate fi invocată în cazurile în care proba cu martori nu este admisă.

II. Interogatoriul

ART. 351

Încuviințarea interogatoriului

Instanța poate încuviința, la cerere sau din oficiu, chemarea la interogatoriu a oricăreia dintre părți, cu privire la fapte personale, care sunt de natură să ducă la soluționarea procesului.

ART. 352

Luarea interogatoriului persoanelor fizice

(1) Cel chemat în persoană va fi întrebat de către președinte asupra fiecărui fapt în parte.

(2) Cu încuviințarea președintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, când participă la judecată, precum și partea adversă pot pune direct întrebări celui chemat la interogatoriu.

(3) Partea va răspunde fără să poată citi un proiect de răspuns scris în prealabil. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviințarea președintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

(4) Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.

(5) Când ambele părți sunt de față la luarea interogatoriului, ele pot fi confruntate.

ART. 353

Luarea interogatoriului reprezentantului legal

Reprezentantul legal al unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu sau cel care asistă persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate fi chemat personal la interogatoriu numai în legătură cu actele încheiate și faptele săvârșite în această calitate.

ART. 354

Consemnarea răspunsurilor la interogatoriu

(1) Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeași foaie cu întrebările. Interogatoriul va fi semnat pe fiecare pagină de președinte, grefier, de cel care l-a propus, precum și de partea care a răspuns după ce a luat cunoștință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ștersăturile sau schimbările aduse, sub sancțiunea de a nu fi ținute în seamă.

(2) Dacă partea interogată sau cealaltă parte nu voiește ori nu poate să semneze, se va consemna în josul interogatoriului.

(3) În cazul în care interogatoriul a fost dispus din oficiu, precum și în cazul prevăzut la art. 352 alin. (2), vor fi consemnate în încheierea de ședință atât întrebările, cât și răspunsurile.

ART. 355

Luarea interogatoriului persoanelor juridice

(1) Statul și celelalte persoane juridice de drept public, precum și persoanele juridice de drept privat vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica în prealabil, în condițiile prevăzute la art. 194 lit. e).

(2) Se exceptează societățile de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogatoriu.

ART. 356

Luarea interogatoriului părții aflate în străinătate

(1) Dacă prin tratate sau convenții internaționale la care România este parte ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel, partea care se află în străinătate și este reprezentată în proces printr-un mandatar va putea fi interogată prin acesta.

(2) În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale și autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este suficientă.

ART. 357

Luarea interogatoriului prin judecător delegat sau comisie rogatorie

(1) Instanța poate încuviința luarea interogatoriului la locuința celui chemat la interogatoriu, printr-un judecător delegat, dacă partea, din motive temeinice, este împiedicată de a veni în fața instanței. În acest caz, răspunsurile la întrebări se vor consemna în prezența părții adverse sau în lipsă, dacă aceasta a fost citată și nu s-a prezentat.

(2) Partea care locuiește în circumscripția altei instanțe, în cazurile prevăzute la alin. (1), se va asculta prin comisie rogatorie.

ART. 358

Neprezentarea la interogatoriu și refuzul de a răspunde

Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină ori numai ca un început de dovadă în folosul aceluia care a propus interogatoriul. În acest din urmă caz, atât dovada cu martori, cât și alte probe, inclusiv prezumțiile, pot fi admise pentru completarea probatoriului.

§ 9. Asigurarea probelor

ART. 359

Condiții de admisibilitate

(1) Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri, mobile sau imobile ori să obțină recunoașterea unui înscris, a unui fapt sau a unui drept, dacă este pericol ca proba să dispară ori să fie greu de administrat în viitor, va putea cere, atât înainte, cât și în timpul procesului, administrarea acestor probe.

(2) În cazul în care partea adversă își dă acordul, cererea poate fi făcută, chiar dacă nu există urgență.

ART. 360

Soluționarea cererii

(1) Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripția căreia se află martorul sau obiectul constatării, iar în timpul judecății, la instanța care judecă procesul în prima instanță.

(2) Partea va arăta în cerere probele a căror administrare o pretinde, faptele pe care vrea să le dovedească, precum și motivele care fac necesară asigurarea acestora sau, după caz, acordul părții adverse.

(3) Instanța va dispune citarea părților și va comunica părții adverse copie de pe cerere. Aceasta nu este obligată să depună întâmpinare.

(4) Instanța va soluționa cererea în camera de consiliu, prin încheiere.

(5) În caz de pericol în întârziere, instanța, apreciind împrejurările, va putea încuviința cererea și fără citarea părților.

ART. 361

Regimul căilor de atac

(1) Încheierea de admitere a cererii de asigurare este executorie și nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Încheierea de respingere poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

ART. 362

Administrarea probelor asigurate

(1) Administrarea probei ce trebuie asigurată va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa în acest scop.

(2) Administrarea probelor asigurate se constată printr-o încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 363

Puterea doveditoare

(1) Probele asigurate în condițiile prevăzute la art. 362 vor fi cercetate de instanță, la judecarea procesului, sub raportul admisibilității și concludenței lor. În cazul în care găsește necesar, instanța va proceda, dacă este cu putință, la o nouă administrare a probelor asigurate.

(2) Probele asigurate pot să fie folosite și de partea care nu a cerut administrarea lor.

(3) Cheltuielile făcute cu administrarea probelor vor fi ținute în seamă de instanța care judecă pricina în fond.

ART. 364

Constatarea de urgență a unei stări de fapt

(1) La cererea oricărei persoane care are interesul să constate de urgență o anumită stare de fapt care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea probelor, executorul judecătoresc în circumscripția căruia urmează să se facă constatarea va putea constata la fața locului această stare de fapt.

(2) În cazul în care efectuarea constatării prevăzute la alin. (1) necesită concursul părții adverse sau al unei alte persoane, constatarea nu poate fi făcută decât cu acordul acesteia.

(3) În lipsa acordului prevăzut la alin. (2), partea interesată va putea cere instanței să încuviințeze efectuarea constatării. Instanța poate încuviința efectuarea constatării fără citarea aceluia împotriva căruia se cere. Dispozițiile art. 360-363 se aplică în mod corespunzător.

(4) Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de față, și are puterea doveditoare a înscrisului autentic.

ART. 365

Dispoziții speciale

În caz de pericol în întârziere, asigurarea dovezii și constatarea unei stări de fapt se vor putea face și în zilele nelucrătoare și chiar în afara orelor legale, însă numai cu încuviințarea expresă a instanței.

SUBSECȚIUNEA a 4-a

Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici

ART. 366

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepția celor ce privesc starea civilă și capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum și orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

ART. 367

Obligația instanței

La primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate și dacă acestea sunt prezente sau reprezentate, instanța le va întreba dacă sunt de acord ca probele să fie administrate potrivit dispozițiilor din prezenta subsecțiune.

ART. 368

Convenția părților

(1) La termenul prevăzut la art. 367 părțile, prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocații care le asistă și le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispozițiilor prezentei subsecțiuni.

(2) Consimțământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. (1), se va da de către părți, personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în fața instanței, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în fața avocatului, care este obligat să certifice consimțământul și semnătura părții pe care o asistă ori o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de același avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.

(3) Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta subsecțiune își alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.

(4) Consimțământul dat potrivit alin. (2) nu poate fi revocat de către una dintre părți.

ART. 369

Desfășurarea ședinței de judecată

Pe parcursul administrării probelor de către avocați, ședințele de judecată, atunci când acestea sunt necesare, se desfășoară potrivit art. 240, cu participarea obligatorie a avocaților.

ART. 370

Măsuri luate de instanță

(1) După constatarea valabilității consimțământului dat conform art. 368, instanța va lua măsurile prevăzute la art. 237 alin. (2). Dispozițiile art. 255, 256, art. 257 alin. (1), art. 258 și 260 sunt aplicabile.

(2) Când, potrivit legii, cererile prevăzute la alin. (1) pot fi formulate și ulterior primului termen de judecată la care părțile sunt legal citate, instanța poate acorda în acest scop un termen scurt, dat în cunoștință părților reprezentate prin avocat.

(3) Dispozițiile art. 227 și ale art. 254 alin. (2)-(4) sunt aplicabile.

(4) Partea care lipsește nejustificat la termenul de încuviințare a probelor va fi decăzută din dreptul de a mai propune și administra orice probă, cu excepția celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea probelor de către cealaltă parte și va putea combate aceste probe.

ART. 371

Termenul administrării probelor

(1) Pentru administrarea probelor de către avocați instanța va stabili un termen de până la 6 luni, ținând seama de volumul și complexitatea acestora.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepție sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanța trebuie să se pronunțe; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul necesar soluționării excepției sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistență juridică dintre una dintre părți și avocatul său; în acest caz, termenul se prelungește cu cel mult o lună pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre părți a decedat; în acest caz, termenul se prelungește cu timpul în care procesul este suspendat potrivit art. 412 alin. (1) pct. 1 sau cu termenul acordat părții interesate pentru introducerea în proces a moștenitorilor;

4. în orice alte cazuri în care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungește cu perioada suspendării, dispozițiile art. 411 alin. (1) pct. 2 nefiind însă aplicabile.

ART. 372

Programul administrării probelor

(1) În cel mult 5 zile de la încuviințarea probelor, avocații părților vor prezenta instanței programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaților, în care se vor arăta locul și data administrării fiecărei probe. Programul se încuviințează de instanță, în camera de consiliu, și este obligatoriu pentru părți și avocații lor.

(2) În procesele prevăzute la art. 92 alin. (2) și (3) programul încuviințat potrivit alin. (1) va fi comunicat de îndată procurorului, în condițiile art. 383.

(3) Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocați sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părțile, prin avocați, sunt obligate să își comunice înscrisurile și orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(4) Data convenită pentru administrarea probelor potrivit alin. (1) poate fi modificată, cu acordul tuturor părților.

(5) În cazul în care administrarea probei nu este posibilă din motive obiective, va fi stabilit un nou termen, dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă părțile nu se înțeleg, va fi sesizată instanța, potrivit art. 373.

(6) Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. (1) atrage decăderea părții din dreptul de a mai administra proba respectivă.

(7) Dispozițiile art. 262 sunt aplicabile.

ART. 373

Soluționarea incidentelor

Dacă în cursul administrării probelor una dintre părți formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte părți, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va pronunța de îndată, iar când este necesar, în cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

ART. 374

Înscrisuri deținute de terți

În cazul în care se dispune înfățișarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, instanța, potrivit dispozițiilor art. 298, va dispune solicitarea înscrisului și, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

ART. 375

Verificarea înscrisurilor

Dacă una dintre părți nu recunoaște scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, potrivit art. 373, va solicita instanței să procedeze la verificarea înscrisurilor.

ART. 376

Ascultarea martorilor

(1) Martorii vor fi ascultați, la locul și data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților, în condițiile art. 318 alin. (1) și art. 321 alin. (1), (2), (4) și (5), care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că dacă nu vor spune adevărul săvârșesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

(2) Martorii prevăzuți la art. 320 vor fi ascultați numai de către instanță.

ART. 377

Consemnarea mărturiei

(1) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți și se va semna, pe fiecare pagină și la sfârșitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o și de martor, după ce acesta a luat cunoștință de cuprinsul consemnării.

(2) Orice adăugiri, ștersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor menționați la alin. (1), sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

(3) Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât și transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. (1) și depuse la dosar.

(4) Dacă mărturia a fost înregistrată cu mijloace audiovizuale, aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierea înregistrărilor va fi semnată potrivit alin. (1) și depusă la dosar.

ART. 378

Autentificarea mărturiei

Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate și autentificate de un notar public. Dispozițiile art. 376 sunt aplicabile.

ART. 379

Expertiza

(1) În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum și numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

(2) Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței, la termenul când încuviințează probele potrivit art. 370, să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 331 alin. (1) și (2).

(3) Expertul este obligat să efectueze expertiza și să o predea avocaților părților, sub semnătură de primire, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanță potrivit art. 371. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicații avocaților și părților, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispozițiilor art. 337-339.

ART. 380

Cercetarea la fața locului

Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va face de către instanță potrivit dispozițiilor art. 345-347. Procesul-verbal prevăzut la art. 347 alin. (1) va fi întocmit în atâtea exemplare câte părți sunt și va fi înmânat avocaților acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

ART. 381

Interogatoriul

Când s-a încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum și de pe cel dispus și primit potrivit art. 355 alin. (1) vor fi înmânate de îndată avocaților părților.

ART. 382

Incidente privind probele

(1) Instanța, în condițiile art. 373, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

(2) De asemenea, în condițiile arătate la alin. (1), instanța se va pronunța cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare și care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 237 alin. (2) pct. 7.

ART. 383

Concluziile scrise

(1) După administrarea tuturor probelor încuviințate de instanță reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susținerea pretențiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părți din proces și, când este cazul, Ministerului Public.

(2) După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise, pe care le va comunica, potrivit alin. (1), reclamantului, celorlalte părți, precum și, când este cazul, Ministerului Public.

ART. 384

Alcătuirea dosarului

(1) Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar și unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

(2) Dosarele prevăzute la alin. (1) vor fi numerotate, șnuruite și vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.

ART. 385

Depunerea dosarului la instanță

La expirarea termenului stabilit de instanță potrivit art. 371 avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei, întocmit potrivit art. 384.

ART. 386

Judecarea cauzei

(1) Primind dosarul, instanța va fixa termenul de judecată, dat în cunoștință părților, care nu va putea fi mai lung de 15 zile de la data primirii dosarului.

(2) La acest termen, instanța va putea hotărî, pentru motive temeinice și după ascultarea părților, să se administreze noi probe sau să se administreze nemijlocit în fața sa unele dintre probele administrate de avocați.

(3) În acest scop, instanța va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoștință părților. Pentru prezentarea în fața instanței martorii vor fi citați, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispozițiile art. 159 și ale art. 313 alin. (2) sunt aplicabile.

(4) Dacă, la termenul prevăzut la alin. (1), instanța socotește că nu este necesară administrarea de noi probe sau a unora dintre cele administrate de avocați, va proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părților cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

ART. 387

Dispoziții aplicabile

(1) Dispozițiile subsecțiunii a 3-a "Probele" a secțiunii a 2-a a capitolului II sunt aplicabile, dacă în prezenta subsecțiune nu se prevede altfel.

(2) La cererea avocatului sau a părții interesate instanța poate lua măsura amenzii judiciare și obligării la plata de despăgubiri, în cazurile și condițiile prevăzute de dispozițiile art. 187-190.

ART. 388

Consilierii juridici

Dispozițiile prezentei subsecțiuni sunt aplicabile în mod corespunzător și consilierilor juridici care, potrivit legii, reprezintă partea.

SECȚIUNEA a 3-a

Dezbaterea în fond a procesului

ART. 389

Obiectul dezbaterilor

Dezbaterile procesului poartă asupra împrejurărilor de fapt și temeiurilor de drept, invocate de părți în cererile lor sau, după caz, ridicate de către instanță din oficiu.

ART. 390

Chestiunile prealabile dezbaterilor în fond

Înainte de a se trece la dezbaterea fondului cauzei, instanța, din oficiu sau la solicitarea părților, pune în discuția acestora cererile, excepțiile procesuale și apărările care nu au fost soluționate în cursul cercetării procesului, precum și cele care, potrivit legii, pot fi invocate în orice stare a procesului.

ART. 391

Completarea sau refacerea unor probe

Instanța poate proceda la completarea ori refacerea unor probe, în cazul în care, din dezbateri, rezultă necesitatea acestei măsuri.

ART. 392

Deschiderea dezbaterilor în fond

Dacă părțile declară că nu mai au cereri de formulat și nu mai sunt alte incidente de soluționat, președintele deschide dezbaterile asupra fondului cauzei, dând cuvântul părților, în ordinea și condițiile prevăzute la art. 216, pentru ca fiecare să își susțină cererile și apărările formulate în proces.

ART. 393

Continuarea dezbaterilor în fond

Dezbaterile începute vor fi continuate la același termen până la închiderea lor, cu excepția cazului în care, pentru motive temeinice, sunt lăsate în continuare pentru o altă zi, chiar în afara orelor fixate pentru judecarea pricinilor.

ART. 394

Închiderea dezbaterilor în fond

(1) Când consideră că au fost lămurite toate împrejurările de fapt și temeiurile de drept ale cauzei, președintele închide dezbaterile.

(2) Dacă va considera necesar, instanța poate cere părților, la închiderea dezbaterilor, să depună completări la notele întocmite potrivit art. 244. Părțile pot depune aceste completări și în cazul în care acestea nu au fost cerute de instanță.

(3) După închiderea dezbaterilor, părțile nu mai pot depune niciun înscris la dosarul cauzei, sub sancțiunea de a nu fi luat în seamă.

În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2015, cercetarea procesului și, după caz, dezbaterea fondului se desfășoară în ședință publică, dacă legea nu prevede altfel.

SECȚIUNEA a 4-a

Deliberarea și pronunțarea hotărârii

ART. 395

Deliberarea

(1) După închiderea dezbaterilor, completul de judecată deliberează în secret asupra hotărârii ce urmează să pronunțe.

(2) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața cărora au avut loc dezbaterile. Fiecare dintre membrii completului de judecată are îndatorirea să își exprime opinia, începând cu cel mai nou în funcție. Președintele își exprimă opinia cel din urmă.

(3) Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit.

ART. 396

Amânarea pronunțării

(1) În cazuri justificate, dacă instanța nu ia hotărârea de îndată, pronunțarea acesteia poate fi amânată pentru un termen care nu poate depăși 15 zile.

(2) În cazul amânării prevăzute la alin. (1), președintele, odată cu anunțarea termenului la care a fost amânată pronunțarea, poate stabili că pronunțarea hotărârii se va face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

(3) Dacă pronunțarea a fost amânată, hotărârea nu poate fi pronunțată mai înainte de data fixată în acest scop.

ART. 397

Soluționarea cauzei

(1) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecății. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă cererea are ca obiect pretenții privitoare la obligația de întreținere, alocația pentru copii, chirie, arendă, plata salariului, rate din prețul vânzării sau alte sume datorate periodic, instanța îl va obliga pe pârât, la cererea reclamantului, după achitarea taxelor de timbru, potrivit legii, și la plata sumelor devenite exigibile după introducerea cererii.

(3) În cazurile în care instanța poate da termen pentru executarea hotărârii, ea va face aceasta prin chiar hotărârea care dezleagă pricina, arătând și motivele pentru care a acordat termenul. Debitorul nu va putea cere termen de plată, dacă debitorului i s-a acordat un termen rezonabil de plată de către creditor ori a avut posibilitatea să execute într-un termen rezonabil, calculat de la data comunicării cererii de chemare în judecată, în conformitate cu prevederile art. 1.522 din Codul civil și nici dacă la data pronunțării subzistă vreunul dintre motivele prevăzute la art. 674 alin. (1).

ART. 398

Luarea hotărârii

(1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată și se dă în numele legii.

(2) Când unanimitatea nu poate fi realizată, hotărârea se ia cu majoritatea membrilor completului de judecată. Dacă din deliberare rezultă mai mult de două opinii, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori să se unească într-o singură opinie.

(3) În cazul în care majoritatea nu poate fi realizată, procesul se judecă în complet de divergență, constituit prin includerea în completul inițial și a președintelui instanței sau a vicepreședintelui, a președintelui de secție ori a unui judecător desemnat de președinte.

ART. 399

Judecata în complet de divergență

(1) În situația prevăzută la art. 398 alin. (3), divergența se judecă în aceeași zi sau, dacă nu este posibil, într-un termen care nu poate depăși 20 de zile de la ivirea divergenței, cu citarea părților. În pricinile considerate urgente acest termen nu poate fi mai mare de 7 zile.

(2) Dezbaterile vor fi reluate asupra chestiunilor rămase în divergență și care se anunță părților în ședință, instanța fiind îndreptățită, atunci când apreciază că este necesar, să administreze noi dovezi și să ordone orice alte măsuri îngăduite de lege.

(3) Părțile vor pune din nou concluzii asupra chestiunilor aflate în divergență.

(4) Dispozițiile art. 398 alin. (2) se aplică în mod corespunzător, judecătorii având dreptul de a reveni asupra părerii lor care a provocat divergența.

(5) Când divergența nu privește soluția ce trebuie dată întregii cauze, după judecarea chestiunilor rămase în divergență, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea cauzei.

ART. 400

Repunerea pe rol

Dacă, în timpul deliberării, instanța găsește că sunt necesare probe sau lămuriri noi va dispune repunerea pe rol a cauzei, cu citarea părților.

ART. 401

Întocmirea minutei

(1) După ce a fost luată hotărârea, se va întocmi de îndată o minută care va cuprinde soluția și în care se va arăta, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflați în minoritate.

(2) Minuta, sub sancțiunea nulității hotărârii, se va semna pe fiecare pagină de către judecători și, după caz, de magistratul-asistent, după care se va consemna într-un registru special, ținut la grefa instanței. Acest registru poate fi ținut și în format electronic.

ART. 402

Pronunțarea hotărârii

Sub rezerva dispozițiilor art. 396 alin. (2), hotărârea se va pronunța în ședință publică, la locul unde s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător, membru al completului de judecată, care va citi minuta, indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii.

ART. 403

Data hotărârii

Data hotărârii este aceea la care minuta este pronunțată potrivit legii.

ART. 404

Renunțarea la calea de atac în fața primei instanțe

(1) Partea prezentă la pronunțarea hotărârii poate renunța, în condițiile legii, la calea de atac, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal semnat de președinte și de grefier.

(2) Renunțarea se poate face și ulterior pronunțării, chiar și după declararea căii de atac, prin prezentarea părții înaintea președintelui instanței sau a persoanei desemnate de acesta ori, după caz, prin înscris autentic care se va depune la grefa instanței, atât timp cât dosarul nu a fost înaintat la instanța competentă, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 405

Nulitatea hotărârii

Nulitatea unei hotărâri nu poate fi cerută decât prin căile de atac prevăzute de lege, în afară de cazul când legea prevede în mod expres altfel.

CAP. III

Unele incidente procedurale

SECȚIUNEA 1

Renunțarea la judecată

ART. 406

Condiții

(1) Reclamantul poate să renunțe oricând la judecată, în tot sau în parte, fie verbal în ședință de judecată, fie prin cerere scrisă.

(2) Cererea se face personal sau prin mandatar cu procură specială.

(3) Dacă renunțarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, instanța, la cererea pârâtului, îl va obliga pe reclamant la cheltuielile de judecată pe care pârâtul le-a făcut.

(4) Dacă reclamantul renunță la judecată la primul termen la care părțile sunt legal citate sau ulterior acestui moment, renunțarea nu se poate face decât cu acordul expres sau tacit al celeilalte părți. Dacă pârâtul nu este prezent la termenul la care reclamantul declară că renunță la judecată, instanța va acorda pârâtului un termen până la care să își exprime poziția față de cererea de renunțare. Lipsa unui răspuns până la termenul acordat se consideră acord tacit la renunțare.

(5) Când renunțarea la judecată se face în apel sau în căile extraordinare de atac, instanța va lua act de renunțare și va dispune și anularea, în tot sau în parte, a hotărârii sau, după caz, a hotărârilor pronunțate în cauză.

(6) Renunțarea la judecată se constată prin hotărâre supusă recursului, care va fi judecat de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțare. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, hotărârea este definitivă.

ART. 407

Efectele renunțării

(1) Renunțarea la judecată a unuia dintre reclamanți nu este opozabilă celorlalți reclamanți.

(2) Renunțarea produce efecte numai față de părțile în privința cărora a fost făcută și nu afectează cererile incidentale care au caracter de sine stătător.

SECȚIUNEA a 2-a

Renunțarea la dreptul pretins

ART. 408

Renunțarea în prima instanță

(1) Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

(2) În caz de renunțare la dreptul pretins, instanța pronunță o hotărâre prin care va respinge cererea în fond, dispunând și asupra cheltuielilor de judecată.

(3) Renunțarea se poate face atât verbal în ședință, consemnându-se în încheiere, cât și prin înscris autentic.

ART. 409

Renunțarea în căile de atac

(1) Când renunțarea este făcută în instanța de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunțării, dispozițiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Când renunțarea este făcută în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunțate în cauză, dispozițiile art. 408 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 410

Căi de atac

Hotărârea este supusă recursului, care se judecă de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțarea la dreptul pretins. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

SECȚIUNEA a 3-a

Suspendarea procesului

ART. 411

Suspendarea voluntară

(1) Judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;
2. când niciuna dintre părți, legal citate, nu se înfățișează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul a cerut în scris judecarea în lipsă.

(2) Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanța în fața căreia a fost formulată.

ART. 412

Suspendarea de drept

(1) Judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia dintre părți, până la introducerea în cauză a moștenitorilor, în afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;
2. prin interdicția judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părți, până la numirea tutorelui sau curatorului;
3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părți, survenit cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățișării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;
4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;
5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;
6. prin deschiderea procedurii insolvenței, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;
7. în cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;
8. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, faptele prevăzute la alin. (1) nu împiedică pronunțarea hotărârii, dacă ele au survenit după închiderea dezbaterilor.

ART. 413

Suspendarea facultativă

(1) Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;
2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;
3. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Suspendarea va dura până când hotărârea pronunțată în cauza care a provocat suspendarea a devenit definitivă.

(3) Cu toate acestea, instanța poate reveni motivat asupra suspendării, dacă se constată că partea care a cerut-o nu are un comportament diligent în cadrul procesului care a determinat suspendarea, tergiversând soluționarea acestuia, ori dacă urmărirea penală care a determinat suspendarea durează mai mult de un an de la data la care a intervenit suspendarea, fără a se dispune o soluție în acea cauză.

ART. 414

Hotărârea de suspendare

(1) Asupra suspendării judecării procesului instanța se va pronunța prin încheiere, care poate fi atacată cu recurs, în mod separat, la instanța ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție, hotărârea este definitivă.

(2) Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

ART. 415

Reluarea judecării procesului

Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una dintre părți, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părților sau din cauza lipsei lor;

2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar ori, după caz, a părții interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 1-6;

3. în cazurile prevăzute la art. 412 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene;

4. prin alte modalități prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 4-a

Perimarea cererii

ART. 416

Cererile supuse perimării

(1) Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire și orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părții, timp de 6 luni.

(2) Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părți sau de instanță.

(3) Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedură trebuia efectuat din oficiu, precum și cele când, din motive care nu sunt imputabile părții, cererea n-a ajuns la instanța competentă sau nu se poate fixa termen de judecată.

ART. 417

Înteruperea cursului perimării

Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes.

ART. 418

Suspendarea cursului perimării

(1) Cursul perimării este suspendat cât timp durează suspendarea judecării, pronunțată de instanță în cazurile prevăzute la art. 413, precum și în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruință a părților în judecată.

(2) În cazurile prevăzute la art. 412, cursul perimării este suspendat timp de o lună de la data când s-au petrecut faptele care au determinat suspendarea judecării, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 3 luni ale termenului de perimare.

(3) Perimarea se suspendă, de asemenea, pe timpul cât partea este împiedicată de a stăruii în judecată din cauza unor motive temeinic justificate, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

ART. 419

Efectele cererii asupra coparticipanților

În cazul în care sunt mai mulți reclamanți sau pârâți împreună, cererea de perimare ori actul de procedură întrerupător de perimare al unuia folosește și celorlalți.

ART. 420

Procedura perimării

(1) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Judecătorul va cita de urgență părțile și va dispune greșierului să întocmească un referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

(2) Perimarea poate fi invocată și pe cale de excepție în camera de consiliu sau în ședință publică.

(3) Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel.

ART. 421

Hotărârea de perimare

(1) Dacă instanța constată că perimarea nu a intervenit, pronunță o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului.

(2) Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunțare. Când perimarea se constată de o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

ART. 422

Efectele perimării

(1) Perimarea lipsește de efect toate actele de procedură făcute în acea instanță.

(2) Când însă se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socotește că nu este necesară refacerea lor.

ART. 423

Perimarea instanței

Orice cerere adresată unei instanțe și care a rămas în nelucrare timp de 10 ani se perimă de drept, chiar în lipsa unor motive imputabile părții. Dispozițiile art. 420 se aplică în mod corespunzător.

CAP. IV

Hotărârile judecătorești

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

§ 1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii

ART. 424

Denumirea hotărârilor

(1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

(2) Hotărârea prin care judecătoria soluționează căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege, se numește sentință.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului și recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată ca urmare a anulării în apel a hotărârii primei instanțe și reținerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reținere în recurs se numesc decizie.

(4) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra contestației în anulare sau asupra revizuirii se numește, după caz, sentință sau decizie.

(5) Toate celelalte hotărâri date de instanță se numesc încheieri, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 425

Conținutul hotărârii

(1) Hotărârea va cuprinde:

a) partea introductivă, în care se vor face mențiunile prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2). Când dezbaterea a fost consemnată într-o încheiere de ședință, partea introductivă a hotărârii va cuprinde numai denumirea instanței, numărul dosarului, data, numele, prenumele și calitatea membrilor completului de judecată, numele și prenumele greșierului, numele și prenumele procurorului, dacă a participat la judecată, precum și mențiunea că celelalte date sunt arătate în încheiere;

b) considerentele, în care se vor arăta obiectul cererii și susținerile pe scurt ale părților, expunerea situației de fapt reținută de instanță pe baza probelor administrate, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază soluția, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților;

c) dispozitivul, în care se vor arăta numele, prenumele, codul numeric personal și domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, soluția dată tuturor cererilor deduse judecării și cuantumul cheltuielilor de judecată acordate.

(2) Dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor reclamanți sau împotriva mai multor pârâți, se va arăta ceea ce se cuvine fiecărui reclamant și la ce este obligat fiecare pârât ori, când este cazul, dacă drepturile și obligațiile părților sunt solidare sau indivizibile.

(3) În partea finală a dispozitivului se vor arăta dacă hotărârea este executorie, este supusă unei căi de atac ori este definitivă, data pronunțării ei, mențiunea că s-a pronunțat în ședință publică sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum și semnăturile membrilor completului de judecată. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului se va arăta și instanța la care se depune cererea pentru exercitarea căii de atac.

ART. 426

Redactarea și semnarea hotărârii

(1) Hotărârea se redactează de judecătorul care a soluționat procesul. Când în compunerea completului de judecată intră și asistenți judiciari, președintele îl va putea desemna pe unul dintre aceștia să redacteze hotărârea.

(2) În cazul în care unul dintre judecători sau asistenți judiciari a rămas în minoritate la deliberare, el își va redacta opinia separată, care va cuprinde expunerea considerentelor, soluția pe care a propus-o și semnătura acestuia. De asemenea, judecătorul care este de acord cu soluția, dar pentru considerente diferite, va redacta separat opinia concurentă.

(3) Hotărârea va fi semnată de membrii completului de judecată și de către greșier.

(4) Dacă vreunul dintre judecători este împiedicat să semneze hotărârea, ea va fi semnată în locul său de președintele completului, iar dacă și acesta ori judecătorul unic se află într-o astfel de situație, hotărârea se va semna de către președintele instanței. Când împiedicarea privește pe greșier, hotărârea se va semna de greșierul-șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5) Hotărârea se va redacta și se va semna în cel mult 30 de zile de la pronunțare. Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum și, când este cazul, opinia concurentă se redactează și se semnează în același termen.

(6) Hotărârea se va întocmi în două exemplare originale, dintre care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune spre conservare la dosarul de hotărâri al instanței.

ART. 427

Comunicarea hotărârii

(1) Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată și semnată în condițiile legii.

(2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice se vor comunica din oficiu și instituției sau autorității care ține acele registre.

(3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial se comunică din oficiu de îndată notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul camerei notarilor publici în circumscripția căreia funcționează.

(4) De asemenea, hotărârile prin care instanța se pronunță în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în alte acte juridice ale Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, și autorității sau instituției naționale cu atribuții de reglementare în materie.

ART. 428

Adăugirile, schimbările sau corecturile

Adăugirile, schimbările sau corecturile în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecători, sub sancțiunea neluării lor în seamă.

§ 2. Efectele hotărârii judecătorești

ART. 429

Dezinvestirea instanței

După pronunțarea hotărârii instanța se dezinvestește și niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

ART. 430

Autoritatea de lucru judecat

(1) Hotărârea judecătorească ce soluționează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranșată.

(2) Autoritatea de lucru judecat privește dispozitivul, precum și considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.

(3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotărârea atacată cu contestația în anulare sau revizuire își păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.

ART. 431

Efectele lucrului judecat

(1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeași calitate, în temeiul aceleiași cauze și pentru același obiect.

(2) Oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urmă.

ART. 432

Excepția autorității de lucru judecat

Excepția autorității de lucru judecat poate fi invocată de instanță sau de părți în orice stare a procesului, chiar înaintea instanței de recurs. Ca efect al admiterii excepției, părții i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată.

ART. 433

Puterea executorie

Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condițiile prevăzute de lege.

ART. 434

Forța probantă

Hotărârea judecătorească are forța probantă a unui înscris autentic.

ART. 435

Obligativitatea și opozabilitatea hotărârii

(1) Hotărârea judecătorească este obligatorie și produce efecte numai între părți și succesorii acestora.

(2) Hotărârea este opozabilă oricărei terțe persoane atât timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

SECȚIUNEA a 2-a

Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor

ART. 436

Cazuri

(1) Când pârâtul a recunoscut în tot sau în parte pretențiile reclamantului, instanța, la cererea acestuia din urmă, va da o hotărâre în măsura recunoașterii.

(2) Dacă recunoașterea este parțială, judecata va continua cu privire la pretențiile rămase nerecunoscute, instanța urmând a pronunța o nouă hotărâre asupra acestora.

ART. 437

Calea de atac

(1) Hotărârea prevăzută la art. 436 poate fi atacată numai cu recurs la instanța ierarhic superioară.

(2) Când recunoașterea pretențiilor a fost făcută înaintea instanței de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în măsura recunoașterii, dispunându-se admiterea, în mod corespunzător, a cererii. Dispozițiile art. 436 alin. (2) rămân aplicabile.

SECȚIUNEA a 3-a

Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților

ART. 438

Condițiile în care se poate lua act de tranzacție

(1) Părțile se pot înfățișa oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor.

(2) Dacă părțile se înfățișează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

(3) Dacă părțile se înfățișează într-o altă zi, instanța va da hotărârea în camera de consiliu.

ART. 439

Forma tranzacției

Tranzacția va fi încheiată în formă scrisă și va alcătui dispozitivul hotărârii.

ART. 440

Calea de atac

Hotărârea care consfințește tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanța ierarhic superioară.

ART. 441

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și în cazul în care învoiala părților este urmarea procedurii de mediere.

SECȚIUNEA a 4-a

Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii

ART. 442

Îndreptarea hotărârii

(1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu ori la cerere.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate numai dacă instanța socotește că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(3) În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii.

ART. 443

Lămurirea hotărârii și înlăturarea dispozițiilor contradictorii

(1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori dacă acesta cuprinde dispoziții contradictorii, părțile pot cere instanței care a pronunțat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlătore dispozițiile potrivnice.

(2) Instanța va rezolva cererea de urgență, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(3) Încheierea se va atașa la hotărâre, atât în dosarul cauzei, cât și în dosarul de hotărâri al instanței.

ART. 444

Completarea hotărârii

(1) Dacă prin hotărârea dată instanța a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în același termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în căile extraordinare de atac sau în fond după casarea cu reținere, în termen de 15 zile de la pronunțare.

(2) Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin hotărâre separată. Prevederile art. 443 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul când instanța a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

ART. 445

Obligativitatea procedurii

Îndreptarea, lămurirea, înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea hotărârii nu poate fi cerută pe calea apelului sau recursului, ci numai în condițiile art. 442-444.

ART. 446

Căi de atac

Încheierile pronunțate în temeiul art. 442 și 443, precum și hotărârea pronunțată potrivit art. 444 sunt supuse acelorași căi de atac ca și hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea.

ART. 447

Supportarea cheltuielilor de judecată

În cazul în care cererea de îndreptare, de lămurire sau de completare a hotărârii a fost admisă, cheltuielile făcute de parte în aceste cereri vor fi suportate de stat, din fondul constituit potrivit legii. Când cererea a fost respinsă, cheltuielile vor fi suportate de parte potrivit dreptului comun.

SECȚIUNEA a 5-a

Executarea provizorie

ART. 448

Executarea provizorie de drept

(1) Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. stabilirea modului de exercitare a autorității părintești, stabilirea locuinței minorului, precum și modul de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul;
 2. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum și a sumelor cuvenite, potrivit legii, șomerilor;
 3. despăgubiri pentru accidente de muncă;
 4. rente ori sume datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii, precum și pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;
 5. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă de prestații bănești periodice;
 6. reparații grabnice;
 7. punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului;
 8. cereri privitoare la posesie, numai în ceea ce privește posesia;
 9. hotărârile pronunțate în temeiul recunoașterii de către pârât a pretențiilor reclamantului, pronunțate în condițiile art. 436;
 10. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.
- (2) Executarea hotărârilor prevăzute la alin. (1) are caracter provizoriu.

ART. 449

Executarea provizorie judecătorească

(1) Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum și atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanța îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauțiuni, în condițiile art. 718 alin. (2) și (3).

(2) Executarea provizorie nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare, desființare de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă;
 2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.
- (3) Cererea de executare provizorie se va putea face în scris, precum și verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

(4) Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel.

ART. 450

Suspendarea executării provizorii

(1) Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecății în apel.

(2) Cererea se va depune la prima instanță sau, după caz, la instanța de apel. În această din urmă situație, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivului hotărârii.

(3) Cererea de suspendare se va judeca de către instanța de apel. Dispozițiile art. 718 alin. (6) sunt aplicabile. Încheierea dată asupra cererii de suspendare este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea atacată."

(4) Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum va fi stabilit de instanță în condițiile art. 718 alin. (2) și (3).

(5) Până la soluționarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviințată provizoriu, prin ordonanță președințială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. (4).

SECȚIUNEA a 6-a

Cheltuielile de judecată

ART. 451

Cuquantumul cheltuielilor de judecată

(1) Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru și timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților și ale specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3), sumele convenite martorilor pentru deplasare și pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de transport și, dacă este cazul, de cazare, precum și orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului.

(2) Instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat și clientul său.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător la plata experților judiciari și a specialiștilor numiți în condițiile art. 330 alin. (3).

(4) Nu vor putea fi însă micșorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar, precum și plata sumelor convenite martorilor potrivit alin. (1).

ART. 452

Dovada cheltuielilor de judecată

Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei.

ART. 453

Acordarea cheltuielilor de judecată

(1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.

(2) Când cererea a fost admisă numai în parte, judecătorii vor stabili măsura în care fiecare dintre părți poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă este cazul, judecătorii vor putea dispune compensarea cheltuielilor de judecată.

ART. 454

Exonerarea pârâtului de la plată

Pârâtul care a recunoscut, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția cazului în care, prealabil pornirii procesului, a fost pus în întârziere de către reclamant sau se afla de drept în întârziere. Dispozițiile art. 1.522 alin. (5) din Codul civil rămân aplicabile.

ART. 455

Situația mai multor reclamanți sau pârâți

Dacă în cauză sunt mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, ei vor putea fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu poziția lor în proces ori cu natura raportului juridic existent între ei.

TITLUL II

Căile de atac

CAP. I

Dispoziții generale

ART. 456

Enumerare

Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

ART. 457

Legalitatea căii de atac

(1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

(2) Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, exercitată de partea interesată în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac, hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

(4) Atunci când instanța dispune recalificarea căii de atac, de la data pronunțării încheierii, pentru părțile prezente, sau de la data comunicării încheierii, pentru părțile care au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.

ART. 458

Subiectele căilor de atac

Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, în afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au și alte organe sau persoane.

ART. 459

Ordinea exercitării căilor de atac

(1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului.

(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă și consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate și concomitent, în condițiile legii. Recursul se judecă cu prioritate.

ART. 460

Unicitatea căii de atac

(1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, dacă legea prevede același termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeași hotărâre au fost soluționate și cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeași hotărâre au fost soluționate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului și nici recursului, soluția cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condițiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2)-(4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

ART. 461

Partea din hotărâre care poate fi atacată

(1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluției cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata aceluși proces sau care sunt greșite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanța, admitând calea de atac, va înlătura acele considerente și le va înlocui cu propriile considerente, menținând soluția cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

ART. 462

Înțelegerea părților în căile de atac

Părțile pot solicita instanței legal investite cu soluționarea unei căi de atac să ia act de înțelegerea lor cu privire la soluționarea litigiului. Dispozițiile art. 438-441 se aplică în mod corespunzător.

ART. 463

Achiesarea la hotărâre

(1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunțarea unei părți la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluții din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiționată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispozițiile art. 404 rămân aplicabile.

ART. 464

Felurile achiesării

(1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parțială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declarație verbală în fața instanței ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.

(3) Achiesarea tacită poate fi dedusă numai din acte sau fapte precise și concordante care exprimă intenția certă a părții de a-și da adeziunea la hotărâre.

(4) Achiesarea poate fi totală, dacă privește hotărârea în întregul ei sau, după caz, parțială, dacă privește numai o parte din hotărârea respectivă.

ART. 465

Măsurile de administrare judiciară

Măsurile de administrare judiciară nu pot face obiectul niciunei căi de atac.

CAP. II

Apelul

ART. 466

Apelul principal. Obiectul

(1) Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Sunt supuse apelului și hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

(3) Hotărârile date în ultimă instanță rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunțate în primă instanță.

(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel.

ART. 467

Situațiile în care partea nu poate face apel principal

(1) Partea care a renunțat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel principal.

(2) Partea care a executat parțial hotărârea de primă instanță, deși aceasta nu era susceptibilă de executare provizorie, nu mai are dreptul de a face apel principal cu privire la dispozițiile executate.

ART. 468

Termenul de apel

(1) Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Termenul de apel prevăzut la alin. (1) curge de la comunicarea hotărârii, chiar atunci când aceasta a fost făcută odată cu încheierea de încuviințare a executării silite.

(3) Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de apel.

(4) Pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii.

(5) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleași condiții, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen.

ART. 469

Înteruperea termenului de apel

(1) Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părții, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor.

(2) Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. (1). Pentru moștenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruți ori în caz de moștenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

(3) Apelul nu constituie prin el însuși un act de acceptare a moștenirii.

(4) Termenul de apel se întrerupe și prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

ART. 470

Cererea de apel

(1) Cererea de apel va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar. Dacă apelantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) indicarea hotărârii atacate;

c) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul;

d) probele invocate în susținerea apelului;

e) semnătura.

(2) La cererea de apel se va atașa dovada achitării taxelor de timbru.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. b) și e) și cea de la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității, iar cele de la alin. (1) lit. c) și d), sub sancțiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condițiile art. 196 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.

(4) Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanță, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 194 lit. e).

(5) În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeași durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii.

ART. 471

Depunerea cererii de apel

(1) Apelul și, când este cazul, motivele de apel se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

(2) Dispozițiile art. 195 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea de apel nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege, președintele instanței sau persoana desemnată de acesta care primește cererea de apel va stabili lipsurile și îi va cere apelantului să completeze sau să modifice cererea de îndată, dacă este prezent și este posibil, ori în scris, dacă apelul a fost trimis prin poștă, fax, poștă electronică sau curier. Completarea sau modificarea cererii se va face înăuntrul termenului de apel. Dacă președintele sau persoana desemnată de acesta apreciază că intervalul rămas până la expirarea termenului de apel nu este suficient, va acorda un termen scurt, de cel mult 5 zile de la expirarea termenului de apel, în care să se depună completarea sau modificarea cererii.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care motivele de apel se depun separat de cerere.

(5) După primirea cererii de apel, respectiv a motivelor de apel, președintele instanței care a pronunțat hotărârea atacată va dispune comunicarea lor intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate și care nu au fost înfățișate la prima instanță, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării.

(6) Instanța la care s-a depus întâmpinarea o comunică de îndată apelantului, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării. Intimatul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

(7) Președintele sau persoana desemnată de acesta, după împlinirea termenului de apel pentru toate părțile, precum și a termenelor prevăzute la alin. (5) și (6), va înainta instanței de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, întâmpinarea, răspunsul la întâmpinare și dovezile de comunicare a acestor acte, potrivit alin. (5) și (6).

(8) Dacă s-au formulat atât apel, cât și cereri potrivit art. 442-444, dosarul nu va fi trimis instanței de apel decât după împlinirea termenului de apel privind hotărârile date asupra acestor din urmă cereri. Dispozițiile alin. (5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

ART. 472

Apelul incident

(1) Intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să formuleze apel în scris, în cadrul procesului în care se judecă apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanțe.

(2) Dacă apelantul principal își retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident prevăzut la alin. (1) rămâne fără efect.

ART. 473

Apelul provocat

În caz de coparticipare procesuală, precum și atunci când la prima instanță au intervenit terțe persoane în proces, intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să declare în scris apel împotriva altui intimat sau a unei persoane care a figurat în primă instanță și care nu este parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecințe asupra situației sale juridice în proces. Dispozițiile art. 472 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 474

Depunerea apelului incident și a celui provocat

(1) Apelul incident și apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. 471 alin. (6).

(2) Apelul provocat se comunică și intimatului din acest apel, prevăzut la art. 473, acesta fiind dator să depună întâmpinare în termenul prevăzut la art. 471 alin. (6), care se aplică în mod corespunzător. Cel care a exercitat apelul provocat va lua cunoștință de întâmpinare de la dosarul cauzei.

ART. 475

Pregătirea judecății apelului

(1) Președintele instanței de apel sau persoana desemnată de acesta, îndată ce primește dosarul, va lua, prin rezoluție, măsuri în vederea repartizării aleatorii la un complet de judecată.

(2) Președintele completului de judecată stabilește primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției președintelui instanței de apel, dispunând citarea părților. Dispozițiile art. 201 alin. (5) și (6) se aplică în mod corespunzător.

(3) Apelurile principale, incidente și provocate făcute împotriva aceleiași hotărâri vor fi repartizate la același complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete diferite, ultimul complet investit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi investit.

ART. 476

Efectul devolutiv al apelului

(1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprinde motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță și respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competentă.

ART. 477

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat

(1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum și cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

ART. 478

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a supus judecării la prima instanță

(1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe. (

(2) Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința și administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi.

(4) Părțile pot însă să explicitizeze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe și va putea fi invocată compensația legală.

ART. 479

Dispoziții speciale privind judecata

(1) Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate și din oficiu.

(2) Instanța de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei, precum și administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 478 alin. (2).

ART. 480

Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel

(1) Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greșit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeași circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, precum și necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(4) Dacă instanța de apel stabilește că prima instanță a fost necompetentă, iar necompetența a fost invocată în condițiile legii, va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent ori, după caz, va respinge cererea ca inadmisibilă.

(5) În cazul în care instanța de apel constată că ea are competența să judece în primă instanță, va anula hotărârea atacată și va judeca în fond, pronunțând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.

(6) Când se constată că există un alt motiv de nulitate decât cel prevăzut la alin. (5), iar prima instanță a judecat în fond, instanța de apel, anulând în tot sau în parte procedura urmată în fața primei instanțe și hotărârea atacată, va reține procesul spre judecare, pronunțând o hotărâre susceptibilă de recurs, dacă este cazul.

ART. 481

Neînrautățirea situației în propria cale de atac

Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, în afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege.

ART. 482

Completare cu alte norme

Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică și în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.

CAP. III

Căile extraordinare de atac

SECȚIUNEA 1

Recursul

ART. 483

Obiectul și scopul recursului. Instanța competentă

(1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum și alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2) Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)-i), în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv. De asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

ART. 484

Suspendarea executării

(1) Recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări cu așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) La cererea recurentului formulată în condițiile art. 83 alin. (2) și (3), instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1). Cererea se depune direct la instanța de recurs, alăturându-se o copie certificată de pe cererea de recurs și dovada depunerii cauțiunii prevăzute la art. 718. În cazul în care cererea se face înainte de a ajunge dosarul la instanța de recurs, se va alătura și o copie legalizată de pe dispozitivul hotărârii atacate cu recurs.

(3) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților printr-un agent procedural al instanței sau prin alt salariat al acesteia ori prin modalitățile prevăzute la art. 154 alin. (4) și (5), după cum urmează:

1. de un complet anume constituit, format din 3 judecători, în condițiile legii, în cazul în care cererea s-a depus înainte de ajungerea dosarului la instanța de recurs;

2. de completul de filtru, după ce acesta a fost desemnat, în cazurile prevăzute la art. 493;

3. de completul care judecă recursul pe fond, în cazul în care s-a fixat termen în ședință publică.

(4) Termenul de judecată, pentru care se face citarea, se stabilește astfel încât să nu treacă mai mult de 10 zile de la primirea cererii de suspendare.

(5) Completul se pronunță, în cel mult 48 de ore de la judecată, printr-o încheiere motivată, care este definitivă.

(6) La judecata cererii de suspendare părțile trebuie să fie reprezentate de avocat sau, când este cazul, de consilierul juridic.

(7) Pentru motive temeinice, instanța de recurs poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. (3)-(5) și (6) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 485

Termenul de recurs

(1) Termenul de recurs este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispozițiile art. 468 alin. (2)-(4), precum și cele ale art. 469 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă intimatul nu a invocat prin întâmpinare sau din dosar nu reiese că recursul a fost depus peste termen, el se va socoti în termen.

ART. 486

Cererea de recurs

(1) Cererea de recurs va cuprinde următoarele mențiuni:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții în favoarea căreia se exercită recursul, numele, prenumele și domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și numele și prenumele consilierului juridic care întocmește cererea. Prezentele dispoziții se aplică și în cazul în care recurentul locuiește în străinătate;

b) numele și prenumele, domiciliul sau reședința ori, după caz, denumirea și sediul intimatului;

c) indicarea hotărârii care se atacă;

d) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor sau, după caz, mențiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

e) semnătura părții sau a mandatarului părții în cazul prevăzut la art. 13 alin. (2), a avocatului sau, după caz, a consilierului juridic.

(2) La cererea de recurs se vor atașa dovezile achitării taxei de timbru, conform legii, precum și împuternicirea avocațială sau, după caz, delegația consilierului juridic.

(3) Mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) și c)-e), precum și cerințele menționate la alin. (2) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. Dispozițiile art. 82 alin. (1), art. 83 alin. (3) și ale art. 87 alin. (2) rămân aplicabile.

ART. 487

Motivarea recursului

(1) Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5), aplicabile și în recurs.

(2) În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror.

ART. 488

Motivele de casare

(1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale;
2. dacă hotărârea a fost pronunțată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului sau de un alt complet de judecată decât cel stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei ori a cărei compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii;
3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe, invocată în condițiile legii;
4. când instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești;
5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității;
6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei;
7. când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat;
8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

(2) Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deși au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

ART. 489

Sancțiunea nemotivării recursului

(1) Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazului prevăzut la alin. (3).

(2) Aceeași sancțiune intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute la art. 488.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în ședință publică.

ART. 490

Depunerea recursului

(1) Recursul și, dacă este cazul, motivele de casare se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității, în condițiile prevăzute la art. 83 alin. (3) și art. 84.

(2) Dispozițiile art. 471 se aplică în mod corespunzător. Termenul prevăzut la art. 471 alin. (5) se dublează în cazul recursului. Întâmpinarea trebuie redactată și semnată de avocatul sau consilierul juridic al intimatului, iar răspunsul la întâmpinare de avocatul sau consilierul juridic al recurentului. Prin aceste acte de procedură se va menționa dacă recurentul, respectiv intimatul este de acord ca recursul, atunci când este admisibil în principiu, să fie soluționat de către completul de filtru prevăzut la art. 493.

ART. 491

Recursul incident și recursul provocat

(1) Recursul incident și recursul provocat se pot exercita, în cazurile prevăzute la art. 472 și 473, care se aplică în mod corespunzător. Dispozițiile art. 488 rămân aplicabile.

(2) Prevederile art. 474 se aplică în mod corespunzător.

ART. 492

Probe noi în recurs

(1) În instanța de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepția înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancțiunea decăderii, odată cu cererea de recurs, respectiv odată cu întâmpinarea.

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluționat în ședință publică, pot fi depuse și alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

ART. 493

Procedura de filtrare a recursurilor

(1) Când recursul este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele instanței sau președintele de secție ori, după caz, persoana desemnată de aceștia, primind dosarul de la instanța a cărei hotărâre se atacă, va lua, prin rezoluție, măsuri pentru stabilirea aleatorie a unui complet format din 3 judecători, care va decide asupra admisibilității în principiu a recursului. Dispozițiile art. 475 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) Pe baza recursului, întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare și a înscrisurilor noi, președintele completului va întocmi un raport asupra admisibilității în principiu a recursului sau va desemna un alt membru al completului ori magistratul-asistent în acest scop. Raportul trebuie întocmit în cel mult 30 de zile de la repartizarea dosarului. Raportorul nu devine incompatibil.

(3) Raportul va verifica dacă recursul îndeplinește cerințele de formă prevăzute sub sancțiunea nulității, dacă motivele invocate se încadrează în cele prevăzute la art. 488, dacă există motive de ordine publică ce pot fi invocate în condițiile art. 489 alin. (3) ori dacă este vădit nefondat. De asemenea, va arăta, dacă este cazul, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și poziția doctrinei în problemele de drept vizând dezlegarea dată prin hotărârea atacată.

(4) După analiza raportului în completul de filtru, acesta se comunică de îndată părților, care pot formula în scris un punct de vedere asupra raportului, în termen de 10 zile de la comunicare. În lipsa dovezii de comunicare a raportului și înainte de expirarea unui termen de 30 de zile de la comunicare, completul nu va putea trece la examinarea recursului, potrivit alin. (5) și (6).

(5) În cazul în care completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă, că motivele de casare invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute la art. 488 sau că recursul este vădit nefondat, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunțată, fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac. Decizia se comunică părților.

(6) Dacă raportul apreciază că recursul este admisibil și toți membrii sunt de acord, iar problema de drept care se pune în recurs nu este controversată sau face obiectul unei jurisprudențe constante a Înaltei Curți de Casare și Justiție, completul se poate pronunța asupra fondului recursului, fără citarea părților, printr-o decizie definitivă, care se comunică părților. În soluționarea recursului instanța va ține seama de punctele de vedere ale părților formulate potrivit alin. (4).

(7) În cazul în care recursul nu poate fi soluționat potrivit alin. (5) sau (6), completul va pronunța, fără citarea părților, o încheiere de admitere în principiu a recursului și va fixa termenul de judecată pe fond a recursului, cu citarea părților.

ART. 494

Reguli privind judecata

Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță și în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secțiune.

ART. 495

Ordinea cuvântului în ședință

(1) Președintele va da mai întâi cuvântul recurentului, iar apoi intimatului.

(2) Procurorul vorbește cel din urmă, în afară de cazul când este recurent. Dacă procurorul a pornit acțiunea civilă în care s-a pronunțat hotărârea atacată cu recurs, procurorului i se va da cuvântul după recurent.

ART. 496

Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs

(1) În cazul în care recursul a fost declarat admisibil în principiu, instanța, verificând toate motivele invocate și judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge sau anula ori poate constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte.

ART. 497

Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanței de apel care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când este cazul și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480 alin. (3), primei instanțe, a cărei hotărâre este, de asemenea, casată. Atunci când interesele bunei administrări a justiției o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanțe de același grad, cu excepția cazului casării pentru lipsă de competență, când cauza va fi trimisă instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent potrivit legii. În cazul în care casarea s-a făcut pentru că instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești sau când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat, cererea se respinge ca inadmisibilă.

ART. 498

Soluțiile pe care le pot pronunța alte instanțe de recurs

(1) În cazul în care competența de soluționare a recursului aparține tribunalului sau curții de apel și s-a casat hotărârea atacată, rejudecarea procesului în fond se va face de către instanța de recurs, fie la termenul la care a avut loc admiterea recursului, situație în care se pronunță o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

(2) Instanțele prevăzute la alin. (1) vor casa cu trimitere, o singură dată în cursul procesului, în cazul în care instanța a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părții care a fost nelegal citată, atât la administrarea probelor, cât și la dezbaterea fondului. În vederea rejudecării, cauza se trimite la instanța care a pronunțat hotărârea casată ori la altă instanță de același grad cu aceasta, din aceeași circumscripție. Dispozițiile art. 497 se aplică în mod corespunzător, în caz de necompetență, de depășire a atribuțiilor puterii judecătorești și de încălcare a autorității de lucru judecat.

ART. 499

Motivarea hotărârii

Prin derogare de la prevederile art. 425 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori se anulează sau se constată perimarea lui, hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca și analiza motivelor de casare.

ART. 500

Efectele casării

(1) Hotărârea casată nu are nicio putere.

(2) Actele de executare sau de asigurare făcute în temeiul unei asemenea hotărâri sunt desființate de drept, dacă instanța de recurs nu dispune altfel. Instanța va constata aceasta, din oficiu, prin dispozitivul hotărârii de casare.

ART. 501

Judecata în fond după casare

(1) În caz de casare, hotărârile instanței de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru instanța care judecă fondul.

(2) Când hotărârea a fost casată pentru încălcarea regulilor de procedură, judecata va reîncepe de la actul anulat.

(3) După casare, instanța de fond va judeca din nou, în limitele casării și ținând seama de toate motivele invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

(4) În cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege.

ART. 502

Neînrautățirea situației în propria cale de atac

La judecarea recursului, precum și la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanța de recurs, dispozițiile art. 481 sunt aplicabile în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 2-a

Contestația în anulare

ART. 503

Obiectul și motivele contestației în anulare

(1) Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.

(2) Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunțată de o instanță incompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanței și, deși se invocase excepția corespunzătoare, instanța de recurs a omis să se pronunțe asupra acesteia;

2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;

3. instanța de recurs, respingând recursul sau admițându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen;

4. instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

(3) Dispozițiile alin. (2) pct. 1, 2 și 4 se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.

ART. 504

Condiții de admisibilitate

(1) Contestația în anulare este inadmisibilă dacă motivul prevăzut la art. 503 alin. (1) putea fi invocat pe calea apelului sau a recursului.

(2) Cu toate acestea, contestația poate fi primită în cazul în care motivul a fost invocat prin cererea de recurs, dar instanța l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt incompatibile cu recursul sau dacă recursul, fără vina părții, a fost respins fără a fi cercetat în fond.

(3) O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestația în anulare nu mai poate fi atacată de aceeași parte cu o nouă contestație în anulare, chiar dacă se invocă alte motive.

ART. 505

Instanța competentă

(1) Contestația în anulare se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu operează prorogarea competenței.

ART. 506

Termen de exercitare

(1) Contestația în anulare poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

(2) Contestația se motivează în termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1), sub sancțiunea nulității acesteia.

ART. 507

Suspendarea executării

Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător.

ART. 508

Procedura de judecată

(1) Contestația în anulare se soluționează de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecării finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Contestatorul va lua cunoștință de conținutul acesteia de la dosarul cauzei.

(3) Dacă motivul de contestație este întemeiat, instanța va pronunța o singură hotărâre prin care va anula hotărârea atacată și va soluționa cauza. Dacă soluționarea cauzei la același termen nu este posibilă, instanța va pronunța o hotărâre de anulare a hotărârii atacate și va fixa termen în vederea soluționării cauzei printr-o nouă hotărâre. În acest ultim caz, hotărârea de anulare nu poate fi atacată separat.

(4) Hotărârea dată în contestație în anulare este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea atacată.

SECȚIUNEA a 3-a

Revizuirea

ART. 509

Obiectul și motivele revizuirii

(1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;
2. obiectul pricinii nu se află în ființă;

3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul ori în urma judecății, când aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză. În cazul în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat și cel învinuit de săvârșirea infracțiunii;

4. un judecător a fost sancționat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză;

5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților;

6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

7. statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii și cei puși sub interdicție judecătorească ori cei puși sub curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să îi apere;

8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade diferite, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri;

9. partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa;

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;

11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții.

(2) Pentru motivele de revizuire prevăzute la alin. (1) pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7-10 sunt supuse revizuirii și hotărârile care nu evocă fondul.

ART. 510

Instanța competentă

(1) Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(2) În cazul dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 8, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanțele de recurs la care se referă aceste dispoziții este Înalta Curte de Casație și Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță.

(3) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu va opera prorogarea competenței.

ART. 511

Termen de exercitare

(1) Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti:

1. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 1, de la comunicarea hotărârii;

2. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 2, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 3, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

4. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea prin care a fost sancționat disciplinar definitiv judecătorul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancționare disciplinară;

5. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 5, din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă;

6. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 6, din ziua în care partea a luat cunoștință de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare;

7. în cazurile prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 7, din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor puse sub interdicție judecătorească sau sub curatelă termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacității depline de exercițiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei puse sub interdicție, de la încetarea curatelei ori înlocuirea curatorului;

8. în cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.

(2) În cazul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 9, termenul de revizuire este de 15 zile și se socotește de la încetarea împiedicării.

(3) Pentru motivele prevăzute la art. 509 alin. (1) pct. 10 și 11, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv a deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Revizuirea se motivează prin însăși cererea de declarare a căii de atac sau înăuntrul termenului de exercitare a acesteia, sub sancțiunea nulității.

(5) Dacă prin aceeași cerere se invocă motive diferite de revizuire, prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător pentru fiecare motiv în parte.

ART. 512

Suspendarea executării

Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător.

ART. 513

Procedura de judecată

(1) Cererea de revizuire se soluționează potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecății finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie și se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Revizuentul va lua cunoștință de conținutul întâmpinării de la dosarul cauzei.

(3) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

(4) Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor definitive potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre. Se va face arătare de hotărârea dată în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

(5) Hotărârea dată asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

(6) Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice, calea de atac este recursul. În cazul în care revizuirea a fost soluționată de una dintre secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul este de competența Completului de 5 judecători.

TITLUL III

Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

CAP. I

Recursul în interesul legii

ART. 514

Calitatea procesuală

Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

ART. 515

Condiții de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

ART. 516

Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, precum și 20 de judecători, din care 14 judecători din secția/secțiile în a cărei/căror competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv unul dintre vicepreședinții acesteia este președinte al completului.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va stabili numărul judecătorilor din secțiile interesate care vor intra în compunerea completului prevăzut la alin. (1), celelalte secții urmând a fi reprezentate potrivit dispozițiilor aceluiași alineat.

(3) Atunci când problema de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va desemna câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții. Pentru întocmirea raportului, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții.

(4) După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, după caz, unul dintre vicepreședinții acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(5) După alcătuirea completului potrivit alin. (4), președintele acestuia va desemna dintre membrii completului 3 judecători pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(6) În vederea întocmirii raportului, președintele completului va putea solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

(7) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții de Justiție a Uniunii Europene, dacă este cazul, doctrina în materie, precum și opinia specialiștilor consultați. Totodată, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(8) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(9) La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (4).

(10) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al Curții de apel ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(11) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

ART. 517

Conținutul hotărârii și efectele ei

(1) Asupra cererii, completul Înaltei Curți de Casație și Justiție se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 518

Încetarea efectelor deciziei

Decizia în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.

CAP. II

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

ART. 519

Obiectul sesizării

Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

ART. 520

Procedura de judecată

(1) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.

(2) Prin încheierea prevăzută la alin. (1), cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

(3) După înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casație și Justiție, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanțe.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instanțelor judecătorești, pot fi suspendate până la soluționarea sesizării.

(5) Repartizarea sesizării este făcută de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție ori de persoana desemnată de aceștia.

(6) Sesizarea se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de un judecător desemnat de acesta și 12 judecători din cadrul secției respective. Președintele secției sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este președintele de complet și va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor.

(7) După alcătuirea completului potrivit alin. (6), președintele acestuia va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecării. Judecătorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci când chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va transmite sesizarea președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din președintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va prezida completul, din președinții secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept, precum și câte 5 judecători din cadrul secțiilor respective desemnați aleatoriu de președintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Dispozițiile alin. (8) se aplică în mod corespunzător și atunci când chestiunea de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(10) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării.

(11) Dispozițiile art. 516 alin. (6)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Sesizarea se judecă fără citarea părților, în cel mult 3 luni de la data investirii, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

ART. 521

Conținutul și efectele hotărârii

(1) Asupra sesizării, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunță prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 517 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dispozițiile art. 518 se aplică în mod corespunzător.

TITLUL IV

Contestația privind tergiversarea procesului

ART. 522

Subiectele contestației și motivele ei

(1) Oricare dintre părți, precum și procurorul care participă la judecată pot face contestație prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

(2) Contestația menționată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabilește un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunțare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanța a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanței, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informații rezultate din evidențele ei și care erau necesare soluționării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanța și-a nesocotit obligația de a soluționa cauza într-un termen optim și previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluționării cauzei, deși timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.

ART. 523

Retragerea contestației

Contestația poate fi retrasă oricând până la soluționarea ei. Odată retrasă, contestația nu poate fi reiterată.

ART. 524

Forma contestației. Procedura înaintea instanței care judecă procesul

(1) Contestația se formulează în scris și se depune la instanța investită cu soluționarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecării. Contestația se poate face și verbal în ședință, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de ședință.

(2) Contestația nu suspendă soluționarea cauzei.

(3) Contestația se soluționează de către completul investit cu judecarea cauzei de îndată sau în termen de cel mult 5 zile, fără citarea părților.

(4) Când apreciază contestația ca fiind întemeiată, completul de judecată pronunță o încheiere nesupusă niciunei căi de atac, prin care ia de îndată măsurile necesare înlăturării situației care a provocat tergiversarea judecării. În acest caz, contestatorului îi va fi comunicată, pentru informare, o copie a încheierii.

(5) Când apreciază contestația ca neîntemeiată, completul de judecată o va respinge prin încheiere. Împotriva acestei încheieri contestatorul poate face plângere în termen de 3 zile de la comunicare. Plângerea se depune la instanța care a pronunțat încheierea, care o va înainta de îndată pentru soluționare, împreună cu o copie certificată de pe dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casație și Justiție, plângerea se soluționează de un alt complet al aceleiași secții. Formularea plângerii nu suspendă judecata.

(6) Încheierile prevăzute la alin. (4) și (5) se motivează în termen de 5 zile de la pronunțare.

ART. 525

Procedura de soluționare a plângerii

(1) Instanța va soluționa plângerea în termen de 10 zile de la primirea dosarului, în complet format din 3 judecători. Judecata se face fără citarea părților, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunțare.

(2) Dacă instanța găsește plângerea întemeiată, va dispune ca instanța care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia măsurile legale necesare, arătând care sunt acestea și stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.

(3) În toate cazurile, instanța care soluționează plângerea nu va putea da îndrumări și nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a pricinii ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului.

ART. 526

Sanționarea contestatorului de rea-credință

(1) Atunci când contestația sau plângerea a fost făcută cu rea-credință, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 lei la 2.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestației sau plângerii.

(2) Reaua-credință rezultă din caracterul vădit nefondat al contestației ori al plângerii, precum și din orice alte împrejurări care îndreptățesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaște.

CARTEA a III-a

Procedura necontencioasă judiciară

TITLUL I

Dispoziții generale

ART. 527

Domeniu de aplicare

Cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți.

ART. 528

Competența

(1) Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o cauză în curs de soluționare sau soluționată deja de o instanță ori care au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe se vor îndrepta la acea instanță.

(2) În celelalte cazuri, competența instanței și soluționarea incidentelor privind competența sunt supuse regulilor prevăzute pentru cererile contencioase.

(3) În cazul în care competența teritorială nu poate fi stabilită potrivit dispozițiilor alin. (2), cererile necontencioase se vor îndrepta la instanța în a cărei circumscripție petentul își are, după caz, domiciliul, reședința, sediul ori reprezentanța, iar dacă niciuna dintre acestea nu se află pe teritoriul României, cererile se vor îndrepta, urmând regulile de competență materială, la Judecătoria Sectorului 1 al municipiului București sau, după caz, la Tribunalul București.

ART. 529

Verificarea competenței

(1) Instanța își verifică din oficiu competența, chiar dacă este de ordine privată, putând cere părții lămuririle necesare.

(2) Dacă instanța se declară incompetentă, va trimite dosarul instanței competente.

ART. 530

Cuprinsul cererii

(1) Cererea va cuprinde numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul celui care o face și, după împrejurări, ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, obiectul, motivarea acesteia și semnătura.

(2) Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină.

ART. 531

Caracterul contencios

Dacă cererea, prin însuși cuprinsul ei ori prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

ART. 532

Procedura

(1) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea petentului și a persoanelor arătate în cerere, dacă legea o impune. În caz contrar, judecata se face cu sau fără citare, la aprecierea instanței.

(2) Instanța poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Ea are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri în cauză, precum și pe acelea ale căror interese ar putea fi afectate de hotărâre.

ART. 533

Soluționarea cererii

Instanța se pronunță prin încheiere, în raport cu toate împrejurările de fapt și de drept ale cauzei, chiar dacă nu au fost invocate în cerere sau pe parcursul procedurii.

ART. 534

Calea de atac

(1) Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie.

(2) Încheierea prevăzută la alin. (1) este supusă numai apelului, cu excepția celei pronunțate de un complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care este definitivă.

(3) Termenul de apel va curge de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima ședință de judecată, și de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

(4) Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluționarea cererii, termenul de apel curgând de la data la care a luat cunoștință de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunțării.

(5) Apelul se judecă în camera de consiliu.

ART. 535

Efectele hotărârii

Încheierile pronunțate în procedura necontencioasă nu au autoritatea lucrului judecat.

ART. 536

Reguli aplicabile

(1) Dispozițiile art. 527-535 referitoare la procedura necontencioasă se completează cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii.

(2) Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse acelor dispoziții, care se vor completa cu cele ale prezentei cărți.

ART. 537

Măsuri luate de președintele instanței

(1) Procedura necontencioasă se aplică și în cazurile în care legea dă în competența președintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

(2) În aceste cazuri, președintele trebuie să pronunțe încheierea în termen de cel mult 5 zile de la primirea cererii.

(3) Apelul împotriva încheierii date de președintele judecătorei se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii date de președintele tribunalului sau curții de apel se judecă de un complet al instanței respective.

(4) Încheierile date de președinții secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt definitive.

TITLUL II

Dispoziții speciale

ART. 538

Eliberarea de copii de pe hotărâri și de pe alte înscrisuri

(1) La cerere, grefa instanței va elibera copii de pe încheierea de ședință, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

(2) Copiile de pe încheierile de ședință, de pe hotărâre sau de pe dispozitiv se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toți judecătorii, sub sancțiunea aplicabilă grefierilor pentru infracțiunea de fals.

(3) În cazul în care dezbaterile nu s-au desfășurat în ședință publică, alte persoane decât părțile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize, înscrisuri sau declarații de martori decât cu încuviințarea președintelui. Dispozițiile art. 537 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

ART. 539

Încheieri pentru eliberarea unor bunuri

(1) Cererea de eliberare privind sumele de bani sau alte valori ori titluri, consemnate, precum și orice alte bunuri, păstrate la instanță ori aflate în depozitul altuia, după caz, în legătură cu un proces, se introduce, de persoana îndreptățită, la instanța care a dispus acea măsură.

(2) Cererea se va soluționa prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate dacă instanța consideră necesar.

(3) În încheierea de eliberare se va arăta deținătorul obligat la eliberarea bunurilor, precum și persoana îndreptățită să le primească.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea pe baza căreia s-a cerut eliberarea bunului.

ART. 540

Inventarierea bunurilor minorului

(1) În vederea inventarierii bunurilor minorului pus sub tutelă, instanța de tutelă desemnează de îndată un delegat și dispune citarea tutorelui și a membrilor consiliului de familie, precum și a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani.

(2) Inventarul va cuprinde datele de identificare a bunurilor mobile sau imobile, descrierea lor sumară, inclusiv mențiuni privind starea bunurilor și valoarea estimată a acestora, precum și indicarea înscrisurilor existente cu privire la bunuri. De asemenea, inventarul va cuprinde mențiuni privind creanțele, datoriile sau alte pretenții declarate de tutore sau de membrii consiliului de familie.

CARTEA a IV-a

Despre arbitraj

TITLUL I

Dispoziții generale

ART. 541

Noțiune

(1) Arbitrajul este o jurisdicție alternativă având caracter privat.

(2) În administrarea acestei jurisdicții, părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii.

ART. 542

Obiectul arbitrajului

(1) Persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesorală, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună.

(2) Statul și autoritățile publice au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

(3) Persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

ART. 543

Tribunalul arbitral

Arbitrajul poate fi încredințat, prin convenția arbitrală, uneia sau mai multor persoane, investite de părți sau în conformitate cu acea convenție să judece litigiul și să pronunțe o hotărâre definitivă și obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii investiți constituie, în sensul dispozițiilor prezentei cărți, tribunalul arbitral.

ART. 544

Organizarea arbitrajului de către părți

(1) Arbitrajul se organizează și se desfășoară potrivit convenției arbitrale, încheiată conform dispozițiilor titlului II din prezenta carte.

(2) Sub rezerva respectării ordinii publice și a bunelor moravuri, precum și a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu constituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor, termenul și locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv eventuale proceduri prealabile de soluționare a litigiului, repartizarea între părți a cheltuielilor arbitrale și, în general, orice alte norme privind buna desfășurare a arbitrajului.

(3) În lipsa regulilor prevăzute la alin. (2), tribunalul arbitral va putea stabili procedura de urmat așa cum va socoti mai potrivit.

(4) Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispozițiile ce urmează.

ART. 545

Organizarea arbitrajului de un terț

Părțile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituție permanentă de arbitraj, potrivit titlului VII din prezenta carte, sau de o altă entitate ori de o persoană fizică. În aceste cazuri, soluționarea litigiului este încredințată unor arbitri, numiți ori acceptați de părți potrivit convenției arbitrale sau regulilor instituției permanente de arbitraj.

ART. 546

Reprezentarea părților

(1) În litigiile arbitrale, părțile pot formula cereri și își pot exercita drepturile procesuale personal sau prin reprezentant. Aceștia pot fi asistați de alți specialiști.

(2) În procedura arbitrală, împuternicirea dată avocaților, potrivit legii, valorează alegerea domiciliului sau, după caz, a sediului procesual la avocat, dacă în cuprinsul acesteia nu se prevede altfel, și cuprinde dreptul avocatului de a exercita opțiunile cu privire la caducitatea arbitrajului potrivit art. 568, precum și de a solicita ori de a accepta prelungirea termenului arbitrajului, prevăzut la art. 567.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul reprezentării părții prin consilier juridic.

ART. 547

Intervenția instanței

(1) Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și pentru îndeplinirea altor atribuții ce revin instanței judecătorești în arbitraj, partea interesată poate sesiza tribunalul în circumscripția căruia are loc arbitrajul. Tribunalul va soluționa cauza în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanță.

(2) Instanța va soluționa aceste cereri de urgență și cu precădere, prin procedura ordonanței președințiale, hotărârea nefiind supusă niciunei căi de atac.

TITLUL II

Convenția arbitrală

ART. 548

Forma scrisă

(1) Convenția arbitrală se încheie în scris, sub sancțiunea nulității. Condiția formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale.

(2) În cazul în care convenția arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și/sau constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, convenția trebuie încheiată în formă autentică notarială, sub sancțiunea nulității absolute.

ART. 549

Felurile convenției arbitrale

(1) Convenția arbitrală se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal ori stabilită într-o convenție separată, la care contractul principal face trimitere, fie sub forma compromisului.

(2) Existența convenției arbitrale poate rezulta și din înțelegerea scrisă a părților făcută în fața tribunalului arbitral.

ART. 550

Clauza compromisorie

(1) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care este stipulată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, modalitatea de numire a arbitrilor. În cazul arbitrajului instituționalizat este suficientă referirea la instituția sau regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul.

(2) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(3) În caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînțelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă.

ART. 551

Compromisul

(1) Prin compromis părțile convin ca un litigiu intervenit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului și numele arbitrilor sau modalitatea de desemnare a acestora în cazul arbitrajului ad-hoc. În cazul arbitrajului instituționalizat, dacă părțile nu au ales arbitrii și nici nu au stabilit modalitatea de desemnare a acestora, aceasta se va face potrivit regulilor de procedură ale respectivei instituții arbitrale.

(2) Compromisul se poate încheia chiar dacă litigiul intervenit între părți este deja pe rolul unei alte instanțe.

ART. 552

Eficacitatea clauzei compromisorii

Încheierea procedurii arbitrale cu sau fără pronunțarea unei hotărâri asupra fondului cauzei nu aduce atingere eficacității convenției arbitrale, sub forma clauzei compromisorii. Aceasta va rămâne valabilă și va servi drept temei pentru orice nouă procedură arbitrală care ar fi declanșată în temeiul acesteia pentru soluționarea oricărui litigiu apărut între părți derivând din contractul principal.

ART. 553

Excluderea competenței instanței

Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești.

ART. 554

Verificarea competenței instanței

(1) Instanța judecătorească, sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenție arbitrală, își va verifica propria competență și se va declara incompetentă numai dacă părțile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenția arbitrală. În acest caz, instanța își va declina competența în favoarea organizației sau instituției pe lângă care funcționează arbitrajul instituționalizat, care, în temeiul hotărârii de declinare, va lua măsurile necesare în vederea constituirii tribunalului arbitral. În cazul arbitrajului ad-hoc, instanța va respinge cererea ca nefiind de competența instanței judecătorești.

(2) Instanța va reține spre soluționare procesul dacă:

a) pârâtul și-a formulat apărările în fond, fără nicio rezervă întemeiată pe convenția arbitrală;

b) convenția arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

(3) Conflictul de competență dintre tribunalul arbitral și o instanță judecătorească este soluționat de instanța judecătorească ierarhic superioară celei aflate în conflict.

TITLUL III

Tribunalul arbitral

ART. 555

Arbitrii

Poate fi arbitru orice persoană fizică dacă are capacitate deplină de exercițiu.

ART. 556

Numărul arbitrilor

(1) Părțile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de mai mulți arbitri, care trebuie să fie întotdeauna în număr impar.

(2) Dacă părțile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de 3 arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părți, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei 2 arbitri.

(3) Dacă există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

ART. 557

Nulitatea parțială

Este nulă clauza din convenția arbitrală care conferă uneia dintre părți un privilegiu cu privire la desemnarea arbitrilor ori care prevede dreptul uneia dintre părți de a numi arbitru în locul celeilalte părți sau de a avea mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

ART. 558

Numirea arbitrilor

(1) Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale.

(2) Când arbitru unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenția arbitrală și nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj va comunica celeilalte părți, în scris, să procedeze la numirea lor potrivit art. 556 alin. (2) și (3).

(3) În comunicare se arată numele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum și enunțarea succintă a pretențiilor și a temeiului lor.

(4) Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de 10 zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic sau, după caz, numele, prenumele, domiciliul și, pe cât posibil, datele personale și profesionale ale arbitrului desemnat de aceasta.

(5) Când propun arbitrii, fie prin convenția arbitrală, fie în condițiile alin. (2)-(4), părțile vor propune și câte un supleant, pentru cazul în care arbitru principal ar fi sau ar ajunge în situația să nu își poată îndeplini însărcinarea.

ART. 559

Acceptarea sarcinii de arbitru

Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris și va fi comunicată părților, în termen de 5 zile de la data primirii propunerii de numire, prin poștă, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

ART. 560

Numirea supraarbitrului

Cei 2 arbitri vor proceda la numirea supraarbitrului și a unui supleant al acestuia, în termen de 10 zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. 559.

ART. 561

Numirea arbitrilor de către instanță

(1) În caz de neînțelegere între părți cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă o parte nu numește arbitru ori dacă cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere tribunalului prevăzut la art. 547 alin. (1) să procedeze la numirea arbitrului ori, după caz, a supraarbitrului.

(2) Tribunalul se pronunță în termen de 10 zile de la sesizare, cu citarea părților, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 562

Incompatibilitatea arbitrilor

(1) În afară de cazurile de incompatibilitate prevăzute pentru judecători, arbitru poate fi recuzat și pentru următoarele motive, care pun la îndoială independența și imparțialitatea sa:

a) neîndeplinirea condițiilor de calificare sau a altor condiții privitoare la arbitri, prevăzute în convenția arbitrală;

b) când o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitru are un interes în cauză;

c) dacă arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu, după caz, sau legături comerciale directe cu una dintre părți, cu o societate controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu aceasta;

d) dacă arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți ori a depus mărturie în una dintre fazele precedente ale litigiului.

(2) O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite sau de care a luat cunoștință după numire.

(3) Persoana care știe că în privința sa există o cauză de recuzare este obligată să înștiințeze părțile și pe ceilalți arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

(4) Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părțile, înștiințate potrivit alin. (3), comunică în scris că înțeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abțină de la judecarea litigiului, fără ca abținerea să însemne recunoașterea cauzei de recuzare.

(5) Abținerea produce efecte pe data formulării ei, fără nicio altă formalitate.

ART. 563

Cererea de recuzare

(1) Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoștință de numirea arbitrilor sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

(2) Cererea de recuzare se soluționează de tribunalul prevăzut la art. 547 alin. (1) prin încheiere, pronunțată cu citarea părților și a arbitrilor recuzați, în termen de 10 zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Dispozițiile prezentului cod privind recuzarea judecătorilor se aplică în mod corespunzător.

ART. 564

Înlocuirea arbitrilor

În caz de recuzare, revocare, abținere, renunțare, deces, precum și în orice alt caz în care arbitrul este împiedicat să își îndeplinească sarcina și dacă supleantul, la rândul său, este împiedicat să își exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrilor potrivit dispozițiilor stabilite pentru numirea lui.

ART. 565

Răspunderea arbitrilor

Arbitrii răspund, în condițiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă:

- a) după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor;
- b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege;
- c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților;
- d) încalcă cu rea-credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

ART. 566

Constituirea tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării însărcinării de arbitru unic sau, după caz, a ultimei acceptări a însărcinării de arbitru ori de supraarbitru.

(2) Data acceptării este cea a expedierii comunicării prevăzute la art. 559.

ART. 567

Termenul arbitrajului

(1) Dacă părțile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale, sub sancțiunea caducității arbitrajului.

(2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 547.

(3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

(4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni.

(5) Termenul se prelungește de drept cu 3 luni în cazul decesului uneia dintre părți.

ART. 568

Caducitatea arbitrajului

(1) La primul termen de judecată la care au fost legal citate, părțile sunt obligate să declare în scris, sub sancțiunea decăderii, dacă înțeleg să invoce caducitatea arbitrajului.

(2) Când cel puțin una dintre părți a formulat declarația prevăzută la alin. (1), tribunalul arbitral, la expirarea termenului prevăzut la art. 567, va pronunța o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, cu excepția situației în care părțile declară în mod expres că renunță la caducitate, caz în care va continua judecata.

(3) Probele administrate în cadrul procedurii devenite caducă vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, în măsura în care se socotește că nu este necesară refacerea lor.

ART. 569

Locul arbitrajului

Părțile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului se stabilește de tribunalul arbitral.

ART. 570

Limba arbitrajului

(1) Dezbaterile litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori, dacă părțile nu se înțeleg, într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterile, la cererea și pe cheltuielile ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

TITLUL IV

Procedura arbitrală

CAP. I

Sesizarea tribunalului arbitral

ART. 571

Cererea de arbitrare

(1) Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă, care va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în litigiu, când este cazul anexându-se dovada calității;

c) menționarea convenției arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă a fost consemnată într-un înscris separat ori s-a încheiat un compromis, copie de pe acesta;

d) obiectul și valoarea cererii, precum și calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt și de drept, precum și probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele, prenumele și domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părții.

(2) Cererea se poate face printr-un proces-verbal încheiat în fața tribunalului arbitral și semnat de părți sau numai de reclamant, precum și de arbitri.

ART. 572

Comunicarea cererii arbitrale

Reclamantul va comunica pârâtului, precum și fiecărui arbitru copie de pe cererea de arbitrare și de pe înscrisurile anexate.

ART. 573

Întâmpinarea

(1) În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepțiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt și în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum și, în mod corespunzător, celelalte mențiuni prevăzute la art. 571 pentru cererea de arbitrare.

(2) Excepțiile și alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie invocate, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată.

(3) Dacă tribunalul arbitral apreciază că nedepunerea întâmpinării justifică amânarea soluționării litigiului, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

(4) Dispozițiile art. 572 se aplică în mod corespunzător.

ART. 574

Cererea reconvențională

(1) Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului, derivând din același raport juridic, el poate face cerere reconvențională.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de judecată la care pârâtul a fost legal citat și trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și cererea principală.

CAP. II

Judecata

ART. 575

Dispoziții generale

(1) Judecata arbitrală se desfășoară potrivit regulilor procedurale stabilite la art. 576.

(2) Cu toate acestea, principiile fundamentale ale procesului civil prevăzute la art. 5 alin. (2), art. 8-10, art. 12-16, art. 19-21, art. 22 alin. (1), (2), (4), (5) și (6) și la art. 23 sunt aplicabile în mod corespunzător și în procedura arbitrală.

ART. 576

Reguli de procedură aplicabile

(1) Părțile pot stabili, în convenția arbitrală, regulile de procedură aplicabile arbitrajului sau îi pot împuternici pe arbitri să stabilească aceste reguli. Aceste reguli se completează, dacă este cazul, cu prevederile prezentei cărți.

(2) Când părțile recurg la arbitrajul instituționalizat, se aplică dispozițiile art. 619 alin. (3).

(3) În toate celelalte cazuri, procedura arbitrală este cea stabilită de prezenta carte.

ART. 577

Comunicarea actelor de procedură

(1) Comunicarea între părți sau către părți a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, hotărârilor arbitrale și încheierilor de ședință se face prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire. Înștiințarea părților cu privire la alte măsuri luate de tribunalul arbitral poate fi făcută și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.

(2) Înscrisurile pot fi înmânate și personal părții, sub semnătură.

(3) Dovezile de comunicare se depun la dosar.

ART. 578

Verificarea dosarului

(1) Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbatere și, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

(2) După această verificare și, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbatere a litigiului și dispune citarea părților.

ART. 579

Verificarea competenței

(1) La primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, tribunalul arbitral își verifică propria sa competență de a soluționa litigiul.

(2) Dacă tribunalul arbitral hotărăște că este competent, consemnează acest lucru într-o încheiere, care se poate desființa numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 608.

(3) Dacă tribunalul arbitral hotărăște că nu este competent să soluționeze litigiul cu care a fost sesizat, își declină competența printr-o hotărâre, împotriva căreia nu se poate formula acțiunea în anulare, prevăzută la art. 608.

ART. 580

Termenul de citare

Între data primirii citației și termenul de dezbatere trebuie să existe un interval de timp de cel puțin 15 zile.

ART. 581

Participarea terților

(1) Terții pot participa la procedura arbitrală în condițiile art. 61-77, dar numai cu acordul lor și al tuturor părților. Cu toate acestea, intervenția accesorie este admisibilă și fără îndeplinirea acestei condiții.

(2) Dispozițiile art. 580 se aplică în mod corespunzător.

ART. 582

Absența unei părți

Neprezentarea părții legal citate nu împiedică dezbaterea litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu cu 3 zile înainte de data pentru care a fost stabilită dezbaterea, amânarea acesteia pentru motive temeinice, încunoștințând în același termen și cealaltă parte, precum și arbitrii. Aprecierea temeiniciei motivelor absenței uneia dintre părți, precum și a motivelor pentru care absența justifică amânarea dezbaterii este de competența exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă niciunei căi de atac.

ART. 583

Solicitarea judecării în lipsă

Oricare dintre părți poate cere în scris ca soluționarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza probelor aflate la dosar. Dispozițiile art. 580 se aplică în mod corespunzător.

ART. 584

Absența ambelor părți

(1) Dacă ambele părți, deși legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluționa litigiul, în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice. Aprecierea temeiniciei motivelor amânării este de competența exclusivă a tribunalului arbitral, hotărârea acestuia nefiind supusă niciunei căi de atac.

(2) Chiar dacă părțile nu solicită amânarea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate să amâne judecarea acestuia, citând părțile, dacă apreciază că prezența lor la dezbatere este necesară, sau acordând un termen pentru ca părțile să își poată formula concluziile în scris.

ART. 585

Măsuri asigurătorii

(1) Înaintea sau în cursul arbitrajului, oricare dintre părți poate cere tribunalului prevăzut la art. 547 să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

(2) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitrare sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute la art. 558 alin. (2), precum și convenția arbitrală.

(3) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(4) În cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii și măsurile provizorii, precum și constatarea anumitor împrejurări de fapt pot fi încuviințate și de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanța judecătorească, potrivit prevederilor alin. (1).

ART. 586

Sarcina probei

(1) Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care își întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

(2) În vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților explicații scrise cu privire la obiectul cererii și faptele litigiului și poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

ART. 587

Propunerea probelor

(1) Probele care nu au fost cerute prin cererea de arbitrare sau prin întâmpinare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, în afară de cazurile prevăzute la art. 254 alin. (2).

(2) Tribunalul arbitral are competența exclusivă de a decide asupra utilității, pertinentei și concludenței probelor propuse de părți. Cu consultarea părților, tribunalul arbitral poate fixa termene-limită pentru administrarea probelor încuviințate. După expirarea acestor termene, administrarea probei nu mai poate avea loc decât dacă tribunalul arbitral apreciază că aceasta este esențială pentru soluționarea corectă a litigiului.

ART. 588

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața supraarbitrului sau, cu acordul părților, în fața unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.

(2) Dacă una dintre părți deține un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfățișarea lui.

ART. 589

Audierea martorilor și a experților

(1) Martorii și experții sunt audiați fără prestare de jurământ.

(2) Audierea martorilor și a experților poate fi făcută, la cererea sau cu consimțământul acestora, și la locuința ori la locul unde își desfășoară activitatea. De asemenea, tribunalul arbitral le cere să răspundă în scris întrebărilor puse, acordând un termen în acest scop.

(3) Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere și nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa tribunalului prevăzut la art. 547.

ART. 590

Informații deținute de autoritățile publice

(1) Tribunalul arbitral poate solicita informații scrise autorităților publice în legătură cu actele și acțiunile acestora, care sunt necesare pentru soluționarea cauzei.

(2) Dacă autoritatea publică refuză transmiterea informațiilor, deși nu sunt îndeplinite condițiile art. 298 alin. (2), părțile sau arbitrii pot sesiza tribunalul prevăzut la art. 547, care va lua măsurile prevăzute de art. 298 alin. (1).

ART. 591

Aprecierea probelor

Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

ART. 592

Cereri și excepții

(1) Orice excepție privind existența și validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor și desfășurarea procedurii până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

(2) Orice cereri și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate. Dispozițiile art. 587 se aplică în mod corespunzător.

(3) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă nu a fost invocată de cel interesat la termenul la care s-a produs ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen de judecată la care a fost prezent ori legal citat după producerea neregularității și înainte de se pune concluzii în fond.

ART. 593

Încheierea de ședință

(1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de ședință.

(2) Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere și va fi motivată.

(3) Încheierea de ședință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 603 alin. (1) lit. a) și b), și următoarele mențiuni:

a) o scurtă descriere a desfășurării ședinței;

b) cererile și susținerile părților;

c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;

d) dispozitivul;

e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. 602 alin. (3).

(4) Dispozițiile art. 603 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor și de actele dosarului. La cererea părților sau din oficiu, tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de ședință printr-o altă încheiere. Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință.

ART. 594

Atacarea separată a încheierilor de ședință

(1) Pot fi atacate separat cu acțiunea în anulare prevăzută la art. 608 încheierile tribunalului arbitral prin care s-au luat următoarele măsuri:

a) a fost suspendat cursul arbitrajului, potrivit art. 412 și 413;

b) au fost luate măsuri asigurătorii sau provizorii, potrivit art. 585;
c) a fost respinsă, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind constituționalitatea unei dispoziții legale.

(2) Dispozițiile art. 608-613 se aplică în mod corespunzător, în măsura în care prezentul articol nu prevede altfel.

(3) În afara motivelor prevăzute la art. 608, în acțiunea în anulare se poate invoca și lipsa condițiilor prevăzute de lege pentru luarea măsurilor dispuse prin încheiere.

(4) Acțiunea în anulare poate fi introdusă în termen de 5 zile de la comunicare, cu excepția cazului prevăzut la alin. (1) lit. a), când poate fi formulată cât timp durează suspendarea.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c), acțiunea în anulare nu suspendă cursul arbitrajului.

(6) Soluționând acțiunea în anulare, curtea de apel poate, după caz, să mențină, să modifice sau să desființeze măsurile dispuse de tribunalul arbitral prin încheiere. Hotărârea curții de apel este definitivă.

CAP. III

Cheltuielile arbitrale

ART. 595

Cheltuielile arbitrale

(1) Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

(2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate, sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

ART. 596

Onorariul arbitrilor

(1) Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, quantumul onorariilor arbitrilor și poate obliga părțile să consemneze, potrivit dispozițiilor sale, suma respectivă prin contribuție egală.

(2) Părțile pot fi obligate solidar la plată.

(3) Dacă pârâtul nu își îndeplinește obligația care îi revine potrivit alin. (1), în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească quantumul final al onorariilor convenite arbitrilor, precum și modul de suportare de către părți.

ART. 597

Plata anticipată a cheltuielilor

(1) Tribunalul arbitral poate obliga părțile sau pe fiecare dintre ele la avansarea oricăror cheltuieli necesare pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului.

(2) Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

ART. 598

Verificarea cheltuielilor

La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul prevăzut la art. 547 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitral și va stabili, prin încheiere executorie și care nu este supusă niciunei căi de atac, quantumul onorariilor arbitrilor și al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum și modalitățile de consemnare, de avansare sau de plată.

ART. 599

Plata onorariilor

(1) Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părți a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă arbitrajul se întrerupe fără a se pronunța o hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

ART. 600

Regularizarea cheltuielilor

Orice diferență în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală și se plătește până la comunicarea hotărârii către părți. Hotărârea nu se va comunica, dacă este cazul, până la plata diferenței.

CAP. IV

Hotărârea arbitrală

ART. 601

Soluționarea litigiului

(1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, potrivit dispozițiilor art. 5.

(2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

ART. 602

Deliberarea și pronunțarea

(1) În toate cazurile, pronunțarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret a arbitrilor, în modalitatea stabilită de convenția arbitrală sau, în lipsă, de tribunalul arbitral.

(2) Pronunțarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului, stabilit potrivit art. 567.

(3) Hotărârea se ia cu majoritatea de voturi.

(4) După deliberare, se va întocmi o minută, care va cuprinde pe scurt conținutul dispozitivului hotărârii și în care se va arăta, când este cazul, opinia minoritară.

ART. 603

Hotărârea arbitrală

(1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

a) componența nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;

b) numele și prenumele părților, domiciliul ori reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele și prenumele reprezentanților părților, precum și ale celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;

c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;

e) motivele de fapt și de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care, sub acest aspect, întemeiază soluția;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 602 alin. (3), și, dacă este cazul, semnătura asistentului arbitral.

(2) Arbitrul care a avut o altă părere va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Această regulă se aplică în mod corespunzător și în cazul în care există opinie concurentă.

(3) În cazul în care hotărârea arbitrală se referă la un litigiu legat de transferul dreptului de proprietate și/sau de constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, hotărârea arbitrală se va prezenta instanței judecătorești ori notarului public pentru a obține o hotărâre judecătorească sau, după caz, un act autentic notarial. După verificarea de către instanța judecătorească ori de către notarul public a respectării condițiilor și după îndeplinirea procedurilor impuse de lege și achitarea de către părți a impozitului privind transferul dreptului de proprietate, se va proceda la înregistrarea în cartea funciară și se va realiza transferul de proprietate și/sau constituirea altui drept real asupra bunului imobil în cauză. Dacă hotărârea arbitrală se execută silit, verificările prevăzute în prezentul alineat vor fi efectuate de către instanță, în cadrul procedurii de încuviințare a executării silite.

ART. 604

Lămurirea, completarea și îndreptarea hotărârii

(1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori acesta cuprinde dispoziții potrivnice, oricare dintre părți poate cere tribunalului arbitral să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

(2) Dacă prin hotărârea pronunțată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere, asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părți poate solicita completarea ei.

(3) Cererea de lămurire sau de completare se formulează, potrivit alin. (1), respectiv alin. (2), în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii și se soluționează de tribunalul arbitral, prin hotărâre separată, cu citarea părților.

(4) Greșelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greșeli evidente care nu schimbă fondul soluției, precum și greșelile de calcul pot fi îndreptate, prin încheiere, la cererea oricăreia dintre părți, formulată în termenul prevăzut de alin. (3), sau din oficiu. Părțile vor fi citate dacă tribunalul arbitral apreciază că este necesar.

(5) Hotărârea de lămurire sau de completare ori încheierea de îndreptare se pronunță de îndată și face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

(6) Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.

ART. 605

Comunicarea hotărârii

(1) Hotărârea arbitrală va fi comunicată părților în termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei.

(2) La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condițiile alin. (1).

ART. 606

Efectele hotărârii arbitrale

Hotărârea arbitrală comunicată părților este definitivă și obligatorie.

ART. 607

Păstrarea dosarului

În termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii sau de la data lămuririi, completării ori îndreptării ei, potrivit art. 604, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la tribunalul prevăzut la art. 547, atașând și dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale.

TITLUL V

Desființarea hotărârii arbitrale

ART. 608

Acțiunea în anulare

(1) Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul dintre următoarele motive:

- a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;
- b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule ori inoperante;
- c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală;
- d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile și procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;
- e) hotărârea a fost pronunțată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut la art. 567, deși cel puțin una dintre părți a declarat că înțelege să invoce caducitatea, iar părțile nu au fost de acord cu continuarea judecării, potrivit art. 568 alin. (1) și (2);
- f) tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;
- g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul și motivele, nu arată data și locul pronunțării ori nu este semnată de arbitri;
- h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii;
- i) dacă, după pronunțarea hotărârii arbitrale, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională legea, ordonanța ori o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o ordonanță care a făcut obiectul acelei excepții ori alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.

(2) Nu mai pot fi invocate ca motive pentru anularea hotărârii arbitrale neregularitățile care nu au fost ridicate potrivit art. 592 alin. (1) și (3) sau care pot fi remediate pe calea prevăzută la art. 604.

(3) Pentru dovedirea motivelor de anulare nu pot fi aduse ca probe noi decât înscrisuri.

ART. 609

Renunțarea la acțiunea în anulare

(1) Părțile nu pot renunța prin convenția arbitrală la dreptul de a introduce acțiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.

(2) Renunțarea la acest drept se poate face numai după pronunțarea hotărârii arbitrale.

ART. 610

Instanța competentă

Competența de a judeca acțiunea în anulare revine curții de apel în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul.

ART. 611

Termen de exercitare

(1) Acțiunea în anulare va fi introdusă la curtea de apel în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale. Dacă s-a formulat o cerere potrivit art. 604, termenul curge de la data comunicării hotărârii sau, după caz, a încheierii prin care a fost soluționată cererea.

(2) Pentru motivul prevăzut la art. 608 alin. (1) lit. i), termenul este de 3 luni de la publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 612

Suspendarea executării

Curtea de apel va putea suspenda executarea hotărârii arbitrale împotriva căreia a fost introdusă acțiunea în anulare. Dispozițiile art. 484 alin. (2)-(5) și (7) se aplică în mod corespunzător.

ART. 613

Judecarea acțiunii în anulare

(1) Curtea de apel va judeca acțiunea în anulare în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanță.

(2) Întâmpinarea este obligatorie. Dispozițiile art. 205-208 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Admițând acțiunea, curtea de apel va anula hotărârea arbitrală și:

a) în cazurile prevăzute la art. 608 alin. (1) lit. a), b) și e), va trimite cauza spre judecată instanței competente să o soluționeze, potrivit legii;

b) în celelalte cazuri prevăzute la art. 608 alin. (1), va trimite cauza spre rejudecare tribunalului arbitral, dacă cel puțin una dintre părți solicită expres acest lucru. În caz contrar, dacă litigiul este în stare de judecată, curtea de apel se va pronunța în fond, în limitele convenției arbitrale. Dacă însă, pentru a hotărî în fond, este nevoie de noi probe, curtea se va pronunța în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, curtea va pronunța mai întâi hotărârea de anulare și, după administrarea probelor, hotărârea asupra fondului, iar, dacă părțile au convenit expres ca litigiul să fie soluționat de către tribunalul arbitral în echitate, curtea de apel va soluționa cauza în echitate.

(4) Hotărârile curții de apel, pronunțate potrivit alin. (3), sunt supuse recursului.

TITLUL VI

Executarea hotărârii arbitrale

ART. 614

Executarea de bunăvoie

Hotărârea arbitrală se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia.

ART. 615

Executarea silită

Hotărârea arbitrală constituie titlu executoriu și se execută silit întocmai ca o hotărâre judecătorească.

TITLUL VII

Arbitrajul instituționalizat

ART. 616

Noțiune

(1) Arbitrajul instituționalizat este acea formă de jurisdicție arbitrală care se constituie și funcționează în mod permanent pe lângă o organizație sau instituție internă ori internațională sau ca organizație neguvernamentală de interes public de sine stătătoare, în condițiile legii, pe baza unui regulament propriu aplicabil în cazul tuturor litigiilor supuse ei spre soluționare potrivit unei convenții arbitrale. Activitatea arbitrajului instituționalizat nu are caracter economic și nu urmărește obținerea de profit.

(2) În reglementarea și desfășurarea activității jurisdicționale, arbitrajul instituționalizat este autonom în raport cu instituția care l-a înființat. Aceasta va stabili măsurile necesare pentru garantarea autonomiei.

ART. 617

Alegerea arbitrajului instituționalizat

(1) Părțile, prin convenția arbitrală, pot supune soluționarea litigiilor dintre ele unei anumite instanțe arbitrale aparținând arbitrajului instituționalizat.

(2) În caz de contrarietate între convenția arbitrală și regulamentul arbitrajului instituționalizat la care aceasta trimite, va prevala convenția arbitrală.

ART. 618

Arbitrii

(1) Arbitrajul instituționalizat poate întocmi liste facultative cu persoane care pot fi arbitri sau supraarbitri. Aceste liste nu au caracter obligatoriu.

(2) În cazul în care părțile nu se înțeleg asupra arbitrului unic ori când o parte nu numește arbitrul sau când cei 2 arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, autoritatea de desemnare este președintele arbitrajului instituționalizat, afară numai dacă regulile de procedură ale acestuia sau părțile însele nu dispun altfel.

(3) Organizațiile cu caracter asociativ sau cele constituite pentru apărarea intereselor unei categorii profesionale nu pot să numească arbitri dintre membrii lor, în cazurile în care acestea sunt în litigiu cu terții.

ART. 619

Regulile arbitrale

(1) Regulile de procedură ale arbitrajului instituționalizat se adoptă de către conducerea acestuia potrivit normelor sale de funcționare stabilite prin actul de înființare.

(2) Prin desemnarea unui anumit arbitraj instituționalizat ca fiind competent în soluționarea unui anumit litigiu sau tip de litigii, părțile optează automat pentru aplicarea regulilor sale de procedură. Orice derogare de la această prevedere este nulă, afară numai dacă, ținând seama de condițiile speței și de conținutul regulilor de procedură indicate de părți ca fiind aplicabile, conducerea arbitrajului instituționalizat competent decide că pot fi aplicate și regulile alese de părți, stabilind dacă aplicarea acestora din urmă este efectivă sau prin analogie.

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, se vor aplica regulile de procedură ale arbitrajului instituționalizat în vigoare la momentul sesizării acestuia.

(4) Dreptul la apărare al părților în litigiu și contradictorialitatea dezbaterilor sunt garantate.

(5) În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, dosarul se păstrează la acea instituție.

ART. 620

Cheltuielile arbitrale

În cazul arbitrajului organizat de o instituție permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile arbitrilor, precum și celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc și se plătesc conform regulamentului acelei instituții.

ART. 621

Refuzul soluționării litigiului

Dacă organizația sau instituția prevăzută la art. 616 refuză să organizeze arbitrajul, convenția arbitrală rămâne valabilă, iar litigiul dintre părți va fi soluționat potrivit prevederilor prezentei cărți.

CARTEA a V-a

Despre executarea silită

TITLUL I

Dispoziții generale

CAP. I

Scopul și obiectul executării silită

ART. 622

Îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu

(1) Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

(3) Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum și a cheltuielilor de executare.

(4) Executarea unor obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea, se poate obține la simpla cerere a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc, dacă prin lege nu se dispune altfel. În caz de neconformare a debitorului, creditorul poate recurge la executarea silită în condițiile prezentului cod.

(5) Vânzarea de către creditor a bunurilor mobile ipotecate în condițiile art. 2.445 din Codul civil se face cu încuviințarea instanței, fără intervenția executorului judecătoresc.

ART. 623

Organul de executare

Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

ART. 624

Modalități de executare

Executarea silită se efectuează prin:

1. urmărirea bunurilor mobile și imobile ale debitorului sau aparținând terților ținuți să răspundă, în condițiile legii, pentru obligațiile debitorului, în scopul îndeplinirii creditorilor;
2. predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deținute fără drept de debitor;
3. alte măsuri prevăzute de lege.

ART. 625

Legalitatea executării silită

(1) Executarea silită se face cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(2) Este interzisă efectuarea de acte de executare de către alte persoane sau organe decât cele prevăzute la art. 623.

ART. 626

Rolul statului în executarea silită

Statul este obligat să asigure, prin agenții săi, executarea în mod prompt și efectiv a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămăți au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit.

ART. 627

Rolul activ al executorului judecătoresc

(1) În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

(2) Dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc îi va cere debitorului, în condițiile legii, lămuriri în scris în legătură cu veniturile și bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul continuării executării silite. În toate cazurile, debitorul va fi informat cu privire la cuantumul estimativ al cheltuielilor de executare.

(3) Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum și darea cu rea-credință de informații incomplete atrag răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum și aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 188 alin. (2).

ART. 628

Obligațiile susceptibile de executare silită

(1) Pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței și vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

(2) În cazul în care prin titlul executoriu au fost stipulate ori acordate dobânzi, penalități sau alte sume, care se cuvin creditorului, fără să fi fost stabilit cuantumul acestora, ele vor fi calculate de executorul judecătoresc, potrivit legii.

(3) De asemenea, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, poate actualiza valoarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, potrivit criteriilor cuprinse în titlul executoriu. În cazul în care titlul executoriu nu conține niciun asemenea criteriu, executorul judecătoresc va proceda, la cererea creditorului, la actualizare în funcție de rata inflației, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă și până la data plății efective a obligației cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

(4) Dacă titlul executoriu nu cuprinde dobânzi, penalități sau alte sume, însă ele se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1.535 din Codul civil sau altor dispoziții legale speciale, acestea vor fi stabilite de către instanța de executare la cererea creditorului, prin încheiere dată cu citarea părților.

(5) Pentru sumele stabilite prin aplicarea alin. (1)-(4), încheierea instanței de executare sau a executorului judecătoresc constituie titlu executoriu.

ART. 629

Veniturile și bunurile supuse executării

(1) Veniturile și bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile și numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor.

(2) Bunurile supuse unui regim special de circulație pot fi urmărite numai cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

ART. 630

Înțelegeri privind efectuarea executării

În tot cursul executării silite, sub supravegherea executorului judecătoresc, creditorul și debitorul pot conveni ca aceasta să se efectueze, în total sau în parte, numai asupra veniturilor bănești sau altor bunuri ale debitorului, ca vânzarea bunurilor supuse urmăririi să se facă prin bună învoială sau ca plata obligației să se facă în alt mod admis de lege.

ART. 631

Domeniu de aplicare

(1) Executarea silită poate fi pornită împotriva oricărei persoane fizice sau persoane juridice, de drept public sau de drept privat, cu excepția acelor care beneficiază, în condițiile legii, de imunitate de executare.

(2) Dispozițiile prezentei cărți constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau de natura obligațiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părților.

CAP. II

Titlul executoriu

ART. 632

Temeiul executării silite

(1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu.

(2) Constituie titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare.

ART. 633

Hotărârile executorii

Sunt hotărâri executorii:

1. hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel;
2. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 459 alin. (2).

ART. 634

Hotărârile definitive

(1) Sunt hotărâri definitive:

1. hotărârile care nu sunt supuse apelului și nici recursului;
 2. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, neatacate cu recurs;
 3. hotărârile date în primă instanță, care nu au fost atacate cu apel;
 4. hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum și cele neatacate cu recurs;
 5. hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluționat fondul pricinii;
 6. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.
- (2) Hotărârile prevăzute la alin. (1) devin definitive la data expirării termenului de exercitare a apelului ori recursului sau, după caz, la data pronunțării.

ART. 635

Hotărârile arbitrale și alte hotărâri ale organelor cu atribuții jurisdicționale

Pot fi puse în executare hotărârile arbitrale, chiar dacă sunt atacate cu acțiunea în anulare, precum și alte hotărâri ale organelor cu atribuții jurisdicționale rămase definitive, ca urmare a neatacării lor în fața instanței judecătorești competente.

ART. 636

Titlurile executorii europene

Titlurile executorii europene cu privire la care dreptul Uniunii Europene nu cere recunoașterea prealabilă în statul membru în care se va face executarea sunt executorii de drept, fără nicio altă formalitate prealabilă.

ART. 637

Executarea hotărârilor supuse controlului instanțelor judecătorești

(1) Punerea în executare a unei hotărâri judecătorești care constituie titlu executoriu se poate face numai pe riscul creditorului dacă hotărârea poate fi atacată cu apel sau recurs; dacă titlul este ulterior modificat ori desființat, creditorul va fi ținut, în condițiile legii, să îl repună pe debitor în drepturile sale, în tot sau în parte, după caz.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător în cazul punerii în executare a unei hotărâri arbitrale.

ART. 638

Alte titluri executorii

(1) Sunt, de asemenea, titluri executorii și pot fi puse în executare silită:

1. încheierile și procesele-verbale întocmite de executorii judecătorești care, potrivit legii, constituie titluri executorii;

2. înscrisurile autentice, în cazurile prevăzute de lege;

2¹. titlurile executorii notariale emise în condițiile prevăzute de lege;

3. titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie.

(2) Suspendarea executării titlurilor prevăzute la alin. (1) pct. 2 și 3 poate fi cerută și în cadrul acțiunii de fond având ca obiect desființarea lor. Dispozițiile art. 718 se aplică în mod corespunzător.

ART. 639

Înscrisurile autentice notariale

(1) Actul autentificat de notarul public care constată o creanță certă, lichidă și exigibilă constituie titlu executoriu. În lipsa originalului, titlul executoriu îl poate constitui duplicatul sau copia legalizată de pe exemplarul din arhiva notarului public.

(2) În cazul anulării de către instanța de judecată a înscrisului autentificat de notarul public, răspunderea civilă a notarului public poate fi angajată numai pentru încălcarea de către acesta cu vinovăție a obligațiilor sale profesionale, urmate de cauzarea unui prejudiciu, stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă.

ART. 640

Titlurile de credit

Cambia, biletul la ordin și cecul, precum și alte titluri de credit constituie titluri executorii, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute în legea specială.

ART. 641

Înscrisurile sub semnătură privată

Înscrisurile sub semnătură privată sunt titluri executorii numai în cazurile și condițiile anume prevăzute de lege. Orice clauză sau convenție contrară este nulă și considerată astfel nescrisă. Dispozițiile art. 664 și următoarele sunt aplicabile.

ART. 642

Refuzul eliberării titlului executoriu

Dacă se refuză eliberarea titlului executoriu de către alte organe competente potrivit legii și dacă legea specială nu prevede altfel, creditorul poate face plângere la judecătoria în circumscripția căreia se află organul care trebuia să emită titlul executoriu, în termen de 15 zile de la data când a luat cunoștință de refuz.

ART. 643

Desființarea titlului executoriu

Dacă s-a desființat titlul executoriu, toate actele de executare efectuate în baza acestuia sunt desființate de drept, dacă prin lege nu se prevede altfel. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la întoarcerea executării.

CAP. III

Participanții la executarea silită

ART. 644

Enumerare

(1) Participanții la executarea silită sunt:

1. părțile;
2. terții garanți;
3. creditorii intervenienți;
4. instanța de executare;
5. executorul judecătoresc;
6. Ministerul Public;
7. agenții forței publice;
8. martorii asistenți, experții, interpreții și alți participanți, în condițiile anume prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile art. 41 și următoarele se aplică în mod corespunzător și participanților la executarea silită prevăzuți la alin. (1) pct. 4-8.

ART. 645

Părțile

(1) Sunt părți în procedura de executare silită creditorul și debitorul.

(2) Calitatea de creditor sau de debitor se poate transmite oricând în cursul executării silite, potrivit legii. În acest caz, actele de executare îndeplinite până la data transmiterii calității procesuale produc efecte, în condițiile legii, față de succesorii în drepturi ai creditorului sau ai debitorului, după caz.

ART. 646

Drepturile părților

(1) Creditorul și debitorul au dreptul să asiste, personal sau prin reprezentanții lor, la efectuarea tuturor actelor de executare, să ia cunoștință de actele dosarului de executare și să obțină adeverințe și copii de pe aceste acte, certificate de executorul judecătoresc, pe cheltuiala părții interesate, iar atunci când se consideră vătămați în drepturile ori interesele lor legitime, pot contesta actele de executare sau executarea silită însăși, în termenele și condițiile prevăzute de lege. Acest drept îl au și alte persoane care justifică un interes ocrotit de lege.

(2) La cererea debitorului, executorul judecătoresc va aplica, în condițiile legii, compensația legală dintre creanța prevăzută în titlul a cărui executare s-a cerut împotriva sa și creanța pe care el o opune pe baza unui alt titlu executoriu.

ART. 647

Obligațiile părților

(1) Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc, la cererea acestuia, sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire, în bune condiții, a executării silite, punându-i la dispoziție și mijloacele necesare în acest scop. El este obligat să avanseze cheltuielile necesare îndeplinirii actelor de executare, potrivit dispozițiilor luate de executor.

(2) Debitorul este obligat, sub sancțiunile prevăzute la art. 188 alin. (2), să declare, la cererea executorului, toate bunurile sale, mobile și imobile, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, cu arătarea locului în care acestea se află, precum și toate veniturile sale, curente sau periodice.

(3) Debitorul ale cărui bunuri au fost deja sechestrate este ținut să aducă la cunoștința executorului care sechestrează aceleași bunuri existența sechestrului anterior și identitatea organului de executare care l-a aplicat, predând executorului o copie a procesului-verbal de sechestr.

ART. 648

Terții garanți

(1) Creditorul, în condițiile legii, poate urmări, în limita creanței și a accesoriilor acesteia, concomitent sau, după caz, separat, și bunurile terților care au garantat plata datoriilor debitorului. În acest caz, dispozițiile privitoare la drepturile și obligațiile debitorului se aplică în mod corespunzător și terților garanți, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Când se urmărește numai terțul fidejutor ori garant ipotecar, toate actele de executare vor fi comunicate în același timp și debitorului principal, care va fi introdus din oficiu în procedura de urmărire silită.

ART. 649

Creditorii intervenienți

Orice creditor al debitorului poate, în condițiile art. 689 și următoarele, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs până la data fixării de către executorul judecătoresc a termenului pentru valorificarea bunurilor urmăribile, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din urmărire, poate să participe la distribuirea acestor sume, potrivit dispozițiilor art. 863 și următoarele.

ART. 650

Terții

Orice terță persoană vătămată printr-un act de executare silită poate solicita desființarea acestuia sau, după caz, încetarea executării silite înseși, numai pe calea contestației la executare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

ART. 651

Instanța de executare

(1) Instanța de executare este judecătoria în a cărei circumscripție se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul debitorului, în afara cazurilor în care legea dispune altfel. Dacă domiciliul sau, după caz, sediul debitorului nu se află în țară, este competentă judecătoria în a cărei circumscripție se află, la data sesizării organului de executare, domiciliul sau, după caz, sediul creditorului, iar dacă acesta nu se află în țară, judecătoria în a cărei circumscripție se află sediul biroului executorului judecătoresc investit de creditor.

(1[^]1) Schimbarea domiciliului sau sediului debitorului ori, după caz, al creditorului după începerea executării silite nu atrage schimbarea competenței instanței de executare.

(2) Instanța de executare soluționează contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe.

(3) **Instanța de executare soluționează cererile de încuviințare a executării silite, contestațiile la executare, precum și orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe.**

ART. 652

Executorul judecătoresc

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătorești și celelalte titluri executorii se execută de către executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel, după cum urmează:

a) în cazul urmăririi silite a bunurilor imobile, al urmăririi silite a fructelor prinse de rădăcini și al executării silite directe imobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află imobilul;

b) în cazul urmăririi silite a bunurilor mobile și al executării silite directe mobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află domiciliul ori, după caz, sediul debitorului, sau din circumscripția curții de apel unde se află bunurile; în cazul în care domiciliul sau, după caz, sediul debitorului se află în străinătate, este competent oricare executor judecătoresc;

c) în cazul executării silite a obligațiilor de a face și a obligațiilor de a nu face, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde urmează să se facă executarea.

(2) Dacă bunurile urmăribile, mobile, se află în circumscripțiile mai multor curți de apel, oricare dintre executorii judecătorești care funcționează pe lângă una dintre acestea este competent să realizeze executarea, inclusiv cu privire la bunurile urmăribile aflate în raza celorlalte curți de apel.

(3) Executorul judecătoresc rămâne competent să continue executarea silită chiar dacă după începerea executării debitorul și-a schimbat domiciliul sau, după caz, sediul.

(3¹) În cazul în care executorul judecătoresc inițial investit de creditor constată că nu sunt bunuri și venituri urmăribile în raza competenței sale teritoriale, creditorul poate cere instanței de executare continuarea executării silite printr-un alt executor judecătoresc, dispozițiile art. 652 alin. (4) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Nerespectarea dispozițiilor prezentului articol atrage nulitatea necondiționată a actelor de procedură efectuate.

ART. 653

Recuzarea și înlocuirea executorului judecătoresc

(1) Executorii judecătorești pot fi recuzați numai în cazurile și în condițiile prevăzute la art. 42 și următoarele.

(2) Cererea de recuzare nu suspendă de drept executarea. Cu toate acestea, instanța de executare poate dispune, motivat, suspendarea executării până la soluționarea cererii de recuzare, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauțiune în cuantum de 1.000 lei. În cazul în care valoarea creanței prevăzute în titlul executoriu nu depășește 1.000 lei, cauțiunea va fi de 10% din valoarea creanței.

(3) În caz de admitere a cererii de recuzare, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de executorul judecătoresc urmează să fie păstrate.

(4) La cererea creditorului, instanța de executare poate dispune, pentru motive temeinice, înlocuirea executorului judecătoresc cu alt executor judecătoresc indicat de către creditor și continuarea executării silite de către noul executor judecătoresc. Dispozițiile art. 653 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 654

Competența. Conexarea executărilor

(1) Când, privitor la aceleași bunuri, se efectuează mai multe executări silite de către executori judecătorești diferiți, instanța de executare în circumscripția căreia a început prima executare, la cererea persoanei interesate sau a oricărui dintre executori, le va conexa, dispunând să se facă o singură executare de către executorul judecătoresc care a îndeplinit actul de executare cel mai înaintat, iar dacă executările sunt în același stadiu, de către executorul judecătoresc care a început cel dintâi executarea.

(2) În cazul în care dispune conexarea executărilor, instanța, prin încheiere, se va pronunța și asupra cheltuielilor de executare efectuate până în momentul conexării. Totodată, instanța va dispune trimiterea dosarelor conexate la executorul desemnat potrivit alin. (1).

(3) După conexare, procedura de executare va continua de la actul de urmărire cel mai înaintat.

(4) Desistarea, după conexare, a oricărui dintre creditorii urmăritori nu va putea să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

(5) În cazul executărilor silite aflate pe rolul aceluiași executor, conexarea se va dispune de executor, prin încheiere dată cu citarea părților, dispozițiile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 655

Înregistrarea cererii de executare

(1) De îndată ce primește cererea de executare, executorul judecătoresc, prin încheiere, va dispune înregistrarea acesteia și deschiderea dosarului de executare sau, după caz, va refuza motivat deschiderea procedurii de executare.

(2) Încheierea prevăzută la alin. (1) se comunică de îndată creditorului. În cazul în care executorul judecătoresc refuză deschiderea procedurii de executare, creditorul poate face plângere, în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii prevăzute la alin. (1), la instanța de executare.

ART. 656

Actele executorului judecătoresc

(1) În îndeplinirea atribuțiilor și îndatoririlor sale legate de punerea în executare a titlurilor executorii, executorul judecătoresc va întocmi încheieri, procese-verbale și alte acte de procedură cu formele și în termenele prevăzute de lege.

(2) Erorile materiale săvârșite cu prilejul întocmirii actelor arătate la alin. (1) se pot îndrepta, din oficiu sau la cerere, cu respectarea dispozițiilor legale prevăzute pentru întocmirea lor.

ART. 657

Încheierile executorului judecătoresc

(1) Amânarea, suspendarea și încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, precum și alte măsuri anume prevăzute de lege se dispun de executorul judecătoresc prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) data și locul întocmirii încheierii și numărul dosarului de executare;
- c) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează procedura de executare;
- d) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul creditorului și ale debitorului;
- e) procedura de executare care face obiectul încheierii;
- f) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;
- g) motivele în fapt și în drept care au determinat darea încheierii;
- h) dispoziția luată de executor;
- i) calea și termenul de atac al încheierii;
- j) semnătura și ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile de la alin. (1) lit. a)-h) și j) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(3) Dacă prin lege nu se dispune altfel, încheierile se dau fără citarea părților, se comunică acestora, sunt executorii de drept și pot fi atacate numai cu contestație la executare.

ART. 658

Ministerul Public

Ministerul Public sprijină, în condițiile legii, executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii. În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public poate să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii.

ART. 659

Agenții forței publice

(1) În cazurile prevăzute de lege, precum și când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de poliție, jandarmerie sau alți agenți ai forței publice, după caz, sunt obligați să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită, fără a condiționa îndeplinirea acestei obligații de plata unor sume de bani sau de efectuarea unei alte contraprestații.

(2) În acest scop, executorul se va adresa autorității competente pentru a asigura concursul forței publice, care va trebui să ia măsuri de urgență pentru a se evita tergiversarea sau împiedicarea executării.

(3) Agenții forței publice nu pot refuza să sprijine activitatea de executare silită sub motiv că există impedimente, de orice natură, la executare, singurul răspunzător pentru nesocotirea acestora fiind executorul judecătoresc, în condițiile legii.

(4) În caz de refuz, dispozițiile art. 188 alin. (2) și ale art. 189-191 sunt aplicabile în mod corespunzător.

ART. 660

Îndatorirea terților de a da informații

(1) La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori dețin bunuri ale acestuia supuse urmăririi, potrivit legii, au datoria să comunice în scris toate informațiile necesare pentru efectuarea executării. Ei sunt ținuti să declare întinderea obligațiilor lor față de debitorul urmărit, eventuale modalități care le-ar putea afecta, sechestre anterioare, cesiuni de creanță, subrogații, preluări de datorie, novații, precum și orice alte acte sau fapte de natură să modifice conținutul ori părțile raportului obligațional sau regimul juridic al bunului deținut. La cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, instanța de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) și la art. 189.

(2) De asemenea, la cererea executorului judecătoresc, instituțiile publice, instituțiile de credit și orice alte persoane fizice sau persoane juridice sunt obligate să îi comunice, de îndată, în copie, documentele, precum și, în scris, datele și informațiile apreciate de executorul judecătoresc ca fiind necesare realizării executării silite, inclusiv codul numeric personal al persoanei supuse executării silite, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. Tot astfel, organele fiscale sunt obligate să comunice, în aceleași condiții, datele și informațiile pe care le administrează potrivit legii. La cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, instanța de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) și la art. 189.

(3) Încetat efecte juridice.

(4) Executorul judecătoresc este obligat să asigure secretul informațiilor primite, dacă legea nu prevede altfel. Aceste informații nu pot fi utilizate decât în scopul pentru care au fost cerute, fiind interzisă cu desăvârșire, sub sancțiunile prevăzute de lege, divulgarea lor către terțe persoane sau utilizarea lor pentru crearea unei baze de date personale.

(5) În vederea obținerii informațiilor necesare executării, executorul judecătoresc are acces liber la cartea funciară, la registrul comerțului și la alte registre publice care conțin date despre bunurile debitorului susceptibile de urmărire silită. Totodată, executorul judecătoresc poate solicita instanței de executare datele și informațiile la care se referă art. 154 alin. (8).

ART. 661

Martorii asistenți

(1) În cazurile și în condițiile anume prevăzute de lege, prezența martorilor asistenți este obligatorie la pătrunderea într-o locuință, în localuri, depozite sau alte încăperi, în vederea sechestrării și ridicării bunurilor debitorului.

(2) La aprecierea executorului judecătoresc sau la cererea părților, martorii asistenți pot fi invitați și în alte cazuri.

(3) Pot fi martori asistenți persoanele cu capacitate de exercițiu deplină care nu sunt interesate de săvârșirea actelor de executare și care nu se află cu participanții la procedura de executare în legătură de rudenie până la gradul al patrulea inclusiv sau de afinitate până la gradul al doilea ori de subordonare.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, numărul martorilor asistenți trebuie să fie de cel puțin 2.

ART. 662

Drepturile și îndatoririle martorilor asistenți

(1) Martorul asistent, prin semnarea procesului-verbal, atestă faptele la care a asistat.

(2) El este îndreptățit să ceară informații despre actele de executare la care este invitat și să facă observații în legătură cu îndeplinirea lor. Observațiile martorului asistent, când este cazul, vor fi consemnate de către executorul judecătoresc în proces-verbal.

(3) Înainte de a începe efectuarea actelor de executare la care urmează să participe, executorul judecătoresc va explica martorilor asistenți drepturile și îndatoririle lor.

(4) Pentru serviciul prestat, martorul asistent are dreptul la sumele prevăzute la art. 326, care se aplică în mod corespunzător.

CAP. IV

Efectuarea executării silită

SECȚIUNEA 1

Sesizarea organului de executare

ART. 663

Creanța certă, lichidă și exigibilă

(1) Executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă.

(2) Creanța este certă când existența ei neîndoielnică rezultă din însuși titlul executoriu.

(3) Creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui.

(4) Creanța este exigibilă dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată.

(5) Creanțele cu termen și cele condiționale nu pot fi puse în executare, însă ele pot participa, în condițiile legii, la distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a bunurilor aparținând debitorului.

ART. 664

Cererea de executare silită

(1) Executarea silită poate porni numai la cererea creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal ori convențional, la biroul executorului judecătoresc competent ori se transmite acestuia prin poștă, curier, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii cererii de executare cu toate documentele justificative.

(3) Cererea de executare silită, în afara mențiunilor prevăzute la art. 148, va cuprinde:

a) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului și debitorului;

b) bunul sau, după caz, felul prestației datorate;

c) modalitățile de executare solicitate de creditor.

(4) La cerere se vor atașa titlul executoriu în original sau în copie legalizată, după caz, și dovada achitării taxelor de timbru, inclusiv timbrul judiciar, precum și, dacă este cazul, înscrisurile anume prevăzute de lege.

ART. 665

Înregistrarea cererii de executare

De îndată ce primește cererea de executare, executorul judecătoresc va dispune înregistrarea acesteia.

ART. 666

Încuviințarea executării silite

(1) În termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, executorul judecătoresc va solicita încuviințarea executării de către instanța de executare, căreia îi va înainta, în copie certificată de el pentru conformitate cu originalul, cererea creditorului, titlul executoriu, încheierea prevăzută la art. 665 alin. (1) și dovada achitării taxei judiciare de timbru.

(2) Cererea de încuviințare a executării silite se soluționează în termen de maximum 7 zile de la înregistrarea acesteia la instanță, prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 48 de ore, iar motivarea încheierii se face în cel mult 7 zile de la pronunțare.

(3) Încheierea va cuprinde, în afara mențiunilor prevăzute la art. 233 alin. (1), arătarea titlului executoriu pe baza căruia se va face executarea, suma, atunci când aceasta este determinată sau determinabilă, cu toate accesoriile pentru care s-a încuviințat urmărirea, când s-a încuviințat urmărirea silită a bunurilor debitorului și modalitatea concretă de executare silită, atunci când s-a solicitat expres aceasta.

(4) Încuviințarea executării silite permite creditorului să ceară executorului judecătoresc care a solicitat încuviințarea să recurgă, simultan ori succesiv, la toate modalitățile de executare prevăzute de lege în vederea realizării drepturilor sale, inclusiv a cheltuielilor de executare. Încuviințarea executării silite produce efecte pe întreg teritoriul țării. De asemenea, încuviințarea executării silite se extinde și asupra titlurilor executorii care se vor emite de executorul judecătoresc în cadrul procedurii de executare silită încuviințate.

(5) Instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă:

1. cererea de executare silită este de competența altui organ de executare decât cel sesizat;
2. hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu;
3. înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, nu întrunește toate condițiile de formă cerute de lege sau alte cerințe în cazurile anume prevăzute de lege;
4. creanța nu este certă, lichidă și exigibilă;
5. debitorul se bucură de imunitate de executare;
6. titlul cuprinde dispoziții care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită;
7. există alte impedimente prevăzute de lege.

(6) Încheierea prin care instanța admite cererea de încuviințare a executării silite nu este supusă niciunei căi de atac, însă poate fi cenzurată în cadrul contestației la executare silită, introdusă în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 712 alin. (3) rămân aplicabile.

(7) Încheierea prin care se respinge cererea de încuviințare a executării silite poate fi atacată numai cu apel exclusiv de creditor, în termen de 15 zile de la comunicare.

(8) În partea finală a încheierii de încuviințare a executării silite va fi adăugată formula executorie, cu următorul cuprins:

«Noi, Președintele României,

Dăm împuternicire și ordonăm executorilor judecătorești să pună în executare titlul (Aici urmează elementele de identificare a titlului executoriu.) pentru care s-a pronunțat prezenta încheiere de încuviințare a executării silite. Ordonăm agenților forței publice să sprijine îndeplinirea promptă și efectivă a tuturor actelor de executare silită, iar procurorilor să stăruie pentru ducerea la îndeplinire a titlului executoriu, în condițiile legii. (Urmează semnătura președintelui completului și a grefierului.)»

ART. 667

Înștiințarea debitorului

(1) Dacă cererea de executare a fost încuviințată, executorul judecătoresc va comunica debitorului o copie de pe încheierea dată în condițiile art. 665, împreună cu o copie, certificată de executor pentru conformitate cu originalul, a titlului executoriu și, dacă legea nu prevede altfel, o somație.

(2) Comunicarea titlului executoriu și a somației, cu excepția cazurilor în care legea prevede că executarea se face fără somație ori fără comunicarea titlului executoriu către debitor, este prevăzută sub sancțiunea nulității executării.

ART. 668

Somația

Debitorul va fi somat să își îndeplinească obligația, de îndată sau în termenul acordat de lege, cu arătarea că, în caz contrar, se va proceda la continuarea executării silite.

ART. 669

Excepții de la comunicare

Nu este necesară comunicarea titlului executoriu și a somației:

1. în cazurile prevăzute la art. 674;
2. în cazul ordonanțelor și încheierilor pronunțate de instanță și declarate de lege executorii.

ART. 670

Cheltuieli de executare

(1) Partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activități care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activitățile dispuse din oficiu, cheltuielile se avansează de către creditor.

(2) Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, în afară de cazul când creditorul a renunțat la executare, situație în care vor fi suportate de acesta, sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ținut să suporte cheltuielile de executare stabilite sau, după caz, efectuate după înregistrarea cererii de executare și până la data realizării obligației stabilite în titlul executoriu, chiar dacă el a făcut plata în mod voluntar. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul, somat potrivit art. 667, a executat obligația de îndată sau în termenul acordat de lege, el nu va fi ținut să suporte decât cheltuielile pentru actele de executare efectiv îndeplinite, precum și onorariul executorului judecătoresc și, dacă este cazul, al avocatului creditorului, proporțional cu activitatea depusă de aceștia.

(3) Sunt cheltuieli de executare:

1. taxele de timbru necesare declanșării executării silite;
2. onorariul executorului judecătoresc, stabilit potrivit legii;
3. onorariul avocatului în faza de executare silită;
4. onorariul expertului, al traducătorului și al interpretului;
5. cheltuielile efectuate cu ocazia publicității procedurii de executare silită și cu efectuarea altor acte de executare silită;
6. cheltuielile de transport;
7. alte cheltuieli prevăzute de lege ori necesare desfășurării executării silite.

(4) Sumele datorate ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin încheiere, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în condițiile legii. Aceste sume pot fi cenzurate de instanța de executare, pe calea contestației la executare formulate de partea interesată și ținând seama de probele administrate de aceasta. Dispozițiile art. 451 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător, iar suspendarea executării în privința acestor cheltuieli de executare nu este condiționată de plata unei cauțiuni.

(5) În cazul în care sumele stabilite potrivit alin. (4) nu pot fi recuperate de la debitor, din lipsa bunurilor urmăribile sau din alte asemenea cauze, acestea, cu excepția onorariului executorului judecătoresc, vor fi plătite de creditor, care le va putea recupera de la debitor când starea patrimonială a acestuia o va permite, înăuntrul termenului de prescripție.

(6) Pentru sumele stabilite prin aplicarea alin. (1)-(5), încheierea constituie titlu executoriu atât pentru creditor, cât și pentru executorul judecătoresc.

ART. 671

Depunerea și consemnarea de cauțiuni sau alte sume

(1) Depunerea sau consemnarea oricărei sume în scopul participării la desfășurarea, potrivit legii, a executării silite ori al obținerii suspendării executării silite, depunerea sumelor cu afecțatiune specială, precum și depunerea sau consemnarea sumelor reprezentând veniturile bunurilor urmărite ori prețul rezultat din vânzarea acestor bunuri se fac la CEC Bank - S.A., Trezoreria Statului sau la orice altă instituție de credit care are în obiectul de activitate operațiuni de consemnare la dispoziția instanței de executare sau a executorului judecătoresc.

(2) Dovada depunerii sau consemnării acestor sume se poate face cu recipisa de consemnare sau cu orice alt înscris admis de lege.

(3) Eliberarea acestor sume se face persoanelor îndreptățite sau reprezentanților acestora numai pe baza dispoziției executorului judecătoresc ori a instanței de executare, după caz.

(4) Dispozițiile art. 1.056 și următoarele privitoare la cauțiunea judiciară se aplică în mod corespunzător.

ART. 672

Comunicarea actelor de procedură

Comunicarea actelor de procedură în cadrul executării silite se poate face de către executorul judecătoresc fie personal, fie prin intermediul agentului său procedural, iar, dacă aceasta nu este posibilă, potrivit dispozițiilor legale privind citarea și comunicarea actelor de procedură, care se aplică în mod corespunzător. Dovada comunicării prin agent procedural are aceeași forță probantă cu dovada comunicării efectuate de către executor însuși.

SECȚIUNEA a 2-a

Efectuarea actelor de executare silită

ART. 673

Trecerea la executarea silită

În afară de cazul în care legea prevede altfel, actele de executare silită nu pot fi efectuate decât după expirarea termenului arătat în somație sau, în lipsa acesteia, în cel prevăzut în încheierea prin care s-a încuviințat executarea.

ART. 674

Existența unui termen de plată

Când prin titlul executoriu s-a stabilit un termen de plată, executarea nu se poate face mai înainte de împlinirea aceluia termen.

ART. 675

Decăderea debitorului din beneficiul termenului de plată

(1) Debitorul care beneficiază de un termen de plată va fi decăzut, la cererea creditorului, din beneficiul acestui termen, dacă:

1. debitorul se sustrage de la îndeplinirea obligațiilor care îi revin potrivit legii în scopul realizării executării silite;
2. debitorul risipește averea sa;
3. debitorul este în stare de insolvabilitate îndeobște cunoscută sau, dacă prin fapta sa, săvârșită cu intenție sau dintr-o culpă gravă, a micșorat garanțiile date creditorului său ori nu lea dat pe cele promise sau, după caz, încuviințate;
4. alți creditori fac executări asupra averii lui.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), instanța de executare va hotărî de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților, în termen scurt. În situația în care debitorul nu mai are domiciliul sau sediul cunoscut, va fi citat la ultimul său domiciliu ori sediu.

(3) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când debitor este statul sau o unitate administrativ-teritorială.

ART. 676

Cazul obligațiilor alternative

(1) Când titlul executoriu cuprinde o obligație alternativă, fără să se arate termenul de alegere, executorul judecătoresc va notifica debitorului să își exercite acest drept în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, sub sancțiunea decăderii.

(2) Alegerea prestației va fi făcută prin act scris care va fi notificat executorului judecătoresc, iar acesta îl va înștiința de îndată pe creditor despre alegerea făcută.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dreptul de alegere trece asupra creditorului. În acest caz, executorul judecătoresc îl va soma pe debitor, punându-i în vedere să execute prestația aleasă de creditor.

ART. 677

Executarea prestațiilor reciproce

Când executarea depinde de o contraprestație, ce rezultă din același titlu executoriu și urmează să fie făcută de creditor în același timp cu prestația debitorului, executarea va putea fi făcută numai după ce creditorul a oferit debitorului propria prestație sau după ce a făcut dovada cu înscris că debitorul a primit-o ori este în întârziere cu primirea ei.

ART. 678

Existența unei cauțiuni

Hotărârile ce se execută provizoriu cu dare de cauțiune nu se vor executa mai înainte de a se depune cauțiunea.

ART. 679

Constatarea actelor de executare

(1) Dacă din lege nu rezultă contrariul, pentru toate actele de executare efectuate în cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numele și calitatea celui care încheie procesul-verbal;
- c) data întocmirii procesului-verbal și numărul dosarului de executare;
- d) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;
- e) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;
- f) locul, data și ora efectuării actului de executare;
- g) măsurile luate de executor sau constatările acestuia;
- h) consemnarea explicațiilor, opozițiilor și obiecțiilor participanților la executare;
- i) alte mențiuni cerute de lege sau considerate de executor ca fiind necesare;
- j) menționarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori a refuzului sau a împiedicării de a semna procesul-verbal;
- k) menționarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și a persoanelor cărora li s-a înmănat acesta;
- l) semnătura executorului, precum și, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare;
- m) ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile de la alin. (1) lit. a)-g), l) și m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

ART. 680

Accesul la bunurile debitorului

(1) În vederea executării unei hotărâri judecătorești, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reședința sau sediul unei persoane, precum și în orice alte locuri, cu consimțământul acesteia, iar în caz de refuz, cu concursul forței publice.

(2) În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, depusă odată cu cererea de încuviințare a executării silită ori pe cale separată, instanța competentă va autoriza intrarea în locurile menționate la alin. (1). Instanța se pronunță, de urgență, în camera de consiliu, cu citarea terțului care deține bunul, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

ART. 681

Identificarea bunurilor urmăribile

(1) Executorul judecătoresc are dreptul să identifice bunurile urmăribile ale debitorului și, la locul unde ele se găsesc, să îndeplinească asupra lor acte de executare, în prezența debitorului sau a unuia dintre membrii majori ai familiei sale ori a unei alte persoane majore care se află în acel loc, iar în lipsa acestora, în prezența unui agent al forței publice sau, în cazurile și condițiile prevăzute de lege, a 2 martori asistenți.

(2) Identificarea bunurilor urmăribile și efectuarea actelor de executare la domiciliul sau la sediul altei persoane decât cel al debitorului se pot face, în lipsa acordului persoanei respective, numai cu autorizarea prealabilă a instanței de executare, dată potrivit art. 679 alin. (2).

ART. 682

Măsuri în cazul opunerii la executare

(1) În cazul în care executorul judecătoresc întâmpină opunere la efectuarea unui act de executare, la cererea acestuia, făcută în condițiile art. 658 alin. (2), organele de poliție, jandarmerie și alți agenți ai forței publice sunt obligați să asigure îndeplinirea efectivă a activității de executare silită, inclusiv prin îndepărtarea de la locul executării a debitorului sau a oricărei alte persoane.

(2) Dacă opunerea la executare întrunește elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal, pe care îl va trimite de îndată parchetului de pe lângă instanța de executare. Sesizarea parchetului nu împiedică continuarea executării silită.

ART. 683

Locul executării

Executarea silită se efectuează, după caz, la locul unde debitorul realizează venituri sau la locul unde se găsesc alte venituri ori bunuri ale sale supuse urmăririi, dacă legea nu dispune altfel.

ART. 684

Timpul în care se efectuează executarea

(1) Niciun act de executare nu se va putea face înainte de ora 6,00 și nici după ora 20,00.

(2) Executarea silită nu se va putea face la alte ore decât cele menționate și nici în zilele nelucrătoare, stabilite potrivit legii, în afară de cazul în care se dispune altfel prin chiar hotărârea judecătorească pusă în executare sau de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviințată de instanța de executare, prin încheiere dată în condițiile art. 679 alin. (2).

(3) Cu titlu de excepție, executarea începută va putea continua în aceeași zi, dar nu mai târziu de ora 22,00, iar în zilele următoare, în condițiile prevăzute la alin. (1).

ART. 685

Executarea în lipsa părților

Actele de executare îndeplinite în lipsa părților, când prezența lor nu este expres cerută de lege, sunt valabile, dacă sunt făcute cu respectarea dispozițiilor legale.

ART. 686

Sanctiune

Încălcarea dispozițiilor art. 673, 677 și 683 atrage anularea executării.

SECȚIUNEA a 3-a

Executarea împotriva moștenitorilor

ART. 687

Interzicerea executării silite

(1) Dacă debitorul moare înainte de sesizarea executorului judecătoresc, nicio executare silită nu poate fi pornită, iar dacă moare după ce aceasta a fost pornită, ea nu poate fi continuată cât timp moștenirea nu a fost acceptată de către cei chemați la moștenire sau, în lipsă, cât timp nu a fost numit, în condițiile legii, un curator al succesiunii ori, după caz, un curator special pentru executare, în condițiile art. 58.

(2) În cazul în care creditorul sau executorul judecătoresc ia cunoștință, în orice mod, de faptul că debitorul a decedat, acesta este obligat să solicite de îndată camerei notarilor publici în a cărei circumscripție a avut ultimul domiciliu defunctul să facă mențiune în registrul special prevăzut de lege despre începerea executării silite și să îi elibereze un certificat din care să rezulte dacă moștenirea debitorului a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au calitatea de moștenitori, precum și faptul dacă până la acceptarea moștenirii de către cel puțin unul dintre succesibili a fost sau nu numit un curator al succesiunii.

(3) În cazul în care se constată că moștenirea nu a fost dezbătută sau, după caz, acceptată, creditorul sau executorul judecătoresc poate cere camerei notarilor publici în a cărei circumscripție a avut ultimul domiciliu defunctul sau, după caz, notarului public deja sesizat întocmirea inventarului succesiunii sau desemnarea unei persoane în acest scop.

ART. 688

Începerea executării contra moștenitorilor

(1) Dacă debitorul moare înainte de începerea executării silite și se constată că nu există niciun moștenitor acceptant și nici nu este numit un curator al succesiunii, la cererea creditorului ori a executorului judecătoresc, instanța de executare va numi de îndată un curator special, până când va fi numit, în condițiile legii, curatorul succesiunii, dispozițiile art. 58 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul în care moștenirea a fost acceptată și există numai moștenitori majori, executarea silită va fi pornită împotriva tuturor, în afară de cazul în care numai unii dintre aceștia sunt chemați, de lege ori potrivit voinței defunctului, să răspundă pentru anumite datorii ale defunctului. Dacă executarea silită este pornită contra tuturor moștenitorilor, aceștia vor fi citați, printr-o înștiințare colectivă, făcută la locul deschiderii moștenirii, pe numele acestora, cu excepția cazului în care au ales, cu ocazia dezbaterii succesoriale ori chiar ulterior, un alt domiciliu în vederea citării sau un reprezentant al acestora, după caz.

(3) Dacă între moștenitori sunt și minori sau persoane puse sub interdicție judecătorească, executarea silită nu va putea fi pornită decât după numirea reprezentanților sau a ocrotitorilor legali. Dacă însă după o lună de la moartea debitorului sau de la punerea sub interdicție judecătorească nu a fost numit reprezentantul sau ocrotitorul legal, creditorul sau executorul judecătoresc va putea cere instanței de executare numirea unui curator special, până la numirea lui, dispozițiile art. 58 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 689

Continuarea executării contra moștenitorilor

Dacă la moartea debitorului executarea era începută, ea se suspendă și nu va fi reluată împotriva succesibililor acceptanți decât după 10 zile de la data când aceștia au fost încunoștințați despre continuarea executării silite, dispozițiile art. 687 aplicându-se în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 4-a

Intervenția altor creditori

ART. 690

Dreptul de intervenție

(1) Orice creditor poate interveni în cursul executării silite pornite de un alt creditor, însă numai în condițiile și limitele prevăzute la alin. (2).

(2) Pot interveni în executarea silită:

1. creditorii care au deja un titlu executoriu contra debitorului;
2. creditorii care au luat măsuri asigurătorii asupra bunurilor acestuia;
3. creditorii care au un drept real de garanție sau, după caz, un drept de preferință asupra bunului urmărit, conservat în condițiile prevăzute de lege;
4. creditorii chirografari titulari ai unor creanțe bănești rezultate din înscrisuri cu dată certă ori din registre ținute cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

ART. 691

Termenul de intervenție

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, intervenția poate fi făcută, sub sancțiunea prevăzută la art. 695, până la termenul stabilit de către executor pentru valorificarea, în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege ori convenite de părți, a bunurilor mobile sau imobile urmărite.

(2) Cu toate acestea, creditorii care au un drept real de garanție asupra bunurilor urmărite și care este conservat în condițiile prevăzute de lege, creditorii care au creanțe având ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene, precum și alți creditori privilegiați care intervin în cursul urmăririi silite au dreptul să participe la distribuire după rangul conferit de dreptul lor de preferință, chiar dacă cererea de intervenție a fost făcută după expirarea termenului stabilit potrivit alin. (1), dacă și-au depus titlurile de creanță în termenul prevăzut la art. 868 alin. (2), în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire. Dispozițiile art. 865 rămân aplicabile.

ART. 692

Procedura

(1) Cererea de intervenție trebuie să fie făcută cu respectarea cerințelor prevăzute la art. 663, indicându-se în mod expres dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă, precum și dacă este garantată sau negarantată, în tot ori în parte, privilegiată sau chirografară, după caz. În cazul în care creditorul a cerut sau a obținut luarea unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului, se va face mențiune și despre acest lucru, indicându-se bunurile pentru care s-a cerut luarea acestor măsuri.

(2) Cererea se depune la executorul judecătoresc, împreună cu copii certificate de pe documentele justificative, precum și de pe procesul-verbal de constatare a aplicării măsurii asigurătorii, dacă este cazul. În situația în care se reclamă creanțe bănești rezultate din înscrisurile contabile făcute în registre ținute cu respectarea condițiilor prevăzute de lege, cererea va fi însoțită, sub sancțiunea inadmisibilității, de un extras de pe înscrisurile care cuprind aceste sume, legalizate de un notar public.

(3) După înregistrarea cererii, executorul judecătoresc o va înainta de îndată instanței de executare competente, împreună cu toate documentele justificative, dispozițiile art. 664 și 665 aplicându-se în mod corespunzător. Până la soluționarea cererii de intervenție, instanța poate suspenda eliberarea sau distribuirea de sume obținute din valorificarea bunurilor debitorului. Instanța poate obliga creditorul intervenient la plata unei cauțiuni. Dispozițiile art. 718 alin. (7) și (8) se aplică în mod corespunzător.

(4) Instanța soluționează cererea în camera de consiliu, fără citarea părților, dispozițiile art. 665 aplicându-se în mod corespunzător. Dacă creditorii care au formulat cerere de intervenție nu au titlu executoriu, instanța va convoca în camera de consiliu, de urgență și în termen scurt, debitorul și creditorii care nu au titlu executoriu, pentru recunoașterea de către debitor a creanțelor, dispunând totodată comunicarea către debitor a copiilor de pe cererile de intervenție și de pe documentele justificative.

(5) La termenul fixat de instanță, debitorul trebuie să declare dacă înțelege să recunoască, în tot sau în parte, creanțele pentru care a avut loc intervenția. Dacă debitorul nu se înfățișează, se consideră că recunoaște toate creanțele reclamate prin cererile de intervenție.

(6) Dacă debitorul contestă, în tot sau în parte, creanțele reclamate, creditorii intervenienți ale căror creanțe au fost contestate au dreptul să solicite instanței, cu plata prealabilă a cauțiunii prevăzute la art. 718 alin. (2), să dispună executorului judecătoresc ca sumele reclamate să fie puse deoparte, dacă, în termen de 5 zile de la data când a avut loc convocarea prevăzută la alin. (4), aceștia vor face dovada că au introdus acțiune în justiție în scopul obținerii titlului executoriu. Până la expirarea acestui termen, eliberarea sau, după caz, distribuirea acestor sume, dacă este cazul, se suspendă de drept, iar după împlinirea termenului instanța va decide asupra suspendării, în condițiile alin. (3), până la soluționarea litigiului printr-o hotărâre definitivă. În acest din urmă caz, aceste sume vor fi consemnate până la soluționarea litigiului printr-o hotărâre definitivă, cu excepția situației în care ar fi pretinse de alți creditori în rang util.

ART. 693

Înștiințarea creditorului urmăritor și a debitorului

(1) Odată cu sesizarea instanței de executare, potrivit art. 691 alin. (3), executorul judecătoresc va comunica o copie de pe cererea de intervenție și de pe documentele justificative creditorului urmăritor, iar după soluționarea cererii de intervenție, și o copie certificată de pe încheierea de încuviințare a acesteia.

(2) Dacă cererea de intervenție a fost încuviințată, executorul îl va înștiința și pe debitor, dispozițiile art. 666 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 694

Drepturile creditorului urmăritor

(1) În cazul creditorilor chirografari care au intervenit în cursul urmăririi silite și ale căror creanțe au fost recunoscute de debitor, în tot sau în parte, creditorul urmăritor are dreptul de a le indica acestora, printr-o notificare, făcută în termen de 10 zile de la data comunicării de către executorul judecătoresc a copiei certificate a încheierii de încuviințare a cererii de intervenție, existența și a altor bunuri ale debitorului, care pot fi urmărite în mod util, invitându-i să ceară extinderea urmăririi și asupra acestor bunuri, dacă au titlu executoriu, și să avanseze, în toate cazurile, cheltuielile necesare pentru extindere.

(2) Dacă însă creditorii intervenienți nu solicită extinderea urmăririi și la bunurile indicate de creditorul urmăritor sau, după caz, nu avansează cheltuielile necesare extinderii, în termen de 10 zile de la data notificării prevăzute la alin. (1), creditorul urmăritor are dreptul de a fi preferat acestora la distribuirea sumei rezultate din urmărire.

(3) Creditorii urmăritori nu se pot opune cererilor de intervenție făcute de alți creditori, în afară de cazul în care ei fac dovada că aceștia au acționat în fraudă drepturilor lor. Ei pot însă contesta, în termenul prevăzut de lege, repartizarea creanțelor potrivit proiectului de distribuire a sumelor rezultate din urmărire întocmit de către executor.

ART. 695

Efectele intervenției

(1) Creditorii intervenienți și cei ale căror creanțe au fost recunoscute de către debitor, în condițiile prevăzute la art. 691, pot să participe la distribuirea sumei rezultate din urmărire, în limita sumelor reclamate sau, după caz, recunoscute, și, dacă au titluri executorii, să participe, în condițiile legii, la urmărirea bunurilor debitorului și să solicite efectuarea unor acte de executare silită, dacă este cazul.

(2) Creditorii intervenienți ale căror creanțe au fost contestate, în tot sau în parte, de către debitor și care au cerut instanței ca sumele reclamate să fie puse deoparte pot participa numai la distribuirea sumelor consemnate în condițiile prevăzute la art. 691 alin. (6), în afară de cazul în care ar fi pretinse de alți creditori în rang util.

ART. 696

Intervenția tardivă

Creditorii chirografari care au intervenit după expirarea termenului prevăzut la art. 690 alin. (1), dar înainte de expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanță, în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire, au dreptul să participe la distribuirea părții din suma rămasă după îndeplinirea drepturilor creditorilor urmăritori, a creditorilor garantați sau privilegiați și a celor care au intervenit în timp util. Dispozițiile art. 691 alin. (4)-(6) rămân aplicabile.

SECȚIUNEA a 5-a

Perimarea executării silite

ART. 697

Termenul de perimare

(1) În cazul în care creditorul, din culpa sa, a lăsat să treacă 6 luni fără să îndeplinească un act sau demers necesar executării silite, ce i-a fost solicitat, în scris, de către executorul judecătoresc, executarea se perimă de drept.

(2) În caz de suspendare a executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării. Termenul de perimare nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului.

ART. 698

Constatarea perimării. Efecte

(1) Perimarea se constată de către instanța de executare, la cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părților.

(2) Perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, cu excepția celor care au dus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor.

ART. 699

Reînnoirea cererii de executare

(1) În caz de perimare a executării, se va putea face, înăuntrul termenului de prescripție, o nouă cerere de executare silită, dispozițiile art. 664 și 665 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) După încuviințarea executării silite, executorul va comunica debitorului încheierea instanței, precum și o nouă somație, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

SECȚIUNEA a 6-a

Amânarea, suspendarea și restrângerea executării

ART. 700

Amânarea executării

(1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, executorul judecătoresc nu poate amâna executarea decât dacă procedura de citare sau de întocmire a anunțurilor și publicațiilor de vânzare nu a fost îndeplinită sau dacă, la termenul stabilit, executarea nu poate fi efectuată datorită neîndeplinirii de către creditor a obligațiilor prevăzute la art. 646 alin. (1).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), amânarea se dispune de executorul judecătoresc prin încheiere.

ART. 701

Suspendarea executării

(1) Executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanță.

(2) Executarea se suspendă și la cererea creditorului urmăritor de către executorul judecătoresc.

(3) Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor și conturilor bancare, rămân în ființă, în afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel.

(4) Actele de executare efectuate în ziua soluționării cererii având ca obiect suspendarea, fie și provizorie, a executării silite sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de suspendare și a contestației la executare.

(5) După încetarea suspendării, executorul, la cererea părții interesate, va dispune continuarea executării, în măsura în care actele de executare sau executarea silită însăși nu au fost desființate de instanța de judecată ori acestea nu au încetat prin efectul legii.

ART. 702

Restrângerea executării

(1) Când creditorul urmărește în același timp mai multe bunuri mobile sau imobile a căror valoare este vădit excesivă în raport cu creanța ce urmează a fi satisfăcută, instanța de executare, la cererea debitorului și după citarea creditorului, poate să restrângă executarea la anumite bunuri.

(2) Dacă cererea este admisă, instanța va suspenda executarea celorlalte bunuri.

(3) Executarea suspendată nu va putea fi reluată decât după rămânerea definitivă a proiectului de distribuire a sumelor rezultate din executarea efectuată.

SECȚIUNEA a 7-a

Încetarea executării silite

ART. 703

Cazuri de încetare a executării

(1) Executarea silită încetează dacă:

1. s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum și alte sume datorate potrivit legii;

2. nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile sau a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri;

3. creditorul a renunțat la executare;

4. a fost desființat titlul executoriu;

5. a fost anulată executarea.

(2) În toate cazurile, executorul judecătoresc va întocmi o încheiere, motivată în fapt și în drept, cu menționarea cauzei de încetare a executării. Încheierea de încetare a executării va fi comunicată de îndată creditorului și debitorului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 2, 3 și 5 executorul judecătoresc îi va remite personal creditorului sau reprezentantului său titlul executoriu.

ART. 704

Nulitatea executării silite

Nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăși sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum și a actelor de executare subsecvente, dispozițiile art. 174 și următoarele fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 705

Reluarea executării

(1) În cazurile prevăzute la art. 702 alin. (1) pct. 2 se poate cere reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(2) Reluarea executării silite poate fi cerută și asupra aceluiași bun. Dacă acesta este un imobil, atât timp cât, potrivit legii, poate avea loc reluarea executării silite, nu se va putea solicita de către executorul judecătoresc radierea urmării înscrise potrivit dispozițiilor art. 821.

CAP. V

Prescripția dreptului de a obține executarea silită

ART. 706

Termenul de prescripție

(1) Dreptul de a obține executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel. În cazul titlurilor emise în materia drepturilor reale, termenul de prescripție este de 10 ani.

(2) Termenul de prescripție începe să curgă de la data când se naște dreptul de a obține executarea silită. În cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânerii lor definitive.

ART. 707

Efectele împlinirii termenului de prescripție

(1) Prescripția nu operează de plin drept, ci numai la cererea persoanei interesate.

(2) Prescripția stinge dreptul de a obține executarea silită și orice titlu executoriu își pierde puterea executorie. În cazul hotărârilor judecătorești și arbitrale, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau, după caz, nu s-a prescis, creditorul poate obține un nou titlu executoriu, pe calea unui nou proces, fără a i se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

ART. 708

Suspendarea prescripției

(1) Cursul prescripției se suspendă:

1. în cazurile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a obține obligarea pârâtului;
2. pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege ori a fost stabilită de instanță sau de alt organ jurisdicțional competent;
3. cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile sau care nu au putut fi valorificate ori își sustrage veniturile și bunurile de la urmărire;
4. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După încetarea suspendării, prescripția își reia cursul, socotindu-se și timpul scurs înainte de suspendare.

(3) Prescripția nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului următor.

ART. 709

Înteruperea prescripției

(1) Cursul prescripției se întrerupe:

1. pe data îndeplinirii de către debitor, înainte de începerea executării silite sau în cursul acesteia, a unui act voluntar de executare a obligației prevăzute în titlul executoriu ori a recunoașterii, în orice alt mod, a datoriei;

2. pe data depunerii cererii de executare, însoțită de titlul executoriu, chiar dacă a fost adresată unui organ de executare incompetent;

3. pe data depunerii cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori;

4. pe data îndeplinirii în cursul executării silite a unui act de executare;

5. pe data depunerii cererii de reluare a executării;

6. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După întrerupere, începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Prescripția nu este întreruptă dacă executarea silită a fost respinsă, anulată sau dacă sa perimat ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la ea.

ART. 710

Repunerea în termenul de prescripție

(1) După împlinirea termenului de prescripție, creditorul poate cere repunerea în acest termen numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice.

(2) Cererea de repunere în termen se introduce la instanța de executare competentă, în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării. Judecata cererii se face cu citarea părților, prin hotărâre supusă numai apelului, potrivit dreptului comun.

(3) Dacă cererea de repunere în termen a fost admisă, creditorul poate formula cerere de executare silită în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

ART. 711

Alte dispoziții aplicabile

Prevederile prezentului capitol se completează cu dispozițiile Codului civil privitoare la prescripția extinctivă.

CAP. VI

Contestația la executare

ART. 712

Obiectul contestației

(1) Împotriva executării silite, a încheierilor date de executorul judecătoresc, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare. De asemenea, se poate face contestație la executare și în cazul în care executorul judecătoresc refuză să efectueze o executare silită sau să îndeplinească un act de executare silită în condițiile legii.

(2) Dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută la art. 443, se poate face contestație și în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu.

(3) De asemenea, după începerea executării silite, cei interesați sau vătămați pot cere, pe calea contestației la executare, și anularea încheierii prin care s-a admis cererea de încuviințare a executării silite, dacă a fost dată fără îndeplinirea condițiilor legale.

(4) Împărțirea bunurilor proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie poate fi hotărâtă, la cererea părții interesate, și în cadrul judecării contestației la executare.

ART. 713

Condiții de admisibilitate

(1) Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestație motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecății în primă instanță sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă.

(2) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală specifică pentru desființarea lui.

(3) Nu se poate face o nouă contestație de către aceeași parte pentru motive care au existat la data primei contestații. Cu toate acestea, contestatorul își poate modifica cererea inițială adăugând motive noi de contestație dacă, în privința acestora din urmă, este respectat termenul de exercitare a contestației la executare.

(4) Creditorii neurmăritori au dreptul de a interveni în executarea efectuată de alți creditori, pentru a lua parte la executare sau la distribuirea sumelor obținute din urmărirea silită a bunurilor debitorului.

(5) În cazul procedurii urmăririi silite mobiliare sau imobiliare ori a predării silite a bunului imobil sau mobil, contestația la executare poate fi introdusă și de o terță persoană, însă numai dacă aceasta pretinde un drept de proprietate ori un alt drept real cu privire la bunul respectiv.

ART. 714

Instanța competentă

(1) Contestația se introduce la instanța de executare.

(2) În cazul urmăririi silite a imobilelor, al urmăririi silite a fructelor și a veniturilor generale ale imobilelor, precum și în cazul predării silite a bunurilor imobile, dacă imobilul se află în circumscripția altei curți de apel decât cea în care se află instanța de executare, contestația se poate introduce și la judecătoria de la locul situării imobilului.

(3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. Dacă o asemenea contestație vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicție, competența de soluționare aparține instanței de executare.

ART. 715

Termene

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:

1. contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care îl contestă;

2. cel interesat a primit comunicarea ori, după caz, înștiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

3. debitorul care contestă executarea însăși a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația sau executarea se face fără somație.

(2) Contestația împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 15 zile de la comunicare.

(3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(4) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

(5) Neintroducerea contestației în termenul prevăzut la alin. (4) nu îl împiedică pe cel de-al treilea să își realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condițiile legii, sub rezerva drepturilor definitiv dobândite de către terții adjudecatari în cadrul vânzării silite a bunurilor urmărite.

ART. 716

Condiții de formă

(1) Contestațiile se fac cu respectarea cerințelor de formă prevăzute pentru cererile de chemare în judecată.

(2) Contestatorul care nu locuiește sau nu are sediul în localitatea de reședință a instanței poate, prin chiar cererea sa, să își aleagă domiciliul sau sediul procesual în această localitate, arătând persoana căreia urmează să i se facă comunicările.

(3) Întâmpinarea este obligatorie.

ART. 717

Procedura de judecată

(1) Contestația la executare se judecă cu procedura prevăzută de prezentul cod pentru judecata în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător, dispozițiile art. 200 nefiind aplicabile în acest caz.

(2) Instanța sesizată va solicita de îndată executorului judecătoresc să îi transmită, în termenul fixat, copii certificate de acesta de pe actele dosarului de executare contestate, dispozițiile art. 286 fiind aplicabile în mod corespunzător, și îi va pune în vedere părții interesate să achite cheltuielile ocazionate de acestea.

(3) Părțile vor fi citate în termen scurt, iar judecarea contestației se face de urgență și cu precădere.

(4) La cererea părților sau atunci când apreciază că este necesar, instanța va putea solicita relații și explicații scrise de la executorul judecătoresc.

ART. 718

Căi de atac

(1) Hotărârea pronunțată cu privire la contestație poate fi atacată numai cu apel, cu excepția hotărârilor pronunțate în temeiul art. 711 alin. (4) și art. 714 alin. (4) care pot fi atacate în condițiile dreptului comun.

(2) Hotărârea prin care s-a soluționat contestația privind înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea ce se execută. Dacă prin contestație s-a cerut lămurirea înțelesului, întinderii ori aplicării unui titlu care nu constituie hotărâre a unui organ de jurisdicție, hotărârea prin care s-a soluționat contestația va putea fi atacată numai cu apel, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 719

Suspendarea executării

(1) Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părții interesate și numai pentru motive temeinice, instanța competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestația la executare sau prin cerere separată.

(2) Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauțiune, calculată la valoarea obiectului contestației, după cum urmează:

- a) de 10%, dacă această valoare este până la 10.000 lei;
- b) de 1.000 lei plus 5% pentru ceea ce depășește 10.000 lei;
- c) de 5.500 lei plus 1% pentru ceea ce depășește 100.000 lei;

d) de 14.500 lei plus 0,1% pentru ceea ce depășește 1.000.000 lei.

(3) Dacă obiectul contestației nu este evaluabil în bani, cautiunea va fi de 1.000 lei, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

(4) Suspendarea executării este obligatorie și cautiunea nu este necesară dacă:

1. hotărârea sau înscrisul care se execută nu este, potrivit legii, executoriu;

2. înscrisul care se execută a fost declarat fals printr-o hotărâre judecătorească dată în prima instanță;

3. debitorul face dovada cu înscris autentic că a obținut de la creditor o amânare ori, după caz, beneficiază de un termen de plată.

(5) Dacă bunurile urmărite sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei, se va suspenda numai distribuirea prețului obținut din valorificarea acestor bunuri.

(6) Asupra cererii de suspendare instanța, în toate cazurile, se pronunță prin încheiere, chiar și înaintea termenului fixat pentru judecarea contestației. Părțile vor fi întotdeauna citate, iar încheierea poate fi atacată numai cu apel, în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunțare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru cea lipsă.

(7) Dacă există urgență și dacă, în cazurile prevăzute la alin. (2), respectiv alin. (3), s-a plătit cautiunea, instanța poate dispune, prin încheiere și fără citarea părților, suspendarea provizorie a executării până la soluționarea cererii de suspendare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac. Cauțiunea depusă potrivit prezentului alineat rămâne indisponibilizată chiar dacă cererea de suspendare provizorie este respinsă și este deductibilă din cautiunea finală stabilită de instanță, dacă este cazul.

(8) Încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării silit se comunică din oficiu și de îndată executorului judecătoresc.

ART. 720

Efectele soluționării contestației

(1) Dacă admite contestația la executare, instanța, ținând seama de obiectul acesteia, după caz, va îndrepta ori anula actul de executare contestat, va dispune anularea ori încetarea executării înseși, va anula ori lămuri titlul executoriu.

(2) De asemenea, dacă prin contestația la executare s-a cerut de către partea interesată împărțirea bunurilor proprietate comună, instanța va hotărî și asupra împărțelii acestora, potrivit legii.

(3) În cazul respingerii contestației, contestatorul poate fi obligat, la cerere, la despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, iar când contestația a fost exercitată cu rea-credință, el va fi obligat și la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei.

(4) Hotărârea de admitere sau de respingere a contestației, rămasă definitivă, va fi comunicată, din oficiu și de îndată, și executorului judecătoresc.

(5) Dacă contestația este admisă, executorul judecătoresc este obligat să se conformeze măsurilor luate sau dispuse de instanță.

(6) Atunci când contestația a fost respinsă, suma reprezentând cautiunea depusă rămâne indisponibilizată, urmând a servi la acoperirea creanțelor arătate la alin. (3) sau a celor stabilite prin titlul executoriu, după caz, situație în care se va comunica executorului și recipientului de consemnare a acestei sume.

(7) În cazul în care constată refuzul nejustificat al executorului de a primi ori de a înregistra cererea de executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua orice altă măsură prevăzută de lege, instanța de executare va putea obliga executorul, prin aceeași hotărâre, la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(8) În situația prevăzută la alin. (7), instanța va solicita încheierea prevăzută la art. 665 alin. (1) sau, după caz, actul care constată refuzul executorului judecătoresc de a primi ori de a înregistra cererea de executare silită, de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua altă măsură prevăzută de lege.

CAP. VII

Depunerea cu afecțiune specială

ART. 721

Condiții

(1) Până la adjudecarea bunurilor scoase la vânzare silită, debitorul sau terțul garant poate obține desființarea măsurilor asigurătorii ori de executare, consemnând la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, întreaga valoare a creanței, cu toate accesoriile și cheltuielile de executare, și depunând dovada de consemnare la executorul judecătoresc.

(2) Asupra cererii debitorului sau a terțului garant, executorul judecătoresc se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea părților, ce va fi comunicată de îndată părților.

(3) Dacă cererea este admisă și debitorul sau terțul garant nu se opune, executorul judecătoresc, odată cu desființarea măsurilor, va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

(4) Dacă însă debitorul sau terțul garant va dovedi că a făcut contestație în termen și se va opune la eliberare, aceasta este suspendată de drept, iar executorul judecătoresc se va pronunța asupra eliberării sumei numai după ce instanța a dat o hotărâre definitivă asupra contestației respective.

ART. 722

Efecte

Suma consemnată de debitor sau de terțul garant, potrivit art. 720, va servi exclusiv la plata creditorului pe seama căruia s-a făcut consemnarea, precum și la acoperirea cheltuielilor de executare, cu excepția cazului în care sunt mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți, când se va proceda la distribuire, potrivit dispozițiilor art. 863 și următoarele.

CAP. VIII

Întoarcerea executării

ART. 723

Dreptul la întoarcerea executării

(1) În toate cazurile în care se desființează titlul executoriu sau însăși executarea silită, cel interesat are dreptul la întoarcerea executării, prin restabilirea situației anterioare acesteia. Cheltuielile de executare pentru actele efectuate rămân în sarcina creditorului.

(2) Bunurile asupra cărora s-a făcut executarea se vor restitui celui îndreptățit, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terții de bună-credință.

(3) În cazul în care executarea silită s-a făcut prin vânzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vânzare, actualizată în funcție de rata inflației, cu excepția situației când se aplică art. 776.

ART. 724

Modalitatea de restabilire

(1) În cazul în care instanța judecătorească a desființat titlul executoriu sau însăși executarea silită, la cererea celui interesat, va dispune, prin aceeași hotărâre, și asupra restabilirii situației anterioare executării. În cazul în care bunul supus executării silite este un bun imobil, instanța va dispune asupra efectuării operațiunilor de carte funciară necesare, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terții de bună-credință, potrivit regulilor de carte funciară.

(2) Dacă instanța care a desființat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului și nu a luat măsura restabilirii situației anterioare executării, această măsură se va putea dispune de instanța care rejudecă fondul.

(3) Dacă nu s-a dispus restabilirea situației anterioare executării în condițiile alin. (1) și (2), cel îndreptățit o va putea cere, pe cale separată, instanței de executare. Judecata se va face de urgență și cu precădere, hotărârea fiind supusă numai apelului.

ART. 725

Cazuri speciale

Dacă titlul executoriu emis de un alt organ decât o instanță judecătorească a fost desființat de acel organ sau de un alt organ din afara sistemului instanțelor judecătorești, iar modalitatea restabilirii situației anterioare executării nu este prevăzută de lege ori, deși este prevăzută, nu s-a luat această măsură, ea se va putea obține pe calea unei cereri introduse la instanța prevăzută la art. 723 alin. (3).

ART. 726

Executarea provizorie

Hotărârea de primă instanță prin care s-a dispus restabilirea situației anterioare executării poate fi dată cu executare provizorie, dispozițiile art. 449 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL II

Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului

CAP. I

Urmărirea mobilă

SECȚIUNEA 1

Bunurile mobile care nu se pot urmări

ART. 727

Bunurile neurmăribile

Nu sunt supuse urmării silite:

a) bunurile de uz personal sau casnic indispensabile traiului debitorului și familiei sale și obiectele de cult, dacă nu sunt mai multe de același fel;

b) obiectele indispensabile persoanelor cu handicap și cele destinate îngrijirii bolnavilor;

c) alimentele necesare debitorului și familiei sale pe timp de 3 luni, iar dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obținerii mijloacelor de subzistență și furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă;

d) combustibilul necesar debitorului și familiei sale socotit pentru 3 luni de iarnă;

e) scrisorile, fotografiile și tablourile personale sau de familie și altele asemenea;

f) bunurile declarate neurmăribile în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

ART. 728

Bunurile destinate exercitării ocupației sau profesiei debitorului

(1) Bunurile mobile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercițiului unei profesii autorizate nu pot fi urmărite decât de către creditorii ale căror creanțe sau născut în legătură cu exercitarea profesiei respective. Dacă bunurile nu sunt afectate unui patrimoniu profesional individual, însă servesc la exercitarea ocupației sau profesiei debitorului persoană fizică, pot fi supuse urmăririi silite numai dacă nu există alte bunuri urmăribile și numai pentru obligații de întreținere sau alte creanțe privilegiate asupra mobilelor.

(2) Dacă debitorul se ocupă cu agricultura, nu vor fi urmărite, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale și semințele pentru cultura pământului, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept real de garanție sau un privilegiu pentru garantarea creanței.

ART. 729

Limitele urmăririi veniturilor bănești

(1) Salariile și alte venituri periodice, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la jumătate din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii;

b) până la o treime din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

(2) Dacă sunt mai multe urmărituri asupra aceleiași sume, urmărirea nu poate depăși jumătate din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanțelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.

(4) Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensația acordată salariaților în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziții legale, precum și sumele cuvenite șomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligație de întreținere și despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

(5) Urmărirea drepturilor prevăzute la alin. (4) se va putea face în limita a jumătate din cuantumul acestora.

(6) Sumele reținute potrivit prevederilor alin. (1)-(4) se eliberează sau se distribuie potrivit art. 863 și următoarele.

(7) Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii.

ART. 730

Sanctiune

Renunțarea la beneficiul dispozițiilor prevăzute în articolele din prezenta secțiune, precum și urmărirea ori cesiunea făcută cu încălcarea acestor dispoziții sunt nule de drept.

SECȚIUNEA a 2-a

Procedura urmăririi mobiliare

§ 1. Sechestrarea bunurilor mobile

ART. 731

Indicarea bunurilor asupra cărora să se facă executarea

Pentru realizarea creanțelor sale, creditorul va putea urmări bunurile mobile ale debitorului, aflate la acesta sau la alte persoane. Creditorul poate indica bunurile mobile asupra cărora ar voi să se facă executarea. Dacă executorul judecătoresc apreciază că prin valorificarea acestor bunuri nu se asigură realizarea drepturilor creditorului, el va urmări și alte bunuri.

ART. 732

Aplicarea sechestrului asupra bunurilor debitorului

(1) Dacă în termen de o zi de la comunicarea somației însoțite de încheierea de încuviințare a executării debitorul nu plătește suma datorată, executorul judecătoresc va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, în vederea valorificării lor, chiar dacă acestea sunt deținute de un terț.

(2) În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la solicitarea creditorului făcută în cuprinsul cererii de executare, instanța, prin încheierea de încuviințare a executării, va dispune sechestrarea bunurilor urmăribile odată cu comunicarea somației către debitor. În acest caz, se va face mențiunea corespunzătoare în chiar încheierea de încuviințare a executării.

(3) Pentru bunurile sechestrate asigurător nu este necesară o nouă sechestrare, executorul judecătoresc fiind însă obligat să verifice dacă bunurile respective se găsesc la locul aplicării sechestrului și dacă nu au fost substituite sau degradate, precum și să sechestreze alte bunuri ale debitorului, în cazul în care cele găsite la verificare nu sunt suficiente pentru realizarea creanței.

(4) Bunurile mobile aflate în locul care constituie domiciliul sau reședința ori, după caz, sediul social sau punctul de lucru al debitorului se prezumă, până la proba contrară, că aparțin acestuia din urmă. În cazul în care se afirmă că unele bunuri aparțin altei persoane, dar drepturile acesteia nu rezultă din înscrisuri cu dată certă, executorul va sechestra bunurile, însă va face mențiune în procesul-verbal de sechestrare despre drepturile pretinse.

ART. 733

Sechestrarea bunurilor aflate în mâinile terților

(1) Sechestrul se va putea aplica și asupra bunurilor aparținând debitorului, dar deținute de un terț, afară numai dacă acesta din urmă nu recunoaște că bunurile aparțin debitorului urmărit. Dacă terțul recunoaște că bunurile aparțin debitorului, este obligat să declare dacă le deține în temeiul vreunui titlu și să înmâneze executorului o copie certificată a acestuia, dacă este cazul.

(2) Dacă terțul deținător nu recunoaște că bunurile aparțin debitorului, dar creditorul pretinde și face dovada că bunurile respective sunt ale acestuia, instanța de executare va putea, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, să îl autorizeze pe executor să continue aplicarea sechestrului.

(3) Terțul deținător care are un drept de folosință asupra bunului sechestrat poate să ceară instanței de executare să fie autorizat să folosească în continuare bunul, dacă pentru acesta există o asigurare facultativă contra daunelor ori urmează să fie contractată, în termenul fixat de instanță, după caz. În toate cazurile, acordul creditorului urmărit în acest sens suplonește autorizația instanței de executare.

ART. 734

Concursul forței publice

(1) Prezența unui agent de poliție, unui jandarm sau a altor agenți ai forței publice va fi necesară, sub sancțiunea nulității, în următoarele situații:

1. dacă ușile imobilului debitorului sau al terțului deținător sunt încuiate și acesta refuză să le deschidă;

2. dacă ei refuză să deschidă camerele sau mobilele;

3. dacă debitorul sau terțul deținător lipsește și în imobil nu se găsește nicio persoană majoră sau nimeni nu dă curs solicitării executorului de deschidere a ușilor imobilului.

(2) După deschiderea ușilor sau mobilelor, prezența celor menționați la alin. (1) va putea fi suplinită prin 2 martori asistenți.

(3) În afara situațiilor prevăzute la alin. (1), executorul judecătoresc va putea, de asemenea, cere concursul forței publice, fie pentru a înlătura împotrivirea la sechestrul, fie pentru păstrarea ordinii în timpul sechestrării.

ART. 735

Deschiderea încăperilor și mobilelor

În toate cazurile, încăperile și mobilele se vor deschide treptat, pe măsură ce bunurile sechestrate se vor trece în procesul-verbal de sechestrul.

ART. 736

Participarea specialiștilor

Executorul judecătoresc va putea recurge, dacă este cazul, și la serviciile unor specialiști, pentru deschiderea localului, încăperilor, caselor de fier și a oricăror alte mobile în care se află bunurile ce urmează a fi sechestrate, pentru identificarea acestora ori pentru a asigura transportul lor, după caz.

ART. 737

Sechestrul asupra bunurilor aflate în casete închiriate

Dispozițiile art. 733-735 sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul când sechestrul se înființează asupra conținutului casetelor închiriate de debitor la instituții de credit sau la alte unități specializate.

ART. 738

Identificarea bunurilor sechestrate

(1) Poprirea se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă în care se va preciza și titlul executoriu în temeiul căruia s-a înființat poprirea, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 781 alin. (1), împreună cu încheierea de încuviințare a executării sau un certificat privind soluția pronunțată în dosar. Despre măsura luată va fi înștiințat și debitorul, căruia i se va comunica, în copie, adresa de înființare a popririi, la care se vor atașa și copii certificate de pe încheierea de încuviințare a executării sau de pe certificatul privind soluția pronunțată în dosar, și titlul executoriu, în cazul în care acestea din urmă nu i-au fost anterior comunicate.

(2) Dacă debitorul cere ca bunurile să fie așezate într-o încăpere cu intrări sigilate, acest semn nu se va aplica.

ART. 739

Sechestrul asupra bunurilor deja identificate

(1) Dacă animalele sau obiectele sechestrate sunt identificate, potrivit unor dispoziții legale, prin înscrisuri eliberate ori certificate de o autoritate sau instituție publică, se va face mențiune despre aplicarea sechestrului pe aceste înscrisuri.

(2) În cazul în care debitorul nu are sau refuză să înfățișeze înscrisurile respective, executorul va proceda la aplicarea unui semn distinctiv asupra acestor bunuri, dacă acest lucru este posibil, sau, la cererea creditorului, la ridicarea și încredințarea lor unui administrator-sechestrul desemnat de creditor, pe răspunderea acestuia. Toate cheltuielile efectuate cu aplicarea acestor măsuri vor fi avansate de creditor și suportate de debitor în cadrul cheltuielilor de executare.

ART. 740

Sechestrarea autovehiculelor

(1) În cadrul procedurii de urmărire a unui autovehicul, proprietatea debitorului, executorul judecătoresc poate dispune sechestrarea aceluși bun, făcând mențiunea acestei măsuri și pe certificatul de înmatriculare, precum și pe cartea de identitate a autovehiculului respectiv. Dacă această din urmă măsură nu poate fi aplicată din diferite motive, executorul judecătoresc va menționa acest aspect în procesul-verbal de sechestrul, precum și cauzele care au dus la crearea acestei situații.

(2) Autovehiculul va fi sechestrat prin aplicarea de sigilii sau dat în depozitul unei persoane alese cu precădere de către creditor. Un exemplar al procesului-verbal de urmărire al aceluși autovehicul va fi comunicat atât organelor de poliție rutieră, cât și organelor fiscale în raza cărora a fost înmatriculat acel bun, pentru a nota această măsură în evidențele proprii. Dacă indisponibilizarea autovehiculului și a documentelor precizate la alin. (1) nu poate fi realizată la termenul la care executorul judecătoresc a dispus aplicarea măsurii sechestrului, procesul-verbal va fi comunicat serviciului de poliție rutieră, care va putea opri în trafic autovehiculul urmărit, indiferent de locul în care acesta se află.

(3) Organul de poliție rutieră va putea opri în trafic autovehiculul sechestrat și va proceda la ridicarea certificatului de înmatriculare, a cărții de identitate, punând în vedere conducătorului autovehiculului că bunul este sechestrat și să se prezinte într-un termen rezonabil la executorul judecătoresc. Totodată va anunța, de îndată, executorul judecătoresc care a aplicat măsura prevăzută la alin. (1). Această operațiune va fi consemnată de către organul de poliție într-un proces-verbal, în care se va face și o descriere sumară a autovehiculului sechestrat, o copie a acestuia fiind remisă conducătorului autovehiculului. Atât documentele, cât și o copie a procesului-verbal vor fi trimise executorului judecătoresc care a aplicat măsura sechestrului asupra aceluși autovehicul.

(4) Executorul judecătoresc poate aplica, de asemenea, măsura sechestrului asupra unui autovehicul în baza datelor obținute de la serviciul public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor, dacă debitorul în cauză este proprietarul înregistrat al aceluși bun, poliția rutieră, în baza procesului-verbal comunicat de executorul judecătoresc, urmând a proceda potrivit alin. (2) și (3).

(5) Autovehiculul supus sechestrului potrivit dispozițiilor prezentului articol va putea fi folosit de către debitor până la valorificare, dacă acesta depune sau remite executorului judecătoresc o poliță de asigurare negociabilă, la o sumă asigurată cel puțin egală cu valoarea de asigurare a autovehiculului.

ART. 741

Sechestrul bunurilor afectate unor garanții reale

(1) Dacă asupra bunului ce se sechestrază există un drept real de garanție constituit în favoarea unei terțe persoane, executorul judecătoresc, luând cunoștință despre acest drept, va înștiința acea persoană despre aplicarea sechestrului și o va cita la toate termenele fixate pentru vânzarea bunului respectiv.

(2) Despre aplicarea sechestrului se va face mențiune în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare sau în alte registre de publicitate, după caz.

ART. 742

Publicitatea sechestrului

(1) Despre aplicarea sechestrului se va face mențiune, la cererea executorului judecătoresc, în registrul comerțului, în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, în registrul succesoral ținut de camera notarilor publici sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) De la data înscrierii, sechestrul devine opozabil tuturor acelor care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra bunului respectiv.

ART. 743

Sechestrul asupra bunurilor anterior sechestrate

(1) Executorul judecătoresc care, prezentându-se la domiciliul ori la sediul debitorului, terțului deținător sau al administratorului-sechestrului, va găsi înființată o altă urmărire, după ce va lua o copie de pe procesul-verbal respectiv, aflat în mână debitorului, terțului deținător sau al administratorului-sechestrului ori la domiciliul sau sediul acestuia, va încheia un proces-verbal în care va arăta numele și calitatea celui care a făcut urmărirea anterioară și va declara aceleași bunuri sechestrate și de el.

(2) Executorul va putea, în același timp, să sechestreze și alte bunuri care nu au fost urmărite anterior.

(3) O copie certificată a procesului-verbal de sechestrul va fi comunicată organului de executare care a început mai întâi urmărirea.

(4) În acest caz, urmărirea se socotesc conexate, fiind aplicabile dispozițiile art. 653, iar creditorul pentru care s-a înființat sechestrul va putea continua urmărirea chiar dacă primul creditor urmărit s-a desistat de la urmărire.

ART. 744

Procesul-verbal de sechestrul

(1) Efectuarea sechestrului se va constata de îndată într-un proces-verbal care va prevedea, în afara datelor și mențiunilor prevăzute la art. 678 alin. (1), următoarele:

- a) somația de plată făcută verbal debitorului și răspunsul lui, dacă a fost prezent;
- b) enumerarea, descrierea și evaluarea, după aprecierea executorului, dacă este posibil, a fiecărui bun mobil sechestrat;
- c) indicarea bunurilor care, fiind exceptate de la urmărire, nu au fost sechestrate, în cazul în care bunurile sechestrate nu acoperă creanța;
- d) menționarea drepturilor pretinse de alte persoane asupra bunurilor sechestrate;
- e) arătarea bunurilor sechestrate asupra cărora există un drept real de garanție constituit în favoarea unei terțe persoane;
- f) arătarea bunurilor sechestrate care au fost sigilate sau ridicate;
- g) arătarea persoanei căreia i se lasă în depozit bunurile sechestrate.

(2) Procesul-verbal se va semna de executor și de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Dacă ele nu pot ori refuză să semneze, executorul judecătoresc va menționa această împrejurare în procesul-verbal.

(3) Câte un exemplar al procesului-verbal de sechestrul se va preda debitorului sau, după caz, terțului deținător și administratorului-sechestrului, acesta din urmă semnând cu mențiunea de primire a bunurilor în păstrare. Dacă aceste persoane nu sunt prezente ori refuză să primească un exemplar al procesului-verbal, se va proceda potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

ART. 745

Indisponibilizarea bunurilor sechestrate

Din momentul sechestrării bunurilor, debitorul nu mai poate dispune de ele pe timpul cât durează executarea, sub sancțiunea unei amenzi judiciare de la 2.000 lei la 10.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune. Dispozițiile art. 189-191 sunt aplicabile.

ART. 746

Păstrarea bunurilor sechestrate

(1) Bunurile sechestrate se lasă, cu acordul creditorului, în depozitul debitorului sau al terțului deținător ori pot fi luate în depozit de creditor, dacă debitorul nu se opune.

(2) Dacă există pericolul ca debitorul sau terțul deținător să înstrăineze, să substituie ori să deterioreze bunurile sechestrate, executorul judecătoresc va proceda la sigilarea sau la ridicarea lor.

(3) Dacă debitorul sau terțul deținător refuză să primească în depozit bunurile sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum și în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui administrator-sechestr, numit cu precădere dintre persoanele desemnate de creditor. Administratorul-sechestr trebuie să fie major și îndeobște cunoscut ca fiind solvabil. El poate fi obligat de instanță, la cererea creditorului sau a executorului, și la darea unei cauțiuni. Soțul, rudele sau afiniile debitorului, până la al patrulea grad inclusiv, ori persoanele aflate în serviciul lui nu vor putea fi desemnați administratori-sechestr decât cu acordul creditorului.

(4) Sumele în lei sau în valută, titlurile de valoare, obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în depozitul unor instituții de credit sau al unei alte entități autorizate în acest scop.

(5) Obiectele de artă, colecțiile de valoare, obiectele de muzeu și altele asemenea se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în depozitul muzeelor sau al unei alte entități autorizate pentru depozitarea acestora.

(6) Dacă entitățile arătate la alin. (4) și (5) refuză să ia în depozit bunurile sechestrate, se aplică dispozițiile alin. (1)-(3).

(7) În toate cazurile, executorul judecătoresc păstrează dovada depunerii valorilor respective, iar în cazul titlurilor de valoare, cum sunt acțiunile sau obligațiunile nominative ori la purtător, va sesiza de îndată instanța de executare pentru a lua măsurile necesare pentru conservarea și administrarea titlurilor și numirea, dacă este cazul, a unui curator special, care să exercite drepturile aferente acestora.

(8) În cazul titlurilor de credit transmisibile prin gir, executorul va face mențiune pe titluri despre aplicarea sechestrului, cu precizarea datei când a fost făcută mențiunea. După facerea mențiunii, titlurile sechestrate nu vor mai putea fi girate, iar debitorul menționat în titlul de credit nu se va mai putea libera valabil decât consemnând suma la entitatea prevăzută de lege și depunând recipisa la executor.

(9) Sechestrarea titlurilor nominative se va notifica societății sau instituției emitente, precum și societății ori altei persoane căreia i-au fost date în păstrare sau administrare, spre a se face mențiune despre sechestr în registrul respectiv.

ART. 747

Strămutarea bunurilor sechestrate

Nici administratorul-sechestr, nici debitorul sau terțul deținător nu vor putea transporta bunurile sechestrate din locul unde au fost autorizați să le păstreze, decât cu încuviințarea executorului judecătoresc. În acest din urmă caz, cheltuielile de transport vor fi avansate de partea interesată.

ART. 748

Remunerația administratorului-sechestr

(1) În cazul în care administrator-sechestr este o altă persoană decât debitorul sau terțul deținător, acesta va avea dreptul la o remunerație, ce se va fixa de executor, prin încheiere, ținând seama de activitatea depusă, iar în cazul unităților specializate, de tarifele sau prețurile practice de acestea pentru servicii similare. Remunerația și cheltuielile administratorului-sechestr vor putea fi plătite cu anticipație de către creditorul următor care le va prelua cu precădere din prețul bunurilor urmărite.

(2) Încheierea prin care este fixată remunerația administratorului-sechestrului se dă cu citarea părților.

ART. 749

Răspunderea administratorului-sechestrului

Administratorul-sechestrului, precum și orice alte persoane însărcinate cu paza bunurilor sechestrate vor răspunde pentru orice pagubă adusă creditorului sau debitorului din cauza neglijenței lor și vor fi înlocuiți, potrivit dispozițiilor referitoare la numirea administratorilor-sechestrului, putând fi condamnați, dacă este cazul, și la pedepsele prevăzute de legea penală.

ART. 750

Liberarea terțului deținător

(1) Terțul deținător se va putea libera, în cursul sechestrului, de bunurile debitorului urmărit, dacă obligația lui de restituire este ajunsă la scadență.

(2) În acest scop, el va putea cere executorului judecătoresc încuviințarea de a depune bunurile sechestrate la el, în mâinile unei alte persoane. Executorul se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea terțului deținător, a debitorului și a creditorului urmărit, asupra persoanei căreia bunurile urmează să fie încredințate. Creditorul urmărit și debitorul vor putea conveni ca ele să fie încredințate chiar debitorului.

(3) Dacă creditorul urmărit și debitorul nu vor cădea de acord, executorul va încredința bunurile sechestrate unei persoane desemnate de creditor.

(4) Încredințarea bunurilor în mâinile persoanei acceptate sau desemnate, potrivit alin. (2) și (3), va fi constatată printr-un proces-verbal semnat de executor și de administrator-sechestrului.

ART. 751

Oprirea urmăririi

(1) Debitorul va putea împiedica aplicarea sechestrului sau, după caz, va putea obține ridicarea lui numai dacă:

1. plătește creanța, inclusiv accesoriile și cheltuielile de executare, în mâinile creditorului sau reprezentantului său având procură specială. Dispozițiile art. 702 sunt aplicabile;

2. face depunerea cu afectarea specială prevăzută la art. 720 alin. (1) și predă executorului recipisa de consemnare. În acest caz, executorul judecătoresc va elibera debitorului o dovadă de primire a recipisei, va încheia un proces-verbal în care va face această constatare și, dacă debitorul nu a făcut și contestație în condițiile alin. (2), va opri urmărirea sau, după caz, va dispune ridicarea sechestrului. În caz contrar, dacă debitorul a făcut contestație, executorul va depune de îndată procesul-verbal constatator odată cu recipisa, la instanța de executare, care se va pronunța de urgență, potrivit dispozițiilor art. 716. Până la soluționarea contestației, urmărirea este suspendată de drept.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2, dacă debitorul face contestație și se opune eliberării sumei consemnate, el o va putea depune chiar în mâna executorului, odată cu recipisa de consemnare a sumei, sub luare de dovadă, sau o va putea introduce direct la instanța competentă, în termen de 5 zile de la data procesului-verbal întocmit de executor, caz în care o copie de pe contestație va fi înmănată și executorului.

(3) Contestația se va face cu respectarea condițiilor de formă prevăzute la art. 715.

(4) Dacă termenul prevăzut la alin. (2) a expirat fără ca debitorul să fi depus ori introdus contestație, depunerea cu afectare specială se va socoti drept plată făcută creditorului, iar acesta va putea să ridice suma consemnată, în temeiul unei încheieri a executorului judecătoresc date de urgență, cu citarea părților.

ART. 752

Continuarea urmăririi

(1) În orice alte cazuri decât cele prevăzute la art. 750, debitorul sau o altă persoană interesată nu poate opri vânzarea bunurilor sechestrate, dar poate contesta executarea, potrivit dispozițiilor art. 711 și următoarele.

(2) Terțul care contestă executarea nu va putea dovedi cu martori dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate în locuința sau întreprinderea debitorului urmărit, în afară de cazul când, față de profesia sau comerțul contestatorului ori debitorului, o asemenea dovadă devine admisibilă.

(3) Soțul contestator care locuiește cu soțul debitor și care nu exercită o profesie și nici nu exploatează o întreprindere nu va putea dovedi dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate decât cu convenția matrimonială sau cu alte înscrisuri cu dată certă, din care să rezulte că acestea i-au aparținut și înainte de căsătorie ori că le-a dobândit ulterior prin donație sau moștenire ori, dacă la data dobândirii avea bunuri proprii, că le-a dobândit prin cumpărare ori în alt mod. Această dispoziție nu se aplică însă în privința bunurilor care, în mod vădit sau prin destinația lor, aparțin soțului debitorului urmărit.

§ 2. Valorificarea bunurilor sechestrate

ART. 753

Modalități de valorificare

(1) Dacă în termen de 15 zile de la aplicarea sechestrului nu au fost plătite suma datorată, toate accesoriile și cheltuielile de executare, executorul judecătoresc va proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitație publică, vânzare directă sau prin alte modalități admise de lege.

(2) Cu toate acestea, vânzarea se va putea face de îndată ce bunurile au fost sechestrate, dacă acestea sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei ori dacă păstrarea lor ar prilejui cheltuieli disproporționat de mari în raport cu valoarea lor.

ART. 754

Vânzarea amiabilă

(1) Executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate să îi încuviințeze debitorului să procedeze el însuși la valorificarea bunurilor sechestrate. În acest caz, debitorul este obligat să îl informeze în scris pe executor despre ofertele primite, indicând, după caz, numele sau denumirea și adresa potențialului cumpărător, precum și termenul în care acesta din urmă se angajează să consemneze prețul propus.

(2) Dacă până la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1) terțul cumpărător nu consemnează prețul oferit la dispoziția executorului judecătoresc, se va fixa termen pentru vânzare la licitație publică, potrivit art. 758.

ART. 755

Vânzarea directă

(1) Executorul judecătoresc poate, de asemenea, proceda, cu acordul ambelor părți, la valorificarea bunurilor urmărite prin vânzare directă cumpărătorului care oferă cel puțin prețul stabilit potrivit art. 757.

(2) Termenul pentru vânzarea directă va fi stabilit prin acordul părților. Debitorul și creditorul vor fi înștiințați despre ziua, ora și locul vânzării, precum și despre oferta de preț depusă de potențialul cumpărător.

(3) La data vânzării, executorul va întocmi procesul-verbal prevăzut la art. 772, dispozițiile acestui articol fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă vreuna dintre părți lipsește la efectuarea vânzării, executorul îi va comunica o copie certificată de pe procesul-verbal privind vânzarea.

ART. 756

Vânzarea silită

În lipsa acordului părților sau dacă vânzarea directă ori amiabilă nu se realizează, executorul judecătoresc va proceda la vânzarea prin licitație publică a bunurilor sechestrate.

ART. 757

Vânzarea titlurilor de valoare și a unor bunuri cu regim de circulație special

(1) Titlurile de credit și orice alte valori sau mărfuri negociabile la bursele de valori, bursele de mărfuri ori pe alte piețe se vor putea vinde prin intermediul bursei celei mai apropiate, respectiv prin sistemul alternativ de tranzacționare, cu formele și condițiile prevăzute de legea specială.

(2) Obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase, mijloacele de plată străine și alte titluri de valoare decât cele arătate la alin. (1) vor fi valorificate, în condițiile legii, prin entități autorizate, după caz, iar obiectele de artă, colecțiile de valoare și obiectele de muzeu, prin organele și în condițiile prevăzute de lege. Sumele obținute din vânzare se vor consemna la entitatea indicată de executorul judecătoresc.

(3) Vânzarea acțiunilor la societățile închise și a părților sociale se face în mod amiabil, potrivit art. 753, iar în lipsă, de către executor, prin licitație publică, dacă legea nu prevede un sistem special privind circulația acestora.

(4) Dacă vânzarea bunurilor prevăzute la alin. (3) se face de către executor sau de către un agent specializat, acesta va întocmi un caiet de sarcini care, în afara altor mențiuni prevăzute de lege, va cuprinde, sub sancțiunea nulității vânzării, actul constitutiv al societății, numărul și felul acțiunilor sau părților sociale supuse vânzării, garanțiile constituite asupra lor, clauzele speciale privind vânzarea sau cesiunea acestora și drepturile de preferință acordate asociaților, situația financiară anuală pe ultimele două exerciții financiare, precum și orice documente necesare pentru aprecierea consistenței și valorii drepturilor societare aferente acțiunilor sau părților sociale scoase la vânzare.

(5) Caietul de sarcini va fi comunicat debitorului, creditorului, societății emitente și celorlalți asociați, pentru a formula eventuale obiecțiuni, în termen de 5 zile de la comunicare, sub sancțiunea decăderii. Executorul judecătoresc va soluționa obiecțiunile, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților. Dacă nu se formulează obiecțiuni sau acestea sunt respinse, iar încheierea nu este atacată de către cei interesați, urmărirea va continua, potrivit legii.

(6) Regulile speciale privind vânzarea titlurilor de valoare prevăzute în prezentul articol rămân aplicabile.

§ 3. Vânzarea la licitație publică

ART. 758

Evaluarea bunurilor sechestrate

(1) Cu ocazia aplicării sechestrului, executorul judecătoresc este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, în afară de cazurile în care aceasta nu este cu putință. Bunurile vor fi evaluate la valoarea lor de circulație, raportată la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.

(2) Separat de prețul bunurilor se va determina și valoarea drepturilor reale de folosință, potrivit criteriilor arătate la alin. (1), iar dacă aceasta nu este cu putință, se va apela la un expert.

(3) La cererea părților interesate sau în cazul în care nu poate proceda el însuși la evaluare, executorul judecătoresc va numi un expert care să fixeze prețul pentru vânzarea bunurilor sechestrate.

(4) Executorul va dispune ca expertul să fixeze prețul, printr-un raport scris, care va fi predat cu cel puțin 5 zile înainte de ziua fixată pentru vânzare.

(5) Cererea de expertiză va fi făcută de părți, în mod verbal, la data sechestrării bunurilor, fiind consemnată în procesul-verbal de sechestru, sau în scris, în termen de 5 zile de la data comunicării procesului-verbal de sechestru, sub sancțiunea decăderii.

(6) Executorul se va pronunța de urgență, fără citirea părților, asupra cererii de expertiză, prin încheiere executorie, care va cuprinde stabilirea onorariului provizoriu ce se cuvine expertului și termenul în care trebuie depus raportul conform alin. (4).

(7) Onorariul provizoriu va fi depus de partea interesată, sub sancțiunea decăderii, în cel mult 5 zile de la comunicarea admitterii cererii de expertiză.

(8) Expertul va cita părțile. Acestea pot desemna experți consilieri, dispozițiile art. 330 aplicându-se în mod corespunzător.

(9) Dacă expertul nu va depune raportul în termenul fixat ori dacă din cauza nerespectării termenului a cauzat amânarea vânzării, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva acestuia măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. d) și la art. 189.

ART. 759

Fixarea termenului de licitație

(1) Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitație publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la expirarea termenelor prevăzute la art. 752 alin. (1) sau la art. 753, iar, în cazul bunurilor prevăzute la art. 752 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestru, va fixa, prin încheiere definitivă, ziua, ora și locul licitației.

(2) Vânzarea nu se va putea face în mai puțin de două săptămâni, nici în mai mult de 4 săptămâni de la data expirării termenelor prevăzute la art. 752 alin. (1) sau art. 753, iar, în cazul bunurilor prevăzute la art. 752 alin. (2), de la data procesului-verbal de sechestru.

(3) Termenul se va putea scurta sau prelungi, dacă atât creditorul, cât și debitorul o vor cere.

ART. 760

Locul licitației

(1) Vânzarea la licitație se va face la locul unde se află bunurile sechestrate sau, dacă există motive temeinice, în alt loc.

(2) În cazul când în localitate există târguri oficiale recunoscute și ținute în mod obișnuit cel puțin o dată pe săptămână, vânzarea vitelor se va face obligatoriu în acele târguri, în zilele și orele de târg, chiar dacă târgurile ar cădea în zilele nelucrătoare sau de sărbătoare legală, fără a fi necesară încuviințarea instanței de executare.

(3) De asemenea, dacă în localitate există burse de mărfuri sau cereale, toate mărfurile sau cerealele care sunt cotate la aceste burse se vor vinde, la cererea creditorului sau a debitorului, prin intermediul lor.

ART. 761

Înștiințarea părților și a altor persoane interesate

(1) Executorul judecătoresc îi va înștiința pe creditor, debitor, terțul deținător al bunurilor sechestrate, precum și pe orice persoană care are un drept în legătură cu aceste bunuri despre ziua, ora și locul vânzării la licitație, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor, cu cel puțin 48 de ore înainte de termenul fixat pentru vânzare.

(2) Dacă se vând titluri de valoare care nu sunt negociate la bursa de valori sau într-un sistem alternativ de tranzacționare, în condițiile art. 756 alin. (3), vor fi înștiințați societatea emitentă a titlului sau terțul cărui acestea i-au fost încredințate spre păstrare ori administrare, precum și ceilalți asociați ori moștenitorii acestora, dacă au drepturi de preferință la vânzare.

ART. 762

Publicitatea vânzării

(1) Executorul judecătoresc va întocmi anunțurile de vânzare, pe care le va afișa cu cel puțin 5 zile înainte de ținerea licitației la locul licitației, la sediul executorului judecătoresc, al primăriei de la locul vânzării bunurilor și al instanței de executare, precum și în alte locuri publice, unde conducătorii acestora au obligația creării condițiilor necesare afișării publicațiilor de vânzare, fără a impune taxe sau contraprestații. De asemenea, executorul judecătoresc va întocmi și publicații de vânzare pe care le va aduce la cunoștința publicului prin unul dintre ziarele locale sau, în lipsă, dintre cele de circulație națională, prin ziare, reviste sau alte publicații existente ce sunt destinate comercializării unor bunuri de natura celor scoase la vânzare, precum și pe pagini de internet deschise în același scop.

(2) Publicațiile și anunțurile de vânzare vor cuprinde:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numărul dosarului de executare;
- c) numele executorului judecătoresc;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;
- e) ziua, ora și locul licitației;
- f) indicarea și descrierea sumară a bunurilor ce vor fi vândute la licitație publică, cu arătarea pentru fiecare a prețului de începere a licitației, care este prețul prevăzut în procesul-verbal de sechestru sau, după caz, cel stabilit prin expertiză; în cazul titlurilor de valoare nenegociabile, se va indica și locul de la care poate fi procurat, pe cheltuiala solicitantului, caietul de sarcini prevăzut la art. 756 alin. (4);
- g) mențiunea, dacă va fi cazul, că bunurile se vând grevate de drepturile reale de folosință, dobândite ulterior înscrierii vreunei ipoteci și că, în cazul în care creanțele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda, în aceeași zi, la o nouă licitație pentru vânzarea bunurilor libere de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut la art. 768 alin. (6) și (7);

h) somația pentru toți cei care pretind vreun drept asupra bunului să îl anunțe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele și sub sancțiunile prevăzute de lege;

i) invitația către toți cei care vor să cumpere bunul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop și până la acel termen să prezinte oferte de cumpărare;

j) locul și data afișării, în cazul anunțurilor de vânzare;

k) semnătura și ștampila executorului judecătoresc, în cazul anunțurilor de vânzare.

(3) Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

(4) Cheltuielile de afișare și publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor, care le va prelua din prețul bunurilor urmărite.

(5) În cazul nerespectării dispozițiilor prezentului articol, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva executorului judecătoresc măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. h) și la art. 189.

(6) Mențiunile de la alin. (2) lit. a) și c)-k) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(7) Câte un exemplar din publicația de vânzare se va comunica persoanelor prevăzute la art. 760 alin. (1).

(8) În cazul în care se urmăresc bunurile mobile ale unui minor sau ale unei persoane puse sub interdicție judecătorească, dispozițiile art. 839 alin. (2) sunt aplicabile.

ART. 763

Restrângerea formalităților de publicitate

(1) Prin excepție de la dispozițiile art. 761, în cazul în care executarea se face în temeiul unui titlu executoriu privitor la o creanță a cărei valoare nu depășește 5.000 lei sau atunci când bunurile sunt supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierei, oricare ar fi valoarea titlului executoriu, executorul judecătoresc va putea să restrângă formalitățile de publicitate numai la afișare și să scurteze atât termenul de înștiințare a debitorului și a terțului deținător, cât și termenul de afișare, în măsura în care aceasta ar fi suficientă pentru înștiințarea celor interesați.

(2) Creditorul, debitorul și terțul deținător vor putea fi încunoștințați prin telegramă, telefax sau prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii lui.

ART. 764

Refacerea formalităților de publicitate

(1) Dacă din orice cauză vânzarea se amână, încunoștințarea celor interesați și formalitățile de publicitate se vor îndeplini și pentru noul termen, care nu va putea fi mai scurt de o săptămână și nici mai lung de două săptămâni.

(2) Dacă vânzarea nu se poate termina în aceeași zi, ea va continua în ziua următoare, iar executorul judecătoresc va aduce verbal la cunoștința celor prezenți, în afară de cazul în care ambele părți sunt de acord cu amânarea licitației. În acest din urmă caz, costul formalităților de publicitate va fi suportat în mod egal de ambele părți, dispozițiile art. 761 alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 765

Pregătirea licitației

(1) În ziua fixată pentru vânzare, executorul judecătoresc se va duce la locul unde se află bunurile sechestrate, va ridica sigiliile sau va primi bunurile de la persoana căreia i-au fost încredințate, eliberându-i chitanță de primire.

(2) Executorul va verifica, după procesul-verbal de sechestrul, numărul și starea bunurilor și va constata toate acestea, precum și lipsurile găsite, în procesul-verbal de licitație.

(3) Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc bunurile ce urmează să fie vândute, ele vor fi duse în acel loc, pe cheltuiala creditorului, în condițiile art. 761 alin. (4).

ART. 766

Amânarea licitației

(1) La cererea părții interesate făcută, sub sancțiunea decăderii, înainte de începerea licitației, executorul judecătoresc va amâna vânzarea în cazul nerespectării termenelor de înștiințare a creditorului, debitorului sau terțului deținător ori, după caz, a termenelor de afișare sau publicare a vânzării. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalitățile de publicitate încălcate, cu respectarea dispozițiilor art. 761.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei, caz în care partea interesată va putea solicita numai luarea măsurilor prevăzute de art. 762.

ART. 767

Participanții la licitație

(1) Poate participa la licitație orice persoană care are capacitate deplină de exercițiu, precum și capacitatea de a dobândi bunurile scoase la licitație.

(2) Debitorul urmărit nu va putea fi adjudecatar, nici personal, nici prin persoană interpusă.

(3) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot, nici personal, nici prin persoane interpuse, să adjudece bunurile oferite spre vânzare la un preț mai mic de 75% din prețul stabilit potrivit art. 757 alin. (1) sau (3).

ART. 768

Garanția de participare

(1) Participanții la licitație trebuie să consemneze, cel mai târziu până la începerea licitației, la dispoziția executorului judecătoresc, cel puțin 10% din prețul de începere a licitației pentru bunurile pe care intenționează să le cumpere.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu sunt obligați, dacă au rang util de preferință, să depună garanția prevăzută la alin. (1), decât pentru a acoperi, dacă este cazul, diferența dintre valoarea garanției și propria creanță.

(3) Dacă în localitatea unde are loc licitația nu funcționează nicio unitate dintre cele prevăzute de lege pentru a face astfel de operațiuni sau dacă licitația se desfășoară în locuri izolate, garanția poate fi depusă și la executorul judecătoresc, pe bază de chitanță de primire, făcându-se mențiune despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

ART. 769

Efectuarea licitației

(1) Vânzarea la licitație se va face în mod public de către executorul judecătoresc, care va oferi bunurile spre vânzare prin 3 strigări succesive.

(2) Prețul de la care începe licitația este cel prevăzut în publicații sau anunțuri, potrivit art. 761 alin. (2).

(3) În raport cu natura sau cu destinația lor, bunurile se vor vinde fiecare în parte sau mai multe împreună, ținându-se seama în toate cazurile ca prin modul de vânzare acestea să nu se deprecieze.

(4) În cazul când de la debitor s-au ridicat și sume de bani, vânzarea celorlalte bunuri nu se va putea face decât în măsura în care acele sume nu acoperă creanța creditorului urmărit și accesoriile acesteia, împreună cu cheltuielile de executare.

(5) Bunul se adjudică celui care, după 3 strigări succesive, făcute la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, oferă prețul cel mai mare, iar atunci când există un singur concurent, acesta a oferit prețul de începere a licitației.

(6) Dacă bunul este grevat de vreun drept real de folosință, dobândit ulterior înscrierii vreunei ipotecii, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, diminuat cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 757 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. (6) nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, executorul judecătoresc va relua în aceeași zi licitația pentru vânzarea bunului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată la alin. (6).

(8) Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitația va începe de la prețul de 75% din cel prevăzut în publicații sau anunțuri, iar bunul va fi vândut celui care va oferi prețul cel mai mare.

(9) Dacă nu se oferă nici prețul minim prevăzut la alin. (8), licitația se va amâna la un alt termen, pentru care se vor îndeplini din nou formalitățile de publicitate prevăzute de art. 761. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitații, licitația va începe de la 50% din prețul inițial prevăzut în publicații sau anunțuri. Dacă nu se va obține nici acest preț, bunurile vor fi vândute, la același termen, la cel mai mare preț oferit, chiar și atunci când la licitație s-a prezentat un singur ofertant.

(10) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

(11) Dispozițiile alin. (8) și (9) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii. În aceste cazuri, vânzarea se va face la orice preț și oricare ar fi numărul concurenților, chiar la primul termen.

(12) Executorul va ține o listă cu bunurile vândute și prețul cu care s-au vândut.

ART. 770

Stingerea dreptului de preempțiune

Titularul unui drept de preempțiune care nu a participat la licitație nu va mai putea să își exercite dreptul după adjudecarea bunului.

ART. 771

Depunerea și consemnarea prețului

(1) După adjudecarea bunului, adjudecatarul este obligat să depună de îndată întregul preț, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată; la cererea sa, acceptată de creditor sau de reprezentantul său, prețul se va putea depune și ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației.

(2) În cazul în care adjudecatar este însuși creditorul urmăritor și nu participă alți creditori la urmărire sau, deși participă, aceștia se află într-un rang de preferință inferior creditorului adjudecatar, el va putea depune în contul prețului creanța sa, în tot sau în parte. Dacă prețul bunului este mai mare decât valoarea creanței, creditorul va putea depune în contul prețului creanța sa numai dacă depune, de îndată sau în cel mult 5 zile de la data licitației, diferența dintre prețul de adjudecare și valoarea creanței.

(3) Dacă prețul sau, după caz, diferența de preț nu se va depune potrivit alin. (1) sau (2), se va relua licitația ori, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, la același termen sau la un alt termen, pentru care se vor împlini formalitățile de publicitate prevăzute de art. 761, iar primul adjudecatar va fi răspunzător atât de scăderea prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; aceste sume se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal care constituie titlu executoriu și se vor reține cu precădere din suma depusă conform art. 767.

(4) Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face mențiune și în procesul-verbal de licitație.

ART. 772

Închiderea licitației

(1) Licitația se va închide de îndată ce din sumele obținute se pot acoperi toate creanțele ce se urmăresc, precum și toate cheltuielile de executare.

(2) Executorul judecătoresc va declara închisă licitația și în cazul în care în timpul acesteia survine vreuna dintre situațiile prevăzute la art. 702 sau, după caz, la art. 750.

ART. 773

Procesul-verbal de licitație

(1) După închiderea licitației, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul acesteia. Acest proces-verbal va cuprinde, în afara datelor și mențiunilor prevăzute la art. 678, sub sancțiunea nulității:

a) arătarea locului, datei și orei când licitația a început și s-a terminat;

b) indicarea procesului-verbal de sechestru și constatările prevăzute la art. 764 alin. (2);

c) arătarea bunurilor vândute, prețul rezultat din vânzarea lor, precum și numele sau denumirea fiecărui adjudecatar.

(2) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de debitor și de creditorul urmăritor, dacă au fost de față, precum și de adjudecatar. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se va face mențiune despre aceasta în procesul-verbal.

(3) Lista prevăzută la art. 768 alin. (12) și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se anexează la procesul-verbal și se păstrează împreună cu procesul-verbal de licitație la dosarul de executare.

ART. 774

Eliberarea titlului de proprietate

(1) Executorul judecătoresc îi va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecatar în parte un certificat de adjudecare, care va cuprinde data și locul licitației, numele adjudecatarului, indicarea bunului adjudecat și, după caz, a prețului plătit sau care urmează să fie plătit.

(2) Certificatul eliberat fiecărui adjudecatar constituie dovada dreptului de proprietate asupra bunurilor vândute; în cazul titlurilor de valoare nominative, adjudecatarul va putea obține transferul acestora pe numele său, în temeiul certificatului de adjudecare. Dacă emitentul titlurilor refuză în mod nejustificat transferul, instanța de executare, la cererea adjudecatarului, va da o încheiere care va constata transferul intervenit și care va servi adjudecatarului la efectuarea înregistrărilor prevăzute de lege. Totodată, prin aceeași hotărâre, instanța va dispune obligarea emitentului la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 lei la 7.000 lei, precum și obligarea sa, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

(3) În toate cazurile, predarea bunului se va face după achitarea integrală a prețului; până la predare, debitorul suportă riscul pieirii bunului adjudecat.

(4) După predare, executorul va dispune, din oficiu, dacă este cazul, radierea din registrele de publicitate a drepturilor și sarcinilor stinse prin adjudecare care grevau anterior bunul adjudecat.

ART. 775

Efectele adjudecării

Prin adjudecare, cumpărătorul devine, de la data predării, proprietarul bunului adjudecat, liber de orice sarcini, care se strămută de drept asupra prețului plătit, în afară de cazul în care adjudecatarul ar fi de acord să fie menținute sau vânzarea s-a făcut în condițiile art. 768 alin. (6).

ART. 776

Vicii ascunse

În cazul vânzării silite la licitație publică nu există garanție contra viciilor ascunse ale bunului vândut.

ART. 777

Inadmisibilitatea desființării vânzării. Excepții

(1) În cazul vânzărilor la licitație publică făcute în condițiile prezentei secțiuni nu este admisibilă nicio cerere de desființare a vânzării împotriva terțului adjudecatar care a plătit prețul, în afară de cazul în care a existat fraudă din partea acestuia. Asemenea cerere nu poate fi făcută decât pe cale de acțiune principală.

(2) Când adjudecatar a fost creditorul, vânzarea va putea fi desființată dacă există temei de nulitate, potrivit dreptului comun.

ART. 778

Menținerea sau încetarea unor contracte

(1) Locațiunile și celelalte acte juridice privitoare la bunul adjudecat rămân în ființă sau, după caz, încetează potrivit legii. În toate cazurile, adjudecatarul nu este ținut să respecte locațiunea sau un alt act juridic atunci când prețul convenit este mai mic cu o treime față de prețul pieței ori inferior celui rezultat din locațiunile sau actele juridice precedente.

(2) Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate nu pot fi opuse adjudecatarului decât dacă sunt înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare sau în alte registre publice. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

§ 4. Dispoziții speciale

ART. 779

Preluarea bunului în contul creanței

(1) În cazul în care bunul sechestrat nu s-a putut vinde în condițiile prezentei secțiuni, orice creditor care, potrivit legii, putea cere executarea silită asupra bunurilor mobile ale debitorului îl poate prelua în contul creanței sale la prețul stabilit în publicațiile sau anunțurile de vânzare pentru ultimul termen de licitație. Dacă acest preț este mai mare decât valoarea creanței, creditorul poate prelua bunul numai dacă depune, în condițiile art. 770 alin. (1), suma de bani ce reprezintă diferența dintre preț și valoarea creanței.

(2) Dacă mai mulți creditori vor să preia bunul în condițiile alin. (1), acesta va fi atribuit potrivit ordinii de preferință stabilite la art. 864 și 866. În cazul creditorilor de rang egal, aceștia vor prelua bunul în coproprietate proporțional cu valoarea creanței fiecăruia.

ART. 780

Restituirea sau predarea unor bunuri

(1) Bunurile sechestrate care nu au putut fi valorificate în condițiile prezentei secțiuni rămân indisponibilizate cel mult un an de la data aplicării sechestrului. În cursul acestui termen, executorul judecătoresc poate proceda din nou la valorificarea acestor bunuri; în acest caz, prețul de începere a licitației va fi fixat, prin încheiere, de către executorul judecătoresc și va fi egal cu prețul de începere de la ultima licitație organizată pentru bunul mobil respectiv. Dacă nici după expirarea acestui termen bunurile nu pot fi valorificate, iar creditorul refuză să le preia în contul creanței, ele se restituie din oficiu debitorului sau unui reprezentant al său.

(2) În cazul în care debitorul căruia ar urma să i se restituie bunurile potrivit alin. (1) nu se mai află la domiciliul cunoscut și nici nu ar putea fi identificat în alt loc, iar bunurile respective ar urma să treacă, potrivit legii, în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale unde executorul judecătoresc își are sediul, acesta le va preda organului competent.

(3) Despre predarea bunurilor prevăzute la alin. (2) executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal, ce va fi semnat de el și de organul căruia i s-a făcut predarea.

SECȚIUNEA a 3-a

Poprirea

ART. 781

Obiectul popririi

(1) Sunt supuse urmăririi silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele său de o a treia persoană sau pe care aceasta din urmă i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, în condițiile art. 732 alin. (1), pot fi poprite și bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele său.

(2) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute la art. 728, dacă este cazul.

(3) Poprirea se poate înființa și asupra sumelor sau bunurilor mobile incorporale pe care creditorul le datorează debitorului, dacă ambele creanțe sunt certe și lichide.

(4) Se va putea popri și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afecțiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile ori finanțări primite de la instituții sau organizații naționale și internaționale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele aferente plății drepturilor salariale viitoare, pe o perioadă de 3 luni de la data înființării popririi. Atunci când asupra aceluiași cont sunt înființate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăți aferente drepturilor salariale viitoare se calculează o singură dată de la momentul înființării primei popriri.

ART. 782

Cererea de poprire. Competența

(1) Poprirea se înființează la cererea creditorului de către un executor judecătoresc al cărui birou se află în circumscripția curții de apel unde își are domiciliul sau sediul debitorul ori terțul poprit.

(2) În cazul popririi pe conturile unei persoane fizice sau juridice, competența aparține executorului judecătoresc al cărui birou se află în circumscripția curții de apel de la domiciliul sau sediul debitorului ori, după caz, de la sediul principal sau, după caz, de la sediile secundare ale instituției de credit unde debitorul și-a deschis contul. Dacă debitorul are mai multe conturi deschise, competența pentru înființarea popririi asupra tuturor conturilor aparține executorului judecătoresc de la oricare dintre locurile unde acestea au fost deschise.

(3) Dispozițiile art. 651 alin. (4) sunt aplicabile.

ART. 783

Înființarea popririi

(1) Poprirea se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă în care se va preciza și titlul executoriu în temeiul căruia s-a înființat poprirea, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 780 alin. (1), împreună cu încheierea de încuviințare a executării. Despre măsura luată va fi înștiințat și debitorul, căruia i se va comunica, în copie, adresa de înființare a popririi, la care se vor atașa, în copie certificată, încheierea de încuviințare a executării și titlul executoriu, în cazul în care acestea din urmă nu i-au fost anterior comunicate.

(2) În adresa de înființare a popririi i se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

(3) Adresa de înființare a popririi va cuprinde numele și domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor, precum și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute.

(4) În cazul în care se solicită înființarea popririi pentru toate conturile unei persoane fizice sau juridice, inclusiv pentru conturile subunităților fără personalitate juridică ale acesteia din urmă, se vor indica, dacă sunt cunoscute, elementele de identificare pentru fiecare cont în parte, respectiv pentru fiecare subunitate fără personalitate juridică a debitorului persoană juridică.

(5) În cazul în care adresa de înființare a popririi se transmite unei unități operaționale a unei instituții de credit, poprirea va fi înființată numai asupra conturilor pe care debitorul urmărit le are deschise la acea unitate. Dacă debitorul nu are cont deschis la unitatea instituției de credit sesizate, aceasta va informa executorul cu privire la conturile deschise de debitor la alte unități operaționale.

(6) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile și în cazurile în care poprirea se înființează asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile incorporale urmăribile ce se află în păstrare la unități specializate.

(7) În cazul în care poprirea a fost înființată ca măsură de asigurare și nu a fost desființată până la obținerea titlului executoriu, se va comunica terțului poprit o copie certificată de pe titlul executoriu în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute la art. 786. Titlul executoriu va fi însoțit de o adresă care va cuprinde numele și domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute, numărul și data adresei în baza căreia s-a înființat poprirea asigurătorie, numărul dosarului de executare și datele de identificare a contului în care a fost consemnată suma poprită asigurătoriu.

(8) După înființarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeași creanță până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispozițiilor art. 786.

ART. 784

Efectul înființării popririi

(1) Din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Când se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor.

(3) Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, precum și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi.

(4) Prin efectul indisponibilizării, plata sau cesiunea creanței poprite nu va fi opozabilă creditorului popritor. De asemenea, nu pot fi opuse creditorului popritor actele de dispoziție de orice fel făcute ulterior înființării popririi de debitorul poprit asupra bunurilor poprite.

(5) Poprirea întrerupe prescripția nu numai cu privire la creanța poprită, dar și în ceea ce privește creanța pentru acoperirea căreia ea a fost înființată.

(6) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile poprite nu va înceta decât dacă debitorul consemnează, cu afecțiune specială, toate sumele pentru acoperirea cărora a fost înființată poprirea, la dispoziția executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute la art. 720. Debitorul va înmâna recipisa de consemnare executorului judecătoresc, care îl va înștiința de îndată pe terțul poprit.

(7) În cazul sumelor urmăribile reprezentând venituri și disponibilități în valută, instituțiile de credit sunt autorizate să efectueze convertirea în lei a sumelor în valută, fără consimțământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României pentru ziua respectivă, în vederea consemnării acestora potrivit dispozițiilor art. 786.

(8) În cazul în care titlul executoriu cuprinde o obligație de plată în valută, instituțiile de credit sunt autorizate să efectueze convertirea în valuta indicată în titlul executoriu a sumelor existente în conturile debitorului, fie în lei, fie într-o altă valută decât aceea în care se face executarea, fără a fi necesar consimțământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României pentru ziua respectivă.

ART. 785

Publicitatea popririi

(1) În cazul când creanța poprită este garantată cu ipotecă sau cu altă garanție reală, creditorul popritor va fi în drept să ceară, pe baza unei copii certificate de executorul judecătoresc de pe adresa de înființare a popririi, ca poprirea să fie înscrisă în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) Dacă garanția ipotecară este arătată în cererea de poprire, executorul judecătoresc va solicita din oficiu înscrierea în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(3) Radierea acestei înscrieri nu se va putea dispune decât cu citarea creditorului la cererea căruia aceasta a fost făcută.

(4) În cazul popririi asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile corporale, dispozițiile art. 741 se aplică în mod corespunzător.

ART. 786

Continuarea popririi

(1) Poprirea rămâne în ființă și atunci când debitorul își schimbă locul de muncă sau este pensionat. În aceste cazuri, terțul poprit va trimite actele prin care s-a înființat poprirea unității la care se află noul loc de muncă al debitorului sau organului de asigurări sociale competent, care, de la data primirii acestor acte, devine terț poprit.

(2) Dacă debitorul părăsește unitatea fără ca aceasta să cunoască noul loc de muncă, ea îl va încunoștința pe creditor despre această împrejurare. După aflarea noului loc de muncă al debitorului, creditorul îl va aduce la cunoștința unității de la care debitorul a plecat, pentru a se proceda potrivit alin. (1).

ART. 787

Obligațiile terțului poprit

(1) În termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadența acestora, terțul poprit este obligat:

1. să consemneze suma de bani, dacă creanța poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile corporale poprite și să trimită dovada executorului judecătoresc, în cazul popririi înființate pentru realizarea altor creanțe decât cele arătate la pct. 2;

2. să plătească direct creditorului suma reținută și cuvenită acestuia, în cazul sumelor datorate cu titlu de obligație de întreținere sau de alocație pentru copii, precum și în cazul sumelor datorate cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății. La cererea creditorului, suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reședința indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului.

(2) Dacă sunt înființate mai multe popriri, terțul poprit va proceda potrivit alin. (1), comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătați la pct. 1 și 2 din același alineat numele și adresa celorlalți creditori, precum și sumele poprite de fiecare în parte.

(3) Terțul în mâinile căruia se află bunurile mobile corporale poprite este supus tuturor îndatoririlor și sancțiunilor prevăzute de lege pentru administratorii-sechestrului de bunuri sechestrate.

(4) În cazul când poprirea s-a făcut asupra unor bunuri mobile corporale și termenul de restituire este scadent, terțul poate cere executorului să le încredințeze unui administrator-sechestrului.

(5) Terțul poprit nu va putea face contestație împotriva popririi. El își va formula apărările în instanța de validare.

ART. 788

Eliberarea și distribuirea sumei consemnate

(1) Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, în condițiile dispozițiilor art. 786 alin. (1) pct. 1 și ale art. 863 și următoarele.

(2) În cazul creditorilor care nu locuiesc sau nu își au sediul în localitatea unde funcționează executorul, sumele consemnate de terțul poprit vor fi trimise acestora la adresa indicată în cererea de înființare a popririi ori vor fi virate în contul indicat de aceștia, pe cheltuielile debitorului.

ART. 789

Cazul popririlor ce depășesc cuantumul sumei urmăribile

(1) În cazul în care sunt înființate mai multe popriri și sumele pentru care s-a dispus înființarea popririi depășesc suma urmăribilă din veniturile debitorului, terțul poprit, în termenul prevăzut la art. 786 alin. (1), va reține și va consemna suma urmăribilă, înștiințându-i pe executorii judecătorești care au înființat popririle, dispozițiile art. 653 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Distribuirea se va face de către executorul judecătoresc competent, potrivit dispozițiilor art. 863 și următoarele.

ART. 790

Validarea popririi

(1) Dacă terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, inclusiv în cazul în care, în loc să consemneze suma urmăribilă, a liberat-o debitorului poprit, creditorul urmăritor, debitorul sau executorul judecătoresc, în termen de cel mult o lună de la data când terțul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă, poate sesiza instanța de executare, în vederea validării popririi.

(2) În cazul când asupra aceleiași sume datorate de terțul poprit există mai multe popriri, care nu au fost executate de către acesta, validarea lor se va putea judeca printr-o singură hotărâre.

(3) Instanța îi va cita pe creditorul urmăritor și pe cei intervenienți, dacă este cazul, precum și pe debitorul și terțul poprit și, la termenul fixat pentru judecarea cererii de validare, va putea dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului urmăritor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului, în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi.

(4) Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța va da o hotărâre de validare a popririi, prin care îl va obliga pe terțul poprit să îi plătească creditorului, în limita creanței, suma datorată debitorului, iar, în caz contrar, va hotărî desființarea popririi.

(5) Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție va putea fi validată, dar hotărârea nu va putea fi executată decât după ajungerea creanței la termen sau, după caz, la data îndeplinirii condiției.

(6) Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât și pentru cele care vor fi scadente în viitor, în acest ultim caz validarea producându-și efectele numai la data când sumele devin scadente. În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pentru sumele viitoare, instanța va dispune menținerea popririi până la realizarea integrală a creanței.

(7) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile incorporale care se aflau, la data înființării ei, în mâinile terțului poprit, instanța va hotărî vânzarea lor.

(8) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile incorporale datorate debitorului, dar care, la data validării, nu se mai aflau în posesia terțului, acesta va fi obligat, prin hotărârea de validare, la plata contravalorii acestor bunuri, caz în care va fi urmărit direct de către executorul judecătoresc.

(9) Terțul poprit care, cu rea-credință, a refuzat să își îndeplinească obligațiile privind efectuarea popririi va putea fi amendat, prin aceeași hotărâre de validare, cu o sumă cuprinsă între 2.000 lei și 10.000 lei.

ART. 791

Căi de atac

Hotărârea dată cu privire la validarea popririi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare.

ART. 792

Efectele validării popririi

(1) Hotărârea de validare rămasă definitivă are efectul unei cesiuni de creanță și constituie titlu executoriu împotriva terțului poprit, până la concurența sumelor pentru care s-a făcut validarea.

(2) După validarea popririi, terțul poprit va proceda, după caz, la consemnarea sau plata prevăzută la art. 786, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligații, executarea silită se va face împotriva terțului poprit, pe baza hotărârii de validare, în limita sumei ce trebuia consemnată sau plătită.

(3) Creditorul popritor, în măsura în care creanța sa nu va putea fi acoperită prin executarea hotărârii de validare, se va putea întoarce cu alte urmăriri silită împotriva debitorului poprit.

(4) În cazul în care creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, după ce hotărârea de validare a devenit definitivă, se va intabula în cartea funciară strămutarea dreptului de ipotecă în favoarea tuturor creditorilor care au obținut validarea.

ART. 793

Vânzarea bunurilor poprite

Dacă poprirea a fost înființată asupra unor titluri de valoare sau asupra altor bunuri mobile incorporale, executorul va proceda la valorificarea lor potrivit dispozițiilor prevăzute pentru urmărirea mobilă proprie-zisă, ținând seama și de reglementările speciale referitoare la aceste bunuri, precum și la eliberarea sau distribuirea sumelor obținute potrivit dispozițiilor art. 863 și următoarele.

ART. 794

Desființarea popririi

(1) Dacă după înființarea popririi cauza în temeiul căreia s-a înființat aceasta a încetat să mai existe, executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea debitorului poprit, va dispune desființarea popririi printr-o adresă către terțul poprit. Atunci când poprirea a fost validată, desființarea acesteia se va face de instanța de executare prin încheiere executorie, dată cu citarea părților.

(2) Când creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, acesta va putea cere, în temeiul acestei adrese sau, după caz, al încheierii rămase definitivă, radierea notării popririi sau a intabulării strămutării dreptului de ipotecă în cartea funciară.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul radierii popririi asupra unor creanțe sau altor bunuri mobile incorporale, înscrise în alte registre de publicitate decât cartea funciară.

SECȚIUNEA a 4-a

Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor

§ 1. Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini

ART. 795

Obiectul urmăririi

Fructele neculese și recoltatele prinse de rădăcini aparținând debitorului nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra, potrivit dispozițiilor art. 951 și următoarele.

ART. 796

Începerea și efectuarea urmăririi

Urmărirea fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini nu se va putea face decât în cele 6 săptămâni dinaintea coacerii lor și va fi precedată de o somație cu două zile înaintea urmăririi. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

ART. 797

Înființarea sechestrului

(1) Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, care va proceda la sechestrarea acestora și la numirea unui administrator-sechestr, ales potrivit regulilor aplicabile urmării mobiliare propriu-zise.

(2) Cu acest prilej, executorul va încheia un proces-verbal semnat de acesta și de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Câte un exemplar al procesului-verbal se va preda creditorului, debitorului și administratorului-sechestr, iar unul se va lăsa la primăria în raza căreia se află bunurile sechestrate.

(3) De asemenea, executorul va trimite de îndată, din oficiu, un exemplar al procesului-verbal de sechestr, pentru a fi notată urmărirea în cartea funciară. Prin efectul acestei notări, urmărirea va fi opozabilă tuturor celor care dobândesc vreun drept asupra imobilului ori asupra fructelor sau recoltelor sechestrate.

(4) Dispozițiile art. 743-745 se aplică în mod corespunzător.

ART. 798

Obligațiile administratorului-sechestr

(1) Administratorul-sechestr va avea îndatorirea de a păstra, de a culege și de a depozita fructele sau recoltele, cheltuielile necesare fiind avansate de creditorul urmăritor, potrivit art. 761 alin. (4).

(2) Dispozițiile art. 747 și 748 se vor aplica, prin asemănare, acestui administrator-sechestr.

ART. 799

Vânzarea fructelor și recoltelor

(1) Executorul judecătoresc va hotărî, după caz, vânzarea fructelor sau a recoltelor așa cum sunt prinse de rădăcini sau după ce vor fi culese.

(2) Vânzarea va fi anunțată, cu cel puțin 5 zile înainte de termen, la primăria comunei respective, la domiciliul debitorului și locul unde se face vânzarea, precum și în alte locuri publice.

(3) Ea se va face în zilele, la orele și în locul hotărâte de executor, cu preferință în zilele nelucrătoare și în zilele de târg sau bâlci, fie la fața locului, fie în târg sau bâlci.

(4) Vânzarea se va face prin licitație publică și, de preferință, pe bani gata, în prezența unui agent al poliției sau a unui reprezentant al jandarmeriei ori, în lipsă, a primarului sau a unui delegat al primăriei și a debitorului sau chiar în lipsa acestuia, dacă a fost legal citat. În cazul fructelor sau recoltelor prinse de rădăcini, prețul se va putea depune, cu acordul creditorului sau al reprezentantului său, și ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației. În toate cazurile, intrarea în posesia bunurilor adjudecate se va face numai după plata integrală a prețului.

(5) Executorul judecătoresc va putea încuviința ca vânzarea să se facă de către administrator-sechestr, chiar prin bună învoială, pe prețul curent, fără ca acesta să mai fie ținut de depozitare, în cazurile când:

1. fructele sau recolta sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierei și vânzarea trebuie făcută de urgență;

2. depozitarea nu este cu putință sau dă loc la cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea fructelor sau recoltelor.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (5), vânzarea se va face cu încunoștințarea creditorului și a debitorului.

(7) Sumele rezultate din vânzarea făcută de administrator-sechestr vor fi consemnate de acesta la entitatea specializată prevăzută de lege, în 24 de ore de la încasare, iar recipisa de consemnare va fi depusă de îndată la executor, împreună cu o listă care va fi semnată de administrator-sechestr și de cumpărători și în care se vor arăta fructele sau recolta vândută și prețul de vânzare.

(8) Dispozițiile art. 752-779, precum și cele ale art. 863-886 se aplică în mod corespunzător.

§ 2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor

ART. 800

Obiectul urmăririi

(1) Se pot urmări toate veniturile prezente și viitoare ale imobilelor ce sunt proprietatea debitorului sau asupra cărora el are un drept de uzufruct.

(2) De asemenea, se pot urmări și veniturile debitorului arendaș sau chiriaș provenite din exploatarea imobilelor arendate sau închiriate.

(3) Urmărirea veniturilor unui imobil nu va putea fi efectuată dacă există o urmărire imobiliară asupra aceluiași imobil.

ART. 801

Cererea de urmărire

(1) Cererea de urmărire, însoțită de titlul executoriu și de dovada achitării taxelor de timbru, se va îndrepta la executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel în a cărei rază teritorială se află imobilul ale cărui venituri se urmăresc.

(2) Cererea de urmărire va cuprinde mențiunile prevăzute la art. 663 și indicarea imobilului ale cărui venituri se urmăresc.

ART. 802

Administratorul-sechestrului

(1) După încuviințarea urmăririi silite, la cererea creditorului sau, în lipsă, atunci când apreciază că este necesar, executorul judecătoresc va numi, prin încheiere, dată cu citarea în termen scurt a părților, un administrator-sechestrului, pentru administrarea veniturilor imobilului.

(2) Poate fi numit administrator-sechestrului creditorul, debitorul sau o altă persoană fizică ori persoană juridică.

(3) Când administrator-sechestrului este numită o altă persoană decât debitorul, executorul îi va fixa drept remunerație o sumă, ținând seama de activitatea depusă, stabilind totodată și modalitatea de plată.

(4) Administratorul-sechestrului acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia, dispozițiile Codului civil privitoare la administrarea bunurilor altuia aplicându-se în mod corespunzător.

(5) În cazul neîndeplinirii obligațiilor stabilite în sarcina sa, administratorul-sechestrului, la cererea oricărei persoane interesate, poate fi revocat de către executorul judecătoresc și înlocuit cu altă persoană.

(6) De asemenea, la cererea oricărei persoane interesate, administratorul-sechestrului poate fi obligat la despăgubiri de către instanța de executare.

ART. 803

Drepturile și obligațiile administratorului-sechestrului

(1) Administratorul-sechestrului este îndatorat să ia măsuri de conservare și de întreținere în bună stare a imobilului, să facă însămânțări sau plantații pomicole ori viticole și să încaseze chiriile și arenzile sau alte venituri ale imobilului, să plătească impozitele și taxele locale, dobânzile creanțelor ipotecare, primele de asigurare și, în general, orice alte prestații cu scadențe succesive în legătură cu acel imobil.

(2) El este autorizat să rețină, pentru cheltuielile de administrare, cel mult 10% din sumele încasate, fiind obligat să consemneze restul, în 24 de ore de la încasare, la entitatea indicată de executor și să remită recipisele de îndată executorului judecătoresc.

(3) Administratorul-sechestrului este în drept să denunțe contractele de locațiune existente, potrivit clauzelor contractuale, să ceară evacuarea locatarilor, cu încuviințarea instanței de executare, și să sechestreze, în numele proprietarului, bunurile mobile ale acestora aflate în imobil.

(4) În caz de pericol de întârziere, el va putea lua măsurile de conservare sau de asigurare pe care le reclamă o bună administrare.

(5) Administratorul-sechestrului nu va putea încheia contracte de închiriere sau de arendare decât pe termen de cel mult 2 ani și numai cu încuviințarea instanței de executare, prin încheiere definitivă, dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(6) În afară de cazul de evacuare prevăzut la alin. (3), încuviințarea instanței de executare este necesară și pentru intentarea acțiunilor.

ART. 804

Concursul de urmărire

În cazul când asupra aceluiași imobil s-au încuviințat urmărituri generale de venituri la cererea mai multor creditori, ele vor fi conexate, potrivit dispozițiilor art. 653, desemnându-se totodată un singur administrator-sechestrului în persoana celui dintâi numit sau a aceluia care ar prezenta mai multe garanții.

ART. 805

Publicitatea urmăririi

(1) Executorul judecătoresc va afișa de îndată copii certificate ale încheierii de încuviințare a urmăririi la sediul organului de executare, la instanța de executare și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul. De asemenea, încheierea va fi publicată și într-un ziar local, dacă există.

(2) Un exemplar al încheierii, în copie certificată de executor, se va trimite din oficiu, pentru a se face notarea urmăririi în cartea funciară.

ART. 806

Predarea imobilului

(1) După încuviințarea urmăririi, executorul judecătoresc se va deplasa la fața locului, însoțit de administratorul-sechestrului, căruia îi va preda, pe bază de inventar, bunurile ale căror venituri sunt urmărite. Dacă debitorul refuză să permită accesul în imobil, lipsește ori refuză să predea bunurile ale căror venituri sunt urmărite, executorul judecătoresc va recurge la concursul forței publice, dispozițiile art. 733 și următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Totodată, executorul îi va notifica, printr-o înștiințare scrisă, pe chiriași, pe arendași sau pe cei care au alte contracte de exploatare a imobilului că toate veniturile acestuia sunt sechestrate și că sunt îndatorați ca în viitor să plătească chiriile, arenzile sau alte venituri rezultate din contractele de exploatare a imobilului direct administratorului-sechestrului ori să le consemneze la unitatea prevăzută de lege, depunând recipisele la administratorul-sechestrului.

(3) Executorul va încheia un proces-verbal prin care va constata aducerea la îndeplinire a celor de mai sus și care va fi semnat de el și de administratorul-sechestrului.

(4) Procesul-verbal va fi încheiat în 3 exemplare, dintre care unul va fi predat administratorului-sechestrului, altul va fi comunicat debitorului, împreună cu încheierea de încuviințare a urmăririi, în condițiile art. 666 și următoarele, iar al treilea va fi atașat la dosarul de executare, împreună cu dovezile de comunicare a înștiințărilor făcute chiriașilor și arendașilor.

(5) Executorul va putea sechestra veniturile, în condițiile alin. (1)-(4), chiar în lipsa administratorului-sechestrului, urmând ca acestuia să i se predea bunurile ulterior.

(6) Administratorul-sechestrului care nu a cerut predarea bunurilor în termen de 10 zile de la comunicarea numirii va fi considerat că nu acceptă această însărcinare. Acesta și cel care refuză în mod expres însărcinarea vor fi înlocuiți de îndată cu altă persoană prin încheiere dată de executorul judecătoresc, fără citarea părților. Dispozițiile prezentului alineat nu se aplică în situația în care administratorul-sechestrului a fost numit debitorul sau, după caz, terțul dobânditor.

ART. 807

Efectele urmăririi

(1) De la data notării urmăririi în cartea funciară, aceasta va fi opozabilă tuturor dobânditorilor de drepturi asupra imobilului.

(2) De la aceeași dată, cesiunile de venituri, contractele de închiriere, de arendare sau de exploatare a imobilului, inclusiv cesiunile de drepturi rezultând din aceste contracte, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor.

(3) De la data notificării sechestrului persoanelor arătate la art. 805 alin. (2), plata chiriilor, arenzilor sau altor venituri ale imobilului făcută debitorului va fi, de asemenea, inopozabilă creditorului urmăritor.

(4) Plata sumelor prevăzute la alin. (3), făcută debitorului înainte de data notificării și de termenul fixat în contractul respectiv, va fi opozabilă creditorului urmăritor numai dacă este constatată printr-un înscris cu dată certă.

ART. 808

Evacuarea debitorului

În cazul în care debitorul ocupă el însuși imobilul ale cărui venituri sunt urmărite, la cererea creditorului, instanța de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea, în tot sau în parte, a imobilului fie de îndată, fie într-un anumit termen, în scopul asigurării unei mai bune exploatare a acestuia.

ART. 809

Sumele necesare întreținerii debitorului

Dacă debitorul nu are alte mijloace de subzistență, la cererea sa, executorul judecătoresc va dispune ca o parte din venituri să servească pentru întreținerea rezonabilă a lui și a familiei sale, pe toată durata urmăririi, dispozițiile art. 832 aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 810

Descărcarea administratorului-sechestrului

(1) La sfârșitul fiecărei perioade de 6 luni, socotite de la data predării imobilului sau de la data fixată de executor, precum și la sfârșitul gestiunii, administratorul-sechestrului este dator să prezinte o dare de seamă, în fața executorului și a părților interesate, cu privire la veniturile încasate și cheltuielile efectuate, pe bază de documente justificative.

(2) Executorul va verifica socotelile și, dacă acestea sunt regulat întocmite și corespund realității, va da descărcare administratorului-sechestrului, prin încheiere, dată fără citarea părților. În caz contrar, la cererea părții interesate sau din oficiu, executorul va dispune, prin încheiere, revocarea din funcție a administratorului-sechestrului și numirea altei persoane.

(3) Remunerația administratorului-sechestrului va fi plătită numai dacă socotelile au fost date și aprobate, primind descărcare de la executor. Suma remunerației se impută asupra veniturilor realizate din administrarea imobilului.

ART. 811

Eliberarea și distribuirea veniturilor

(1) După fiecare depunere de socoteli, sumele rezultate din urmărire vor fi eliberate sau, după caz, distribuite între creditori, potrivit dispozițiilor art. 863 și următoarele.

(2) În caz de concurs între urmărirea generală de venituri și o urmărire imobiliară, înființată ulterior de un creditor ipotecar în rang prioritar, acesta din urmă va avea drept de preferință asupra veniturilor nedistribuite.

ART. 812

Încetarea urmăririi

Urmărirea veniturilor încetează:

1. prin renunțare la urmărire, făcută de toți creditorii urmăritori și intervenienți;
2. prin plata creanțelor acestora, inclusiv a dobânzilor și a cheltuielilor de judecată și de executare;
3. prin depunerea, cu afecțatiune specială, a sumelor pentru care s-a făcut urmărirea, în condițiile art. 720;
4. prin adjudecarea silită a imobilului;
5. prin trecerea unui termen de 5 ani de la înființarea ei, chiar dacă creditorul urmăritor nu a fost îndestulat. Se exceptează cazul când se urmăresc veniturile unui uzufruct asupra unui imobil.

CAP. II

Urmărirea imobiliară

SECȚIUNEA 1

Bunurile imobile care pot fi urmărite

ART. 813

Obiectul urmăririi

- (1) Sunt supuse urmăririi silite imobiliare bunurile imobile.
- (2) Pot forma obiectul urmăririi silite imobiliare și dreptul de uzufruct asupra unui imobil, precum și dreptul de suprafață.
- (3) Dreptul de servitute poate fi urmărit silit numai odată cu fondul dominant căruia îi profită.
- (4) Nu sunt supuse urmăririi silite imobilele declarate neurmăribile în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.
- (5) În cazul titlurilor executorii privitoare la creanțe a căror valoare nu depășește 10.000 lei, vânzarea bunurilor imobile ale debitorului poate fi făcută numai dacă acesta nu are alte bunuri urmăribile sau dacă are bunuri urmăribile, dar nu pot fi valorificate. Refuzul nejustificat al debitorului de a furniza executorului judecătoresc informațiile, lămuririle și dovezile necesare, precum și furnizarea cu rea-credință de informații incomplete în legătură cu existența și valoarea unor bunuri mobile ori a unor venituri de natură a fi valorificate în vederea acoperirii integrale a creanței permit declanșarea urmăririi silite imobiliare chiar dacă valoarea creanței nu depășește 10.000 lei.

ART. 814

Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară

- (1) Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară se face pe imobile în întregimea lor.
- (2) Se pot urmări în mod separat construcțiile ce formează o proprietate distinctă de sol, drepturile privitoare la proprietatea pe tronsoane, pe etaje sau pe apartamente, precum și orice alte drepturi privitoare la bunuri pe care legea le declară imobile.
- (3) Sunt supuse urmăririi silite, odată cu imobilul înscris în cartea funciară, și orice alte lucrări autonome sau adăugate, potrivit Codului civil, chiar dacă acestea din urmă nu sunt înscrise în cartea funciară la data începerii urmăririi.

ART. 815

Întinderea urmăririi

- (1) Urmărirea silită imobiliară se întinde deplin drept și asupra bunurilor accesorii imobilului, prevăzute de Codul civil, precum și asupra fructelor și veniturilor acestuia.
- (2) Bunurile accesorii nu pot fi urmărite decât odată cu imobilul.

ART. 816

Imobilele minorilor și interzișilor

(1) Imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească nu poate fi urmărit silit înaintea urmăririi mobilelor sale.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu împiedică urmărirea silită asupra unui imobil aflat în proprietatea comună a minorului sau a persoanei puse sub interdicție judecătorească și a unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu, dacă obligația prevăzută în titlul executoriu este comună.

ART. 817

Urmărirea imobilelor ipotecate

(1) Creditorii care au ipotecă înscrisă asupra unui imobil îl pot urmări în orice mâini ar trece și pot cere vânzarea lui pentru a se îndeștula din prețul rezultat.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care se urmărește un imobil ipotecat care a fost ulterior înstrăinat, dobânditorul, care nu este personal obligat pentru creanța ipotecară, poate să se opună vânzării imobilului ipotecat, dacă au rămas alte imobile ipotecate în posesia debitorului principal, și să ceară instanței de executare urmărirea prealabilă a acestora din urmă, după regulile prevăzute de Codul civil în materie de fidejusiune. Pe durata urmăririi acestor bunuri, urmărirea imobilului aparținând terțului dobânditor este suspendată.

(3) Contestația prin care terțul dobânditor se opune scoaterii la vânzare se va putea face, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus notarea în cartea funciară a începerii urmăririi silită.

(4) Creditorul ipotecar nu poate cere scoaterea la vânzare silită a bunurilor neipotecate ale debitorului său decât în cazul în care urmărirea silită a bunurilor imobile ipotecate nu a condus la îndeștularea creditorului ipotecar în limita sumelor totale datorate.

ART. 818

Urmărirea imobilelor proprietate comună

(1) Creditorii personali ai unui debitor coproprietar sau codevălmaș nu vor putea să urmărească partea acestuia din imobilele aflate în proprietate comună, ci vor trebui să ceară mai întâi partajul acestora. La cererea creditorului, acțiunea în împărțeață poate fi notată în cartea funciară.

(2) Până la soluționarea partajului, prin hotărâre rămasă definitivă, urmărirea imobilului este de drept suspendată. Dacă nu s-a făcut decât cerere de partaj, până la soluționarea acesteia, prin hotărâre rămasă definitivă, se suspendă prescripția dreptului la acțiune contra debitorului coproprietar sau devălmaș.

(3) Creditorii personali pot urmări însă cota-parte determinată a debitorului lor din dreptul de proprietate asupra imobilului, fără a mai fi necesar să ceară partajul, dacă ea este neîndoielnic stabilită și lămurită și este înscrisă, prin arătarea unei fracțiuni, în cartea funciară. În acest caz, coproprietarii vor putea cere punerea în vânzare a întregului imobil aflat în coproprietate în condițiile prevăzute la art. 822.

SECȚIUNEA a 2-a

Încuviințarea urmăririi imobiliare

ART. 819

Cererea de urmărire

(1) Urmărirea silită imobiliară este de competența executorului judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află imobilul aparținând debitorului sau unei terțe persoane, dacă se urmărește un imobil ipotecat ajuns în mâinile acesteia.

(2) Dacă se urmăresc mai multe imobile aflate în circumscripția aceleiași curți de apel, competența aparține oricăruia dintre executorii judecătorești care funcționează în această circumscripție, la alegerea creditorului.

ART. 820

Înștiințarea debitorului și a terțului dobânditor

Executorul judecătoresc va comunica o copie de pe încheierea de încuviințare a executării silită prevăzute de art. 666 atât debitorului, cât și terțului dobânditor, însoțită, în ambele cazuri, de titlul executoriu în copie certificată de executor pentru conformitate cu originalul și de somație, punându-li-se în vedere ca în termen de 15 zile de la primirea acesteia să plătească întreaga datorie, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare.

ART. 821

Înștiințarea altor persoane

Dacă se urmărește numai cota-parte aparținând debitorului din imobilul aflat în proprietate comună pe cote-părți, copii de pe încheierea de încuviințare a executării vor fi comunicate și coproprietarilor, cu invitația de a-și exercita dreptul ce le este recunoscut potrivit art. 822".

ART. 822

Publicitatea urmăririi

(1) Odată cu comunicarea încheierii de încuviințare, executorul va solicita biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară să dispună, în baza acesteia, notarea urmăririi imobilului în cartea funciară, cu arătarea creditorului urmăritor și a sumei pentru care se face urmărirea.

(2) Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la același birou sau la birouri teritoriale de cadastru și publicitate imobiliară diferite, pentru o creanță garantată cu ipotecă colectivă, cererea de notare a urmăririi se va înainta biroului teritorial la care este înscrisă ipoteca principală, care, după ce va săvârși notările prevăzute de lege, va trimite din oficiu o copie de pe încheierile sale biroului de cadastru și publicitate imobiliară unde este înscrisă ipoteca secundară.

(3) Când dreptul de proprietate este înscris numai provizoriu în favoarea debitorului, notarea se va face sub condiția justificării înscrierii provizorii. În acest caz, creditorul urmăritor va fi în drept să exercite, în numele debitorului, acțiunea pentru justificarea dreptului de proprietate.

(4) Când cererea de notare nu poate fi admisă din cauza unui impediment de carte funciară, potrivit legii, se va nota respingerea acesteia.

(5) Încheierea de admitere sau respingere a notării pronunțate de registratorul de carte funciară se va comunica, în afara creditorului urmăritor, executorului judecătoresc, precum și persoanelor care, potrivit mențiunilor din cartea funciară, sunt interesate.

(6) În cazul în care cererea de executare silită și înscrisurile anexate acesteia nu cuprind mențiuni privitoare la imobilul urmărit, executorul judecătoresc va solicita efectuarea formalităților de publicitate prevăzute de prezentul articol de îndată ce imobilul va fi identificat cu datele necesare îndeplinirii formalităților de publicitate.

ART. 823

Vânzarea în întregime a imobilului aflat în coproprietate

(1) Coproprietarii imobilului urmărit pentru o parte indiviză vor putea exercita dreptul de a cere scoaterea la vânzare a întregului imobil aflat în indiviziune, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a urmăririi ori, în lipsă, de la data comunicării încheierii de notare a acesteia în cartea funciară.

(2) Cererea nu va fi admisă decât dacă va fi semnată de toți coproprietarii și dacă va fi depusă personal ori, în lipsă, prin mandatar având procură specială. Dacă cererea acestora a fost legalizată de notarul public sau certificată de avocat, ea va putea fi depusă de oricare dintre coproprietari, personal sau prin reprezentant, ori va putea fi, de asemenea, transmisă prin poștă, după caz.

(3) Executorul, primind cererea, va dispune scoaterea la vânzare a întregului imobil, prin încheiere, dată fără citarea părților, care se va comunica creditorului următor.

ART. 824

Suspendarea urmăririi la cererea debitorului

(1) După primirea încheierii de încuviințare a urmăririi, debitorul poate cere instanței de executare, în termen de 10 zile de la comunicare, să îi încuviințeze ca plata integrală a datoriei, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare, să se facă din veniturile nete ale imobilelor sale, chiar neurmărite, sau din alte venituri ale sale, pe timp de 6 luni.

(2) Instanța sesizată potrivit alin. (1) va cita părțile în camera de consiliu și se va pronunța de îndată prin încheiere definitivă. În caz de admitere a cererii debitorului, instanța va dispune suspendarea urmăririi silit imobiliare, încheierea fiind comunicată și executorului.

(3) Suspendarea urmăririi se va comunica, prin grija executorului, chiriașilor și arendașilor sau altor debitori care, de la data comunicării, vor consemna toate sumele scadente în viitor la unitatea prevăzută de lege și vor depune recipisa de consemnare la executorul judecătoresc.

(4) Venitul afectat va servi în mod exclusiv pentru acoperirea creanței creditorului următor.

(5) Pentru motive temeinice, creditorul poate solicita instanței reluarea urmăririi înainte de expirarea termenului de 6 luni, dispozițiile alin. (2) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 825

Concursul de urmărire imobiliară

În cazul când mai mulți creditori au început urmărire asupra aceluiași imobil, ele se vor conexe de către instanță, la cererea oricăruia dintre ei sau a oricăruia dintre executorii judecătorești, în condițiile prevăzute la art. 653.

ART. 826

Modalități de valorificare

Imobilele urmărite silit se valorifică prin modalitățile de vânzare prevăzute la art. 753-755, care se aplică în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 3-a

Efectele urmăririi

ART. 827

Inopozabilitatea unor drepturi

Drepturile reale, precum și orice alte drepturi înscrise după notarea urmăririi imobilului în cartea funciară nu vor putea fi opuse creditorului următor și adjudecatarului, în afară de cazurile expres prevăzute de lege ori de cazul în care creditorul sau adjudecatarul s-a declarat de acord cu acel drept ori debitorul sau terțul dobânditor a consemnat sumele necesare acoperirii creanțelor ce se urmăresc, inclusiv dobânzile și cheltuielile de executare.

ART. 828

Locațiunea și cesiunea de venituri

(1) Închirierile sau arendările, precum și cesiunile de venituri făcute de debitor sau terțul dobânditor după data notării urmăririi nu vor fi opozabile creditorului următor și adjudecatarului.

(2) Închirierile sau arendările anterioare notării sunt opozabile, în condițiile legii, atât creditorilor urmăritori, cât și adjudecatarului. Cu toate acestea, adjudecatarul nu este ținut să respecte locațiunea atunci când prețul convenit este mai mic cu o treime decât prețul pieței sau mai mic față de cel rezultat din locațiunile precedente.

(3) Plățile de chirii sau arenze efectuate debitorului urmărit înainte de scadență nu pot fi însă opuse creditorilor urmăritori și adjudecatarului decât dacă sunt notate în cartea funciară. Dispozițiile alin. (2) teza a doua rămân aplicabile.

SECȚIUNEA a 4-a

Vânzarea la licitație publică

§ 1. Formalitățile premergătoare vânzării

ART. 829

Procesul-verbal de situație

(1) După comunicarea încheierii de încuviințare a executării și notarea în cartea funciară a urmăririi silită, executorul judecătoresc, în vederea identificării imobilului urmărit și a prețuirii lui, va încheia un proces-verbal de situație, care va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 838 alin. (1) lit. a)-c), e) și m), elemente privind descrierea imobilului urmărit, precum și, dacă este cazul, obligațiile fiscale cu privire la imobil și sumele datorate cu titlu de cotă de contribuție la cheltuielile asociației de proprietari. În cazul în care debitorul nu furnizează aceste elemente în condițiile art. 627, executorul judecătoresc va face demersurile prevăzute la art. 659 spre a obține înscrisurile și relațiile care fac posibile identificarea imobilului urmărit și evaluarea sa. În invitația comunicată debitorului potrivit art. 627, executorul judecătoresc, sub sancțiune de nulitate a executării, va indica debitorului că, în lipsa unor relații, însoțite de acte doveditoare, privind descrierea imobilului spre a face posibilă evaluarea, se va recurge la demersurile prevăzute la art. 659. În toate cazurile, în vederea identificării imobilului, executorul judecătoresc are dreptul să se deplaseze la locul situării imobilului.

(2) În cazul în care imobilul supus urmăririi nu este înscris în cartea funciară, executorul judecătoresc va solicita biroului de cadastru și publicitate imobiliară, în numele debitorului, deschiderea cărții funciare, în baza unei documentații cadastrale întocmite de o persoană autorizată și a titlurilor de proprietate obținute, când este cazul, în condițiile art. 659. Cheltuielile necesare vor fi avansate de creditor și vor fi imputate debitorului cu titlu de cheltuieli de executare silită, în condițiile art. 669.

ART. 830

Evacuarea debitorului

În cazul în care debitorul sau terțul dobânditor ocupă el însuși imobilul urmărit, la cererea creditorului sau a executorului, instanța de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea sa din imobil, în tot sau în parte, fie de îndată, fie într-un anumit termen.

ART. 831

Administrarea imobilului urmărit

(1) La data comunicării încheierii de încuviințare a executării, debitorul sau, după caz, terțul dobânditor este decăzut din dreptul de a efectua acte de administrare asupra imobilului urmărit.

(2) Executorul judecătoresc, atunci când apreciază ca fiind necesar, va numi, prin încheiere, un administrator-sechestrar care să asigure administrarea imobilului, încasarea veniturilor, efectuarea cheltuielilor necesare și apărarea în litigiile privitoare la acest bun.

(3) Când debitorul însuși sau terțul dobânditor este administratorul-sechestrar al imobilului urmărit, executorul judecătoresc îi va preda imobilul cu acest titlu. În caz de refuz, procesul-verbal întocmit de executorul judecătoresc va ține loc de predare-primire și va fi comunicat potrivit dispozițiilor privitoare la procedura de comunicare a citațiilor și a altor acte de procedură.

ART. 832

Drepturile și obligațiile administratorului-sechestrar

(1) Administratorul-sechestrar este obligat:

- a) să păstreze și să întrețină imobilul urmărit, cu toate accesoriile lui;
- b) să încaseze chiriile, arenzile și alte venituri;

- c) să plătească primele de asigurare, impozitele și taxele locale;
 - d) să denunțe contractele de locațiune existente, cu respectarea clauzelor contractuale, și să ceară evacuarea locatarilor;
 - e) să încheie, cu încuviințarea instanței de executare, dată prin încheiere, cu citarea părților, contracte de locațiune pe termen de cel mult 2 ani;
 - f) să culeagă fructele și recoltele și să le vândă, în condițiile prevăzute la art. 798.
- (2) Dispozițiile art. 801 și următoarele se aplică în mod corespunzător și administratorului-sechestrului numit în cadrul acestei proceduri.

ART. 833

Sumele necesare întreținerii debitorului

(1) Dacă debitorul sau terțul dobânditor nu are alt mijloc de subzistență decât veniturile imobilului urmărit, la cererea acestuia, executorul judecătoresc va fixa prin proces-verbal o cotă de cel mult 20% din aceste venituri pentru întreținerea rezonabilă a lui și a familiei sale, pe toată durata urmăririi.

(2) Împotriva măsurii luate de către executorul judecătoresc, cei interesați se pot adresa instanței de executare. Instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, și va hotărî prin încheiere definitivă.

ART. 833

Distribuirea veniturilor imobilului

Sumele încasate de administratorul-sechestrului se vor distribui creditorilor, cu respectarea dispozițiilor art. 863-886, chiar înainte de distribuirea prețului rezultat din vânzarea imobilului urmărit.

§ 2. Scoaterea în vânzare a imobilului

ART. 835

Declanșarea procedurii de vânzare

(1) Dacă în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu plătește datoria, executorul judecătoresc va începe procedura de vânzare.

(2) În cazul în care obiectul executării silite îl formează mai multe bunuri imobile distincte ale debitorului, procedura de vânzare prin licitație publică se va îndeplini pentru fiecare bun în parte.

ART. 836

Evaluarea imobilului urmărit

(1) Executorul judecătoresc va stabili de îndată, prin încheiere, valoarea de circulație a imobilului, raportată la prețul mediu de piață din localitatea respectivă, și o va comunica părților.

(2) Totodată, executorul va cere biroului de cadastru și publicitate imobiliară să îi comunice drepturile reale și alte sarcini care grevează imobilul urmărit, precum și eventualele drepturi de preferință înscrise în folosul altor persoane. Titularii acestor drepturi vor fi înștiințați despre executare și vor fi citați la termenele fixate pentru vânzarea imobilului.

(3) La cererea părților interesate sau în cazul în care nu poate proceda el însuși la evaluare, executorul judecătoresc va numi un expert care să stabilească valoarea de circulație a imobilului.

(4) Cererea de expertiză va fi făcută de părți, în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), sub sancțiunea decăderii. Expertiza poate fi cerută și de terțul dobânditor, de coproprietari în cazul prevăzut la art. 822, precum și de creditorii intervenienți, în același termen.

(5) La cerere se vor alătura toate înscrisurile care pot servi pentru evaluarea imobilului.

(6) Expertul va fi numit de către executor prin încheiere executorie, care va arăta și termenul de depunere a raportului de expertiză, dispozițiile art. 757 alin. (6)-(9) aplicându-se în mod corespunzător. Încheierea se comunică părților și expertului. Creditorul poate depune la dosar înscrisuri în vederea evaluării imobilului, dacă este cazul.

(7) O altă expertiză nu este admisibilă, dar părțile pot conveni o altă valoare.

(8) Refuzul debitorului de a permite accesul expertului în imobil în vederea evaluării nu împiedică evaluarea, urmând să se ia în considerare înscrisurile depuse la dosarul de executare, precum și orice alte date sau informații disponibile, inclusiv cele obținute de executor pe baza demersurilor întreprinse în condițiile art. 659.

ART. 837

Stabilirea prețului imobilului și a valorii altor drepturi

(1) Executorul va fixa prețul imobilului, care va fi prețul de pornire a licitației, la valoarea stabilită conform art. 835, prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

(2) Separat de prețul imobilului se va determina și valoarea drepturilor de uzufruct, uz, abitație sau servitute, dacă aceste drepturi au fost intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci; în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară se va avea în vedere valoarea acestor drepturi menționată în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, ea se va stabili, când este cazul, prin expertiză, în condițiile arătate la art. 835.

ART. 838

Punerea în vânzare

(1) În termen de 5 zile de la stabilirea prețului imobilului, executorul va fixa, prin încheiere definitivă, termenul pentru vânzarea imobilului, ce va fi adus la cunoștința publică prin publicații de vânzare.

(2) Termenul stabilit pentru vânzare nu va fi mai scurt de 20 de zile și nici mai lung de 40 de zile de la afișarea publicației de vânzare la locul unde va avea loc licitația.

ART. 839

Publicitatea vânzării

(1) Publicațiile de vânzare vor cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numărul dosarului de executare;
- c) numele executorului judecătoresc;
- d) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului, ale terțului dobânditor, dacă va fi cazul, și ale creditorului;
- e) titlul executoriu în temeiul căruia se face urmărirea imobiliară;
- f) identificarea imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, precum și descrierea lui sumară;
- g) prețul la care a fost evaluat imobilul;
- h) mențiunea, dacă va fi cazul, că imobilul se vinde grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, și că, în cazul în care creanțele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda în aceeași zi la o nouă licitație pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut la art. 845 alin. (6) și (7);
- i) ziua, ora și locul vânzării la licitație;
- j) somația pentru toți cei care pretind vreun drept asupra imobilului să îl anunțe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele și sub sancțiunile prevăzute de lege;
- k) invitația către toți cei care vor să cumpere imobilul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop și până la acel termen să prezinte oferte de cumpărare;
- l) mențiunea că ofertanții sunt obligați să depună, până la termenul de vânzare, o garanție reprezentând 10% din prețul de pornire a licitației;

m) semnătura și ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile arătate la alin. (1) lit. a) și c)-m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(3) Publicația de vânzare se va afișa la sediul organului de executare și al instanței de executare, la locul unde se află imobilul urmărit, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială este situat imobilul, precum și la locul unde se desfășoară licitația, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul.

(4) Publicații în extras, cuprinzând mențiunile prevăzute la alin. (1) lit. a), c) și f)-m), se vor face, sub sancțiunea nulității, într-un ziar de circulație națională, dacă valoarea imobilului depășește suma de 250.000 lei, sau într-un ziar local, dacă nu trece peste această sumă. Publicația, în extras sau în întregul ei, va fi publicată, sub sancțiunea nulității, și în Registrul electronic de publicitate a vânzării bunurilor supuse executării silite și, de asemenea, va putea fi publicată și în ziare, reviste și alte publicații existente care sunt destinate vânzării unor imobile de natura celui scos la licitație, inclusiv pe alte pagini de internet deschise în același scop.

(5) Cheltuielile de afișare și publicare vor fi avansate de către creditorul urmărit și vor fi preluate din prețul bunurilor urmărite.

(6) Îndeplinirea formalităților privind afișarea publicației la sediul executorului judecătoresc, la locul unde se află imobilul urmărit, precum și la locul unde se desfășoară licitația, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul, se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc. Afișarea la locul imobilului se poate face și de către agentul procedural al executorului judecătoresc. În cazul afișării la sediul instanței și la sediul primăriei, procesul-verbal se întocmește de către funcționarul instituției însărcinat cu asemenea atribuții, la dosarul de executare trebuind să existe, la data licitației, dovada că executorul judecătoresc a solicitat instituțiilor respective afișarea publicației.

ART. 840

Comunicarea publicațiilor de vânzare

(1) Câte un exemplar din publicația de vânzare se va comunica, potrivit dispozițiilor pentru comunicarea și înmânarea citațiilor:

a) creditorului urmărit și debitorului, precum și, după caz, terțului dobânditor, coproprietarilor sau altor persoane care au un drept înscris în legătură cu bunul imobil scos la vânzare;

b) creditorilor ipotecari înscriși în cartea funciară, precum și celor care au înscrieri provizorii sau notări în legătură cu vreun drept real, dacă înscrierile sau notările sunt anterioare notării urmăririi. Comunicarea se va face, pentru creditorii ipotecari, la domiciliul ales în actul prin care s-a constituit dreptul de ipotecă, iar în lipsă, la domiciliul sau sediul real;

c) organelor fiscale locale.

(2) În cazul în care se urmărește imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, o copie de pe publicația de vânzare a imobilului se comunică și la parchetul de pe lângă instanța de executare.

ART. 841

Situația vânzătorului imobilului urmărit

(1) Vânzătorul imobilului urmărit, care are, în condițiile legii, ipotecă legală, precum și dreptul de a cere sau de a declara rezoluțiunea pentru neplata prețului, va fi somat prin publicație să opteze, în scris, în termen de 5 zile de la comunicarea publicației, pentru valorificarea unuia dintre aceste drepturi.

(2) Dacă nu a optat în termenul prevăzut la alin. (1) pentru dreptul de a obține rezoluțiunea, vânzătorul se consideră decăzut din acest drept și nu mai poate reclama decât creanța garantată cu ipotecă.

(3) În cazul în care a optat pentru rezoluțiune, acțiunea în rezoluțiune a vânzării se face în cadrul contestației la executare, în termen de 15 zile de la expedierea opțiunii către executorul judecătoresc. În același termen trebuie făcută și declarația unilaterală de rezoluțiune a vânzării.

(4) Urmărirea silită a imobilului se suspendă la data la care vânzătorul imobilului urmărit depune la executorul judecătoresc dovada înregistrării în termen a contestației la executare prevăzute la alin. (3) sau, după caz, dovada comunicării către cumpărător, în același termen, a declarației unilaterale de rezoluțiune.

(5) Urmărirea silită a imobilului este de asemenea suspendată și atunci când acțiunea în rezoluțiune pentru neplata prețului a fost introdusă anterior începerii urmăririi silite, cu condiția ca aceasta să fi fost notată în cartea funciară. Dacă acțiunea în rezoluțiune introdusă anterior începerii urmăririi silite nu a fost notată în cartea funciară, vânzătorul poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să își exprime în scris opțiunea de a continua ori nu judecata și să noteze acțiunea în cartea funciară, dacă este cazul. Aceste dispoziții se aplică, în mod corespunzător, și declarației unilaterale de rezoluțiune a vânzării făcute înainte de începerea urmăririi silite.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică și coschimbașului, precum și oricărui alt înstrăinător care este titularul unei ipotecii legale asupra imobilului care face obiectul urmăririi silite.

§ 3. Licitația și adjudecarea imobilului

ART. 842

Locul licitației

Vânzarea se face la sediul organului de executare sau al instanței de executare ori la locul unde este situat imobilul sau în orice alt loc, dacă se consideră că este mai potrivit pentru buna valorificare a acestuia. Vânzarea se poate efectua și la sediul primăriei în raza căreia este situat imobilul.

ART. 843

Participanții la licitație

(1) Poate participa la licitație, în calitate de licitator, orice persoană care are capacitate deplină de exercițiu, precum și capacitatea să dobândească bunul ce se vinde.

(2) Debitorul nu poate licita nici personal, nici prin persoane interpușe.

(3) Solvabilitatea, capacitatea și interpunerea sunt lăsate la aprecierea sumară și imediată a executorului judecătoresc, care poate refuza făcând mențiuni despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

(4) Mandatarul va trebui să prezinte o procură specială autentică, care se va păstra la dosarul executării.

(5) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot să adjudece bunurile oferite spre vânzare la o valoare mai mică de 75% din prețul de pornire a primei licitații.

ART. 844

Garanția de participare și oferta de cumpărare

(1) Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitație sunt obligate să depună la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, o garanție reprezentând 10% din prețul de începere a licitației pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi atașată ofertei de cumpărare ce va cuprinde prețul oferit și condițiile de plată. Termenul-limită pentru depunerea ofertei de cumpărare însoțite de dovada consemnării este ziua premergătoare licitației, cu excepția ofertelor de cumpărare cel puțin egale cu prețul de începere a licitației, care pot fi depuse inclusiv în ziua licitației.

(2) Dispozițiile art. 767 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) De asemenea, sunt dispensate de garanția prevăzută la alin. (1) persoanele care, împreună cu debitorul, au asupra imobilului urmărit un drept de proprietate comună pe cote-părți sau sunt titularii unui drept de preempțiune, după caz.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2) și (3), dacă valoarea creanței ipotecare sau privilegiate ori valoarea cotei-părți a proprietarului nu acoperă cuantumul garanției prevăzute în alin. (1), se va completa diferența.

ART. 845

Amânarea licitației

(1) Executorul judecătoresc va amâna vânzarea, din oficiu sau la cererea părții interesate, dacă se constată că nu au fost respectate termenele de înștiințare a debitorului sau a terțului dobânditor ori, după caz, cele de efectuare a publicității vânzării. Pentru noul termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalitățile de publicitate încălcate, potrivit art. 838. În acest din urmă caz, sub sancțiunea nulității licitației, este suficient ca publicațiile de vânzare prevăzute de art. 838 alin. (4) să fie efectuate în Registrul electronic de publicitate a vânzării bunurilor supuse executării silite.

(2) În toate cazurile, partea interesată, dacă a fost prezentă, poate solicita amânarea vânzării prin cerere scrisă făcută înainte de începerea licitației, sub sancțiunea decăderii.

ART. 846

Efectuarea licitației

(1) Vânzarea la licitație se face în mod public. Ea începe prin citirea de către executor a publicației de vânzare și a ofertelor primite până la acea dată.

(2) Licitația se va ține separat pentru fiecare imobil.

(3) Dacă mai multe imobile înscrise în diferite cărți funciare sunt grevate cu aceeași ipotecă sau imobilul este compus din mai multe parcele, executorul judecătoresc va putea dispune, la cererea debitorului sau a creditorului urmăritor, ca vânzarea să se facă în același timp pentru mai multe imobile sau separat pentru fiecare parcelă în parte. Executorul judecătoresc va putea dispune ca vânzarea să se facă separat pentru o parte determinată din imobil, după efectuarea operațiunii de dezmembrare a imobilului în cartea funciară, dacă această parte nu este suficient individualizată.

(4) În cazul când imobilele sau parcelele se vând separat, ordinea vânzării lor va fi arătată de debitor, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, va fi stabilită de executor.

(5) Executorul va oferi apoi spre vânzare imobilul, prin 3 strigări succesive, la intervale de timp care să permită opțiuni și supralicitări, pornind de la prețul oferit care este mai mare decât cel la care s-a făcut evaluarea, potrivit art. 835 alin. (1) sau, în lipsa unei asemenea oferte, chiar de la acest preț.

(6) Dacă imobilul este grevat de vreun drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, scăzut cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 836 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. (6) nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, socotite după datele din cartea funciară, executorul judecătoresc va relua în aceeași zi licitația pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată la alin. (6).

(8) În cazul în care nu este oferit nici prețul la care imobilul a fost evaluat, vânzarea se va amâna la un alt termen, de cel mult 30 de zile, pentru care se va face o nouă publicație, în condițiile art. 838, cu excepția publicării anunțului într-un ziar de circulație națională sau locală. La acest termen, licitația va începe de la prețul de 75% din prețul de pornire al primei licitații. Dacă nu se obține prețul de începere a licitației și există cel puțin 2 licitatori, la același termen, bunul va fi vândut la cel mai mare preț oferit, dar nu mai puțin de 30% din prețul de pornire al primei licitații. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de la care începe licitația. În conținutul publicației de vânzare întocmite pentru cel de-al doilea termen vor fi inserate, sub sancțiunea nulității, toate aceste mențiuni privind modul de stabilire a prețului de adjudecare a imobilului la al doilea termen.

(9) Dacă nici la a doua licitație imobilul nu a fost adjudecat, la cererea creditorului, executorul judecătoresc va putea stabili o nouă licitație, în condițiile prevăzute la alin. (8). La termenul stabilit la alin. (8), licitația va începe de la prețul de 50% din prețul de pornire al primei licitații. Dacă nu se obține acest preț și există cel puțin 2 licitatori, bunul va fi vândut, la acest termen, la cel mai mare preț oferit, chiar dacă acesta din urmă este mai mic decât valoarea creanței ori a garanției. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de pornire al acestei licitații. În conținutul publicației de vânzare întocmite pentru cel de-al treilea termen vor fi inserate, sub sancțiunea nulității, toate aceste mențiuni privind modul de stabilire a prețului de adjudecare a imobilului la al treilea termen.

(10) Executorul va ține o listă în care va trece numele persoanelor care au luat parte la licitație și sumele pe care le-au oferit.

(11) Executorul va declara adjudecatar persoana care, la termenul de licitație, a oferit prețul de vânzare cel mai mare ori, după caz, cel arătat la alin. (6)-(8).

(12) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

ART. 847

Procesul-verbal de licitație

(1) Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul fiecărei licitații, care va cuprinde:

- a) locul, data și ora când s-a ținut licitația;
- b) numele executorului judecătoresc;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului, debitorului, terțului dobânditor, dacă e cazul, și ale reprezentanților lor;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților, cu arătarea sumelor oferite de fiecare;
- e) mențiunile că ofertanții au depus garanție, că aceea a adjudecatarului s-a reținut și că executorul a dispus restituirea de îndată a garanțiilor depuse de ceilalți participanți;
- f) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul adjudecatarului imobilului, dacă este cazul.

(2) Lista prevăzută la art. 845 alin. (10), ofertele de cumpărare și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se vor anexa la procesul-verbal.

(3) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de creditor, de debitor și de terțul dobânditor, dacă sunt prezenți, precum și de adjudecatar și de alți participanți la licitație, dacă este cazul. Despre refuzul semnării procesului-verbal se va face mențiune de către executorul judecătoresc.

ART. 848

Stingerea dreptului de preempțiune

Titularul unui drept de preempțiune care nu a participat la licitație nu va mai putea să își exercite dreptul după adjudecarea imobilului.

ART. 849

Contestația împotriva procesului-verbal de licitație

(1) Procesul-verbal de licitație care consemnează adjudecarea va fi notat în cartea funciară, la cererea de îndată a executorului, pe cheltuiala adjudecatarului.

(2) În termen de o lună de la data înscrierii adjudecării în cartea funciară, debitorul sau terțul dobânditor, creditorii urmăritori și oricare altă persoană interesată potrivit mențiunilor din cartea funciară vor putea ataca procesul-verbal de licitație pe cale de contestație la executare.

(3) Contestația se notează în cartea funciară la cererea contestatorului, iar în lipsă, la cererea instanței de executare.

(4) Instanța de executare poate suspenda eliberarea sau, după caz, distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a imobilului adjudecat.

(5) Dacă instanța admite contestația, executorul judecătoresc va continua urmărirea de la actul desființat și va solicita din oficiu ca notarea prevăzută la alin. (1) să fie radiată.

(6) Sumele consemnate și neeliberate sau, după caz, nedistribuite se vor restitui de îndată adjudecatarului.

ART. 850

Depunerea prețului

(1) Adjudecatarul imobilului va depune prețul la dispoziția executorului judecătoresc, în termen de cel mult 30 de zile de la data vânzării, ținându-se seama de garanția depusă în contul prețului.

(2) Când adjudecatar este un creditor, el poate depune creanța sa în contul prețului, fiind obligat, dacă este cazul, să depună diferența de preț în termenul prevăzut la alin. (1). Dacă există alți creditori care au un drept de preferință în condițiile art. 864 și 866, el va depune până la concurența prețului de adjudecare și suma necesară pentru plata creanțelor lor, în măsura în care acestea nu sunt acoperite prin diferența de preț.

ART. 851

Nedepunerea prețului. Reluarea licitației

(1) Dacă adjudecatarul nu depune prețul în termenul prevăzut la art. 848 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, la prețul de începere a licitației la care bunul a fost adjudecat, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație și eventuala diferență de preț. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație.

(2) Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.

(3) Suma datorată potrivit alin. (1) și (2) de fostul adjudecatar se stabilește de executor prin procesul-verbal de licitație, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reține cu precădere din garanția depusă.

ART. 852

Restituirea garanțiilor

După adjudecarea imobilului către unul dintre participanții la licitație, potrivit art. 845, executorul, la cerere, va dispune restituirea garanțiilor depuse de ceilalți participanți, procedând, când este cazul, potrivit dispozițiilor art. 849 alin. (3).

ART. 853

Plata prețului în rate

La cererea adjudecatarului, executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, când acesta nu este adjudecatar, precum și al debitorului, pentru partea din preț care depășește valoarea creanței, poate stabili plata prețului în rate cu dobânda legală aferentă, numărul acestora, cuantumul și data scadenței lor, precum și suma care se plătește de îndată drept avans.

ART. 854

Actul de adjudecare

După plata integrală a prețului sau a avansului prevăzut la art. 851, executorul, pe baza procesului-verbal de licitație, va întocmi actul de adjudecare, care va cuprinde următoarele mențiuni:

- a) denumirea și sediul organului de executare;
- b) numele executorului judecătoresc;
- c) numărul și data procesului-verbal de licitație;
- d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului, ale terțului dobânditor și ale adjudecatarului;
- e) prețul la care s-a vândut și modalitatea de achitare în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata în rate;
- f) mențiunea, dacă este cazul, că imobilul s-a vândut grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute ori, după caz, liber de aceste drepturi, în condițiile prevăzute la art. 845 alin. (6) și (7);
- g) datele de identificare ale imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, precum și datele de identificare ale fostului proprietar;
- h) mențiunea că actul de adjudecare este titlu de proprietate și că poate fi înscris în cartea funciară;
- i) mențiunea că, pentru adjudecatar, actul de adjudecare constituie titlu executoriu împotriva debitorului sau, după caz, a terțului dobânditor, ca și împotriva oricărei persoane care posedă ori deține imobilul adjudecat, fără a putea invoca un drept opozabil în condițiile legii;
- j) mențiunea că, pentru creditor sau debitor, după caz, actul de adjudecare constituie titlu executoriu împotriva adjudecatarului care nu plătește diferența de preț, în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata prețului în rate;
- k) data întocmirii actului de adjudecare, semnătura și ștampila executorului judecătoresc, precum și semnătura adjudecatarului.

ART. 855

Predarea actului de adjudecare

Un exemplar de pe actul de adjudecare se va preda adjudecatarului spre a-i servi ca titlu de proprietate, iar în cazul în care imobilul a fost vândut cu plata prețului în rate, un exemplar va fi predat creditorului urmăritor și, după caz, debitorului, spre a le servi acestora drept titlu executoriu împotriva adjudecatarului, dacă acesta nu plătește diferența de preț.

ART. 856

Intabularea dreptului de proprietate și punerea în posesie a adjudecatarului

(1) Odată cu predarea către adjudecatar a unui exemplar al actului de adjudecare, executorul judecătoresc va solicita de îndată, din oficiu, intabularea în cartea funciară a dreptului de proprietate al adjudecatarului, pe cheltuiala acestuia, chiar și în cazul în care adjudecatar este însuși terțul dobânditor care avea deja dreptul înscris în cartea funciară. În cazul în care dreptul dobândit de adjudecatar era înscris în mod provizoriu, nu se va dispune decât înscrierea provizorie.

(2) La cererea adjudecatarului, acesta va fi pus în posesia imobilului adjudecat de către executorul judecătoresc, actul de adjudecare constituind titlu executoriu împotriva tuturor persoanelor arătate la art. 854 lit. i). Dispozițiile art. 664 și următoarele sunt aplicabile.

(3) În cazul în care imobilul a fost vândut cu plata prețului în rate, executorul judecătoresc va hotărî, prin aceeași încheiere, și înscrierea în cartea funciară a interdicției de înstrăinare și de grevare a imobilului până la plata integrală a prețului și a dobânzii corespunzătoare.

SECȚIUNEA a 5-a

Efectele adjudecării

ART. 857

Transmiterea proprietății imobilului

(1) Prin adjudecarea imobilului adjudecatarul devine proprietar. De la această dată, adjudecatarul are dreptul la fructe și venituri, datorează dobânzile până la plata integrală a prețului și suportă toate sarcinile imobilului.

(2) Prin intabulare, adjudecatarul dobândește dreptul de a dispune de imobilul cumpărat, potrivit regulilor de carte funciară.

(3) De la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut. Dacă prețul de adjudecare se plătește în rate, sarcinile se sting la plata ultimei rate.

(4) Ipotecile și celelalte sarcini reale, precum și drepturile reale intabulate după notarea urmăririi în cartea funciară se vor radia din oficiu, cu excepția celor pentru care adjudecatarul ar conveni să fie menținute; de asemenea, vor fi radiate din oficiu drepturile reale intabulate ulterior înscrierii vreunei ipotecă, dacă vânzarea s-a făcut în condițiile prevăzute la art. 845 alin. (7), toate notările făcute cu urmărirea silită, cu excepția notării contestației împotriva procesului-verbal de licitație, dacă aceasta nu a fost soluționată prin hotărârea rămasă definitivă, interdicția de înstrăinare sau de grevare, dacă există, cu excepția celei prevăzute la art. 855 alin. (3), precum și promisiunea de a încheia un contract viitor, dacă până la data adjudecării beneficiarul promisiunii nu și-a înscris în cartea funciară dreptul dobândit în temeiul contractului care a făcut obiectul acesteia.

(5) Dacă imobilul a fost adjudecat cu plata prețului în rate, adjudecatarul nu îl va putea înstrăina sau greva, fără încuviințarea creditorilor urmăritori și a debitorului, dacă este cazul, înainte de plata integrală a prețului.

ART. 858

Viciile ascunse și leziunea

(1) În cazul vânzării silite la licitație publică nu există garanție contra viciilor ascunse.

(2) Această vânzare nu poate fi atacată nici pentru leziune.

ART. 859

Menținerea sau încetarea unor contracte

(1) Locațiunea și celelalte acte juridice privitoare la imobilul adjudecat rămân în ființă sau, după caz, încetează, potrivit dispozițiilor art. 827 alin. (1) și (2).

(2) Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate sunt supuse dispozițiilor art. 827 alin. (3).

SECȚIUNEA a 6-a

Dispoziții speciale

ART. 860

Stingerea acțiunilor contra adjudecatarului

(1) Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, privind imobilul adjudecat este definitiv stinsă.

(2) În cazul imobilelor înscrise pentru prima dată în cartea funciară, în condițiile art. 828 alin. (2), cererea de evicțiune se va prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii actului de adjudecare în cartea funciară. Această prescripție curge și împotriva minorilor și persoanelor puse sub interdicție judecătorească.

ART. 861

Suspendarea împărțelii prețului

(1) În cazul în care cererea de evicțiune prevăzută la art. 859 alin. (2) este introdusă înainte de împărțea prețului din adjudecare, instanța de executare, la solicitarea adjudecatarului, va putea să suspende împărțea prețului, cu sau fără cauțiune, până la judecarea definitivă a cererii de evicțiune.

(2) Când cererea de evicțiune va fi făcută după împărțea prețului adjudecării, se va urma procedura de drept comun.

ART. 861

Acțiunea în regres

(1) Dacă a fost evins total sau parțial, adjudecatarul îl poate acționa pe debitorul urmărit pentru a fi despăgubit. Dispozițiile legale privind chemarea în judecată a vânzătorului se aplică în mod corespunzător.

(2) În măsura în care nu se poate îndestula de la debitor, adjudecatarul îl poate acționa pe creditorul care a încasat prețul de adjudecare, în limita sumei încasate. Termenul de prescripție este de un an și curge de la data la care executarea silită împotriva debitorului a încetat pentru motivul prevăzut la art. 702 pct. 2.

ART. 863

Desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare

(1) În tot cursul urmăririi silite și până la adjudecarea bunului imobil, debitorul sau orice altă persoană interesată poate obține desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare, consemnând la dispoziția creditorului urmărit întreaga valoare a creanței, cu toate accesoriile și cheltuielile de executare.

(2) Dispozițiile art. 750 și 751 se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea este admisă, instanța sau, după caz, executorul judecătoresc va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

CAP. III

Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

ART. 864

Eliberarea sumei

Dacă există un singur creditor urmărit, după reținerea cheltuielilor de executare, când este cazul, suma de bani realizată prin urmărirea silită se eliberează acestuia până la acoperirea integrală a drepturilor sale, iar suma rămasă disponibilă se predă debitorului.

ART. 865

Rangul creanțelor cu preferință generală

(1) În cazul în care urmărirea silită a fost pornită de mai mulți creditori sau când, până la eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, au depus și alți creditori titlurile lor, executorul judecătoresc procedează la distribuirea sumei potrivit următoarei ordini de preferință, dacă legea nu prevede altfel:

a) creanțele reprezentând cheltuieli de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor, precum și creanțele născute împotriva debitorului pentru cheltuielile efectuate cu ocazia îndeplinirii condițiilor sau formalităților prevăzute de lege pentru dobândirea dreptului asupra bunului adjudecat și înscrierea acestuia în registrul de publicitate;

- b) cheltuielile de înmormântare a debitorului, în raport cu condiția și starea acestuia;
- c) creanțele reprezentând salarii și alte datorii asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite șomerilor, potrivit legii, ajutoarele pentru întreținerea și îngrijirea copiilor, pentru maternitate, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și creanțele reprezentând obligația de reparare a pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;
- d) creanțele rezultând din obligația legală de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;
- e) creanțele fiscale provenite din impozite, taxe, contribuții și din alte sume stabilite potrivit legii, datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale și bugetelor fondurilor speciale;
- f) creanțele rezultând din împrumuturi acordate de stat;
- g) creanțele reprezentând despăgubiri pentru repararea pagubelor pricinuite proprietății publice prin fapte ilicite;
- h) creanțele rezultând din împrumuturi bancare, din livrări de produse, prestări de servicii sau executări de lucrări, precum și din chirii sau arenze;
- i) creanțele reprezentând amenzi cuvenite bugetului de stat sau bugetelor locale;
- j) alte creanțe.

(2) Dispozițiile privind subrogația legală rămân aplicabile în folosul celui care achită oricare dintre creanțele prevăzute la alin. (1).

(3) În cazul creanțelor care au aceeași ordine de preferință, dacă legea nu prevede altfel, suma realizată se repartizează între creditorii proporțional cu creanța fiecăruia.

ART. 866

Declararea creanțelor statului

(1) În termen de 15 zile de la începerea executării silite, potrivit legii, orice creditor poate cere statului sau unităților administrativ-teritoriale să declare creanțele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

(2) În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare și să înscrie valoarea creanței sale.

(3) Nerespectarea obligației prevăzute la alin. (1) are ca efect pierderea preferinței în raport cu creditorii care au solicitat declarația.

ART. 867

Rangul creanțelor garantate

Dacă există creditorii care, asupra bunului vândut, au drepturi de gaj, ipotecă sau alte drepturi de preferință conservate, în condițiile prevăzute de lege, la distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunului, creanțele lor vor fi plătite înaintea creanțelor prevăzute la art. 864 alin. (1) lit. c).

ART. 868

Rangul creanțelor accesorii

Dobânzile și penalitățile sau alte asemenea accesorii ale creanței principale vor urma ordinea de preferință a acestei creanțe.

SECȚIUNEA a 2-a

Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite

ART. 869

Termenul de depunere a titlurilor de creanță

(1) Dacă există mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți, suma rezultată din vânzare se distribuie acestora potrivit ordinii de preferință prevăzute la art. 864-867.

(2) În acest scop, după depunerea sau consemnarea sumei rezultate din vânzare, executorul va fixa de urgență un termen de 10 zile pentru depunerea titlurilor de creanță.

(3) Debitorul, creditorii urmăritori, organele fiscale locale, administratorii-sechestrului, judecatorul și titularii drepturilor și sarcinilor stinse prin adjudecare, despre care executorul a luat cunoștință în condițiile art. 740 ori art. 835 alin. (2), vor fi înștiințați din oficiu despre fixarea acestui termen, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(4) Termenul se va afișa la sediul executorului judecătoresc și la cel al instanței de executare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru depunerea titlurilor de creanță. Afișarea va fi constatată printr-un proces-verbal care se va depune la dosar.

(5) După expirarea termenului arătat la alin. (4), niciun creditor nu va mai putea lua parte la distribuirea sumei obținute din urmărire.

ART. 870

Depunerea titlurilor de creanță

(1) În vederea participării la distribuire, toți creditorii interesați vor trebui să depună la sediul executorului judecătoresc, în termenul prevăzut la art. 868 alin. (4), titlurile de creanță, în original sau în copie certificată, arătând în mod distinct capitalul, dobânzile și cheltuielile ce le sunt datorate, precum și, dacă va fi cazul, drepturile de preferință neînscrise în cartea funciară sau în alte registre publice.

(2) Reprezentantul fiscolei va depune înscrisurile doveditoare ale creanțelor statului sau unităților administrativ-teritoriale la sediul executorului judecătoresc.

(3) Creditorii care au înființat măsuri asigurătorii asupra bunurilor urmărite, pentru a participa la distribuire, vor depune copii certificate de pe acțiune și de pe actul constatator al înființării măsurii asigurătorii.

ART. 871

Creanțele periodice

(1) În cazul în care unul dintre titlurile depuse de creditorii urmăritori conține obligația debitorului de a plăti o sumă de bani în mod periodic, iar bunurile rămase în patrimoniul debitorului după efectuarea executării sau veniturile sale nu asigură plata în viitor a ratelor datorate, suma alocată creditorului se va stabili prin acordul părților, care va prevedea și modul de fructificare a acesteia, iar în lipsa unui acord, executorul va constata acest fapt printr-un proces-verbal semnat de el și de toate părțile prezente. În acest din urmă caz, partea interesată va putea sesiza instanța de executare în circumscripția căreia se face executarea pentru a stabili suma alocată creditorului, în termen de 15 zile de la încheierea procesului-verbal, dacă a fost prezentă, sau de la comunicarea acesteia de către executor, dacă a lipsit.

(2) Dacă părțile nu se înțeleg, instanța de executare va stabili, prin încheiere, suma cu care creditorul va participa la distribuirea sumelor realizate prin urmărire, precum și modul de fructificare a acesteia, astfel încât ratele datorate să fie plătite cu precădere din dobânzile încasate, iar dacă acestea sunt insuficiente, se vor imputa asupra capitalului. Încheierea se dă cu citarea în termen scurt a părților și este supusă numai apelului.

(3) În cazul în care niciuna din părți nu sesizează instanța de executare în termenul arătat la alin. (1), executorul judecătoresc va solicita acesteia stabilirea sumei alocate creditorului, cu respectarea dispozițiilor alin. (2).

(4) Dacă debitorul a decedat și se constată că, în raport cu numărul moștenitorilor, locul unde aceștia se găsesc, modul în care s-a făcut împărțeala moștenirii sau cu alte asemenea împrejurări, plata în rate a creanțelor este greu de realizat, instanța poate, la cererea creditorului, să procedeze potrivit alin. (1), stabilind suma ce se cuvine creditorului, precum și partea din aceasta pe care o va plăti fiecare moștenitor în parte.

ART. 872

Încetarea curgerii dobânzilor

De la data fixată pentru depunerea titlurilor de creanță, dobânzile creanțelor creditorilor urmăritori trecute în proiectul de distribuire încetează de a mai fi în sarcina debitorului urmărit, chiar în caz de convenție contrară. Dacă instituția de credit la care s-au depus ori consemnat aceste sume plătește dobânzi, creditorii nu vor avea drept decât la dobânzile ce se plătesc de instituția de credit la care s-au depus ori consemnat acele sume.

ART. 873

Interdicția popririi

(1) Sumele rezultate din valorificarea bunurilor urmărite și cele consemnate la dispoziția executorului nu pot fi poprite de către creditorii debitorului sau ai adjudecatarului.

(2) Se va putea înființa poprire numai asupra sumelor atribuite creditorilor sau debitorului prin procesul-verbal de distribuire.

ART. 874

Întocmirea proiectului de distribuire

(1) În termen de 5 zile de la expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanță, executorul va întocmi proiectul de distribuire a sumelor, potrivit ordinii de preferință prevăzute la art. 864-867, iar dacă printre creditorii urmăritori și intervenienți se află și creditori care au intervenit tardiv, după expirarea termenului prevăzut la art. 690, creanțele acestora vor fi alocate asupra părții din suma rămasă după îndeplinirea drepturilor creditorilor urmăritori și a celor care au intervenit în timp util.

(2) În cazul în care imobilele grevate de o ipotecă colectivă au fost vândute împreună, creanța garantată cu o astfel de ipotecă va fi repartizată, la cererea creditorilor cu rang posterior, asupra imobilelor adjudecate, proporțional cu prețul obținut pentru fiecare imobil în parte, iar dacă sunt creanțe ipotecare anterioare, proporțional cu restul de preț ce a rămas de la fiecare imobil, după ce s-au acoperit creanțele cu rang anterior ipotecii colective.

(3) Creanțele cu termen și cele condiționale vor fi repartizate după rangul lor, ca și cum ar fi pure și simple, cu mențiunea că ele vor fi plătite numai potrivit regulilor prevăzute la art. 880 și 881.

(4) Creanțele care nu pot fi valorificate decât după executarea bunurilor unui codebitor principal vor fi trecute ca socotite sub condiție suspensivă.

(5) Titularii drepturilor de uzufruct, uz, abitație și servitute, stinse prin adjudecare, vor fi trecuți în ordinea înscrierii cu valoarea acestor drepturi înscrise în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, cu valoarea determinată potrivit art. 836 alin. (2), care poate fi contestată în condițiile art. 874 alin. (2).

(6) Creditorul unei rente pe viață sau altei creanțe periodice va fi trecut în ordinea înscrierii în cartea funciară, cu o sumă ale cărei dobânzi anuale să fie suficiente pentru a asigura plata ratelor rentei.

ART. 875

Afișarea proiectului de distribuire

(1) Proiectul de distribuire va fi comunicat debitorului și creditorilor care și-au depus titlurile de creanță, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(2) Ei vor fi citați cu mențiunea expresă că, sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la data comunicării, pot formula, în scris, obiecțiuni la proiectul de distribuire.

(3) În lipsa obiecțiunilor în termenul arătat la alin. (2), proiectul de distribuire devine definitiv.

(4) În caz de obiecțiune, executorul va convoca în scris debitorul și toți creditorii în vederea unei eventuale concilierii, care va avea loc la sediul executorului în termen de cel mult 15 zile de la data primirii ultimei contestații.

ART. 876

Încercarea de conciliere. Efecte

(1) Dacă la termenul fixat în vederea concilierii, debitorul sau creditorii care au formulat obiecțiuni nu mai stăruie în menținerea lor sau se ajunge la un acord privind modul de distribuire, executorul va lua act de acordul realizat și va dispune repartizarea sumelor potrivit acestei înțelegeri, care va fi consemnată într-un proces-verbal semnat de executor și de toate persoanele prezente.

(2) Dacă nu se ajunge la un acord, iar cei care au formulat obiecțiuni stăruie în menținerea lor, executorul va încheia un proces-verbal în care se vor consemna obiecțiile celor prezenți, semnat de el și de cei prezenți.

(3) Cel nemulțumit de proiectul de distribuire poate introduce contestație în termen de 5 zile de la data întocmirii procesului-verbal prevăzut la alin. (2). Contestația suspendă de drept plata creanței sau a părții din creanța contestată. La primul termen la care părțile au fost legal citate, instanța este obligată să se pronunțe asupra menținerii sau, după caz, a înlăturării suspendării. Instanța se pronunță prin încheiere, care poate fi atacată numai cu apel, în termen de 5 zile de la pronunțare. Apelul nu suspendă de drept executarea încheierii atacate.

(4) Debitorul sau creditorii care nu s-au prezentat la termenul arătat la alin. (1) sunt considerați că au renunțat la obiecțiunile formulate, fiind decăzuți din dreptul de a face contestație la executare.

ART. 877

Soluționarea contestațiilor

(1) Toate contestațiile formulate împotriva proiectului de distribuire se judecă de instanța de executare, printr-o singură hotărâre, de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(2) Contestatorul a cărui cerere a fost respinsă va răspunde față de creditori pentru dobânzile ce trec peste acelea prevăzute la art. 871 și pentru toate prejudiciile cauzate de întârzierea la plată a sumelor cuvenite.

ART. 878

Îndreptarea erorilor de calcul și a greșelilor materiale

Erorile de calcul și alte greșeli materiale se vor îndrepta de executor, din oficiu ori la cerere, făcându-se mențiune despre aceasta în încheierea prin care se dispune eliberarea sau, după caz, distribuirea sumei.

SECȚIUNEA a 3-a

Plata sumei rezultate din urmărirea silită

ART. 879

Condiții

(1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, plata sumei rezultate din executare se poate dispune numai după expirarea termenului de depunere a titlurilor de creanță ori, după caz, la data expirării termenului de formulare a obiecțiunilor împotriva proiectului de distribuire.

(2) Executorul se va pronunța asupra plății sumei arătate la alin. (1) prin încheiere executorie, dată fără citarea părților.

(3) Suma rămasă se va elibera debitorului.

ART. 880

Efectuarea plăților

(1) Plățile vor fi efectuate de către unitatea la care au fost depuse sau consemnate sumele rezultate din urmărire, pe baza unei dispoziții de plată trimise de executorul judecătoresc.

(2) Dovada efectuării plății va fi comunicată executorului, care o va păstra la dosarul executării.

ART. 881

Plata creanțelor afectate de termen

Dacă creanța este afectată de un termen suspensiv, aceasta se va plăti chiar dacă termenul nu s-a împlinit. Când o astfel de creanță este fără dobândă, plata înainte de termen nu se va face decât dacă se scade dobânda convenită până la împlinirea termenului. Dacă însă creditorul nu este de acord să se facă scăderea, creanța sa se va consemna la unitatea prevăzută de lege, pentru a fi eliberată la împlinirea termenului.

ART. 882

Plata creanțelor condiționale

(1) Atunci când condiția este rezolutorie, nu se va putea elibera creditorului suma convenită, decât dacă acesta va da o cauțiune sau va constitui o ipotecă în favoarea celor care ar trebui să se folosească de această sumă în cazul îndeplinirii condiției.

(2) Dacă însă condiția este suspensivă, suma convenită creditorului va fi distribuită creditorilor care vin după acesta, dacă aceștia vor da o cauțiune sau vor constitui o ipotecă pentru a garanta restituirea sumei primite în caz de îndeplinire a condiției.

(3) În cazul în care creditorii prevăzuți la alin. (1) și (2) nu dau o cauțiune sau nu constituie o ipotecă, suma se va consemna la unitatea prevăzută de lege până la îndeplinirea condiției rezolutorii sau suspensive.

ART. 883

Plata creanțelor contestate

(1) Sumele corespunzătoare creanțelor contestate sau acelor pentru care s-au înființat măsuri asigurătorii, precum și cele reclamate în condițiile prevăzute la art. 691 alin. (6), dar nerecunoscute, în tot sau în parte, de debitor, vor fi consemnate spre a fi plătite ulterior.

(2) După rămânerea definitivă a hotărârii de soluționare a contestației sau a celei date asupra acțiunii pe baza căreia s-a înființat măsura asigurătorie, executorul, la cererea debitorului sau a creditorului interesat, va dispune, potrivit hotărârii respective, fie eliberarea sumelor corespunzătoare creanței contestate ori alocate pe bază de măsură asigurătorie, fie distribuirea lor, în condițiile legii, între creditorii rămași neîndestulați. Suma rămasă se va elibera debitorului.

(3) Dacă suma reclamată a fost păstrată pentru obținerea de către creditorii intervenienți a titlurilor executorii necesare, în condițiile prevăzute la art. 691 alin. (6), executorul, la cererea uneia dintre părți sau chiar din oficiu, va cita debitorul, creditorul următor și creditorii intervenienți, cu excepția celor îndestulați integral, și, după ascultarea celor prezenți, va dispune eliberarea sumei reținute în contul creditorilor intervenienți care au obținut între timp un titlu executoriu. Înfațișarea părților interesate va putea fi dispusă, la cererea oricărui dintre creditorii, și înainte de expirarea termenului legal pentru obținerea titlului executoriu, în afară de cazul în care mai există alți creditorii care urmează să obțină titlul executoriu. Suma rămasă se va elibera debitorului.

ART. 884

Plata creanțelor periodice

(1) Suma alocată creditorului unei creanțe periodice va fi întrebuințată în vederea fructificării ei, pentru asigurarea plății ratelor, în modul convenit de părțile interesate, iar în lipsa unui acord, în modul în care se va hotărî de instanța de executare, la sesizarea părții interesate sau, în lipsă, a executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute la art. 870.

(2) Dacă dobânzile sumei alocate vor fi mai mici decât ratele datorate, diferența se va întregi prin preluare din capital.

(3) După stingerea, din orice motive, a obligației de plată, suma rămasă va fi distribuită creditorilor rămași neîndestulați sau eliberată debitorului.

ART. 885

Predarea titlurilor de creanță

(1) Titlurile creanțelor plătite integral vor fi eliberate creditorilor, cu mențiunea stingerii totale a datoriei.

(2) Titlurile creanțelor plătite parțial vor fi eliberate creditorilor cu mențiunea părții plătite.

ART. 886

Închiderea procedurii

(1) După predarea titlurilor, executorul, prin încheiere dată fără citarea părților, constată încetarea urmăririi silite și dispune închiderea dosarului.

(2) Creditorii care nu au fost îndestulați pot cere însă reluarea urmăririi silite, în condițiile legii, sau efectuarea unei noi urmăriri asupra altor bunuri ale debitorului, dacă este cazul.

ART. 887

Sumele neridicate

Sumele consemnate și neridicate în termen de 5 ani de la data comunicării încheierii prin care s-a aprobat distribuirea acestora se fac venit la bugetul local, dispozițiile art. 779 aplicându-se în mod corespunzător.

TITLUL III

Executarea silită directă

CAP. I

Dispoziții generale

ART. 888

Modul de executare

(1) În cazul în care obligația debitorului prevăzută în titlul executoriu constă în lăsarea posesiei unui bun, în predarea unui bun sau a folosinței acestuia ori în evacuarea debitorului dintr-o locuință sau dintr-o altă incintă, în desființarea unei construcții, plantații sau a altei lucrări ori în îndeplinirea oricărei alte activități stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului, iar debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa în termenul prevăzut în somație, creditorul va solicita executarea silită, putând, în raport cu împrejurările cauzei și natura obligației ce se execută, să sesizeze instanța de executare, în vederea aplicării unei penalități.

(2) Atribuirea prin hotărâre judecătorească a unui imobil sau obligația de a-l preda, a-l lăsa în posesie ori în folosință, după caz, cuprinde și obligația de evacuare a imobilului, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

ART. 889

Executarea fără somație

La cererea creditorului, dacă se justifică o nevoie urgentă sau există pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire, să ascundă, să distrugă ori să deterioreze bunurile ce trebuie predate, instanța va putea să dispună, prin încheierea de încuviințare a executării silite, ca executarea silită să se facă de îndată și fără somație.

ART. 890

Procesul-verbal de îndeplinire a executării

(1) Despre îndeplinirea executării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol, executorul va încheia un proces-verbal în condițiile art. 678, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

(2) Procesul-verbal va fi comunicat părților, iar un exemplar va fi păstrat la dosarul de executare.

(3) Procesul-verbal constituie titlu executoriu în privința cheltuielilor de executare, stabilite în sarcina debitorului.

ART. 891

Imposibilitatea predării silită a bunului

În cazul în care predarea silită a unui bun a devenit imposibilă din cauza distrugerii, ascunderii sau deteriorării acestuia ori a altor asemenea împrejurări, executorul va consemna aceasta într-un proces-verbal întocmit în condițiile art. 889, și totodată va dispune, prin încheiere, încetarea executării silită.

ART. 892

Obligarea debitorului la plata contravalorii bunului

(1) Dacă în titlu executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii bunului în cazul imposibilității predării acestuia sau, după caz, echivalentul despăgubirilor datorate în cazul neexecutării obligației de a face ce implică faptul personal al debitorului, instanța de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părților, în termen scurt. În toate cazurile, la cererea creditorului, instanța va avea în vedere și prejudiciile ocazionate prin neexecutarea de bunăvoie a obligației, înainte ca aceasta să devină imposibil de executat.

(2) Hotărârea este executorie și este supusă numai apelului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obține decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispozițiile art. 750 și 751 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea înființa măsuri asigurătorii.

CAP. II

Predarea silită a bunurilor mobile

ART. 893

Înștiințarea debitorului

Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate și cantitate, nu își îndeplinește obligația în termen de 24 de ore de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, predarea lui se va face prin executare silită.

ART. 894

Efectuarea executării silită

(1) În vederea executării silită a obligației prevăzute la art. 892, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.

(2) Executorul judecătoresc va încheia, în condițiile art. 889, un proces-verbal despre îndeplinirea executării, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

ART. 895

Imposibilitatea de predare

Dacă, în termen de 30 de zile de la data deplasării executorului judecătoresc la locul de unde urma să fie ridicat bunul mobil, nu s-a efectuat predarea silită către creditor, executorul judecătoresc, la cererea acestuia din urmă, poate întocmi o încheiere prin care să constate imposibilitatea de predare. Dispozițiile art. 890 și 891 se aplică în mod corespunzător chiar și atunci când debitorul, ulterior împlinirii termenului de 30 de zile oferă predarea bunului către creditor.

CAP. III

Predarea silită a bunurilor imobile

ART. 896

Termen de executare

(1) Nicio evacuare din imobilele cu destinație de locuință nu poate fi făcută de la data de 1 decembrie și până la data de 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că, în sensul dispozițiilor legislației locative, el și familia sa nu au la dispoziție o locuință corespunzătoare ori că debitorul și familia sa au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul evacuării persoanelor care ocupă abuziv, pe căi de fapt, fără niciun titlu, o locuință și nici celor care au fost evacuați pentru că pun în pericol relațiile de conviețuire sau tulbură în mod grav liniștea publică.

ART. 897

Înștiințarea debitorului

Dacă partea obligată să evacueze ori să predea un imobil nu își îndeplinește această obligație în termen de 8 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, ea va fi îndepărtată prin executare silită, iar imobilul va fi predat celui îndreptățit.

ART. 898

Efectuarea executării silite

(1) În vederea executării silite a obligației prevăzute la art. 896, executorul judecătoresc se va deplasa la fața locului, va soma pe debitor să părăsească de îndată imobilul, iar în caz de împotrivire, îl va evacua din imobilul respectiv pe debitor împreună cu toate persoanele care ocupă imobilul în fapt ori fără niciun titlu opozabil creditorului, cu sau fără ajutorul forței publice, după caz, punând pe creditor în drepturile sale.

(2) Când debitorul lipsește sau refuză să deschidă ușile, executorul va fi însoțit de agenți ai forței publice ori reprezentanți ai jandarmeriei, după caz.

(3) După deschiderea ușilor imobilului, prezența celor menționați la alin. (2) va putea fi suplinită de 2 martori asistenți.

(4) Executarea în modalitatea predării silite imobiliare va putea continua în ziua începerii sale chiar după ora 20,00, precum și în zilele următoare, inclusiv în cele nelucrătoare, dacă nu s-a finalizat din cauza unei opuneri la executare din partea debitorului ori a altei persoane sau dacă operațiunile ce trebuie efectuate pentru finalizarea executării silite nu s-au putut realiza până la ora 20,00.

ART. 899

Depozitarea bunurilor mobile

(1) Dacă executarea privește un imobil în care se găsesc bunuri mobile ce nu formează obiectul executării și pe care debitorul nu le ridică singur ori sunt sechestrate într-o altă urmărire, executorul va încredința aceste bunuri în păstrarea unui administrator-sechestr, care poate fi chiar creditorul, pe cheltuiala debitorului. Despre această măsură va fi înștiințat creditorul în folosul căruia bunurile au fost sechestrate.

(2) Dispozițiile prezentei cărți referitoare la administratori-sechestr în materie de urmărire mobilă propriu-zisă sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Dacă bunurile lăsate în depozit nu sunt sechestrate în favoarea altei urmăriri, executorul va fixa, prin procesul-verbal arătat la art. 899, termenul în care debitorul trebuie să le ridice, care nu poate fi mai lung de o lună.

ART. 900

Procesul-verbal de predare silită

Despre îndeplinirea executării potrivit prevederilor prezentului capitol, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, dispozițiile art. 889 fiind aplicabile. În cazul în care debitorul refuză primirea procesului-verbal, lipsește ori, după caz, a părăsit imobilul după începerea executării, iar domiciliul său se afla în acel imobil, executorul judecătoresc, dacă debitorul nu i-a comunicat un domiciliu ales, va proceda la afișarea procesului-verbal de predare silită pe ușa imobilului sau în orice altă parte a imobilului care îl face vizibil.

ART. 901

Vânzarea bunurilor lăsate în depozit

(1) Dacă debitorul nu ridică bunurile în termenul arătat în procesul-verbal prevăzut la art. 899 și acestea au valoare de piață, ele vor fi scoase în vânzare, inclusiv cele care sunt insesizabile prin natura lor, potrivit regulilor din materia vânzării bunurilor mobile urmăribile.

(2) Prețul bunurilor vândute, după deducerea cheltuielilor de executare silită, inclusiv a cheltuielilor de vânzare și a remunerației administratorului-sechestru, va fi consemnat pe numele debitorului, care va fi înștiințat despre aceasta potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor. Dispozițiile art. 899 se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile care nu au valoare de piață sunt declarate abandonate. De asemenea, la cererea creditorului, executorul judecătoresc poate declara abandonate bunurile mobile care au valoare de piață și nu au fost revendicate de debitor sau de altă persoană care ar dovedi calitatea de proprietar, în termen de 4 luni de la data încheierii procesului-verbal de predare silită.

(4) Despre toate acestea va fi înștiințat și debitorul, potrivit dispozițiilor prevăzute la alin. (2), precum și organul financiar local pentru a prelua bunurile abandonate. Dispozițiile art. 779 se aplică în mod corespunzător.

ART. 902

Reocuparea imobilului

(1) Dacă, după încheierea procesului-verbal de predare silită, debitorul sau orice altă persoană, în lipsa consimțământului expres prealabil ori a unei hotărâri judecătorești, pătrunde sau se reinstalează în imobil, la cererea creditorului ori a altei persoane interesate, se va putea face o nouă executare silită în baza aceluiași titlu executoriu, fără somație și fără nicio altă formalitate prealabilă.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), orice bunuri mobile, indiferent de natura ori valoarea lor, care nu au fost ridicate la data predării silită inițiale sau care au fost aduse în imobil după reocupare, se consideră de drept abandonate din momentul repunerii în posesie.

(3) Pe baza procesului-verbal pus la dispoziția organului de urmărire penală, în copie certificată, de executorul judecătoresc, va fi declanșată urmărirea penală.

CAP. IV

Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face

SECȚIUNEA 1

Dispoziții comune

ART. 903

Domeniu de aplicare

(1) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile în cazul executării silite în natură a obligațiilor de a face sau de a nu face în temeiul unui titlu executoriu. Dacă prin titlul executoriu creditorul a fost autorizat ca, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația de a face sau, după caz, să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației de a nu face nu mai este necesară obținerea unui nou titlu executoriu prin care să se stabilească despăgubirile datorate de debitor sau, după caz, contravaloarea lucrărilor necesare restabilirii situației anterioare încălcării obligației de a nu face. În aceste din urmă cazuri, sumele respective se determină pe bază de expertiză sau de alte documente justificative de către executorul judecătoresc, potrivit dispozițiilor art. 628.

(2) Dispozițiile art. 1.528 din Codul civil rămân aplicabile.

ART. 904

Executarea obligației de a face

Dacă debitorul refuză să îndeplinească o obligație de a face cuprinsă într-un titlu executoriu, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, creditorul poate fi autorizat de instanța de executare, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, să o îndeplinească el însuși sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului.

ART. 905

Executarea obligației de a nu face

(1) Dispozițiile prevăzute în prezenta secțiune sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul când titlul executoriu cuprinde o obligație de a nu face.

(2) Creditorul va putea cere instanței de executare să fie autorizat, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, să desființeze el însuși sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului, lucrările făcute de acesta împotriva obligației de a nu face.

ART. 906

Aplicarea de penalități

(1) Dacă în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu execută obligația de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unor penalități, de către instanța de executare.

(2) Când obligația nu este evaluabilă în bani, instanța sesizată de creditor îl poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, să plătească în favoarea creditorului o penalitate de la 100 lei la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere, până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu.

(3) Atunci când obligația are un obiect evaluabil în bani, penalitatea prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanță între 0,1% și 1% pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligației.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a penalității debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce i se datorează cu acest titlu, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților.

(5) Penalitatea va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestației la executare, dacă debitorul execută obligația prevăzută în titlul executoriu și dovedește existența unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

(6) Încheierea dată în condițiile alin. (4) este executorie.

(7) Acordarea de penalități în condițiile alin. (1)-(4) nu exclude obligarea debitorului la plata de despăgubiri, la cererea creditorului, în condițiile art. 891 sau ale dreptului comun.

ART. 907

Interzicerea daunelor cominatorii

Pentru neexecutarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol nu se pot acorda daune cominatorii.

ART. 908

Concursul forței publice

Dacă, în cazurile prevăzute la art. 903 și 904, debitorul se opune la executarea obligației de către creditor, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, va obține, în condițiile legii, concursul organelor de poliție, jandarmerie sau al altor agenți ai forței publice, după caz.

ART. 909

Efectuarea înscrierilor în cartea funciară

(1) Dacă printr-un titlu executoriu s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară împotriva celui înscris ca titular al dreptului, creditorul va putea solicita, direct sau prin intermediul executorului judecătoresc, biroului de cadastru și publicitate imobiliară să dispună înscrierea în baza acestui titlu.

(2) Dacă cel împotriva căruia s-a dispus efectuarea înscrierii a fost totodată obligat, prin același titlu executoriu sau prin altul, să evacueze ori, după caz, să predea imobilul în mâinile creditorului, se va proceda potrivit dispozițiilor art. 895 și următoarele.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazurile în care obligația cuprinsă în titlul executoriu privește efectuarea înscrierilor în alte registre publice decât cartea funciară.

SECȚIUNEA a 2-a

Executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori

ART. 910

Domeniu de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile și în cazul măsurilor privitoare la minori prevăzute într-un titlu executoriu, cum sunt stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, precum și alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În aceste cazuri, executorul judecătoresc va trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul încheierea de încuviințare a executării împreună cu o somație în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de executor, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau, după caz, îi va pune în vedere să permită celui alt părinte să își exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlul executoriu.

(3) Dacă debitorul nu se va conforma somației executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanța de executare pentru a se face aplicarea prevederilor art. 905.

ART. 911

Reguli speciale de executare

(1) Dacă în termen de o lună de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 905 alin. (2) debitorul nu execută obligația sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

(2) Executarea se va efectua în prezența unui reprezentant al direcției generale de asistență socială și protecția copilului și, când acesta apreciază că este necesar, a unui psiholog desemnat de aceasta. Prezența psihologului nu este necesară dacă reprezentantul direcției are această calificare.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenții forței publice sunt obligați să își dea concursul la executare, în condițiile legii.

(4) Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

ART. 912

Opunerea la executare

(1) Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația, penalitatea stabilită de instanță potrivit art. 905 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 905 alin. (2).

(2) În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația în termenul prevăzut la alin. (1), precum și atunci când debitorul este de rea-credință și ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna acest fapt și va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârii judecătorești.

ART. 913

Refuzul minorului

(1) Dacă executorul constată că însuși minorul refuză în mod categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune față de creditor, va întocmi un proces-verbal în care va consemna constatările sale și pe care îl va comunica părților și reprezentantului direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(2) Reprezentantul direcției generale de asistență socială și protecția copilului va sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcție de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni. Cererea se soluționează de urgență în camera de consiliu, prin încheiere nesupusă niciunei căi de atac, pronunțată cu citarea părinților și, după caz, a persoanei la care se află copilul. Dispozițiile legale privind ascultarea copilului rămân aplicabile.

(3) La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanță va întocmi un raport pe care îl va comunica instanței, executorului judecătoresc și direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(4) După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite, potrivit art. 910.

(5) Dacă și în cursul acestei proceduri executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, creditorul poate sesiza instanța competentă de la locul unde se află minorul în vederea aplicării unei penalități, dispozițiile art. 905 alin. (2) și (4)-(6) fiind aplicabile în mod corespunzător.

ART. 914

Procesul-verbal de constatare

Executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal în care va constata modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute la art. 909 alin. (1), dispozițiile art. 889 fiind aplicabile în mod corespunzător.

CARTEA a VI-a

Proceduri speciale

TITLUL I

Procedura divorțului

CAP. I

Dispoziții comune

ART. 915

Instanța competentă

(1) Cererea de divorț este de competența judecătorei în circumscripția căreia se află cea din urmă locuință comună a soților. Dacă soții nu au avut locuință comună sau dacă niciunul dintre soți nu mai locuiește în circumscripția judecătorei în care se află cea din urmă locuință comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripția căreia își are locuința pârâtul, iar când pârâtul nu are locuința în țară și instanțele române sunt competente internațional, este competentă judecătoria în circumscripția căreia își are locuința reclamantul.

(2) Dacă nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătorei Sectorului 5 al municipiului București.

ART. 916

Cererea de divorț

(1) Cererea de divorț va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori ai celor 2 soți ori adoptați de aceștia.

(2) Dacă nu sunt copiii minori, se va menționa în cerere această împrejurare.

(3) La cerere se vor alătura o copie a certificatului de căsătorie și, după caz, câte o copie a certificatelor de naștere ale copiilor minori.

(4) La cerere se poate alătura, după caz, înțelegerea soților rezultată din mediere cu privire la desfacerea căsătoriei și, după caz, la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului.

ART. 917

Cererea reconvențională

(1) Soțul pârât poate să facă și el cerere de divorț, cel mai târziu până la primul termen de judecată la care a fost citat în mod legal, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată pârâtul va putea face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului în cererea reclamantului.

(2) Cererea pârâtului se va face la aceeași instanță și se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

(3) În cazul în care motivele divorțului s-au ivit după începerea dezbaterilor asupra fondului la prima instanță și în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va putea fi făcută direct la instanța investită cu judecarea apelului.

(4) Neintroducerea cererii în termenele arătate la alin. (1) și (3) atrage decăderea soțului pârât din dreptul de a cere divorțul pentru acele motive. Dacă cererea reclamantului a fost respinsă, soțul pârât poate cere divorțul pentru motive ivite ulterior.

ART. 918

Calitatea procesuală activă

(1) Desfacerea căsătoriei prin divorț poate fi cerută numai de soți.

(2) Cu toate acestea, soțul pus sub interdicție judecătorească poate cere divorțul prin reprezentant legal sau personal în cazul în care face dovada că are capacitatea de discernământ neafectată.

ART. 919

Cereri accesorii și incidentale

(1) La cerere, instanța de divorț se pronunță și cu privire la:

a) exercitarea autorității părintești, contribuția părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor, locuința copilului și dreptul părintelui de a avea legături personale cu acesta;

b) numele soților după divorț;

c) locuința familiei;

d) despăgubirea pretinsă pentru prejudiciile materiale sau morale suferite ca urmare a desfacerii căsătoriei;

e) obligația de întreținere sau prestația compensatorie între foștii soți;

f) încetarea regimului matrimonial și, după caz, lichidarea comunității de bunuri și partajul acestora.

(2) Când soții au copii minori, născuți înaintea sau în timpul căsătoriei ori adoptați, instanța se va pronunța asupra exercitării autorității părintești, precum și asupra contribuției părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor, chiar dacă acest lucru nu a fost solicitat prin cererea de divorț.

(3) De asemenea, instanța se va pronunța din oficiu și asupra numelui pe care îl vor purta soții după divorț, potrivit prevederilor Codului civil.

ART. 920

Măsuri vremelnice

Instanța poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanță președințială, măsuri provizorii cu privire la stabilirea locuinței copiilor minori, la obligația de întreținere, la încasarea alocației de stat pentru copii și la folosirea locuinței familiei.

ART. 921

Prezența personală a părților

(1) În fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție judecătorească, are reședința în străinătate sau se află într-o altă asemenea situație, care îl împiedică să se prezinte personal; în astfel de cazuri, cel în cauză se va putea înfățișa prin avocat, mandatar sau, după caz, prin tutore ori curator.

(2) Instanța va încerca la fiecare înfățișare împăcarea soților.

(3) În toate cazurile, instanța este obligată să îl asculte pe copilul minor, potrivit prevederilor Codului civil.

ART. 922

Absența reclamantului

Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

ART. 923

Citarea pârâtului

Dacă procedura de citare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are locuința la locul indicat în cerere și, dacă va constata că nu locuiește acolo, va dispune citarea lui la locuința sa efectivă, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă.

ART. 924

Renunțarea la judecată

Reclamantul poate renunța la judecată în tot cursul judecății, chiar dacă pârâtul se împotrivesc. Renunțarea reclamantului nu are niciun efect asupra cererii de divorț făcute de pârât.

ART. 925

Împăcarea soților

(1) Soții se pot împăca în tot cursul judecății, chiar dacă nu au fost plătite taxele de timbru. În acest caz, instanța va lua act de împăcare și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului, precum și restituirea taxelor de timbru, dacă au fost achitate.

(2) Oricare dintre soți va putea formula o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare și, în acest caz, se va putea folosi și de faptele vechi.

ART. 926

Decesul unuia dintre soți

(1) Dacă în timpul procesului de divorț unul dintre soți decedează, instanța va lua act de încetarea căsătoriei și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului.

(2) Cu toate acestea, când cererea de divorț se întemeiază pe culpa pârâtului și reclamantul decedează în cursul procesului, lăsând moștenitori, aceștia vor putea continua acțiunea, pe care instanța o va admite numai dacă va constata culpa exclusivă a soțului pârât. În caz contrar, dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

(3) Pentru introducerea în cauză a moștenitorilor soțului reclamant, instanța va face aplicarea art. 412 alin. (1) pct. 1.

(4) În cazul în care acțiunea este continuată de moștenitorii soțului reclamant, potrivit alin. (2), căsătoria se socotește desfăcută la data introducerii cererii de divorț.

ART. 927

Nemotivarea hotărârii

Hotărârea prin care se pronunță divorțul nu se va motiva, dacă ambele părți solicită instanței aceasta.

ART. 928

Căi de atac. Publicitatea hotărârii

(1) Apelul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusținut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

(2) Apelul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

(3) Dacă unul dintre soți s-a recăsătorit, hotărârea definitivă prin care s-a desfăcut căsătoria nu este supusă contestației în anulare și revizuirii în ce privește divorțul.

(4) Instanța la care hotărârea de divorț a rămas definitivă o va trimite, din oficiu, serviciului de stare civilă unde a fost încheiată căsătoria, Registrului național al regimurilor matrimoniale, prevăzut de Codul civil, și dacă unul dintre soți a fost profesionist, registrului comerțului.

CAP. II

Divorțul remediu

SECȚIUNEA 1

Divorțul prin acordul soților

ART. 929

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică cazurilor în care soții au optat pentru divorțul pe cale administrativă sau notarială, în condițiile Codului civil.

ART. 930

Depunerea cererii

(1) În cazul în care cererea de divorț se întemeiază, în condițiile prevăzute de Codul civil, pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți sau de către un mandatar comun, cu procură specială autentică. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soților, potrivit legii.

(2) Atunci când este cazul, în cererea de divorț soții vor stabili și modalitățile în care au convenit să fie soluționate cererile accesorii divorțului.

(3) Primind cererea formulată în condițiile alin. (1), instanța va verifica existența consimțământului soților, după care va fixa termen pentru soluționarea cererii în camera de consiliu.

ART. 931

Soluționarea cererii

(1) La termenul de judecată, instanța va verifica dacă soții stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor și, în caz afirmativ, va pronunța divorțul, fără a face mențiune despre culpa soților. Prin aceeași hotărâre, instanța va lua act de învoiala soților cu privire la cererile accesorii, în condițiile legii.

(2) Dacă soții nu se învoiesc asupra cererilor accesorii, instanța va administra probele prevăzute de lege pentru soluționarea acestora și, la cererea părților, va pronunța o hotărâre cu privire la divorț, potrivit alin. (1), soluționând totodată și cererile privind exercitarea autorității părintești, contribuția părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor și numele soților după divorț.

(3) Dacă va fi cazul, cu privire la celelalte cereri accesorii instanța va continua judecata, pronunțând o hotărâre supusă căilor de atac prevăzute de lege.

(4) Hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1) este definitivă, iar hotărârea pronunțată potrivit alin. (2) este definitivă numai în ceea ce privește divorțul, dacă legea nu prevede altfel.

ART. 932

Cererea acceptată de pârât

(1) Când cererea de divorț este întemeiată pe culpa soțului pârât, iar acesta recunoaște faptele care au dus la destrămarea vieții conjugale, instanța, dacă reclamantul este de acord, va pronunța divorțul fără a cerceta temeinicia motivelor de divorț și fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 930 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă reclamantul nu este de acord cu pronunțarea divorțului în condițiile alin. (1), cererea va fi soluționată potrivit art. 933.

SECȚIUNEA a 2-a

Divorțul din motive de sănătate

ART. 933

Condiții

Când divorțul este cerut pentru că starea sănătății unuia dintre soți face imposibilă continuarea căsătoriei, instanța va administra probe privind existența bolii și starea sănătății soțului bolnav și va pronunța divorțul, potrivit Codului civil, fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

CAP. III

Divorțul din culpa soților

ART. 934

Culpa în destrămarea căsătoriei

(1) Instanța va pronunța divorțul din culpa soțului pârât atunci când, din cauza unor motive temeinice, imputabile acestuia, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

(2) Instanța poate să pronunțe divorțul din culpa ambilor soți, chiar atunci când numai unul dintre ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese că amândoi sunt vinovați de destrămarea căsătoriei.

(3) Dacă pârâtul nu a formulat cerere reconvențională, iar din dovezile administrate rezultă că numai reclamantul este culpabil de destrămarea căsătoriei, cererea acestuia va fi respinsă ca neîntemeiată, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 934 privind pronunțarea divorțului din culpa exclusivă a reclamantului.

ART. 935

Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată

(1) Când soții sunt separați în fapt de cel puțin 2 ani, oricare dintre ei va putea cere divorțul, asumându-și responsabilitatea pentru eșecul căsătoriei. În acest caz, instanța va verifica existența și durata despărțirii în fapt și va pronunța divorțul din culpa exclusivă a reclamantului.

(2) Dacă soțul pârât se declară de acord cu divorțul, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 930.

TITLUL II

Procedura punerii sub interdicție judecătorească

ART. 936

Instanța competentă

Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane se soluționează de instanța de tutelă în a cărei circumscripție aceasta își are domiciliul.

ART. 937

Conținutul cererii

Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane va cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 194, faptele din care rezultă alienația mintală sau debilitatea mintală a acesteia, precum și dovezile propuse.

ART. 938

Măsuri prealabile

(1) După primirea cererii, președintele instanței va dispune să se comunice celui a cărui punere sub interdicție judecătorească a fost cerută copii de pe cerere și de pe înscrisurile anexate. Aceeași comunicare se va face și procurorului, atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

(2) Procurorul, direct sau prin organele poliției, va efectua cercetările necesare, va lua avizul unei comisii de medici specialiști, iar dacă cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută se găsește internat într-o unitate sanitară, va lua și avizul acesteia.

(3) Dacă este cazul, președintele dispune și numirea unui curator în condițiile prevăzute de Codul civil. Numirea curatorului este obligatorie în vederea reprezentării în instanță a celui a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută, în cazul în care starea sănătății lui împiedică prezentarea sa personală.

ART. 939

Internarea provizorie

Dacă, potrivit avizului comisiei de medici specialiști și, când este cazul, al unității sanitare prevăzute la art. 937 alin. (2), este necesară observarea mai îndelungată a stării mintale a celui a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută și observarea nu se poate face în alt mod, instanța, solicitând și concluziile procurorului, va putea dispune internarea provizorie, pe cel mult 6 săptămâni, într-o unitate sanitară de specialitate.

ART. 940

Judecata

(1) După primirea actelor prevăzute la art. 937, se va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunându-se citarea părților.

(2) La termenul de judecată, instanța este obligată să îl asculte pe cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută, punându-i și întrebări pentru a constata starea sa mintală. Dacă cel a cărui punere sub interdicție judecătorească este cerută nu este în stare să se înfățișeze în instanță, el va fi ascultat la locul unde se găsește.

(3) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

ART. 941

Comunicarea hotărârii

(1) După ce hotărârea de punere sub interdicție judecătorească a rămas definitivă, instanța care a pronunțat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

a) serviciului de stare civilă la care nașterea celui pus sub interdicție judecătorească este înregistrată, pentru a se face mențiune pe marginea actului de naștere;

b) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie asupra celui pus sub interdicție judecătorească, potrivit legii, o supraveghere permanentă;

c) biroului de cadastru și publicitate imobiliară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;

d) registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție judecătorească este profesionist.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și instanțelor învestite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

(3) În cazul în care cererea de punere sub interdicție judecătorească a fost respinsă, curatela instituită pe durata procesului încetează de drept.

ART. 942

Numirea tutorelui

Dacă hotărârea de punere sub interdicție judecătorească a rămas definitivă, instanța de tutelă numește de îndată un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție judecătorească, în condițiile prevăzute de Codul civil.

ART. 943

Ridicarea interdicției

(1) Ridicarea interdicției judecătorești se face cu procedura prevăzută în prezentul titlu, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Despre ridicarea interdicției judecătorești se face mențiune pe hotărârea prin care s-a pronunțat interdicția judecătorească.

TITLUL III

Procedura de declarare a morții

ART. 944

Instanța competentă

Cererea de declarare a morții unei persoane se introduce la instanța competentă în a cărei circumscripție acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

ART. 945

Măsurile prealabile

(1) După sesizarea instanței, președintele va cere primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, precum și organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut să culeagă informații cu privire la acesta.

(2) Totodată, președintele va dispune să se facă afișarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și la sediul instanței, precum și publicarea într-un ziar de largă circulație a unui anunț despre deschiderea procedurii de declarare a morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaște în legătură cu cel dispărut.

(3) Președintele va sesiza instanța de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condițiile prevăzute de Codul civil.

(4) Dacă în patrimoniul persoanei a cărei moarte se cere a fi declarată există bunuri imobile, președintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum și înregistrarea acesteia în registrul comerțului, dacă este profesionist.

ART. 946

Judecata

(1) După trecerea a două luni de la data efectuării publicațiilor și după primirea rezultatelor cercetărilor, se va fixa termen de judecată.

(2) Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citația se publică într-un ziar de largă circulație. Dacă persoana în cauză a avut un mandatar, va fi citat și acesta, pentru a da lămuriri instanței.

(3) De asemenea, va fi citat și curatorul, dacă a fost numit.

(4) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

ART. 947

Comunicarea hotărârii

(1) Prin grija instanței care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții rămas definitivă se va afișa timp de două luni la sediul acelei instanțe și al primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum și la acest domiciliu.

(2) Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanței de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

(3) De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morții, cu mențiunea că hotărârea a rămas definitivă, va fi comunicat serviciului de stare civilă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

(4) Când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morții va fi notat în cartea funciară și se va înregistra în registrul comerțului, în registrul succesoral, precum și în alte registre publice.

ART. 948

Situații speciale

(1) Cererea de declarare a morții unei persoane a cărei încetare din viață este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce și la instanța în a cărei circumscripție a decedat acea persoană.

(2) Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morții, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanța va putea dispune și administrarea altor probe. Dispozițiile art. 944 alin. (1) și (2) și art. 945 alin. (1) nu sunt aplicabile.

ART. 949

Nulitatea hotărârii

(1) Cererea de constatare a nulității hotărârii declarative de moarte în cazul în care persoana este în viață se face la instanța care a pronunțat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfățișează certificatul de stare civilă prin care se constată decesul celui declarat mort.

(2) Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții și cu participarea procurorului.

(3) Dispozitivul hotărârii de constatare a nulității hotărârii, cu mențiunea că aceasta a rămas definitivă, se comunică serviciului de stare civilă pentru anularea înregistrării.

ART. 950

Rectificarea datei morții

La cererea oricărei persoane interesate, urmând procedura prevăzută la art. 948, instanța va rectifica data morții stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu puțință ca moartea să se fi produs la acea dată.

ART. 951

Notarea cererii în cartea funciară

Când se cere rectificarea sau constatarea nulității hotărârii declarative de moarte și în patrimoniul persoanei a cărei moarte a fost declarată există bunuri imobile, instanța, din oficiu, va dispune notarea cererii în cartea funciară.

TITLUL IV

Măsuri asigurătorii și provizorii

CAP. I

Sechestrul asigurător

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

ART. 952

Noțiune

Sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau/și imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terț în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obține un titlu executoriu.

ART. 953

Condiții de înființare

(1) Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată în scris și este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului, dacă dovedește că a intentat cerere de chemare în judecată. El poate fi obligat la plata unei cauțiuni în cuantumul fixat de către instanță.

(2) Același drept îl are și creditorul a cărui creanță nu este constatată în scris, dacă dovedește că a intentat acțiune și depune, odată cu cererea de sechestrul, o cauțiune de jumătate din valoarea reclamată.

(3) Instanța poate încuviința sechestrul asigurător chiar și atunci când creanța nu este exigibilă, în cazurile în care debitorul a micșorat prin fapta sa asigurările date creditorului sau nu a dat asigurările promise ori atunci când este pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să își ascundă ori să își risipească averea. În aceste cazuri, creditorul trebuie să dovedească îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute la alin. (1) și să depună o cauțiune, al cărei cuantum va fi fixat de către instanță.

ART. 954

Procedura de soluționare

(1) Cererea de sechestrul asigurător se adresează instanței care este competentă să judece procesul în prima instanță. Creditorul nu este dator să individualizeze bunurile asupra cărora solicită să se înființeze sechestrul.

(2) Instanța va decide de urgență în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere executorie, stabilind suma până la care se încuviințează sechestrul, fixând totodată, dacă este cazul, cuantumul cauțiunii și termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta.

(3) Încheierea prin care se soluționează cererea de sechestrul se comunică creditorului de îndată de către instanță, iar debitorului de către executorul judecătoresc, odată cu luarea măsurii. Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților.

(4) Dispozițiile art. 998 alin. (4) se aplică atât la soluționarea cererii, cât și la judecarea apelului.

ART. 955

Executarea măsurii

(1) Măsura sechestrului asigurător se duce la îndeplinire de către executorul judecătoresc, potrivit regulilor prezentului cod cu privire la executarea silită, care se aplică în mod corespunzător, fără a mai cere vreo autorizare sau încuviințare în acest sens. Dispozițiile art. 665 rămân aplicabile

(2) În cazul bunurilor mobile, executorul se va deplasa, în cel mai scurt timp posibil, la locul unde se află bunurile asupra cărora se va aplica sechestrul. Executorul judecătoresc va aplica sechestrul asupra bunurilor urmărilor numai în măsura necesară realizării creanței. În toate cazurile, sechestrul asigurător se va aplica fără somație ori înștiințare prealabilă a debitorului.

(3) Sechestrul asigurător înființat asupra unui bun supus unor formalități de publicitate se va înscrie de îndată în cartea funciară, registrul comerțului, Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare sau în alte registre publice, după caz. Înscrierea face opozabil sechestrul tuturor acelor care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra imobilului respectiv.

(4) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație la executare.

ART. 956

Desființarea de drept a sechestrului asigurător

Nedepunerea cauțiunii în termenul fixat de instanță atrage desființarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

ART. 957

Ridicarea sechestrului asigurător

(1) Dacă debitorul va da, în toate cazurile, o garanție îndestulătoare, instanța va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea se soluționează în camera de consiliu, de urgență și cu citarea în termen scurt a părților, prin încheiere supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență și cu precădere. Dispozițiile art. 953 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(2) De asemenea, în cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviințată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanța care a încuviințat-o. Asupra cererii instanța se pronunță prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților. Dispozițiile art. 954 se aplică în mod corespunzător.

ART. 958

Valorificarea bunurilor sechestrate

Valorificarea bunurilor sechestrate nu se va putea face decât după ce creditorul a obținut titlul executoriu.

ART. 959

Dispoziții speciale

În toate cazurile în care competența de primă instanță aparține curții de apel, calea de atac este recursul, dispozițiile art. 953 și 956 aplicându-se în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții speciale privind sechestrul asigurător al navelor civile

ART. 960

Dreptul de a sechestra o navă civilă

Creditorul poate solicita înființarea sechestrului asigurător asupra unei nave, în condițiile dispozițiilor prezentei secțiuni, precum și ale secțiunii 1 a prezentului capitol care se aplică în mod corespunzător, cu respectarea convențiilor internaționale asupra sechestrului navelor, la care România este parte.

ART. 961

Înființarea sechestrului. Condiții

(1) În cazuri urgente, cererea de înființare a sechestrului asigurător asupra unei nave se poate face chiar și înaintea introducerii acțiunii de fond. În acest caz, creditorul care a obținut instituirea sechestrului asigurător este obligat să introducă acțiunea la instanța competentă sau să inițieze demersurile pentru constituirea tribunalului arbitral într-un termen de cel mult 20 de zile de la data încuviințării măsurii asigurătorii.

(2) Cererea de sechestr se judecă de urgență în camera de consiliu, cu citarea părților. Încheierea este executorie și este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunțare.

(3) Neintroducerea acțiunii în termenul prevăzut la alin. (1) atrage desființarea de drept a sechestrului asigurător. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată cu citarea părților.

ART. 962

Instanța competentă

Competența de soluționare a cererii de sechestr asigurător asupra unei nave aparține tribunalului locului unde se află nava, indiferent de instanța la care s-a introdus sau urmează a fi introdusă acțiunea de fond.

ART. 963

Interdicția sechestrului

(1) Nava gata de plecare nu poate fi pusă sub sechestr asigurător.

(2) Nava se consideră că este gata de plecare din momentul în care comandantul are la bord certificatele, toate documentele navei, precum și permisul de plecare, predate comandantului de căpitănia portului.

ART. 964

Autorizarea efectuării de călătorii

(1) După încuviințarea sechestrului asigurător, la cererea creditorului care are un privilegiu asupra unei nave, a unui coproprietar al navei sau chiar a debitorului, instanța care a dispus măsura asigurătorie poate ordona ca nava să întreprindă una sau mai multe călătorii, stabilind în același timp toate măsurile preventive care, după împrejurări, ar fi necesare.

(2) Dispozițiile art. 960 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Nava poate pleca numai după transcrierea încheierii de încuviințare în registrele autorității maritime respective și înscrierea mențiunii corespunzătoare în actul de naționalitate.

(4) Cheltuielile necesare pentru efectuarea călătoriei se vor avansa de cel care a solicitat aceasta.

(5) Navlul pentru călătoriile autorizate de instanță, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile prevăzute la alin. (4), va putea fi adăugat la prețul vânzării.

ART. 965

Strămutarea sechestrului

(1) Pentru motive temeinic justificate, la cererea debitorului sau, după caz, a creditorului, instanța care a dispus sechestrul asigurător poate încuviința schimbarea navei sechestrate cu alta.

(2) Dispozițiile art. 960 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

ART. 966

Sechestrarea mărfurilor

Creditorul posesorului legitim al conosamentului poate proceda la sechestrarea mărfurilor reprezentate în conosament, aflate la bordul unei nave. Dacă nu se solicită deopotrivă și sechestrarea navei, creditorul va trebui să ceară și descărcarea mărfii.

ART. 967

Executarea sechestrului

(1) Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire prin imobilizarea navei de către căpitănia portului unde aceasta se află. În acest caz, căpitănia portului nu va elibera documentele necesare navigației și nu va admite plecarea navei din port sau radă.

(2) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație la executare la tribunalul locului unde se află nava.

ART. 968

Măsuri urgente

Pentru asigurarea traficului portuar și a siguranței civile pe durata imobilizării navei, instanța arătată la art. 961 va putea dispune, pe calea ordonanței președințiale, măsuri urgente, dispozițiile art. 996 și următoarele aplicându-se în mod corespunzător.

ART. 969

Oprirea temporară a plecării navei

Oprirea temporară a plecării navei, în absența unei hotărâri judecătorești, se poate dispune de căpitănia portului în condițiile legii speciale.

CAP. II

Poprirea asigurătorie

ART. 970

Obiectul popririi asigurătorii

Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile corporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite la art. 952.

ART. 971

Reguli aplicabile

(1) Soluționarea cererii, executarea măsurii, desființarea și ridicarea popririi asigurătorii se vor efectua potrivit dispozițiilor art. 953-958, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cererea de poprire bancară creditorul nu este dator să individualizeze terții popriți cu privire la care solicită să se înființeze poprirea.

CAP. III

Sechestrul judiciar

ART. 972

Noțiune

Sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor ce formează obiectul litigiului sau, în condițiile legii, a altor bunuri, prin încredințarea pazei acestora unui administrator-sechestrul desemnat potrivit art. 975.

ART. 973

Condiții de înființare

(1) Ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun mobil sau imobil ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună, instanța de judecată va putea să încuviințeze, la cererea celui interesat, punerea sub sechestru judiciar a bunului, dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

(2) Se va putea, de asemenea, încuviința sechestrul judiciar, chiar fără a exista proces:

a) asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa;

b) asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras, distrus ori alterat de posesorul său actual;

c) asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanția creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive temeinice de bănuială că debitorul se va sustrage de la eventuala urmărire silită ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), partea care a obținut instituirea sechestrului judiciar este obligată să introducă acțiunea la instanța competentă, să inițieze demersurile pentru constituirea tribunalului arbitral sau să solicite punerea în executare a titlului executoriu, într-un termen de cel mult 20 de zile de la data încuviințării măsurii asigurătorii.

(4) Nerespectarea dispozițiilor alin. (3) atrage desființarea de drept a sechestrului judiciar. Aceasta se constată prin încheiere definitivă dată fără citarea părților.

ART. 974

Instanța competentă

Cererea pentru înființarea sechestrului judiciar se va adresa instanței investite cu judecarea acțiunii principale în cazul prevăzut la art. 972 alin. (1), respectiv instanței în circumscripția căreia se află bunul în cazurile prevăzute la art. 972 alin. (2).

ART. 975

Procedura de înființare

(1) Cererea de sechestru judiciar se judecă de urgență, cu citarea părților.

(2) În caz de admitere, instanța va putea să îl oblige pe reclamant la darea unei cauțiuni, dispozițiile art. 955 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) În cazul bunurilor imobile se va proceda și la înscrierea în cartea funciară potrivit art. 954 alin. (3).

(4) Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Dispozițiile art. 953 alin. (4) și cele ale art. 958 se aplică în mod corespunzător.

ART. 976

Administratorul-sechestrului

(1) Paza bunului sechestrat va fi încredințată persoanei desemnate de părți de comun acord, iar în caz de neînțelegere, unei persoane desemnate de instanță, care va putea fi chiar deținătorul bunului. În acest scop, executorul judecătoresc, sesizat de partea interesată, se va deplasa la locul situării bunului ce urmează a fi pus sub sechestru și îl va da în primire, pe bază de proces-verbal, administratorului-sechestrului. Un exemplar al procesului-verbal va fi înaintat și instanței care a încuviințat măsura.

(2) Administratorul-sechestrului va putea face toate actele de conservare și administrare, va încasa orice venituri și sume datorate și va putea plăti datorii cu caracter curent, precum și pe cele constatate prin titlu executoriu. De asemenea, cu autorizarea prealabilă a instanței care la numit, administratorul-sechestrului va putea să înstrăineze bunul în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, dintr-un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară și, dacă a fost în prealabil autorizat, el va putea sta în judecată în numele părților litigante cu privire la bunul pus sub sechestru.

(3) Dacă administrator-sechestrul a fost numită o altă persoană decât deținătorul, instanța va fixa, pentru activitatea prestată, o sumă drept remunerație, stabilind totodată și modalitățile de plată.

ART. 977

Administratorul provizoriu

În cazuri urgente, instanța va putea numi, prin încheiere definitivă dată fără citarea părților, un administrator provizoriu până la soluționarea cererii de sechestrul judiciar.

CAP. IV

Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală

ART. 978

Domeniu de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului capitol reglementează măsurile provizorii necesare pentru apărarea drepturilor de proprietate intelectuală, indiferent de conținutul lor, patrimonial sau nepatrimonial, și indiferent de izvorul acestora.

(2) Măsurile provizorii necesare pentru protecția altor drepturi nepatrimoniale sunt prevăzute la art. 255 din Codul civil.

ART. 979

Măsuri provizorii

(1) Dacă titularul dreptului de proprietate intelectuală sau orice altă persoană care exercită dreptul de proprietate intelectuală cu consimțământul titularului face dovada credibilă că drepturile sale de proprietate intelectuală fac obiectul unei acțiuni ilicite, actuale sau iminente și că această acțiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanței judecătorești luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanța judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanța judecătorească nu poate să dispună încetarea cu titlu provizoriu a acțiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acțiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75 din Codul civil, și dacă măsura luată de instanță nu apare ca fiind disproporționată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispozițiile art. 253 alin. (2) din Codul civil rămân aplicabile.

(4) Instanța soluționează cererea potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acțiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa și termenul în care acțiunea de fond trebuie să fie introdusă, sub sancțiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispozițiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părții adverse, instanța îl poate obliga pe reclamant să dea o cauciune în quantumul fixat de aceasta, sub sancțiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit dispozițiilor alin. (1)-(4) anterior introducerii acțiunii în justiție pentru apărarea dreptului încălcat încetează de drept dacă reclamantul nu a sesizat instanța în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ținut să repare, la cererea părții interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acțiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă ușoară, instanța, în raport cu circumstanțele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanța va dispune eliberarea cauțiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părților. Cererea se judecă potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâțul se opune la eliberarea cauțiunii, instanța va fixa un termen în vederea introducerii acțiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii, sub sancțiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauțiune.

TITLUL V

Procedura partajului judiciar

ART. 980

Reguli aplicabile

Judecarea oricărei cereri de partaj privind bunuri asupra cărora părțile au un drept de proprietate comună se face după procedura prevăzută în prezentul titlu, cu excepția cazurilor în care legea prevede o altă procedură.

ART. 981

Cuprinsul cererii

Reclamantul este obligat să arate în cerere, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 194, persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează.

ART. 982

Declarațiile părților

La primul termen de judecată, dacă părțile sunt prezente, instanța le va lua declarație cu privire la fiecare dintre bunurile supuse partajului și va lua act, când este cazul, de recunoașterile și acordul lor cu privire la existența bunurilor, locul unde se află și valoarea acestora.

ART. 983

Rolul activ al instanței. Înțelegerile dintre părți

(1) În tot cursul procesului, instanța va stăruia ca părțile să împartă bunurile prin bună învoială.

(2) Dacă părțile ajung la o înțelegere cu privire la împărțirea bunurilor, instanța va hotărî potrivit înțelegerii lor. Împărțeala se poate face prin bună învoială și dacă printre cei interesați se află minori, persoane puse sub interdicție judecătorească ori dispăruți, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă, precum și, dacă este cazul, a reprezentantului sau a ocrotitorului legal.

(3) În cazul în care înțelegerea privește numai partajul anumitor bunuri, instanța va lua act de această învoială și va pronunța o hotărâre parțială, continuând procesul pentru celelalte bunuri.

(4) Dispozițiile art. 438-441 sunt aplicabile.

ART. 984

Partajul judiciar

(1) Dacă părțile nu ajung la o înțelegere sau nu încheie o tranzacție potrivit celor arătate la art. 982, instanța va stabili bunurile supuse împărțelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii față de alții. Dacă se împarte o moștenire, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct, precum și sarcinile moștenirii.

(2) Instanța va face împărțeala în natură. În temeiul celor stabilite potrivit alin. (1), ea procedează la formarea loturilor și la atribuirea lor. În cazul în care loturile nu sunt egale în valoare, ele se întregesc printr-o sumă în bani.

ART. 985

Încheierea de admitere în principiu

(1) Dacă pentru formarea loturilor sunt necesare operații de măsurătoare, evaluare și altele asemenea, pentru care instanța nu are date suficiente, ea va da o încheiere prin care va stabili elementele prevăzute la art. 983, întocmind în mod corespunzător minuta.

(2) Dacă, în condițiile legii, s-au formulat și alte cereri în legătură cu partajul și de a căror soluționare depinde efectuarea acestuia, precum cererea de reducere a liberalităților excesive, cererea de raport al donațiilor și altele asemenea, prin încheierea arătată la alin. (1) instanța se va pronunța și cu privire la aceste cereri.

(3) Prin aceeași încheiere, instanța va dispune efectuarea unei expertize pentru formarea loturilor. Raportul de expertiză va arăta valoarea bunurilor și criteriile avute în vedere la stabilirea acestei valori, va indica dacă bunurile sunt comod partajabile în natură și în ce mod, propunând, la solicitarea instanței, loturile ce urmează a fi atribuite.

ART. 986

Încheierea de admitere în principiu suplimentară

În cazul în care, după pronunțarea încheierii prevăzute la art. 984, dar mai înainte de pronunțarea hotărârii de împărțeală, se constată că există și alți coproprietari sau că au fost omise unele bunuri care trebuiau supuse împărțelii, fără ca privitor la acești coproprietari sau la acele bunuri să fi avut loc o dezbatere contradictorie, instanța va putea da, cu citarea părților, o nouă încheiere, care va cuprinde, după caz, și coproprietarii sau bunurile omise. În aceleași condiții, instanța poate, cu consimțământul tuturor coproprietarilor, să elimine un bun care a fost cuprins din eroare în masa de împărțit.

ART. 987

Căile de atac împotriva unor încheieri

Încheierile prevăzute la art. 984 alin. (1) și art. 985 pot fi atacate numai cu apel odată cu fondul.

ART. 988

Criteriile partajului

La formarea și atribuirea loturilor, instanța va ține seama, după caz, și de acordul părților, mărimea cotei-părți ce se cuvine fiecăreia din masa bunurilor de împărțit, natura bunurilor, domiciliul și ocupația părților, faptul că unii dintre coproprietari, înainte de a se cere împărțeala, au făcut construcții sau îmbunătățiri cu acordul celorlalți coproprietari sau altele asemenea.

ART. 989

Atribuirea provizorie

(1) În cazul în care împărțeala în natură a unui bun nu este posibilă sau ar cauza o scădere importantă a valorii acestuia ori i-ar modifica în mod păgubitor destinația economică, la cererea unuia dintre coproprietari instanța, prin încheiere, îi poate atribui provizoriu întregul bun. Dacă mai mulți coproprietari cer să li se atribuie bunul, instanța va ține seama de criteriile prevăzute la art. 987. Prin încheiere, ea va stabili și termenul în care coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul este obligat să consemneze sumele ce corespund cotelor-părți convenite celorlalți coproprietari.

(2) Dacă coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul consemnează, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin hotărârea asupra fondului procesului, îi va atribui acestuia bunul.

(3) În cazul în care coproprietarul nu consemnează în termen sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța va putea atribui bunul altui coproprietar, în condițiile prezentului articol.

ART. 990

Atribuirea definitivă

La cererea unuia dintre coproprietari, instanța, ținând seama de împrejurările cauzei, pentru motive temeinice, va putea să îi atribuie bunul direct prin hotărârea asupra fondului procesului, stabilind totodată sumele ce se cuvin celorlalți coproprietari și termenul în care este obligat să le plătească.

ART. 991

Vânzarea bunului

(1) În cazul în care niciunul dintre coproprietari nu cere atribuirea bunului ori, deși acesta a fost atribuit provizoriu, nu s-au consemnat, în termenul stabilit, sumele convenite celorlalți coproprietari, instanța, prin încheiere, va dispune vânzarea bunului, stabilind totodată dacă vânzarea se va face de către părți prin bună învoială ori de către executorul judecătoresc.

(2) Dacă părțile sunt de acord ca vânzarea să se facă prin bună învoială, instanța va stabili și termenul la care aceasta va fi efectuată. Termenul nu poate fi mai mare de 3 luni, în afară de cazul în care părțile sunt de acord cu majorarea lui.

(3) În cazul în care vreuna dintre părți nu a fost de acord cu vânzarea prin bună învoială sau dacă această vânzare nu s-a realizat în termenul stabilit potrivit alin. (2), instanța, prin încheiere dată cu citarea părților, va dispune ca vânzarea să fie efectuată de executorul judecătoresc.

(4) Încheierile prevăzute în prezentul articol pot fi atacate separat numai cu apel, în termen de 15 zile de la pronunțare. Dacă nu au fost astfel atacate, aceste încheieri nu mai pot fi supuse apelului odată cu hotărârea asupra fondului procesului.

ART. 992

Procedura vânzării la licitație

(1) După rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului de către un executor judecătoresc, acesta va proceda la efectuarea vânzării la licitație publică.

(2) Executorul va fixa termenul de licitație, care nu va putea depăși 30 de zile pentru bunurile mobile și 60 de zile pentru bunurile imobile, socotite de la data primirii încheierii, și va înștiința coproprietarii despre data, ora și locul vânzării.

(3) Pentru termenul de licitație a bunurilor mobile, executorul va întocmi și afișa publicația de vânzare, cu cel puțin 5 zile înainte de acel termen.

(4) În cazul vânzării unui bun imobil, executorul va întocmi și afișa publicația de vânzare cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul de licitație.

(5) Coproprietarii pot conveni ca vânzarea bunurilor să se facă la orice preț oferit de participanții la licitație. De asemenea, ei pot conveni ca vânzarea să nu se facă sub un anumit preț.

(6) Dispozițiile prezentului articol se completează în mod corespunzător cu dispozițiile prezentului cod privitoare la vânzarea la licitație a bunurilor mobile și imobile prevăzute în materia executării silite.

ART. 993

Bunurile nesupuse vânzării

La cererea uneia dintre părți, instanța poate proceda la împărțeala bunurilor pentru care nu a dispus vânzarea potrivit art. 990.

ART. 994

Soluționarea cererii de partaj

(1) În toate cazurile, asupra cererii de partaj instanța se va pronunța prin hotărâre.

(2) Sumele depuse de unul dintre coproprietari pentru ceilalți, precum și cele rezultate din vânzare vor fi împărțite de instanță potrivit dreptului fiecărui coproprietar.

(3) În cazul în care partajul nu se poate realiza în niciuna dintre modalitățile prevăzute de lege, instanța va hotărî închiderea dosarului. Dacă se introduce o nouă cerere de partaj, încheierile de admitere în principiu prevăzute la art. 984 și 985 nu au autoritate de lucru judecat.

ART. 995

Hotărârea de partaj

(1) Hotărârea de partaj are efect constitutiv.

(2) Odată rămasă definitivă, hotărârea de partaj constituie titlu executoriu și poate fi pusă în executare chiar dacă nu s-a cerut predarea efectivă a bunului ori instanța nu a dispus în mod expres această predare.

(3) Hotărârea de partaj este supusă numai apelului. Cu toate acestea, dacă partajul s-a cerut pe cale incidentală, hotărârea este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea dată asupra cererii principale. Același este și termenul pentru exercitarea căii de atac, chiar dacă se atacă numai soluția dată asupra partajului. Aplicarea criteriilor prevăzute la art. 987 nu poate fi cenzurată pe calea recursului.

(4) Executarea cu privire la bunurile împărțite poate fi cerută în termenul de prescripție de 10 ani prevăzut la art. 705.

ART. 996

Revendicarea bunurilor atribuite

(1) În cazul în care părțile declară în mod expres că nu solicită predarea bunurilor, hotărârea de partaj nu este susceptibilă de executare silită.

(2) Pentru a intra în posesia bunurilor atribuite și a căror predare i-a fost refuzată de ceilalți coproprietari, partea interesată va trebui să exercite acțiunea în revendicare.

TITLUL VI

Procedura ordonanței președințiale

ART. 997

Condiții de admisibilitate

(1) Instanța de judecată, stabilind că în favoarea reclamantului există aparența de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

(2) Ordonanța este provizorie și executorie. Dacă hotărârea nu cuprinde nicio mențiune privind durata sa și nu s-au modificat împrejurările de fapt avute în vedere, măsurile dispuse vor produce efecte până la soluționarea litigiului asupra fondului.

(3) La cererea reclamantului, instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea unui termen.

(4) Ordonanța va putea fi dată chiar și atunci când este în curs judecata asupra fondului.

(5) Pe cale de ordonanță președințială nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond și nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt.

ART. 998

Instanța competentă

Cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe în primă instanță asupra fondului dreptului.

ART. 999

Procedura de soluționare

(1) În vederea judecării cererii, părțile vor fi citate conform normelor privind citarea în procesele urgente, iar pârâtului i se va comunica o copie de pe cerere și de pe actele care o însoțesc. Întâmpinarea nu este obligatorie.

(2) Ordonanța va putea fi dată și fără citarea părților. În caz de urgență deosebită, ordonanța va putea fi dată chiar în aceeași zi, instanța pronunțându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii și actelor depuse, fără concluziile părților.

(3) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat. Dispozițiile privind cercetarea procesului nu sunt aplicabile.

(4) Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanței se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.

ART. 1.000

Calea de atac

(1) Dacă prin legi speciale nu se prevede altfel, ordonanța este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

(2) Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum se va stabili de către aceasta.

(3) Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea părților. Dispozițiile art. 998 alin. (4) sunt aplicabile.

(3¹) În toate cazurile în care competența de primă instanță aparține curții de apel, calea de atac este recursul, dispozițiile alin. (1)-(3) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Împotriva executării ordonanței președințiale se poate face contestație la executare.

ART. 1.001

Transformarea cererii

La solicitarea reclamantului, până la închiderea dezbaterilor la prima instanță, cererea de ordonanță președințială va putea fi transformată într-o cerere de drept comun, situație în care pârâtul va fi încunoștințat și citat în mod expres cu această mențiune.

ART. 1.002

Autoritatea de lucru judecat

(1) Ordonanța președințială are autoritate de lucru judecat față de o altă cerere de ordonanță președințială, numai dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt care au justificat-o.

(2) Ordonanța președințială nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii privind fondul dreptului.

(3) Hotărârea dată asupra fondului dreptului are autoritate de lucru judecat asupra unei cereri ulterioare de ordonanță președințială.

TITLUL VII

Cererile posesorii

ART. 1.003

Condiții de admisibilitate

Cererile posesorii sunt admisibile numai în cazurile și condițiile prevăzute de Codul civil.

ART. 1.004

Judecata și căile de atac

(1) Cererile posesorii se judecă de urgență și cu precădere.

(2) Sunt inadmisibile cererea reconvențională și orice alte cereri prin care se solicită protecția unui drept în legătură cu bunul în litigiu.

(3) Hotărârea dată asupra cererii posesorii este supusă numai apelului.

ART. 1.005

Autoritatea lucrului judecat

(1) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o cerere posesorie are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară purtată între aceleași părți și întemeiată pe aceleași fapte. Ea nu are însă o astfel de autoritate într-o cerere ulterioară privitoare la fondul dreptului.

(2) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o acțiune privitoare la fondul dreptului are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară în legătură cu același bun.

TITLUL VIII

Procedura ofertei de plată și consemnațiunii

ART. 1.006

Domeniu de aplicare

Când creditorul refuză să primească plata de la debitor, acesta din urmă este în drept să facă ofertă reală și să consemneze ceea ce datorează.

ART. 1.007

Procedura ofertei reale

(1) În scopul prevăzut la art. 1.005, debitorul va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc din circumscripția curții de apel în care se află domiciliul ori sediul creditorului sau domiciliul ales al acestuia, o somație, prin care este invitat să primească prestația datorată.

(2) În acea somație se vor arăta locul, data și ora când suma sau obiectul oferit urmează să îi fie predat creditorului.

ART. 1.008

Acceptarea ofertei reale

În cazul în care creditorul primește suma sau bunul oferit, debitorul este liberat de obligația sa. Executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal prin care va constata acceptarea ofertei reale.

ART. 1.009

Consemnarea sumei sau a bunului

(1) Dacă creditorul nu se prezintă sau refuză să primească suma ori obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), debitorul, spre a se libera de datorie, va putea să consemneze suma sau bunul oferit la CEC Bank - S.A. sau la orice altă instituție de credit ori, după caz, la o unitate specializată, iar recipisa de consemnare se va depune la executorul judecătoresc care a trimis somația. Procedura de consemnare a sumelor de bani este obligatorie pentru unitatea la care urmează a se face consemnarea și nu poate fi condiționată de existența acordului creditorului. Consemnarea bunurilor se face în condițiile prevăzute de lege.

(3) Consemnarea va fi precedată de o nouă somație adresată creditorului în care se vor arăta ziua și ora când și locul unde suma sau, după caz, bunul oferit se va depune.

ART. 1.010

Anularea ofertei reale, urmată de consemnațiune

(1) După consemnare, executorul judecătoresc va constata, printr-o încheiere dată fără citarea părților, efectuarea plății și liberarea debitorului. Încheierea se comunică creditorului în termen de 5 zile de la întocmirea acesteia.

(2) În termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea cere anularea acesteia pentru nerespectarea condițiilor de validitate, de fond și de formă ale ofertei de plată și consemnațiunii, la judecătoria în circumscripția căreia s-a făcut consemnarea. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

(3) Debitorul este considerat liberat la data consemnării plății, în afară de cazul în care se anulează oferta de plată și consemnațiunea.

ART. 1.011

Oferta de plată în fața instanței

(1) Oferta de plată poate fi făcută și în timpul procesului, în fața oricărei instanțe, în orice stadiu al judecății. În acest caz, prin încheiere, creditorul este pus în întârziere să primească suma sau, după caz, bunul. Dacă creditorul este prezent și primește prestația datorată, liberarea debitorului se va constata prin încheiere.

(2) În cazul în care creditorul lipsește sau refuză primirea prestației, debitorul va proceda la consemnare conform dispozițiilor art. 1.008 alin. (2), iar recipisa de consemnare va fi pusă la dispoziția instanței, care, prin încheiere, va constata liberarea debitorului.

(3) Încheierile prevăzute la alin. (1) și (2) se atacă numai odată cu fondul, cu excepția celor date în recurs, care sunt definitive.

ART. 1.012

Radierea ipotecilor

În baza procesului-verbal întocmit în condițiile art. 1.007 ori a încheierii emise în condițiile art. 1.009 sau 1.010, cel interesat va putea cere radierea din cartea funciară sau din alte registre publice a drepturilor de ipotecă constituite în vederea garantării creanței stinse în condițiile prezentului titlu.

ART. 1.013

Incidența dispozițiilor Codului civil

Dispozițiile prezentului titlu se completează cu prevederile Codului civil privitoare la plată, precum și cu cele referitoare la ofertele de plată și consemnațiuni.

TITLUL IX

Procedura ordonanței de plată

ART. 1.014

Domeniu de aplicare

(1) Prevederile prezentului titlu se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile constând în obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist și o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însușit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

(2) Nu sunt incluse în sfera de aplicare a prezentului titlu creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență.

(3) Prin autoritate contractantă, în sensul alin. (1), se înțelege:

a) orice autoritate publică a statului român sau a unui stat membru al Uniunii Europene, care acționează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înființat pentru a satisface nevoi de interes general, fără scop lucrativ, și care se află în cel puțin una dintre următoarele situații:

(i) este finanțat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

(ii) se află în subordinea sau este supus controlului unei autorități contractante, astfel cum este definită la lit. a);

(iii) în componența consiliului de administrație ori, după caz, a consiliului de supraveghere și directoratului, mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiți de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

c) orice asocierie formată de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).

ART. 1.015

Comunicarea somației

(1) Creditorul îi va comunica debitorului, prin intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire, o somație, prin care îi va pune în vedere să plătească suma datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia.

(2) Această somație întrerupe prescripția extinctivă potrivit dispozițiilor art. 2.540 din Codul civil, care se aplică în mod corespunzător.

ART. 1.016

Instanța competentă

Dacă debitorul nu plătește în termenul prevăzut la art. 1.014 alin. (1), creditorul poate introduce cererea privind ordonanța de plată la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță.

ART. 1.017

Cuprinsul cererii

(1) Cererea privind ordonanța de plată va cuprinde:

a) numele și prenumele, precum și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului;

b) numele și prenumele, codul numeric personal, dacă este cunoscut, și domiciliul debitorului persoană fizică, iar în cazul debitorului persoană juridică, denumirea și sediul, precum și, după caz, dacă sunt cunoscute, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar;

c) suma ce reprezintă obiectul creanței, temeiul de fapt și de drept al obligației de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata și orice element necesar pentru determinarea datoriei;

d) suma ce reprezintă dobânzile aferente sau alte despăgubiri ce se cuvin creditorului, potrivit legii;

e) semnătura creditorului.

(2) La cerere se anexează înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate și orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia. Dovada comunicării somației prevăzute la art. 1.014 alin.

(1) se va atașa cererii sub sancțiunea respingerii acesteia ca inadmisibilă.

(3) Cererea și actele anexate la aceasta se depun în copie în atâtea exemplare câte părți sunt, plus unul pentru instanță.

ART. 1.018

Determinarea dobânzii

(1) Dacă părțile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica dobânda legală penalizatoare, calculată potrivit dispozițiilor legale în vigoare. Rata de referință a dobânzii legale în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

(2) Creditorul poate pretinde daune-interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea sumelor ca urmare a neexecutării la timp a obligațiilor de către debitor.

ART. 1.019

Citarea părților. Întâmpinarea

(1) Pentru soluționarea cererii, judecătorul dispune citarea părților, potrivit dispozițiilor referitoare la pricinile urgente, pentru explicații și lămuriri, precum și pentru a stăruii în efectuarea plății sumei datorate de debitor ori pentru a se ajunge la o înțelegere a părților asupra modalităților de plată. Citația va fi înmănată părții cu 10 zile înaintea termenului de judecată.

(2) La citația pentru debitor se vor anexa, în copie, cererea creditorului și actele depuse de acesta în dovedirea pretențiilor.

(3) În citație se va preciza că debitorul este obligat să depună întâmpinare cu cel puțin 3 zile înaintea termenului de judecată, făcându-se mențiune că, în cazul nedepunerii întâmpinării, instanța, față de împrejurările cauzei, poate considera aceasta ca o recunoaștere a pretențiilor creditorului.

(4) Întâmpinarea nu se comunică reclamantului, care va lua cunoștință de cuprinsul acesteia de la dosarul cauzei.

ART. 1.020

Declarațiile părților. Stingerea litigiului

(1) În cazul în care creditorul declară că a primit plata sumei datorate, instanța ia act de această împrejurare printr-o încheiere definitivă, prin care se dispune închiderea dosarului.

(2) Când creditorul și debitorul ajung la o înțelegere asupra plății, instanța ia act de aceasta, pronunțând o hotărâre de expedient, potrivit art. 438.

(3) Hotărârea de expedient este definitivă și constituie titlu executoriu.

ART. 1.021

Contestarea creanței

(1) Dacă debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă contestația este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar și a explicațiilor și lămuririlor părților. În cazul în care apărarea debitorului este întemeiată, instanța va respinge cererea creditorului prin încheiere.

(2) Dacă apărărilor de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât cele prevăzute la alin. (1), iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanța va respinge cererea creditorului privind ordonanța de plată prin încheiere.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), creditorul poate introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun.

ART. 1.022

Emiterea ordonanței

(1) În cazul în care instanța, ca urmare a verificării cererii pe baza înscrisurilor depuse, precum și a declarațiilor părților, constată că pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite o ordonanță de plată, în care se precizează suma și termenul de plată.

(2) Dacă instanța, examinând probele cauzei, constată că numai o parte dintre pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanța de plată numai pentru această parte, stabilind și termenul de plată. În acest caz, creditorul poate formula cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun pentru a obține obligarea debitorului la plata restului datoriei.

(3) Termenul de plată prevăzut la alin. (1) și (2) nu va fi mai mic de 10 zile și nici nu va depăși 30 de zile de la data comunicării ordonanței. Judecătorul nu va putea stabili alt termen de plată, decât dacă părțile se înțeleg în acest sens.

(4) În cazul creanțelor reprezentând obligații de plată a cotelor din cheltuielile comune față de asociațiile de proprietari, precum și a cheltuielilor de întreținere ce revin persoanelor fizice corespunzător suprafețelor locative pe care le folosesc ca locuințe, instanța, la cererea debitorului, va putea, prin excepție de la dispozițiile alin. (3), să dispună stabilirea unui termen de plată mai mare ori eşalonarea plății, ținând seama de motivele temeinice invocate de debitor în ceea ce privește posibilitățile efective de plată.

(5) Ordonanța se va înmâna părții prezente sau se va comunica fiecărei părți de îndată, potrivit legii.

ART. 1.023

Durata procedurii

(1) În cazul în care debitorul nu contestă creanța prin întâmpinare, ordonanța de plată va fi emisă în termen de cel mult 45 de zile de la introducerea cererii.

(2) Nu intră în calculul termenului prevăzut la alin. (1) perioada necesară pentru comunicarea actelor de procedură și întârzierea cauzată de creditor, inclusiv ca urmare a modificării sau completării cererii.

ART. 1.024

Cererea în anulare

(1) Împotriva ordonanței de plată prevăzute la art. 1.021 alin. (1) și (2) debitorul poate formula cerere în anulare în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării acesteia.

(2) Cererea în anulare poate fi introdusă de creditor împotriva încheierilor prevăzute la art. 1.020 alin. (1) și (2), precum și împotriva ordonanței de plată prevăzute la art. 1.021 alin. (2), în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Prin cererea în anulare se poate invoca numai nerespectarea cerințelor prevăzute de prezentul titlu pentru emiterea ordonanței de plată, precum și, dacă este cazul, cauze de stingere a obligației ulterioare emiterii ordonanței de plată. Dispozițiile art. 1.020 se aplică în mod corespunzător.

(4) Cererea în anulare se soluționează de către instanța care a pronunțat ordonanța de plată, în complet format din 2 judecători.

(5) Cererea în anulare nu suspendă executarea. Suspendarea va putea fi însă încuviințată, la cererea debitorului, numai cu dare de cauciune, al cărei quantum va fi fixat de instanță.

(6) Dacă instanța investită admite, în tot sau în parte, cererea în anulare, aceasta va anula ordonanța, în tot sau, după caz, în parte, pronunțând o hotărâre definitivă. Prevederile art. 1.020 alin. (3) și ale art. 1.021 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă instanța investită admite cererea în anulare, va pronunța o hotărâre definitivă prin care va emite ordonanța de plată, dispozițiile art. 1.021 aplicându-se în mod corespunzător.

(8) Hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare este definitivă.

ART. 1.025

Titlul executoriu

(1) Ordonanța de plată este executorie, chiar dacă este atacată cu cerere în anulare și are autoritate de lucru judecat provizorie până la soluționarea cererii în anulare. Ordonanța de plată devine definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare. Dispozițiile art. 637 rămân aplicabile.

(2) Împotriva executării silite a ordonanței de plată partea interesată poate face contestație la executare, potrivit dreptului comun. În cadrul contestației nu se pot invoca decât neregularități privind procedura de executare, precum și cauze de stingere a obligației ivite ulterior rămânerii definitive a ordonanței de plată.

TITLUL X

Procedura cu privire la cererile de valoare redusă

ART. 1.026

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul titlu se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 lei la data sesizării instanței.

(2) Prezentul titlu nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici în ceea ce privește răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice.

(3) De asemenea, prezenta procedură nu se aplică cererilor referitoare la:

- a) starea civilă sau capacitatea persoanelor fizice;
- b) drepturile patrimoniale născute din raporturile de familie;
- c) moștenire;
- d) insolvență, concordatul preventiv, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile și a altor persoane juridice sau alte proceduri asemănătoare;
- e) asigurări sociale;
- f) dreptul muncii;
- g) închirierea unor bunuri imobile, cu excepția acțiunilor privind creanțele având ca obiect plata unei sume de bani;
- h) arbitraj;
- i) atingeri aduse dreptului la viață privată sau altor drepturi care privesc personalitatea.

ART. 1.027

Caracterul alternativ

(1) Reclamantul are alegerea între procedura specială reglementată de prezentul titlu și procedura de drept comun.

(2) Dacă a sesizat instanța cu o cerere redactată potrivit art. 194, aceasta va fi soluționată potrivit procedurii de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul, cel mai târziu la primul termen de judecată, solicită în mod expres aplicarea procedurii speciale.

(3) Atunci când cererea nu poate fi soluționată potrivit dispozițiilor prevăzute de prezentul titlu, instanța judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu își retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.

ART. 1.028

Instanța competentă

(1) Competența de a soluționa cererea în primă instanță aparține judecătoriei.

(2) Competența teritorială se stabilește potrivit dreptului comun.

ART. 1.029

Declanșarea procedurii

(1) Reclamantul declanșează procedura cu privire la cererile cu valoare redusă prin completarea formularului de cerere și depunerea sau trimiterea acestuia la instanța competentă, prin poștă sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea formularului și confirmarea primirii acestuia.

(2) Formularul de cerere se aprobă prin ordin al ministrului justiției și conține rubrici care permit identificarea părților, valoarea pretenției, indicarea probelor și alte elemente necesare soluționării cauzei.

(3) Odată cu formularul de cerere se depun ori se trimit și copii de pe înscrisurile de care reclamantul înțelege să se folosească.

(4) În cazul în care informațiile furnizate de reclamant nu sunt suficient de clare sau sunt inadecvate ori formularul de cerere nu a fost completat corect, instanța îi va acorda reclamantului posibilitatea să completeze sau să rectifice formularul ori să furnizeze informații sau înscrisuri suplimentare. Instanța va folosi în acest scop un formular-tip, care va fi aprobat prin ordin al ministrului justiției.

(5) În cazul în care reclamantul nu completează sau nu rectifică formularul de cerere în termenul stabilit de instanță, cererea se va anula.

ART. 1.030

Desfășurarea procedurii

(1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă și se desfășoară în întregul ei în camera de consiliu.

(2) Instanța poate dispune înfățișarea părților, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau la solicitarea uneia dintre părți. Instanța poate să refuze o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri orale. Refuzul se motivează în scris și nu poate fi atacat separat.

(3) După primirea formularului de cerere completat corect, instanța va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, însoțit de o copie a formularului de cerere și de copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea actelor prevăzute la alin. (3), pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum și copii de pe înscrisurile de care înțelege să se folosească. Pârâtul poate să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns.

(5) Instanța va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvențională, dacă este cazul, precum și de pe înscrisurile depuse de pârât.

(6) Dacă pârâtul a formulat cerere reconvențională, reclamantul, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia, va depune sau va trimite formularul de răspuns completat corespunzător ori va răspunde prin orice alt mijloc.

(7) Cererea reconvențională care nu poate fi soluționată în cadrul prezentei proceduri întrucât nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute la art. 1.025 va fi disjunctă și judecată potrivit dreptului comun.

(8) Instanța poate solicita părților să furnizeze mai multe informații în termenul pe care îl va stabili în acest scop, care nu poate depăși 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau, după caz, al reclamantului.

(9) Instanța poate încuviința și alte probe în afara înscrisurilor depuse de părți. Nu vor fi însă încuviințate acele probe a căror administrare necesită cheltuieli disproporționate față de valoarea cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenționale.

(10) În cazul în care instanța a fixat un termen pentru înfățișarea părților, acestea trebuie citate.

(11) Ori de câte ori instanța stabilește un termen în vederea îndeplinirii unui act de procedură, va înștiința partea interesată de consecințele nerespectării acestuia.

ART. 1.031

Soluționarea cererii

(1) Instanța va pronunța și redacta hotărârea în termen de 30 de zile de la primirea tuturor informațiilor necesare sau, după caz, de la dezbaterile orale.

(2) În cazul în care nu se primește niciun răspuns de la partea interesată în termenul stabilit la art. 1.029 alin. (4), (6) sau (8), instanța se va pronunța cu privire la cererea principală sau la cererea reconvențională în raport cu actele aflate la dosar.

(3) Hotărârea primei instanțe este executorie de drept.

ART. 1.032

Cheltuieli de judecată

(1) Partea care cade în pretenții va fi obligată, la cererea celeilalte părți, la plata cheltuielilor de judecată.

(2) Cu toate acestea, instanța nu va acorda părții care a câștigat procesul cheltuielile care nu au fost necesare sau care au avut o valoare disproporționată în raport cu valoarea cererii.

ART. 1.033

Căi de atac

(1) Hotărârea judecătorească este supusă numai apelului la tribunal, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de apel poate să suspende executarea silită, însă numai dacă se consemnează o cauciune de 10% din valoarea contestată.

(3) Hotărârea instanței de apel se comunică părților și este definitivă.

TITLUL XI

Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept

CAP. I

Dispoziții generale

ART. 1.034

Domeniu de aplicare

(1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică în litigiile privind evacuarea din imobilele folosite sau, după caz, ocupate fără drept de către foștii locatari sau alte persoane.

(2) În sensul prezentului titlu, termenii de mai jos au următorul înțeles:

a) locațiune - orice locațiune scrisă sau verbală, incluzând și sublocațiunea;

b) locatar - locatarul principal, chiriaș sau arendaș, sublocatarul sau un cesionar al locatarului, indiferent dacă persoana care solicită evacuarea este locatorul sau sublocatorul ori dobânditorul imobilului;

c) locator - locatorul principal, sublocatorul, cesionarul și dobânditorul imobilului;

d) imobil - construcția, terenul cu sau fără construcții, împreună cu accesoriile acestora;

e) ocupantul - oricare persoană, alta decât proprietarul sau locatarul, care ocupă în fapt imobilul cu sau fără permisiunea ori îngăduința proprietarului;

f) proprietar - titularul dreptului de proprietate asupra imobilului, inclusiv locatarul.

ART. 1.035

Caracterul facultativ al procedurii

(1) Reclamantul are alegerea între procedura reglementată de prezentul titlu și procedura de drept comun.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului titlu nu aduc nicio atingere drepturilor locatorului sau proprietarului la plata chiriei sau arenzii, la plata de despăgubiri și nici altor drepturi născute în temeiul contractului sau al legii, după caz.

(3) În cazul arătat la alin. (2), pentru realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor izvorând din contract, precum și a celor prevăzute de dispozițiile legale aplicabile în materie, partea interesată, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 1.041 alin. (4), va putea proceda, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la ordonanța de plată sau celor privind soluționarea cererilor cu valoare redusă ori la sesizarea instanței competente, în condițiile dreptului comun.

ART. 1.036

Instanța competentă

Cererile formulate în temeiul prezentului titlu sunt de competența judecătorească în circumscripția căreia se află situat imobilul ocupat fără drept ori, după caz, închiriat sau arendat, chiar dacă locatarul a părăsit imobilul sau contractul a încetat.

ART. 1.037

Citarea și comunicarea actelor procedurale

(1) Locatarul și ocupantul imobilului sunt socotiți ca având domiciliul lor obligatoriu la imobilul pe care îl ocupă fără niciun drept.

(2) Dacă imobilul este închis, toate notificările, citațiile și celelalte acte de procedură emise potrivit dispozițiilor prezentului titlu vor fi afișate la ușa imobilului.

ART. 1.038

Încetarea locațiunii. Notificarea locatarului

(1) Atunci când dreptul locatarului de a folosi un imobil s-a stins ca urmare a încetării locațiunii prin expirarea termenului, prin acțiunea locatorului, prin neplata chiriei sau a arenzii, precum și din orice altă cauză și locatorul dorește să intre în posesia imobilului, acesta va notifica locatarul, în scris, prin intermediul executorului judecătoresc, punându-i în vedere să elibereze și să-i predea liber imobilul, în termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării notificării.

(2) Dacă locațiunea este pe durată nedeterminată, denunțarea cerută de lege pentru încetarea contractului va fi considerată și notificare de evacuare a imobilului, în condițiile prezentului articol.

(3) Când locațiunea este pe durată determinată, notificarea de evacuare a imobilului trebuie făcută cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea termenului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Locatarul poate renunța la notificarea prevăzută în prezentul articol prin act scris cuprinzând recunoașterea dreptului locatorului de a recurge imediat la procedura prevăzută la cap. II din prezentul titlu, dacă locațiunea încetează din orice motive, iar dreptul locatarului este socotit stins.

ART. 1.039

Notificarea ocupantului

Atunci când proprietarul unui imobil dorește să îl evacueze pe ocupantul acestuia, după ce dreptul de a ocupa imobilul a încetat, proprietarul va notifica în scris ocupantul, punându-i în vedere să elibereze imobilul pe care îl ocupă fără niciun drept, în termen de 5 zile de la comunicarea notificării.

CAP. II

Procedura de evacuare

ART. 1.040

Evacuarea voluntară

(1) Dacă locatarul sau ocupantul care a fost notificat în condițiile prezentului titlu a părăsit imobilul, locatorul sau proprietarul poate intra în posesia acestuia, de drept, fără nicio procedură judiciară de evacuare. În caz contrar, sunt incidente dispozițiile prezentului capitol.

(2) Se prezumă că imobilul este părăsit în caz de încetare a activității economice ori de încetare a folosirii imobilului de către locatar sau ocupant ori de către persoanele aflate sub controlul lor, precum și în cazul returnării cheilor imobilului, ridicării echipamentelor, mărfurilor sau altor bunuri mobile din imobil.

ART. 1.041

Sesizarea instanței

Dacă locatarul sau ocupantul notificat în condițiile prezentului titlu refuză să evacueze imobilul ori dacă locatarul a renunțat la dreptul său de a fi notificat și a pierdut, din orice motive, dreptul de a folosi imobilul, locatorul sau proprietarul va solicita instanței să dispună, prin hotărâre executorie, evacuarea imediată a locatarului sau ocupantului din imobil, pentru lipsă de titlu.

ART. 1.042

Procedura de judecată. Calea de atac

(1) Cererea de evacuare se judecă cu citarea părților, în afară de cazul în care evacuarea imobilului pentru neplata chiriei sau a arenzii se solicită în baza unui contract care constituie, pentru plata acestora, titlu executoriu, potrivit legii.

(2) Cererea de evacuare se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu dezbateri sumare, dacă s-a dat cu citarea părților.

(3) Întâmpinarea nu este obligatorie.

(4) Dacă s-a solicitat și plata chiriei ori a arenzii exigibile, instanța, cu citarea părților, va putea dispune odată cu evacuarea și obligarea pârâtului la plata acestora, inclusiv a sumelor devenite exigibile în cursul judecării.

(5) Hotărârea de evacuare este executorie și poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, sau de la comunicare, când s-a dat fără citarea lor.

ART. 1.043

Apărările pârâtului în cazul judecării cu citare

(1) Pârâtul chemat în judecată, potrivit procedurii prevăzute în prezentul titlu, nu poate formula cerere reconvențională, de chemare în judecată a altei persoane sau în garanție, pretențiile sale urmând a fi valorificate numai pe cale separată.

(2) Pârâtul poate invoca apărări de fond privind temeinicia motivelor de fapt și de drept ale cererii, inclusiv lipsa titlului reclamantului.

ART. 1.044

Contestația la executare

Împotriva executării hotărârii de evacuare cei interesați pot introduce contestație la executare, în condițiile legii.

ART. 1.045

Suspendarea executării

(1) Executarea hotărârii de evacuare nu va putea fi suspendată. Cu toate acestea, în cazul evacuării pentru neplata chiriei sau a arenzii se va putea dispune suspendarea executării hotărârii în cadrul contestației la executare sau a apelului exercitat de către pârât numai dacă acesta consemnează în numerar, la dispoziția creditorului, chiria sau arenda la care a fost obligat, suma stabilită pentru asigurarea ratelor de chirie sau arendă datorate până la data cererii de suspendare, precum și cea aferentă ratelor de chirie sau arendă ce ar deveni exigibile în cursul judecării procesului.

(2) Suspendarea încetează de drept dacă, la expirarea termenului pentru care chiria sau arenda a fost astfel acoperită, debitorul nu cere și nu depune suma ce se va fixa de instanța de executare pentru acoperirea unor noi rate, în condițiile prevăzute la alin. (1).

CAP. III

Dispoziții speciale

ART. 1.046

Încetarea abuzului de folosință

(1) Dacă locatarul, nerespectând obligațiile ce îi revin privind folosirea normală, cu prudență și diligență, a imobilului închiriat ori arendat, întrebuințează imobilul în alt scop decât cel prevăzut în contract, îi modifică structura stabilită prin construcție, îi produce stricăciuni ori săvârșește orice alte abuzuri de folosință, el va putea fi obligat, prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, la încetarea acestor abuzuri și la restabilirea situației anterioare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și pentru soluționarea cererii privind încetarea oricăror abuzuri săvârșite de proprietarul care prejudiciază folosința normală a părților sau instalațiilor aflate în proprietate comună din imobilele cu mai multe etaje sau apartamente ori care tulbură buna conviețuire în acel imobil.

ART. 1.047

Efectuarea reparațiilor. Restrângerea folosinței. Evacuarea

Prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, locatarul sau, când este cazul, sublocatarul poate fi obligat la efectuarea reparațiilor necesare ce îi revin potrivit legii, precum și la restrângerea folosinței spațiului închiriat ori chiar la evacuarea din acest spațiu dacă aceste măsuri se justifică pentru efectuarea reparațiilor ori lucrărilor prevăzute de lege în sarcina locatorului.

ART. 1.048

Examinarea imobilului

Dispozițiile art. 1.046 se aplică și în cazul obligării locatarului sau, după caz, a sublocatarului de a permite, în condițiile legii, examinarea imobilului deținut în locațiune.

ART. 1.049

Cereri ale asociațiilor de proprietari

Dispozițiile art. 1.045 se aplică în mod corespunzător și pentru soluționarea cererii formulate de o asociație de proprietari împotriva proprietarilor, membri ai acesteia, în cazul în care neefectuarea reparațiilor ce sunt în sarcina fiecărui proprietar ori a reparațiilor sau a oricăror lucrări la părțile sau la instalațiile aflate în coproprietatea acestora ori la spațiile aflate în proprietate exclusivă afectează folosința normală a părților comune sau a altor spații locative din imobil, precum și siguranța locuirii în acel imobil.

TITLUL XII

Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

ART. 1.050

Domeniu de aplicare

Dispozițiile prezentului titlu sunt aplicabile oricăror cereri de înscriere în cartea funciară a drepturilor reale imobiliare dobândite în temeiul uzucapiunii.

ART. 1.051

Instanța competentă. Cuprinsul cererii

(1) Cererea de uzucapiune se depune la judecătoria în circumscripția căreia este situat imobilul.

(2) Reclamantul va arăta în cererea de înscriere data de la care posedă imobilul sub nume de proprietar, temeiul uzucapiunii, faptul dacă imobilul posedat este sau nu înscris în cartea funciară, precum și numele ori denumirea vechiului proprietar sau a succesorului acestuia, dacă îl cunoaște.

(3) La cerere se vor anexa:

a) un certificat eliberat de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, care atestă că titularul dreptului înscris în cartea funciară este decedat, precum și data decesului sau, după caz, un certificat emis de autoritatea competentă, care atestă faptul că persoana juridică titulară a dreptului înscris în cartea funciară și-a încetat existența;

b) un certificat eliberat de camera notarilor publici, din care să rezulte faptul dacă moștenirea titularului înscris în cartea funciară a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au cules moștenirea respectivă;

c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unității administrativ-teritoriale;

- d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;
- e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul și-a întemeiat posesia, atunci când este cazul;
- f) documentația tehnică cadastrală a imobilului, realizată, pe cheltuiala celui interesat, de o persoană fizică sau juridică autorizată, potrivit legii;
- g) extrasul de carte funciară pentru informare, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară ori a înscrierii declarației de renunțare la proprietate, precum și a faptului dacă imobilul este sau nu grevat de sarcini, eliberat de biroul teritorial de cadastru și publicitate imobiliară; în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară în folosul altei persoane și nici grevat de sarcini, un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt, inclusiv faptul că nu a fost alocat un număr cadastral pentru înscrierea imobilului;
- h) lista cuprinzând numele, prenumele și domiciliul a cel puțin 2 martori.

ART. 1.052

Procedura de judecată. Căi de atac

(1) După depunerea cererii, instanța dispune, prin încheiere, citarea titularului dreptului înscris în cartea funciară sau a succesorilor acestuia, dacă sunt cunoscuți, precum și emiterea unei somații și afișarea acesteia la imobilul în litigiu, la sediul instanței, al biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum și publicarea ei în două ziare de largă răspândire, dintre care cel puțin unul de circulație națională.

(2) Afișele și publicația vor cuprinde:

- a) denumirea instanței care a emis somația, numărul și data încheierii prin care s-a dispus emiterea;
- b) numele, prenumele sau denumirea posesorului și domiciliul sau, după caz, sediul acestuia;
- c) precizarea că acesta invocă dobândirea proprietății sau a unui alt drept real prin uzucapiune;
- d) indicarea precisă a imobilului, cu adresa poștală și, dacă este cazul, cu număr cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, iar în lipsa acestora, cu precizarea vecinătăților;
- e) somația către toți cei interesați să facă opoziție, cu precizarea că, în caz contrar, în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicații se va trece la judecarea cererii.

(3) Cheltuielile necesare efectuării formalităților de afișare și publicare sunt în sarcina reclamantului.

(4) Îndeplinirea acestor formalități va fi constatată într-un proces-verbal, întocmit de grefier, ce se va depune la dosarul cauzei.

(5) Dacă nu s-au făcut opoziții în termenul prevăzut la alin. (2) lit. e) sau dacă cel înscris în cartea funciară este decedat ori și-a încetat existența juridică sau a renunțat la proprietate, instanța se va pronunța în camera de consiliu, după ascultarea reclamantului și a martorilor și verificarea îndeplinirii condițiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii, prin încheiere.

(6) Dacă s-au formulat opoziții la cererea de uzucapiune, acestea vor fi comunicate reclamantului, pentru a formula întâmpinare potrivit dispozițiilor de drept comun. După primirea întâmpinării se va fixa termen pentru soluționarea cererii de înscriere, cu citarea reclamantului și a oponentilor, cărora li se va comunica și câte o copie de pe cererea de înscriere și întâmpinarea depusă de reclamant.

(7) În ambele cazuri, instanța va cerceta dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute de Codul civil pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii.

(8) Încheierea sau, după caz, hotărârea este supusă numai apelului.

ART. 1.053

Înscrierea în cartea funciară a dreptului uzucapat

(1) Reclamantul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului ce a uzucapat, în temeiul încheierii date potrivit art. 1.051 alin. (5) sau, după caz, al hotărârii judecătorești, de primă instanță, prin care s-a admis cererea de înscriere, înainte de rămânerea definitivă a acesteia. Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii sau, după caz, a hotărârii judecătorești, rămase definitivă.

(2) În toate cazurile, registratorul de carte funciară nu va putea dispune înscrierea dreptului, în temeiul uzucapiunii, dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul unei alte persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

(3) Reclamantul este considerat proprietar de la data înscrierii, în condițiile legii, în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii.

TITLUL XIII

Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute

ART. 1.054

Refacerea dosarelor sau înscrisurilor în cauzele în curs de soluționare

(1) Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice mod, se pot reface de însăși instanța investită cu judecarea cauzei.

(2) În scopul prevăzut la alin. (1), instanța va fixa termen, chiar din oficiu, citând părțile și, după caz, martorii și experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități și de care părțile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunând totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.

(3) Pot servi la refacerea dosarului copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în posesia părților ori a altor persoane sau a autorităților.

(4) Încheierea nu va putea fi atacată decât odată cu fondul.

(5) Înscrisurile refăcute țin locul originalelor, până la găsirea acestora.

ART. 1.055

Refacerea hotărârilor dispărute

(1) Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunțase o hotărâre, această hotărâre se va reface de către instanța care a pronunțat-o, după cel de-al doilea exemplar al hotărârii păstrat la mapă, iar dacă și acel exemplar ar fi dispărut, vor putea servi la refacere copiile legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredințat părților sau altor persoane.

(2) În acest scop, instanța va putea să dispună, din oficiu, să se facă publicații într-un ziar de largă răspândire, cu invitația ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanței care a ordonat publicația.

(3) Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată la alin. (1) și (2), se va trece la refacerea ei de către instanța care a pronunțat-o, potrivit dispozițiilor art. 1.053.

(4) În situația în care dosarul, inclusiv hotărârea, nu se pot reface nici potrivit alin. (3), iar cauza se află în apel, instanța de apel va judeca din nou pricina în fond. Pentru judecata din nou a cauzei, părțile sunt obligate să facă dovada că între ele a existat litigiul ce face obiectul rejudecării și că acesta a fost soluționat prin hotărâre judecătorească. Dovada se va face cu orice înscrisuri sau extrase din registrele ori din alte evidențe ale instanței judecătorești sau ale altor autorități.

(5) Când procesul se află în recurs, iar dosarul, inclusiv hotărârile date în primă instanță sau apel, nu pot fi refăcute nici potrivit alin. (3), instanța de recurs va trimite cauza instanței de apel pentru a proceda potrivit alin. (4).

(6) Dacă în cursul judecării a fost găsită hotărârea dispărută, cererea de refacere va fi respinsă.

(7) Dacă ulterior judecării cererii de refacere hotărârea dispărută a fost găsită, hotărârea refăcută potrivit prevederilor alin. (3), (4) și (5) va fi anulată de către instanța care a pronunțat-o.

ART. 1.056

Refacerea hotărârilor definitive

Dispozițiile art. 1.053 și 1.054 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care se solicită refacerea unei hotărâri definitive.

TITLUL XIV

Cauțiunea judiciară

ART. 1.057

Stabilirea cauțiunii și depunerea ei

(1) Când legea prevede darea unei cauțiuni, suma datorată de parte cu acest titlu se stabilește de către instanță în condițiile legii și se depune la Trezoreria Statului, la CEC Bank - S.A. sau la orice altă instituție de credit care efectuează astfel de operațiuni, pe numele părții respective, la dispoziția instanței sau, după caz, a executorului judecătoresc.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, cauțiunea nu va reprezenta mai mult de 20% din valoarea obiectului cererii, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani, nu va putea depăși suma de 10.000 lei.

ART. 1.058

Depunerea în numerar sau în instrumente financiare

(1) Cauțiunea se depune, de regulă, în numerar.

(2) La cererea debitorului cauțiunii și dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauțiunea va putea consta și în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părții nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale.

(3) Valoarea instrumentelor financiare prevăzute la alin. (2) este aceea arătată în cuprinsul lor.

ART. 1.059

Oferirea de garanții reale

(1) Sub rezerva acceptării exprese de către beneficiar, se poate oferi cauțiune și un drept de ipotecă imobiliară sau mobilă ori o creanță ipotecară, dacă valoarea acesteia este cel puțin egală cu valoarea cauțiunii stabilite de instanță, în condițiile legii.

(2) Când s-a acceptat cu titlu de cauțiune un drept de ipotecă, instanța va dispune, din oficiu, întabularea acestuia sau, după caz, înregistrarea la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(3) Cauțiunea care constă într-o creanță ipotecară produce efecte din momentul înscrierii sau notării rangului în cartea funciară sau, după caz, în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. Înscrierea sau, după caz, notarea se va dispune de către instanță din oficiu.

(4) Când cauțiunea nu mai este necesară, instanța va ordona, din oficiu, radierea înscrierilor făcute.

ART. 1.060

Aducerea unui garant

(1) La cererea debitorului cauțiunii, instanța poate încuviința, cu acordul expres al beneficiarului cauțiunii, ca în locul bunurilor arătate la art. 1.056-1.058, să fie adus un garant.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanța va stabili, cu citarea părților, un termen la care garantul să fie înfățișat.

(3) Dacă garantul este încuviințat de instanță, el va da în fața acesteia ori prin înscris autentic, depus la dosarul cauzei, o declarație că este de acord să garanteze până la nivelul sumei stabilite de instanță.

ART. 1.061

Indisponibilizarea cauțiunii

Când cauțiunea a fost depusă în numerar sau în instrumente financiare, ea nu poate fi urmărită de creditorii depunătorului decât în măsura în care urmează a-i fi restituită acestuia. De asemenea, cauțiunea nu va putea fi urmărită nici de creditorii depozitarului.

ART. 1.062

Procedura de stabilire a cauțiunii

(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, și va stabili de urgență cauțiunea.

(2) Instanța se pronunță printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu hotărârea prin care s-a dispus asupra cauțiunii.

(3) Când există urgență, instanța va putea stabili cauțiunea și fără citarea părților. În acest caz, cauțiunea se va depune numai în numerar, într-un termen stabilit de instanță. Debitorului cauțiunii îi va fi comunicată încheierea prin care cauțiunea a fost stabilită, de la data acestei comunicări începând a curge termenul pentru plata cauțiunii.

(4) Nedepunerea cauțiunii în termenul prevăzut la alin. (3) atrage desființarea de drept a măsurilor în legătură cu care s-a dispus stabilirea cauțiunii.

ART. 1.063

Înlocuirea cauțiunii în numerar

Cel care a depus cauțiunea în numerar va putea cere ulterior ca, în condițiile stabilite de prezentul titlu, suma în numerar să fie înlocuită cu alte bunuri ori prin aducerea unui garant. În acest caz, dispozițiile art. 1.061 alin. (1) și (2) rămân aplicabile.

ART. 1.064

Restituirea cauțiunii

(1) Cauțiunea depusă se va restitui, la cerere, după soluționarea prin hotărâre definitivă a procesului în legătură cu care s-a stabilit cauțiunea, respectiv după încetarea efectelor măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(2) Cauțiunea se restituie celui care a depus-o în măsura în care asupra acesteia cel îndreptățit nu a formulat cerere pentru plata despăgubirii convenite până la împlinirea unui termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii sau, după caz, de la data încetării efectelor măsurii, prevăzute la alin. (1). Cu toate acestea, cauțiunea se restituie de îndată dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmărește obligarea celui care a depus-o la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin încuviințarea măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(3) Instanța se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii cu citarea părților, printr-o încheiere supusă numai recursului la instanța ierarhic superioară. Recursul este suspensiv de executare. Încheierea pronunțată de una dintre secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție este definitivă.

(4) Dacă cererea pentru care s-a depus cauțiunea a fost respinsă, instanța va dispune din oficiu și restituirea cauțiunii.

CARTEA a VII-a

Procesul civil internațional

ART. 1.065

Domeniul de aplicare

Dispozițiile prezentei cărți se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel.

TITLUL I

Competența internațională a instanțelor române

CAP. I

Dispoziții generale

ART. 1.066

Competența întemeiată pe domiciliul sau sediul pârâtului

(1) Sub rezerva situațiilor în care legea dispune altfel, instanțele române sunt competente dacă pârâtul are domiciliul, iar în lipsa domiciliului, reședința obișnuită, respectiv sediul principal, iar în lipsa sediului principal, un sediu secundar sau fondul de comerț pe teritoriul României la data introducerii cererii.

(2) Când există mai mulți pârâți, instanțele române sunt competente dacă unul dintre aceștia se află în situația prevăzută la alin. (1), în afară de cazul când cererea a fost făcută numai cu scopul de a-l sustrage pe un pârât de la jurisdicția domiciliului ori reședinței obișnuite sau, după caz, a sediului principal ori secundar situat în străinătate.

(3) Instanțele române sunt de asemenea competente pentru a judeca orice cerere privind activitatea la sediul secundar al unei persoane juridice neavând sediul principal în România, când acest sediu secundar este situat în România la data introducerii cererii.

ART. 1.067

Prorogarea voluntară de competență în favoarea instanței române

(1) Când, în materii având ca obiect drepturi de care ele dispun liber conform legii române, părțile au convenit valabil competența instanțelor române de a judeca litigii actuale sau eventuale privind asemenea drepturi, instanțele române sunt singurele competente.

(2) Cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel, instanța română în fața căreia pârâtul este chemat rămâne competentă de a judeca cererea, dacă pârâtul se prezintă în fața instanței și formulează apărări în fond, fără a invoca excepția de necompetență, cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului în fața primei instanțe.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța română sesizată poate respinge cererea, când din ansamblul circumstanțelor rezultă că litigiul nu prezintă nicio legătură semnificativă cu România.

ART. 1.068

Alegerea forului

(1) În materie patrimonială, părțile pot conveni asupra instanței competente să judece un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate. Convenția poate fi încheiată prin înscris, telegramă, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare ce permite a-i stabili proba printr-un text. În lipsă de stipulație contrară, competența forului ales este exclusivă.

(2) Alegerea instanței este fără efect dacă ea conduce la lipsirea în mod abuziv a uneia dintre părți de protecția pe care i-o asigură o instanță prevăzută de legea română. De asemenea, alegerea este fără efect când instanța aleasă este străină, iar litigiul este de competență exclusivă a instanțelor române, precum și când instanța aleasă este română, iar litigiul este de competență exclusivă a unei instanțe străine.

(3) Instanța aleasă nu se poate declara necompetentă dacă:

a) una dintre părți are domiciliul/reședința obișnuită, respectiv un sediu secundar în circumscripția acestei instanțe;

b) dreptul aplicabil litigiului conform dreptului internațional privat român este legea română.

ART. 1.069

Excepția de arbitraj

Dacă părțile au încheiat o convenție de arbitraj vizând un litigiu arbitrabil conform legii române, instanța română sesizată își va declina competența, cu excepția situațiilor în care:

a) pârâtul nu a invocat excepția de arbitraj până la primul termen la care a fost legal citat;

b) instanța constată că respectiva convenție de arbitraj este caducă sau inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit sau arbitrul unic nu poate fi desemnat din motive vădit imputabile pârâtului.

ART. 1.070

For de necesitate

(1) Instanța română de la locul cu care cauza prezintă o legătură suficientă devine competentă să soluționeze cauza, deși legea nu prevede competența instanțelor române, dacă se dovedește că nu este posibilă introducerea unei cereri în străinătate sau că nu se poate pretinde în mod rezonabil ca ea să fie introdusă în străinătate.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), dacă cererea este formulată de un cetățean român sau apatrid domiciliat în România ori de o persoană juridică de naționalitate română, competența instanței române este obligatorie.

ART. 1.071

Verificarea competenței internaționale

(1) Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa internațională, procedând conform regulilor interne privind competența, iar dacă stabilește că nu este competentă nici ea, nici o altă instanță română, respinge cererea ca nefiind de competența jurisdicției române, sub rezerva aplicării prevederilor art. 1.069. Hotărârea instanței este supusă recursului la instanța ierarhic superioară.

(2) Necompetența internațională a instanței române poate fi invocată în orice stare a procesului, chiar și direct în căile de atac. Dispozițiile art. 1.066 rămân aplicabile.

ART. 1.072

Competența internă

(1) Când instanțele române sunt competente potrivit dispozițiilor cărții de față, competența se determină conform regulilor din prezentul cod și, după caz, a celor prevăzute în legi speciale.

(2) Dacă, în aplicarea prevederilor alin. (1), nu se poate identifica instanța competentă să judece cauza, cererea va fi îndreptată, urmând regulile de competență materială, la Judecătoria Sectorului 1 al municipiului București, respectiv la Tribunalul București.

ART. 1.073

Chestiuni preliminare

Instanța română sesizată judecă pe cale incidentală chestiunile care nu intră în competența sa, dar a căror soluționare este necesară pentru a decide asupra cererii principale.

ART. 1.074

Cereri incidentale

Instanța competentă să judece cererea originală este, de asemenea, competentă să judece:

- a) cererile de intervenție, cu excepția cazurilor când asemenea cereri ar fi fost formulate numai pentru a-l sustrage pe intervenient de la jurisdicția normal competentă;
- b) cererea reconvențională.

ART. 1.075

Măsurile provizorii, conservatorii și de executare

În situații de urgență, instanța română este, de asemenea, competentă să dispună măsuri provizorii, conservatorii și de executare privind persoane sau bunuri aflate în România la data introducerii cererii, chiar dacă, potrivit dispozițiilor cărții de față, ea nu ar fi competentă să judece fondul.

ART. 1.076

Litispendența internațională

(1) Când o cerere este pendinte în fața unei instanțe străine și este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de recunoaștere sau de executare în România, instanța română sesizată ulterior cu o cerere între aceleași părți, având același obiect și aceeași cauză, poate suspenda judecata până la pronunțarea hotărârii de către jurisdicția străină. Instanța română va respinge cererea când hotărârea străină pronunțată este susceptibilă de a fi recunoscută conform dispozițiilor prezentei cărți.

(2) În cazul suspendării prevăzut la alin. (1), dacă jurisdicția străină se declară necompetentă sau dacă hotărârea străină pronunțată nu este susceptibilă de a fi recunoscută în România, instanța română repune procesul pe rol la cererea părții interesate.

(3) Faptul că o cauză este sau nu pendinte în fața jurisdicției străine se determină conform legii statului în care are loc procesul.

ART. 1.077

Conexitatea internațională

Când instanța română este sesizată cu judecarea unei cereri, ea este competentă să judece și cererea care este legată de cea dintâi printr-un raport atât de strâns, încât există interesul pentru cercetarea și judecarea acestora în același timp, cu scopul de a evita soluții care nu ar putea fi conciliate dacă cererile ar fi judecate separat.

ART. 1.078

Termene

Când o persoană aflată în străinătate trebuie să respecte un termen procedural în fața autorităților judiciare sau administrative române, este suficient ca cererea să parvină în ultima zi a termenului la o reprezentanță diplomatică sau consulară română.

CAP. II

Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române

ART. 1.079

Competența personală exclusivă

Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate din sfera statutului personal referitoare la:

1. acte de stare civilă întocmite în România privind persoane domiciliat în România și care sunt cetățeni români sau apatrizi;
2. încuviințarea adopției, dacă cel ce urmează a fi adoptat domiciliază în România și este cetățean român sau apatrid;
3. tutela și curatela pentru protecția unei persoane cu domiciliul în România, care este cetățean român sau apatrid;

4. punerea sub interdicție judecătorească a unei persoane cu domiciliul în România;
5. desfacerea, nulitatea sau anularea căsătoriei, precum și alte litigii între soți, cu excepția celor referitoare la imobile situate în străinătate, dacă la data introducerii cererii ambii soți domiciliază în România și unul dintre ei este cetățean român sau apatrid.

ART. 1.080

Competența exclusivă în materia unor acțiuni patrimoniale

Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate referitoare la:

1. imobile situate pe teritoriul României;
2. bunuri lăsate în România de defunctul cu ultimul domiciliu în România;
3. contracte încheiate cu consumatori având domiciliul sau reședința obișnuită în România, pentru prestații de consum curent destinate uzului personal sau familial al consumatorului și fără legătură cu activitatea profesională sau comercială a acestuia, dacă:
 - a) furnizorul a primit comanda în România;
 - b) încheierea contractului a fost precedată în România de o ofertă sau o publicitate și consumatorul a îndeplinit actele necesare încheierii contractului.

ART. 1.081

Competența preferențială a instanțelor române

- (1) Instanțele judecătorești române sunt competente să judece și litigiile în care:
 1. reclamantul din cererea privind obligația de întreținere are domiciliul în România;
 2. locul unde a luat naștere sau trebuia executată, fie și numai în parte, o obligație contractuală se află în România;
 3. locul unde a intervenit un fapt juridic din care decurg obligații extracontractuale sau se produc efectele acestuia se află în România;
 4. stația feroviară sau rutieră ori portul sau aeroportul de îmbarcare/încărcare sau debarcare/descărcare a pasagerilor sau mărfii transportate se află în România;
 5. bunul asigurat sau locul producerii evenimentului asigurat se află în România;
 6. ultimul domiciliu al defunctului se află în România, rezervată fiind competența exclusivă pentru imobilele lăsate de acesta în străinătate.
- (2) Instanțele judecătorești române sunt, de asemenea, competente să judece:
 1. procese referitoare la ocrotirea minorului sau persoanei puse sub interdicție judecătorească, cetățean român cu domiciliul în străinătate;
 2. cererile de divorț, dacă la data introducerii cererii reclamantul domiciliază pe teritoriul României de cel puțin un an;
 3. declararea judecătorească a morții unui cetățean român, chiar dacă acesta se află în străinătate la data când a intervenit dispariția. Până la luarea unor măsuri provizorii de către instanța română rămân valabile măsurile provizorii dispuse de instanța străină;
 4. procese între persoane cu domiciliul în străinătate, referitoare la acte sau fapte de stare civilă înregistrate în România, dacă cel puțin una dintre părți este cetățean român;
 5. procese referitoare la ocrotirea în străinătate a proprietății intelectuale a unei persoane domiciliate în România, cetățean român sau apatrid, rezervată fiind o convenție de alegere a forului;
 6. procese între străini, dacă aceștia au convenit expres astfel, iar raporturile juridice privesc drepturi de care ei pot dispune, în legătură cu bunuri sau interese ale persoanelor din România;
 7. procese referitoare la abordajul navelor sau coliziunea aeronavelor, precum și cele referitoare la asistența sau la salvarea unor persoane sau unor bunuri în marea liberă ori într-un spațiu nesupus suveranității vreunui stat, dacă:
 - a) nava sau aeronava arborează pavilionul român sau, după caz, este înmatriculată în România;

b) locul de destinație sau primul port ori aeroport unde nava sau aeronava a ajuns se găsește pe teritoriul României;

c) nava sau aeronava a fost sechestrată în România;

d) pârâtul are domiciliul sau reședința obișnuită în România;

8. procese privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de produse originare din România, indiferent de cetățenia victimei, de locul survenirii accidentului sau locul producerii prejudiciului.

ART. 1.082

Convenții inoperante

Pentru situațiile prevăzute la art. 1.078 și 1.079, convenția de alegere a forului, altul decât instanța română, este inoperantă.

TITLUL II

Legea aplicabilă în procesul civil internațional

CAP. I

Capacitatea și drepturile părților în proces

ART. 1.083

Capacitatea procesuală

(1) Capacitatea procesuală a fiecăreia dintre părțile în proces este guvernată de legea sa națională.

(2) Capacitatea procesuală a apatridului este guvernată de legea română.

ART. 1.084

Condiția străinului

(1) Persoanele fizice și persoanele juridice străine au, în condițiile legii, în fața instanțelor române, aceleași drepturi și obligații procesuale ca și cetățenii români, respectiv persoanele juridice române.

(2) Cetățenii străini beneficiază în fața instanțelor române, în procesele civile internaționale, de scutiri și reduceri de taxe și alte cheltuieli de procedură, precum și de asistență judiciară gratuită, în aceeași măsură și în aceleași condiții ca și cetățenii români, sub condiția reciprocității cu statul de cetățenie sau de domiciliu al solicitantului.

ART. 1.085

Scutirea de cauțiunea judiciară

Sub condiția reciprocității, reclamantul, cetățean străin sau persoană juridică de naționalitate străină, nu poate fi ținut să depună cauțiune sau obligat la vreo altă garanție pentru motivul că este străin sau nu are domiciliul ori sediul în România.

ART. 1.086

Curator special

În situațiile în care reprezentarea ori asistarea străinului lipsit de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu a fost asigurată conform legii sale naționale, iar din această cauză judecata procesului întârzie, instanța îi va putea numi în mod provizoriu un curator special.

ART. 1.087

Reguli aplicabile apatrizilor

Prevederile art. 1.082-1.085 se aplică în mod corespunzător apatrizilor, fără a fi cerută condiția reciprocității.

CAP. II

Legea aplicabilă în materie procedurală

ART. 1.088

Legea forului

În procesul civil internațional instanța aplică legea procesuală română, sub rezerva unor dispoziții exprese contrare.

ART. 1.089

Calificare

Calificarea unei probleme ca fiind de drept procesual sau de drept substanțial se face conform legii române, sub rezerva instituțiilor juridice fără corespondent în dreptul român.

ART. 1.090

Calitatea procesuală și calificarea pretenției

Calitatea procesuală a părților, obiectul și cauza acțiunii în procesul civil internațional se stabilesc conform legii care guvernează fondul raportului juridic dedus judecării.

ART. 1.091

Probele

(1) Mijloacele de probă pentru dovedirea unui act juridic și forța probantă a înscrisului constatat sunt cele prevăzute de legea convenită de părți, când legea locului încheierii actului juridic le acordă această libertate. În lipsa acestei libertăți sau când părțile n-au uzat de ea, se aplică legea locului încheierii actului juridic.

(2) Probațiunea faptelor este supusă legii locului unde ele s-au produs ori au fost săvârșite.

(3) Cu toate acestea, legea română este aplicabilă, dacă ea admite și alte mijloace de probă decât cele prevăzute de legile stabilite conform prevederilor alin. (1) și (2). Legea română se aplică și în cazul în care ea acceptă proba cu martori și cu prezumții ale judecătorului, chiar și în situațiile în care aceste mijloace de probă n-ar fi admisibile conform legii străine declarate aplicabile.

(4) Proba stării civile și puterea doveditoare a actelor de stare civilă sunt guvernate de legea locului unde a fost întocmit înscrisul invocat.

(5) Administrarea probelor în procesul civil internațional este guvernată de legea română.

ART. 1.092

Formalități de publicitate

(1) Formalitățile de înregistrare și publicitate, efectele lor și autoritățile abilitate să instrumenteze sunt cele prevăzute de dreptul țării unde operațiunea a avut loc.

(2) În materie imobiliară se aplică legea locului unde este situat imobilul.

ART. 1.093

Acte oficiale publice

(1) Actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în fața instanțelor române numai dacă sunt supralegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine și apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea autenticității semnăturilor și sigiliului aplicate pe acestea.

(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată, fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine și, în continuare, în oricare dintre cele două situații, de către Ministerul Afacerilor Externe.

(3) Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internațional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

(4) Supralegalizarea actelor întocmite sau legalizate de instanțele române se face, din partea autorităților române, de către Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Externe, în această ordine.

TITLUL III

Eficacitatea hotărârilor străine

ART. 1.094

Noțiune

În sensul prezentului titlu, termenul de hotărâri străine se referă la actele de jurisdicție contencioasă sau necontencioasă ale instanțelor judecătorești, cele notariale sau ale oricăror autorități competente dintr-un stat nemembru al Uniunii Europene.

CAP. I

Recunoașterea hotărârilor străine

ART. 1.095

Recunoașterea de plin drept

Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul personal al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți ori, în lipsă de recunoaștere, au fost pronunțate în baza legii determinate ca aplicabilă conform dreptului internațional privat român, nu sunt contrarii ordinii publice de drept internațional privat român și a fost respectat dreptul la apărare.

ART. 1.096

Condițiile recunoașterii

(1) Hotărârile referitoare la alte procese decât cele prevăzute la art. 1.094 pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de autoritatea lucrului judecat, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- a) hotărârea este definitivă potrivit legii statului unde a fost pronunțată;
- b) instanța care a pronunțat-o a avut, potrivit legii statului de sediu, competența să judece procesul fără însă a fi întemeiată exclusiv pe prezența pârâtului ori a unor bunuri ale sale fără legătură directă cu litigiul în statul de sediu al respectivei jurisdicții;
- c) există reciprocitate în ceea ce privește efectele hotărârilor străine între România și statul instanței care a pronunțat hotărârea.

(2) Dacă hotărârea a fost pronunțată în lipsa părții care a pierdut procesul, ea trebuie să constate, de asemenea, că părții în cauză i-a fost înmănată în timp util atât citația pentru termenul de dezbateri în fond, cât și actul de sesizare a instanței și că i s-a dat posibilitatea de a se apăra și de a exercita calea de atac împotriva hotărârii.

(3) Caracterul nedefinitiv al hotărârii străine, decurgând din omisiunea citării persoanei care nu a participat la proces în fața instanței străine, poate fi invocat numai de către acea persoană.

ART. 1.097

Motivele de refuz al recunoașterii

(1) Recunoașterea hotărârii străine poate fi refuzată pentru oricare dintre următoarele cazuri:

- a) hotărârea este manifest contrară ordinii publice de drept internațional privat român; această incompatibilitate se apreciază ținându-se seama, în special, de intensitatea legăturii cauzei cu ordinea juridică română și de gravitatea efectului astfel produs;

b) hotărârea pronunțată într-o materie în care persoanele nu dispun liber de drepturile lor a fost obținută cu scopul exclusiv de a sustrage cauza incidenței legii aplicabile conform dreptului internațional privat român;

c) procesul a fost soluționat între aceleași părți printr-o hotărâre, chiar nedefinitivă, a instanțelor române sau se află în curs de judecare în fața acestora la data sesizării instanței străine;

d) este inconciliabilă cu o hotărâre pronunțată anterior ei în străinătate și susceptibilă de a fi recunoscută în România;

e) instanțele române aveau competența exclusivă pentru judecarea cauzei;

f) a fost încălcat dreptul la apărare;

g) hotărârea poate face obiectul unei căi de atac în statul în care a fost pronunțată.

(2) Recunoașterea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea străină a aplicat o altă lege decât cea care ar fi fost determinată de dreptul internațional privat român, afară numai dacă procesul privește starea civilă și capacitatea unui cetățean român, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii române.

ART. 1.098

Neexaminarea pe fond

Cu excepția verificării condițiilor prevăzute la art. 1.095 și 1.096, instanța română nu poate proceda la examinarea în fond a hotărârii străine și nici la modificarea ei.

ART. 1.099

Instanța competentă

(1) Cererea de recunoaștere se rezolvă pe cale principală de tribunalul în circumscripția căruia își are domiciliul sau, după caz, sediul cel care a refuzat recunoașterea hotărârii străine.

(2) În cazul imposibilității de determinare a tribunalului potrivit alin. (1), competența aparține Tribunalului București.

(3) Cererea de recunoaștere poate fi, de asemenea, rezolvată pe cale incidentală de către instanța sesizată cu un proces având un alt obiect, în cadrul căruia se ridică excepția autorității lucrului judecat sau o chestiune prealabilă întemeiată pe hotărârea străină.

ART. 1.100

Documente atașate la cerere

(1) Cererea de recunoaștere a hotărârii străine se întocmește potrivit cerințelor prevăzute de prezentul cod și va fi însoțită de următoarele acte:

a) copia hotărârii străine;

b) dovada caracterului definitiv al acesteia;

c) copia dovezii de înmânare a citației și a actului de sesizare, comunicate părții care a fost lipsă în instanța străină sau orice alt act oficial care să ateste că citația și actul de sesizare au fost cunoscute, în timp util, de către partea împotriva căreia s-a pronunțat hotărârea;

d) orice alt act de natură să probeze, în completare, că hotărârea străină îndeplinește celelalte condiții prevăzute la art. 1.095.

(2) Actele prevăzute la alin. (1) vor fi însoțite de traduceri autorizate și vor fi supralegalizate, cu respectarea dispozițiilor art. 1.092. Supralegalizarea nu se cere în cazul în care părțile sunt de acord cu depunerea de copii certificate pentru conformitate.

(3) În cazul neprezentării unora dintre documentele prevăzute la alin. (1), instanța poate fixa un termen pentru a fi prezentate ori poate accepta documente echivalente sau, dacă se consideră suficient edificată, să dispenseze partea de producerea lor.

ART. 1.101

Înteruperea prescripției

Cererea de recunoaștere a hotărârii străine înterupe prescripția dreptului de a obține executarea silită.

ART. 1.102

Citarea părților

(1) Cererea de recunoaștere a hotărârii străine se soluționează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea părților.

(2) Cererea poate fi soluționată fără citarea părților, dacă din hotărârea străină rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

CAP. II

Executarea hotărârilor străine

ART. 1.103

Instanța competentă

(1) Hotărârile străine care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligați a le executa pot fi puse în executare pe teritoriul României, pe baza încuviințării date, la cererea persoanei interesate, de către tribunalul în circumscripția căruia urmează să se efectueze executarea.

(2) Hotărârile străine prin care s-au luat măsuri asigurătorii și cele date cu executare provizorie nu pot fi puse în executare pe teritoriul României.

ART. 1.104

Condițiile încuviințării executării

(1) Executarea hotărârii străine se încuviințează cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 1.095, precum și a celei ca hotărârea să fie executorie potrivit legii statului de sediu al instanței care a pronunțat-o.

(2) Dispozițiile art. 1.096 și 1.097 sunt aplicabile în mod corespunzător și cererii de încuviințare a executării.

ART. 1.105

Dovada caracterului executoriu

Cererea de încuviințare a executării, întocmită în condițiile prevăzute la art. 1.099, va fi însoțită și de dovada caracterului executoriu al hotărârii străine, eliberată de instanța care a pronunțat-o.

ART. 1.106

Soluționarea cererii

(1) Cererea de încuviințare a executării se soluționează prin hotărâre, după citarea părților.

(2) În cazul în care hotărârea străină conține soluții asupra mai multor capete de cerere, care sunt dissociabile, încuviințarea poate fi acordată separat.

(3) Executarea hotărârii străine stabilind o obligație alimentară prin vărsăminte periodice se încuviințează pentru vărsămintele scadente și cele subsecvente.

(4) Prin hotărârea de încuviințare a executării hotărârii străine de condamnare la plata unei sume în monedă străină se va dispune conversia în monedă națională la cursul de schimb al zilei când hotărârea a devenit executorie în statul unde a fost pronunțată. Până la data conversiei, dobânda produsă de suma stabilită în hotărârea străină este guvernată de legea instanței care a pronunțat-o.

ART. 1.107

Emiterea titlului executoriu

Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a executării se emite titlul executoriu, în condițiile legii române, menționându-se în titlu și hotărârea de încuviințare.

ART. 1.108

Forța probantă a hotărârii străine

(1) Hotărârea străină pronunțată de instanța competentă beneficiază în România de forță probantă în privința constatărilor pe care le cuprinde, dacă satisface exigențele necesare autenticității sale conform legii statului de sediu al instanței.

(2) Constatările făcute de instanța străină nu beneficiază de forța probantă prevăzută la alin.

(1) dacă ele sunt manifest incompatibile cu ordinea publică de drept internațional privat român.

(3) Proba contra faptelor constatate de instanța străină poate fi făcută prin orice mijloace.

ART. 1.109

Hotărâri stabilind obligații fiscale prevăzute de legi străine

Hotărârea străină care stabilește o obligație decurgând dintr-o lege fiscală străină necesită și condiția reciprocității pentru a fi recunoscută și executată în România.

ART. 1.110

Tranzacții judiciare

Tranzacțiile judiciare încheiate în străinătate produc în România efectele ce decurg din legea care le-a fost aplicată, în condițiile art. 1.102 alin. (1) și art. 1.103-1.107.

TITLUL IV

Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine

CAP. I

Procesul arbitral internațional

ART. 1.111

Calificare și domeniu de aplicare

(1) În sensul prezentului titlu, un litigiu arbitral care se desfășoară în România este socotit internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

(2) Dispozițiile prezentului capitol se aplică oricărui arbitraj internațional dacă sediul instanței arbitrale se află în România și cel puțin una dintre părți nu avea la data încheierii convenției arbitrale domiciliul sau reședința obișnuită, respectiv sediul în România, dacă părțile nu au exclus prin convenția arbitrală sau ulterior încheierii acesteia, dar numai prin înscris, aplicarea acestora.

(3) Sediul instanței arbitrale se stabilește de părțile în cauză sau de instituția de arbitraj desemnată de acestea, iar în lipsă, de către arbitri.

ART. 1.112

Arbitrabilitatea litigiului

(1) Orice cauză de natură patrimonială poate face obiectul arbitrajului dacă ea privește drepturi asupra cărora părțile pot dispune liber, iar legea statului de sediu al instanței arbitrale nu rezervă competența exclusivă instanțelor judecătorești.

(2) Dacă una dintre părțile convenției arbitrale este un stat, o întreprindere de stat sau o organizație controlată de stat, această parte nu poate invoca propriul său drept pentru a contesta arbitrabilitatea unui litigiu sau capacitatea sa de a fi parte în procesul arbitral.

ART. 1.113

Convenția arbitrală

(1) Convenția arbitrală se încheie valabil în formă scrisă, prin înscris, telegramă, telex, telecopiator, poștă electronică sau orice alt mijloc de comunicare permițând a-i stabili proba printr-un text.

(2) Cu privire la cerințele de fond, convenția arbitrală este valabilă dacă îndeplinește condițiile impuse de una dintre legile următoare:

- a) legea stabilită de părți;
- b) legea care guvernează obiectul litigiului;
- c) legea aplicabilă contractului ce conține clauza compromisorie;
- d) legea română.

(3) Validitatea convenției arbitrale nu poate fi contestată pe motivul nevalabilității contractului principal sau pentru că ar viza un litigiu care nu există încă.

ART. 1.114

Tribunalul arbitral

(1) Numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor se realizează conform convenției arbitrale sau celor stabilite de părți ulterior încheierii acesteia, iar în lipsă, partea interesată poate solicita tribunalului de la sediul arbitrajului să facă acest lucru, dispozițiile cărții a IV-a aplicându-se prin analogie.

(2) Arbitrul poate fi recuzat:

- a) când nu are calificarea stabilită de părți;
- b) când există o cauză de recuzare dintre cele prevăzute de regulile de procedură arbitrală adoptate de părți sau, în lipsă, de arbitri;
- c) când împrejurările induc o îndoială legitimă cu privire la independența și imparțialitatea sa.

(3) O parte nu poate recuza un arbitru pe care l-a desemnat sau la a cărui numire a contribuit decât pentru o cauză de care a luat cunoștință după această numire. Tribunalul arbitral și cealaltă parte trebuie înștiințate fără întârziere despre motivul de recuzare.

(4) Dacă părțile nu au stabilit procedura de recuzare, tribunalul de la sediul arbitrajului se pronunță asupra recuzării prin hotărâre definitivă.

ART. 1.115

Procedura arbitrală

(1) Părțile pot stabili procedura arbitrală direct sau prin referire la regulamentul unei instituții de arbitraj ori o pot supune unei legi procedurale la alegerea lor.

(2) Dacă părțile nu au procedat conform celor prevăzute la alin. (1), tribunalul arbitral stabilește procedura pe calea uneia dintre modalitățile prevăzute la alin. (1).

(3) Oricare ar fi procedura arbitrală stabilită, tribunalul arbitral trebuie să garanteze egalitatea părților și dreptul lor de a fi ascultate în procedură contradictorie.

(4) În arbitrajul internațional, durata termenelor stabilite în cartea a IV-a se dublează.

ART. 1.116

Limba în care se desfășoară procedura

(1) Dezbaterile litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterile, la cererea și pe cheltuielile ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

ART. 1.117

Măsuri provizorii și conservatorii

(1) Tribunalul arbitral poate dispune măsuri provizorii sau conservatorii la cererea uneia dintre părți, dacă nu este stipulat contrariul în convenția arbitrală.

(2) Dacă partea vizată nu se supune voluntar măsurilor dispuse, tribunalul arbitral poate cere concursul tribunalului competent, care aplică propria lege. Dispunerea de măsuri provizorii sau conservatorii poate fi subordonată de arbitru sau judecător dării unei cauțiuni adecvate.

ART. 1.118

Administrarea probelor

(1) Administrarea probelor se face de către tribunalul arbitral.

(2) Dacă pentru administrarea probelor este necesar concursul instanțelor judecătorești, tribunalul arbitral sau părțile, de acord cu tribunalul arbitral, pot solicita concursul tribunalului de la sediul arbitrajului, care aplică legea proprie.

ART. 1.119

Competența tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral decide asupra propriei competențe.

(2) Tribunalul arbitral statuează asupra propriei competențe fără a lua în considerare o cerere având același obiect, deja pendinte între aceleași părți în fața unui tribunal statal sau arbitral, afară numai dacă motive temeinice impun suspendarea procedurii.

(3) Excepția de necompetență trebuie ridicată prealabil oricărei apărări pe fond.

ART. 1.120

Drept aplicabil

(1) Tribunalul arbitral aplică litigiului legea stabilită de părți, iar dacă părțile nu au desemnat dreptul aplicabil, legea pe care o consideră adecvată, în toate situațiile ținând seama de uzanțe și reguli profesionale.

(2) Tribunalul arbitral poate statua în echitate numai cu autorizarea expresă a părților.

ART. 1.121

Hotărârea arbitrală

(1) Hotărârea arbitrală este dată cu procedura convenită de părți. În lipsa unor asemenea prevederi în convenția arbitrală, hotărârea se pronunță cu votul majorității arbitrilor, iar în caz de paritate a voturilor prevalează soluția care se realizează votului supraarbitrului.

(2) Hotărârea arbitrală este scrisă, motivată, datată și semnată de toți arbitrii.

(3) Hotărârea arbitrală este executorie și obligatorie de la comunicarea sa părților și poate fi atacată numai cu acțiune în anulare pentru motivele și în regimul stabilite în cartea a IV-a, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Tribunalul arbitral poate pronunța hotărâri parțiale, în lipsă de stipulație contrară în convenția arbitrală.

ART. 1.122

Cheltuieli arbitrale

În afară de cazul în care părțile convin altfel, onorariile arbitrilor și cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părți în cote egale.

ART. 1.123

Reguli de aplicare subsidiară

Orice aspecte privind constituirea tribunalului arbitral, procedura, hotărârea arbitrală, completarea, comunicarea și efectele acesteia, nereglementate de părți prin convenția arbitrală și neîncredințate de acestea rezolvării de către tribunalul arbitral, vor fi soluționate prin aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor cărții a IV-a.

CAP. II

Efectele hotărârilor arbitrale străine

ART. 1.124

Calificare

Sunt hotărâri arbitrale străine orice sentințe arbitrale de arbitraj intern sau internațional pronunțate într-un stat străin și care nu sunt considerate hotărâri naționale în România.

ART. 1.125

Eficacitate

Orice hotărâre arbitrală dintre cele prevăzute la art. 1.123 este recunoscută și poate fi executată în România dacă diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală în România și dacă hotărârea nu conține dispoziții contrare ordinii publice de drept internațional privat român.

ART. 1.126

Instanța competentă

(1) Solicitarea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă printr-o cerere adresată tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală.

(2) În caz de imposibilitate de stabilire a tribunalului prevăzut la alin. (1), competența aparține Tribunalului București.

ART. 1.127

Cererea

(1) Cel care se prevalează de o hotărâre arbitrală străină poate solicita numai recunoașterea acesteia pentru a invoca autoritatea de lucru judecat sau, când nu este adusă la îndeplinire în mod voluntar, încuviințarea executării silite pe teritoriul României.

(2) Recunoașterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută și pe cale incidentală.

(3) Dispozițiile art. 1.100 se aplică în mod corespunzător.

ART. 1.128

Documente atașate la cerere

(1) Cererea trebuie însoțită de hotărârea arbitrală și convenția de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse suprlegalizării în condițiile prevăzute la art. 1.092.

(2) Dacă documentele prevăzute la alin. (1) nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte și traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.

ART. 1.129

Motivele de refuz al recunoașterii sau executării

Recunoașterea sau executarea hotărârii arbitrale străine este respinsă de tribunal dacă partea contra căreia hotărârea este invocată probează existența uneia dintre următoarele împrejurări:

a) părțile nu aveau capacitatea de a încheia convenția arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunțată;

b) convenția arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părțile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunțată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost convenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-și valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-a fost conformă convenției părților ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde a avut loc arbitrajul;

e) hotărârea privește un diferend neprevăzut în convenția arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziții care excedează termenilor convenției arbitrale. Totuși, dacă dispozițiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute și declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit încă obligatorie pentru părți sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunțată.

ART. 1.130

Suspendarea judecării

(1) Tribunalul poate suspenda judecarea recunoașterii și executării hotărârii arbitrale străine dacă anularea ori suspendarea acesteia este solicitată autorității competente din statul unde a fost pronunțată sau din statul după legea căruia a fost pronunțată.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) tribunalul poate, la cererea părții care solicită recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale străine, să dispună depunerea unei cauțiuni de către cealaltă parte.

ART. 1.131

Judecata

(1) Cererea de recunoaștere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluționează prin hotărâre dată cu citarea părților și care poate fi atacată numai cu apel.

(2) Cererea poate fi soluționată fără citarea părților dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

ART. 1.132

Forța probantă

Hotărârile arbitrale străine pronunțate de un tribunal arbitral competent beneficiază în România de forță probantă cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

ART. 1.133

Examinarea fondului cauzei

Tribunalul nu poate examina hotărârea arbitrală pe fondul diferendului.

Dispoziții finale

ART. 1.134

Intrare în vigoare

(1) Prezentul Cod de procedură civilă intră în vigoare la data care va fi prevăzută în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă.

Prevederile art. 74-79 și 81-83 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, care nu sunt încorporate în forma republicată a Legii nr. 134/2010 și care se aplică, în continuare, ca dispoziții proprii ale acesteia:

"Art. 74. - Dreptul la acțiunea ipotecară prevăzut de art. 2.504 din Codul civil nu se stinge prin prescripție, ci doar ca efect al stingerii ipotecii în condițiile art. 2.428 din Codul civil. Dispozițiile art. 696¹ alin. (2)*) din Codul de procedură civilă rămân aplicabile.

Art. 75. - În sensul art. 375 din Codul civil, în cazul căsătoriilor încheiate în străinătate, prin locul încheierii căsătoriei se înțelege localitatea în al cărei registru de stare civilă s-a transcris certificatul de căsătorie.

Art. 76. - Până la organizarea instanțelor de tutelă și familie, judecătoriile sau, după caz, tribunalele ori tribunalele specializate pentru minori și familie vor îndeplini rolul de instanțe de tutelă și familie, având competența stabilită potrivit Codului civil, Codului de procedură civilă, prezentei legi, precum și reglementărilor speciale în vigoare.

Art. 77. - Ori de câte ori prin legi și prin alte acte normative se face trimitere la Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale ori la "societatea comercială/societățile comerciale", după caz, trimiterea se consideră a fi făcută la Legea societăților nr. 31/1990 ori, după caz, la "societatea/societățile reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare".

Art. 78. - Dispozițiile art. 17 din Legea nr. 188/2000, republicată, precum și cu modificările aduse prin prezenta lege, se aplică și cazurilor de neîndeplinire a obligației prevăzute la alin. (1) al aceluiași articol, pentru care nu s-a emis, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, ordinul ministrului justiției de revocare din funcție a executorului judecătoresc.

Art. 79. - În termen de 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, societățile înregistrate în registrul comerțului care au în denumire sintagma "societate comercială" sunt obligate a efectua demersurile necesare înlocuirii acestei sintagme cu termenul "societate". Până la finalizarea acestor demersuri, societatea poate funcționa cu denumirea înscrisă în registrul comerțului la data intrării în vigoare a prezentei legi. Înregistrarea în registrul comerțului a mențiunii privind modificarea actului constitutiv ca urmare a schimbării denumirii societății este scutită de taxă de înregistrare.

.....
Art. 81. - (1) Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010, intră în vigoare la 1 septembrie 2012.

(2) Dispozițiile art. 512-514*) din Codul de procedură civilă, astfel cum au fost modificate și completate prin prezenta lege, se aplică de la data de 1 ianuarie 2013.

Art. 82. - Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 81 alin. (1), cu excepția dispozițiilor art. 80, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 83. - La data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă se abrogă:

a) "Codicele de procedură civilă" (sau "Codul de procedură civilă"), republicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 45 din 24 februarie 1948, cu modificările și completările ulterioare;

b) Codul de procedură civilă Carol al II-lea (Decretul-Lege nr. 2.899/1940), publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 201 din 31 august 1940;

c) Legea nr. 18/1948 pentru modificarea Codului de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 35 din 12 februarie 1948;

d) Decretul Consiliului de Stat nr. 203/1974 pentru înființarea și organizarea de secții maritime și fluviale la unele instanțe judecătorești și unități de procuratură, publicat în Buletinul Oficial, nr. 131 din 31 octombrie 1974, cu modificările și completările ulterioare;

e) Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu modificările și completările ulterioare;

f) art. 24 alin. (2) din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare;

g) Ordonanța Guvernului nr. 5/2001 privind procedura somației de plată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 422 din 30 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 295/2002, cu modificările și completările ulterioare;

h) art. 12 din Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 313 din 22 aprilie 2008;

i) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte între profesioniști, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 31 octombrie 2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 118/2008, cu modificările ulterioare;

j) art. 229¹ din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, cu modificările și completările ulterioare;

k) orice alte dispoziții contrare, chiar dacă sunt cuprinse în legi speciale."
